

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Ediția a II-a revizuită

LUCRĂRILE SIMPOZIONULUI
NAȚIONAL
*CALITATE ȘI PERFORMANȚĂ
EDUCAȚIONALĂ ÎN ȘCOALA
ROMÂNEASCĂ*

28 mai 2022

Ediția a II-a revizuită

Coordonatori:

Prof. Carmen Antonescu, Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, Târgoviște
Prof. Alexandru Bondu, Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, Târgoviște
Pr. Prof. Marian Dobrescu, Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, Târgoviște
Prof. Bogdan Drăgoi, Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, Târgoviște
Prof. Simona Marilena Duță, Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, Târgoviște
Prof. metodist Livia Grigorescu, Casa Corpului Didactic, Târgoviște
Prof. Mihaela Corina Nicolae, Liceul de Arte „Bălașa Doamna” Târgoviște
Prof. dr. Nicoleta Cristina Păunaș, Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, Târgoviște
Prof. învățământ primar Oana Ionela Păunescu, Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, Târgoviște
Prof. învățământ primar Rodica Popescu, Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, Târgoviște
Prof. Daniela Stan, Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, Târgoviște
Prof. Monica Tică, Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, Târgoviște
Prof. Denisa Marinela Toader, Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, Târgoviște

Târgoviște 2022

ISBN 978-606-95385-5-5

ARGUMENT

Simpozionul constituie o alternativă la nevoia de formare continuă a personalului didactic, oferind astfel un spațiu optim schimbului de idei și de experiențe didactice. Prin propunerea celor cinci secțiuni, am urmărit implicarea deopotrivă a cadrelor didactice de la toate nivelurile: pre-primar, primar, gimnazial și liceal, precum și a bibliotecarilor și secretarilor.

O resursă umană bine pregătită și un leadership de calitate sunt ingredientele fără de care nu se poate vorbi de cultură organizațională puternică. Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, având în vedere structura sa, este unic în învățământul dâmbovițean și, prin specificitatea demersului didactic pe care îl desfășoară, își asumă statutul de catalizator cultural al comunității. Experiența altor sisteme educaționale a arătat că șansele unei educații de calitate depind foarte mult de capacitatea angajaților de a lucra în echipă, de a împărtăși experiențe și exemple de bune practici.

Considerăm că simpozionul va fi de un real sprijin în activitățile didactice instructiv-educative ale colegilor noștri profesori, iar sugestiile metodologice inovative și informațiile științifice pertinente vor asigura un plus de valoare actului educațional, putând fi abordate, cu ușurință, la clasă. Altfel spus, activitățile simpozionului pot demonstra că o educație de bună calitate presupune aplicarea modelului diversității prin abordare diferențiată, dar și facilitarea exemplelor de bune practici. Nu în ultimul rând, simpozionul oferă dascălilor care predau arte posibilitatea de a împărtăși experiențe frumoase, care pot constitui modele în desfășurarea activităților de la clasă. Simpozionul se constituie, prin secțiunea 5, ca o oportunitate de perfecționare pentru personalul didactic auxiliar din școli.

Obiective propuse:

Îmbunătățirea capacității cadrelor didactice de a propune și realiza activități educaționale de calitate, prin participarea la activități de formare continuă;

Creșterea rolului cadrelor didactice ca multiplicatori de educație;

Împărtășirea de exemple de bună practică și crearea de modele de activități didactice.

SECȚIUNEA 1

ÎMBUNĂȚIREA CALITĂȚII PROCESULUI DIDACTIC ȘI A REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII. EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ - EDUCAȚIE DE CALITATE PENTRU TOȚI

Ates Nadea

Grădinița PN.Nr.12, Arad, jud. Arad

Educația de tip incluziv este o educație de calitate, accesibilă, care își îndeplinește menirea de a se adresa tuturor copiilor, fără discriminare. În întreaga lume, din ce în ce mai mulți copii care provin din medii defavorizate, urmează grădinițele, școlile primare sau gimnaziale. În cele mai multe țări, se stipulează prin lege, că toți copiii trebuie să beneficieze de educație. Educația incluzivă are ca principiu fundamental un învățământ pentru toți, împreună cu toți, care constituie un deziderat și o realitate ce câștigă adepți și se concretizează în experiențe și bune practici de integrare/ incluziune.

Fiecare copil este diferit și special și are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu dizabilități. Toți copiii au dreptul la educație, în funcție de nevoile lor.

Grădinița are rolul de a sprijini familiile să aibă încredere în resursele proprii, să facă față greutăților cu care aceștia se confruntă. Pentru a evalua copilul, educatoarea trebuie să aibă în vedere competențele și capacitățile educaționale ale fiecărui copil și să identifice: cum este fiecare; ce știe fiecare; ce face fiecare; cum cooperează cu ceilalți.

Educația incluzivă caută să răspundă nevoilor de învățare ale tuturor copiilor, tinerilor și adulților, cu un accent deosebit pe cei vulnerabili din punctul de vedere al marginalizării și excluziunii sociale. Educația incluzivă presupune un proces permanent de îmbunătățire a instituției școlare, având ca scop exploatarea resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor elevilor din cadrul unei comunități. Școlile obișnuite cu o orientare incluzivă, sunt cele mai eficiente mijloace de combatere a discriminării și creează comunități primitoare, dezvoltând o societate incluzivă și oferind tuturor accesul la educație.

Școala incluzivă presupune, în primul rând, recunoașterea dreptului fiecărui copil la educație, și apoi înțelegerea diferențelor de adaptare și învățare, specifice fiecărui copil în parte, ca fiind naturale. Desigur, procesul de transformare a școlii tradiționale într-una incluzivă cere timp și tehnici noi de abordare din partea fiecărui profesor. Principiul egalității de șanse reprezintă

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

conceptul de bază al școlii incluzive, prin aplicarea căruia aceasta contribuie la anularea diferențelor de valorizare bazate pe criterii subiective, de ordin etnic sau social. Incluziunea la nivel școlar se realizează prin respectarea și valorizarea diferențelor socio-culturale existente în rândul elevilor și prin promovarea bogăției și a diversității experienței educative care rezultă din aceste diferențe, școala incluzivă devenind astfel o școală deschisă tuturor, o școală prietenoasă, flexibilă, o școală care abordează procesul de predare - învățare - evaluare într-un mod dinamic și atractiv, o școală care, prin sprijinul pe care îl oferă tuturor copiilor, se constituie într-un factor de bază al incluziunii sociale, contribuind la eliminarea prejudecăților legate de apartenența la un anumit mediu și la spargerea barierelor existente între diferitele grupuri din interiorul unei comunități. O școală incluzivă este o școală deschisă către orice elev, o școală care primește orice elev, îl valorizează și îl face să se simtă acasă. Este, aș spune, școala ideală, unde toată lumea se duce cu plăcere și toți copiii sunt ajutați să-și atingă maximumul potențialului nativ. Este școala care oferă sprijin accentuat pentru acei copii care au nevoie. Din păcate, realitatea nu este întotdeauna la nivelul idealului. Există multe practici care generează disconfort în rândul elevilor, părinților și uneori chiar și al cadrelor didactice. Tendința de a ignora copilul care are un ritm de învățare mai lent e un fenomen foarte răspândit, și nu se ține cont că acel copil nu are neapărat un nivel scăzut de inteligență ci pur și simplu un alt ritm de învățare. Copiii care provin, de exemplu, din învățământul special și au fost integrați în școlile de masă trebuie să facă față aceluiași standarde ca și ceilalți copii, și astfel se confruntă cu fenomene de excludere sau de ignorare.

Bibliografie:

- Vrășmaș Ecaterina, *Educația copilului preșcolar*, Editura Pro Humanitas, București, 1999;
- Vrășmaș Ecaterina, *Introducere în educația cerințelor speciale*, Editura Credis, București, 2004.
- Robu Maria, *Empatia în educație - Necesități pedagogice moderne*, Editura Didactica Publishing House, București, 2008

LES PRINCIPALES METHODES POUR CONNAITRE LE PSYCHISME DE L'ELEVE-ETUDE

Professeur Chenaru Cristina

Școala Gimnazială „P.H. Zangopol”, Buzău

Les méthodes de psychologie sont des structures algorithmiques, des programmes qui régulent l'activité des connaissances, aidant l'enseignant à dépasser le niveau de connaissances empiriques de l'étudiant. Le but de l'utilisation de ces méthodes est de déterminer les caractéristiques psychologiques de chaque élève afin que l'enseignant puisse concevoir les procédures d'enseignement les plus appropriées à suivre, les conditions les plus appropriées pour les activités d'enseignement et les actions d'assistance psychopédagogique requises dans certaines situations.

L'observation peut être faite spontanément, lorsque l'enseignant a la possibilité de suivre librement certains comportements pertinents de l'élève ou systématiquement, lorsque ces comportements sont suivis selon des paramètres spécifiques proposés ci-dessus. Avantages de l'observation: simplicité de la méthode (les capacités d'observation que nous utilisons sont également activées dans le cas de connaissances empiriques), facilité d'application (aucun moyen ou outil spécifique n'est nécessairement requis), tendance à n'observer plus facilement que ce qui est contrasté, à être influencé par des informations antérieures sur le sujet, la tendance de l'observateur à catégoriser ou interpréter immédiatement les aspects observés à partir de l'expérience personnelle, à donner des connotations ou des significations personnelles aux faits observés; la tendance à sélectionner les aspects comportementaux qui souscrivent à une théorie ou hypothèse initiale de l'observateur (la tendance de l'observateur à observer en particulier les comportements attendus) le changement possible dans le comportement de l'élève observé.

Conditions nécessaires à une bonne observation: l'observation doit être sélective (le comportement en question doit être bien défini, opérationnalisé). Par exemple, pour observer si un élève est sociable ou non, il faut commencer par opérationnaliser ce trait en comportements concrets et facilement observables: sociable = communique, participe avec plaisir aux activités de groupe, s'implique activement dans les tâches scolaires impliquant, aide les autres sur de sa propre initiative, etc. établir un plan d'observation, l'élève doit être observé plus longtemps et dans

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

différentes situations, le plus rapidement possible, constatation immédiate des informations, des comportements, l'observation doit être faite le plus discrètement possible.

La méthode biographique implique l'analyse systématique des données sur le mode de vie passé et actuel d'une personne. Cette méthode ne doit pas se limiter à la collecte d'informations, car les sources susmentionnées ne peuvent donner que des informations partielles. La spécificité de la méthode biographique consiste dans la systématisation et l'interprétation scientifique des données. Conditions de validité des interprétations: le sentiment de certitude subjective (une interprétation est valable si celui qui la propose est convaincu de sa vérité); la conformité aux faits connus expliquent tous les faits connus); expérimentation mentale (G. Allport suggère que nous imaginions la vie d'une personne sans la présence d'un événement que nous considérons comme important, respectivement, il n'est pas important et toute interprétation qui l'inclut est erronée);

La conversation - Il s'agit d'une conversation entre deux personnes, menée selon certaines règles méthodologiques visant à obtenir des informations sur une personne, liées à un sujet préalablement établi. Afin de remplir les conditions d'une connaissance scientifique, la conversation doit avoir un caractère prémédité, un objectif bien défini (visant, bien sûr, des objectifs psychologiques) et de suivre certaines règles. Types: conversation standardisée (avec des questions prédéfinies); maintenir l'intérêt de l'élève pendant la conversation, le souci de l'enseignant pour des résultats authentiques (le l'élève peut avoir tendance à donner une image positive de soi), l'observation constante des réactions non verbales de l'élève (ces informations confirmant ou complétant ce que dit l'élève) assurant un climat détendu. La valeur de cette méthode dépend en grande partie du respect des conditions évoquées, mais aussi de l'expérience pratique de celui qui la dirige, de la maîtrise de l'application des connaissances en psychologie de certaines techniques, parmi lesquelles on citera: l'expression de la compréhension de l'enseignant à la fois du contenu informationnel et de l'état émotionnel transmis par l'élève.

La réflexion: implique l'expression de la compréhension de l'enseignant à la fois du contenu informationnel et de l'état émotionnel transmis par l'élève. Cette capacité implique l'utilisation de phrases qui, en plus de communiquer aux élèves que leur message a été compris, leur résument ce qu'ils ont dit: En d'autres termes, la paraphrase la capacité à reformuler l'essentiel dans ce que dit l'élève fait référence à... résumé: fait référence à des phrases qui, en plus de paraphraser ce que dit l'élève, fournissent également une trame pour récapituler le contenu du message plus complexe.

L'enquête par questionnaire » est l'une des méthodes de connaissance sociale les plus utilisées. La collecte de données se fait à l'aide de ses outils - le questionnaire et l'entretien. Le questionnaire est une forme de conversation dans laquelle au moins les réponses sont données par écrit. De manière à obtenir des données aussi précises que possible sur une personne ou un groupe

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

de personnes. L'objet de la connaissance doit se situer dans le domaine des informations détenues par une personne ou un groupe, attitudes, opinions, comportements, motivations

Le questionnaire: Avantages: enquête sur plusieurs sujets en même temps, l'interaction entre le répondant et le questionneur est beaucoup plus faible que dans le cas d'une conversation, ce qui rend l'élève moins influencé. Inconvénients: utilise la connaissance de soi des élèves, qui est subjective; être influencé par la tendance de façade

Méthode de test - contrairement au questionnaire, le test est une méthode caractérisée par un haut niveau de précision et d'objectivité. și dans le cas du questionnaire les questions portent sur l'opinion de l'étudiant concernant un certain aspect (ex: vous considérez-vous comme une personne intelligente ?) dans le cas du test l'aspect visé est mesuré avec précision.

L'expérimentation - est la méthode par laquelle certains faits sont provoqués dans des conditions bien définies afin de vérifier une hypothèse et la classification des faits, l'établissement de relations entre eux); l'expérimentation proprement dite (provoquer le phénomène dans certaines conditions pour vérifier la hypothèses précédemment développées); le traitement des données expérimentales (l'utilisation d'inférences statistiques et leur interprétation pour formuler une conclusion finale).

Bibliographie:

- <https://online.profedu.ro/course/view.php?id=303>

SCENARIU DIDACTIC

Prof. Duică Mihaela Elena

Liceul Teoretic "Ion Heliade Rădulescu" Târgoviște, jud. Dâmbovița

OBIECTUL: Chimie

CLASA: a XI-a

TEMA: Produși macromoleculari

TIPUL LECȚIEI: de recapitulare și sistematizare a cunoștințelor anterior dobândite

DURATA: 2 ore

AN ȘCOLAR: 2021-2022

LOCUL DESFĂȘURĂRII OREI: Laboratorul de chimie

OBIECTIVE COGNITIVE:

- Aprofundarea și sistematizarea cunoștințelor despre reacția de polimerizare și policondensare;
- Analiza experimentală a proprietăților compușilor macromoleculari;
- Înțelegerea importanței practice a produșilor macromoleculari.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- O₁ – să definească reacția de polimerizare, copolimerizare și condensare;
- O₂ – să realizeze o clasificare a compușilor macromoleculari indicând criteriul de clasificare;
- O₃ – să scrie corect reacțiile chimice ale proceselor dintr-o schemă- program;
- O₄ – să verifice experimental proprietățile fizice ale produșilor macromoleculari;
- O₅ – să interpreteze rezultatele obținute experimental și să tragă concluzii pe baza observațiilor experimentale.

METODE DIDACTICE: conversația, experimentul de laborator, problematizarea, modelarea.

MATERIALE DIDACTICE: materiale plastice, fibre sintetice, substanțe chimice, sticlărie de laborator, fișe de lucru.

ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII DE ÎNVĂȚARE:

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

I. *Reactualizarea cunoștințelor* prin stabilirea cu clasa a unui plan de recapitulare:

1. Clasificarea produșilor macromoleculari (după origine, tip de reacție, etc.).
2. Reacția de polimerizare:
 - definiția;
 - monomeri vinilici;
 - mecanism de reacție;
 - polimeri vinilici;
 - cauciucul;
 - importanța produșilor macromoleculari.
3. Reacția de policondensare:
 - definiție;
 - caracteristici;
 - policondensare.
4. Proprietățile produșilor macromoleculari.

II. *Prezentarea unui exercițiu problematizat*

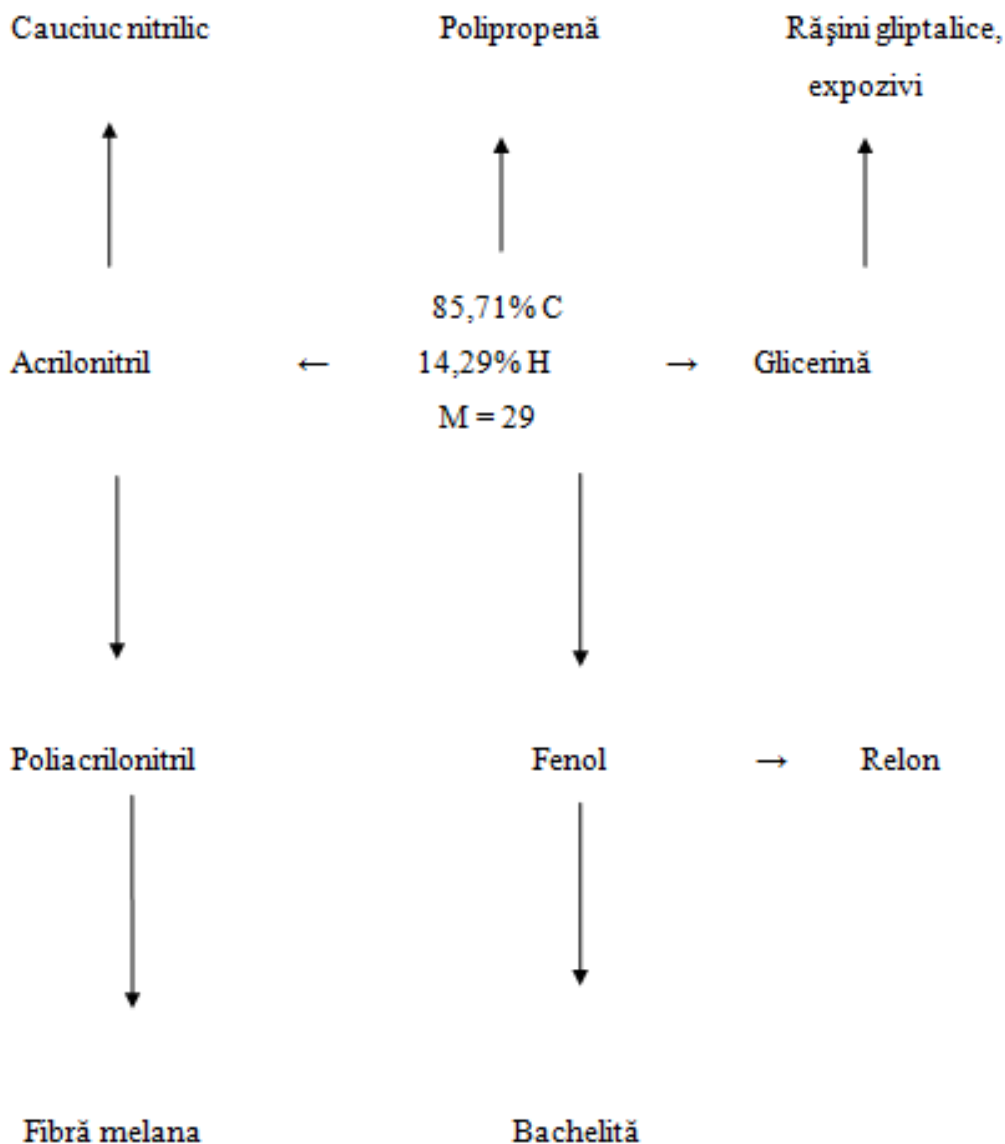
Activitatea profesorului:

- ❖ Profesorul distribuie elevilor fișele de lucru care conțin problema propusă spre rezolvare.
- ❖ Dă indicațiile necesare privind modul de lucru și va urmări pas cu pas activitatea elevilor în formarea capacității de a corela anumite noțiuni și factori, de a stabili concluzii.

Fișa de lucru.

1. Se dă schema – program:

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Se cere:

- Să se scrie ecuațiile reacțiilor chimice din schema- program.
- Să se explice tipul de reacție prin care s-a format fiecare compus și importanța lui în practică.
- Să se schițeze mecanismul reacțiilor de polimerizare întâlnite în schemă.

2. Să se formuleze o schemă prin care să se obțină naylon - 6,6 pornind de la butadienă.

Activitatea elevilor:

- Elevii sunt solicitați, prin parcurgerea schemei – program, să stabilească unele aspecte generale legate de reacțiile de polimerizare, policondensare și copolimerizare.
- Elevii vor trece în caiete soluțiile rezolvării acestei probleme. Profesorul solicită un număr cât mai mare de elevi prin scrierea de către aceștia pe tablă a reacțiilor chimice, pentru a veni în sprijinul elevilor cu un nivel mai scăzut la învățătură. Se discută fiecare reacție din schemă.

III. Verificarea proprietăților fizice, chimice, mecanice ale produșilor macromoleculari

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

prin activități experimentale independente. Prin această activitate experimentală elevii sunt solicitați să” descopere” proprietățile produșilor macromoleculari studiați, să-și fixeze cunoștințele studiate anterior, într-un context nou.

Activitatea profesorului:

Profesorul distribuie fișa experimentală dând indicații asupra modului de lucru al experimentelor și urmărește modul în care elevii mănuiesc substanțele și ustensilele, făcând aprecieri asupra celor care lucrează corect.

Fișa experimentală:

Experimentul nr. 1

Având la dispoziție bucăți de polistiren, plexiglas, policlorură de vinil, bachelită, polietenă, cauciuc sintetic, se cere:

- Supune aceste materiale încălzirii (fără a le degrada).
- Supune aceste materiale acțiunii unor solvenți (benzen, cloroform, diclor etan, ciclohexanonă).

Ce concluzie tragi din aceste experimente în legătură cu structura lanțului macromolecular și cu tipul de reacție prin care s-au format macromoleculele respective?

Pe baza observațiilor deduse completează următorul tabel:

Materiale	Tipul de reacție prin care se formează	Comportarea la încălzire	Acțiunea solventului
1. Polistiren 2. Plexiglas 3. Policlorură de vinil 4. Polietenă 5. Cauciuc sintetic 6. Bachelită			

Experimentul nr.2

În eprubete separate se vor trata bucăți din următoarele materiale: folie de polietenă, policlorură de vinil, țesătură textilă din relon, din tergal și din melană, cu o soluție de acid sulfuric de concentrație 40 – 50 %.

Ce poți spune despre structura produșilor macromoleculari studiați?

Pe baza observațiilor deduse completează următorul tabel:

Materiale	Tipul de reacție prin care se formează	Comportare chimică (sub acțiunea H ₂ SO ₄)

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

1. Polistiren		
2. Plexiglas		
3. Policlorură de vinil		
4. Polietenă		
5. Cauciuc sintetic		
6. Bachelită		

Experimentul nr.3

Având aceleași materiale ca în experimentul anterior, verifică rezistența lor la solicitările mecanice, comportarea față de curentul electric.

Activitatea elevilor:

Fiecare elev va efectua experimentele indicate, iar observațiile deduse pe baza activității experimentale vor fi notate de elevi în caiete.

Concluzii desprinse din activitatea experimentală efectuată de elevi:

➤ Compușii cu structură filiformă sunt termoplastici (se înmoaie la încălzire și se întăresc la răcire), sunt solubili în diferiți dizolvanți, formând dispersii coloidale și se prelucrează prin presare la cald, prin turnare sau prin extrudare.

➤ Compușii macromoleculari cu structură tridimensională sunt termorigizi (la încălzire se descompun fără a forma o fază lichidă), sunt insolubili, nu pot fi supuși proceselor de filare, nu se prelucrează prin presare la cald.

➤ Polimerii sunt rezistenți la acțiunea agenților chimici (acizi, baze, etc.), sunt hidrofobi și de aceea nu sunt prelucrați în fibre textile. Policondensatele cu structură filiformă hidrolizează în prezența acizilor și bazelor. Ele sunt hidrofile (absorb apa), de aceea se pot prelucra în fibre textile.

➤ Policondensatele tridimensionale sunt total inerte din punct de vedere chimic.

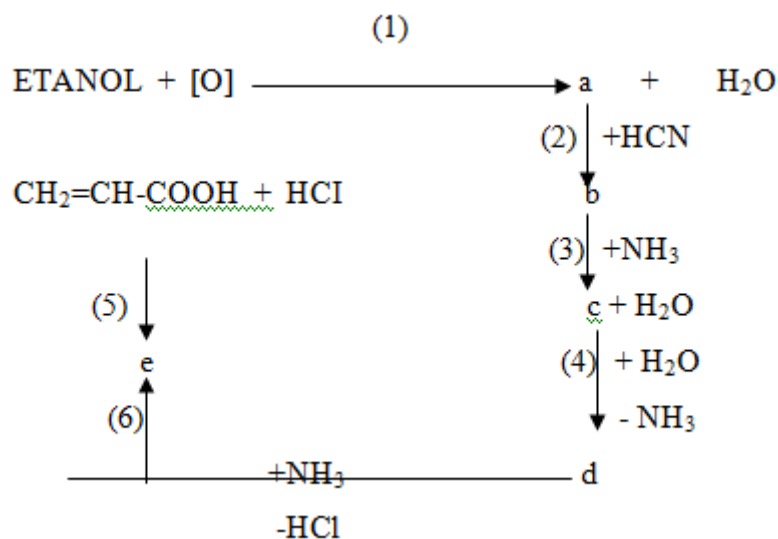
➤ După comportarea mecanică față de acțiunea unei forțe exterioare, compușii macromoleculari sunt:

- ✓ Plastomeri – păstrează deformarea provocată;
- ✓ Elastomeri – revin la forma inițială după încetarea acțiunii forței.

IV. Asigurarea retenției și a transferului.

Temă pentru acasă

Se dă schema - program:

1. Să se reprezinte prin ecuații chimice procesele din schemă.

2. Știind că în reacție s-au folosit 217g acid cloropropionic, să se calculeze ce cantitate de alanină s-a obținut.

3. Ce clasă importantă de substanțe provine prin policondensarea compușilor de tip d (exemplifică)?

Concluzii:

- Pe baza formei problematizate a exercițiului de muncă independentă s-a realizat o sistematizare a cunoștințelor despre polimeri, într-o formă nouă care a solicitat gândirea, imaginația și spiritul inventiv al elevilor.

- Prin transcrierea în limbaj chimic a proceselor chimice cuprinse în schema-program din fișa de lucru sau prin formularea unei scheme de obținere a naylonului-6,6, plecând de la butadienă, elevii au posibilitatea să-și dezvolte capacitatea de operare pe plan mintal cu noțiunile anterior învățate.

- Schema-program ca modalitate de folosire a problematizării apare și în problema dată ca temă pentru acasă.

- În același timp, efectuând experiențele problematizate în fișa experimentală nr.1, elevii pot deduce tipul de reacție chimică prin care se obține fiecare polimer precum și proprietățile acestor compuși.

ELEMENTE DE NARATOLOGIE ÎN STUDIUL LITERATURII PENTRU ELEVII CICLULUI LICEAL

Prof. Enache Laura

Liceul Teoretic „Ion Heliade Rădulescu”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

Prof. Ana-Maria Floroiu

Colegiul Național „Alexandru Lahovari”, Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea

La nivelul programei școlare pentru elevii de liceu, la limba și literatura română, apar o serie de elemente de naratologie, cu care elevii trebuie să se familiarizeze, începând cu clasa a X-a și terminând cu clasa a XII-a, în cadrul studiului unor specii literare, precum: basmul cult, nuvela, romanul. Aceste elemente se regăsesc și în programa pentru examenul de bacalaureat, așadar, înțelegerea lor conceptuală și realizarea unor aplicații pe text, sunt esențiale.

În demersul nostru pedagogic și metodic, întotdeauna am apelat la definiții și elemente de teorie literară, pe care am încercat să le explicăm elevilor, folosind diferite metode. De exemplu:

În raportul dintre narație și procesul enunțării, în textele epice sunt identificați: cel care emite enunțul, cel căruia i se adresează enunțul și un număr divers de interlocutori. Toți acești participanți la procesul enunțării corespund unor categorii gramaticale, care indică locul și timpul acțiunii, dar și informații despre personaje. Astfel, G. Genette distinge¹: naratorul extradiegetic, care nu este inclus în nicio povestire; el intră în opoziție cu naratorul intradiegetic care este și personaj în povestire; naratorul homodiegetic, care își povestește propria poveste; el se opune naratorului heterodiegetic care povestește povestea altor indivizi.

În scrierile beletristice, persoanele gramaticale ajută la delimitarea tipului de structuri narrative: persoana I implică o structură monologică a narației; persoana a II-a determină o modalitate de organizare dialogică; persoana a III-a sugerează o structură „imparțială” a textului, care aparține, de regulă, naratorului. În planul personajelor, indicele gramatical al persoanei I revine locutorului, cel căruia îi aparține monologul sau o replică dintr-un dialog, iar persoana a II-a marchează prezența alocutorului sau a interlocutorului. În planul enunțului literar, aceste caracteristici se suprapun stilurilor vorbirii: stilului direct îi corespunde locutorului; cel indirect îi aparține autorului. Trăirile personajelor sunt redate prin dialog și monolog².

Analiza narațiunii de la Vladimir Propp până la Jean-Michel Adam a cunoscut o evoluție

¹ Genette, III, 1978, p. 22

² Mancaș, 1976, p. 183

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

continuă, ce a condus la o individualizare a textului narativ într-o tipologie a textelor literare³, la o abordare a procedeelelor specifice de creație, a elementelor de bază care-l compun și la dinamica lui ca sistem în cadrul procesului de comunicare artistică.

Evoluția narațiunii de la Vladimir Propp la Claude Bremond a însemnat afirmarea unor concepții și metode de lucru diferite.

Umberto Eco consideră importantă distincția dintre *autor* și *vocea* sa: "Cărțile la persoana întâi îl fac pe cititorul ingenuu să creadă că cel care spune Eu este autorul. Evident că nu este, ci este Naratorul, altfel spus Vocea-care-Narează"⁴. Lintvelt recomandă, în schimb, o tipologie narativă în care delimitează timpul istoric de timpul povestirii, ținând cont de discursul naratorului și de cel al personajelor. Teoria punctului de vedere elaborată de Lintvelt propune, în primul rând, un model pragmatic prin care cercetarea tipologiilor narrative depășește granițele instanțelor fictive (narator, autor, actor, naratar), făcând referire, deopotrivă, la instanțele abstracte și cele concrete de autor și cititor. În al doilea rând, studiul său se concentrează pe exemplificarea a cinci tipuri narrative interpretate din perspectiva planurilor perceptiv-psihic, temporal, spațial și verbal⁵ și care se bazează pe „determinarea centrului de orientare a cititorului”⁶, rezultat din opoziția dintre narator și actor.

Această deosebire generează apariția a două variante: narațiunea heterodiegetică, în care naratorul nu are rolul de actor, și narațiunea homodiegetică, în care un personaj este atât narator, cât și actor⁷. Din prima variantă se evidențiază trei tipuri narrative: auctorial (când autorul este omniscient, percepând tot ce ține de viața internă și externă a personajelor); actorial (când actorul este în centrul de orientare a cititorului) și neutru (când acțiunea nu mai trece prin filtrul subiectiv al celor două instanțe, ci „pare înregistrată obiectiv de o cameră”⁸). Exceptând tipul narativ neutru, celelalte două forme, auctorial și actorial, se potrivesc, deopotrivă, și narațiunii homodiegetice.

Trecerea în revistă a criteriilor narrative: perspectiva narativă, cadrul temporal, spațial și verbal constituie o modalitate de aprofundare a ipostazelor în care acționează naratorul. Naratorul și actorul percep universul literar cu ajutorul unui eu-narant sau eu-narat⁹, astfel încât în narațiunea homodiegetică se poate deosebi ”tipul narativ auctorial și tipul narativ actorial”¹⁰. Tocmai de aceea această capacitate de alegere a conținutului ce urmează să fie prezentat cititorului duce la realizarea unei clasificări a tipurilor de naratori.

³ Adam, 2009, p. 55

⁴ Eco, 1997, p.21

⁵ Lintvelt, 1994, p. 80-117

⁶ *Ibidem*, p. 47

⁷ *Ibidem*

⁸ *Ibidem*

⁹ Lintvelt, 1994, p. 95

¹⁰ *Ibidem*, p. 97

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Supradimensionarea personajului principal aduce, în romane, unde prozatorul nu mai construiește o lume așa cum o percepe, ci așa cum și-ar dori să fie prin relația autorului către personaj, iar funcția lui pleacă de la responsabilitatea de a se limita la dorințele protagonistului; continuă cu misiunea de a susține acțiunea fluentă a amintirilor, apelând la monolog, portrete și descrieri din natură; culminează cu dorințele protagonistului, cu "febra vinelor lui"¹¹.

Conexiunea dintre narațiune și istorie, precum și cea stabilită între povestire și istorie sugerează cele două relații temporale promovate de către susținătorii teoriei punctului de vedere. În multe dintre romanele românești, apare o diferențiere a timpului "fizic" de cel "imaginar", care are rolul de a păstra perspectiva și structura afectivă a trecutului, a momentului în care acestea s-au desfășurat. Timpul prezent marchează cu ajutorul memoriei realitatea imediată, iar cel trecut înregistrează aceleași evenimente, însă în cronologia lor obiectivă. Primul corespunde discursului confesiv al personajului-narator, iar cel de-al doilea răspunde timpului real, trăit de erou în momentul mărturisirii sale, așa cum se întâmplă în romanele "Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război", de Camil Petrescu sau "Maitreyi", de Mircea Eliade.

Totodată, se pot observa, în structura temporală a romanelor, două coordonate: prezentul, confesiunea naratorului subiectiv, iar cea de-a doua, trecutul. Cele două modalități temporale: "timpul fizic" și "timpul imaginar", se împletesc într-un fapt spiritual și emoțional al personajului, după cum reiese din confesiunile acestuia. Fiecare erou aduce în prezent, prin rememorare, un moment al realității trecute, prin selectarea amintirilor pe care le localizează în timp și spațiu. Dar amintirile lor sunt uniforme, ordonate, păstrând valoarea afectivă a trecutului, a timpului în care acestea s-au produs în mod real, primind, prin perspectiva autoanalizei, noi semnificații.

De asemenea, „pauzele temporare” sunt rare, fiind marcate precis prin sublinierile celui care se confesează, acțiunea uneori statică, în ambele opere, reliefând o construcție românească ce conține o succesiune fluentă, redând un flux al amintirilor într-o temporalitate continuă.

Bibliografie:

- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Minerva, București, 1982
- Cincă, Stelian, *Psihanaliză și creație în opera lui Gib Mihăescu*, Scrisul Românesc, Craiova, 1995
- Eco, Umberto, *Șase plimbări prin pădurea narativă*, Pontica, Constanța, 1997

¹¹ Lovinescu, 1973, p. 312

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- Lăzărescu, Gheorghe, *Romanul de analiză psihologică în literatura română interbelică*, Editura Minerva, București, 1983
- Lintvelt, Jaap, *Punctul de vedere. Încercare de tipologie narativă*, Editura Univers, București, 1994;
- Lovinescu, Eugen, *Istoria literaturii române contemporane, 1900-1937*, Editura Minerva, București, 1989
- Manolescu, Nicolae, *Arca lui Noe. Eseu despre romanul românesc*, Editura Gramar 100+1, București, 2003
- Manolescu, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române. 5 secole de literatură*, Editura Paralela 45, București, 2008
- Marino, Adrian, *Dicționar de idei literare*, Editura Eminescu, București, 1973
- Streinu, Vladimir, *Pagini de critică literară*, vol. I, Editura pentru literatură, București, 1968
- Vianu, Tudor, *Scriitori români din secolul XX*, Editura Minerva, București, 1979

MODELE DE BUNE PRACTICI
ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DE COMUNICARE ALE
ELEVILOR, ÎNCEPÂND CU PRIMELE TREPTE DE ȘCOLARITATE

Prof. Gheorghe Pavelescu Camelia
Liceul Tehnologic Băile Govora, jud. Vâlcea

CONȚINUT:

- Formarea competențelor *cheie* de comunicare la elevi în contextul actual
- Nevoi
- Obiective
- Lectura ca metodă didactică. Ora de lectură
- Importanța lecturii în dezvoltarea competențelor de comunicare în primii ani de gimnaziu
 - Dezvoltarea competențelor de comunicare în orele de lectură la ciclul primar/gimnazial
 - Clasa a IV-a, a V-a, a VI-a. Exemple
 - Concluzii.

Capul copilului nu este un vas pe care trebuie să-l umpli, ci o făclie pe care trebuie să o aprinzi, astfel încât, mai târziu, să lumineze cu lumină proprie.

Formarea competențelor cheie de comunicare la elevi în contextul actual

Formarea și dezvoltarea competențelor de citire la elevi constituie o activitate importantă a procesului învățării la clasele primare. La clasele mici, elevii învață să citească, iar în clasele următoare citesc pentru a învăța, citirea devenind un instrument de învățare și o tehnică a muncii cu cartea. Întreaga evoluție a elevilor atât în școală cât și în viață, depinde de măsura în care cititul devine un mijloc de informație și de autoinstruire.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

COMPETENȚE CHEIE EUROPENE VIZATE PRIN STUDIUL DISCIPLINEI

- ❖ Comunicare în limba maternă;
- ❖ Competențe digitale;
- ❖ A învăța să înveți;
- ❖ Competențe sociale și civice;
- ❖ Spirit de inițiativă și antreprenoriat;
- ❖ Competențe de a învăța pe tot parcursul vieții

NEVOI

- Intervenția asupra curriculum-ului școlar;
- Schimbări în metodologia evaluării;
- Mărirea timpului alocat citit-scrisului;
- Utilizarea materialelor didactice pe nivele;
- Formarea cadrelor didactice;
- Suport pentru îmbunătățirea demersului

didactic.

Specificul curriculumului actual constă în mutația fundamentală propusă de către programa școlară, noul model comunicativ funcțional, care vizează, în primul rând, modalitățile de structurare a competențelor de comunicare. Conform acestui model, comunicarea este un domeniu complex care înglobează procesele de receptare ale mesajului oral și a celui scris (citirea/lectura), precum și cele de exprimare orală, respectiv de exprimare scrisă.”

OBIECTIVE

Obiectivul principal al studierii limbii și literaturii române în învățământul primar și în primii ani ai învățământului gimnazial îl constituie dezvoltarea competențelor elementare de comunicare orală și scrisă ale copiilor, precum și familiarizarea acestora cu textele literare și nonliterare, semnificative din punctul de vedere al vârstei cuprinse între 9 ani și 12 ani.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE COMPETENȚE GENERALE DE COMUNICARE

- Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în receptarea și în producerea mesajelor în diferite situații de comunicare;
- Argumentarea în scris și oral ale unor opinii în diverse situații de comunicare;
- Consolidarea deprinderilor de citire corectă, fluentă, conștientă și expresivă.

VALORI ȘI ATITUDINI

- Cultivarea unei atitudini pozitive față de comunicare;
- Cultivarea unei atitudini pozitive față de limba maternă și recunoașterea rolului acesteia pentru dezvoltarea personală și îmbogățirea orizontului cultural;
- Cultivarea interesului și a plăcerii de a citi, a gustului estetic în domeniul literaturii;
- Stimularea gândirii autonome, reflexive și critice;
- Formarea unor reprezentări culturale privind valorile literaturii române.

„Cartea e o făgăduință, o bucurie, o călătorie prin suflete, gânduri și frumuseți.“

(Tudor Arghezi)

Abordată din perspectiva schemei comunicării, lectura apare ca o formă de comunicare atipică, definită prin asimetrie, non-reversibilitate și decontextualizare. Din perspectiva comprehensiunii, lectura apare ca un proces personal, activ și holistic, proces ce presupune interacțiunea a trei factori:

- ✓ cititorul cu structurile sale cognitive și afective, dar și cu strategiile prin care constituie sens în actul lecturii;
- ✓ textul (cu substanța sa trecută în formă, expresie a autorului);
- ✓ contextul lecturii (cu elementele sale de ordin psihologic, de ordin social).

LECTURA – este un eveniment prin care structurile se extind, iar procesele se rafinează și devin din ce în ce mai coerente.

- îmbogățește viața, facilitând educația și autodezvoltarea individului. Locul unde lectura e accesibilă tuturor, e BIBLIOTECA.

Nevoia de comunicare e necesară reinventării conceptului de bibliotecă și de înțelesul clasic în cel de punct (poartă) de acces la cultură și informație. Este cea mai eficientă metodă de relaxare fiind de ajuns câteva minute pentru a reduce nivelul stresului.

LECTURA, CA METODĂ DIDACTICĂ

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Lectura reprezintă o metodă didactică de învățământ în care predomină acțiunea de comunicare scrisă, care propune elevului o cale de autoinstruire eficientă, perfectibilă, prin dobândirea unor tehnici intelectuale specifice. Astfel de tehnici asigură valorificarea deplină a procedurii "muncii cu cartea", respectiv a "muncii cu manualul", sau cu alte materiale de acest gen, destinate special învățării.

Funcțiile pedagogice angajate determină o structură de organizare a activității didactice care implică orientarea constantă a acțiunilor, de la nivelul limbajului extern în direcția limbajului intern.

Metoda lecturii îndeplinește, astfel, simultan sau/și succesiv funcția de:

- informare - documentare sistematică;
- stimulare a instruirii/autoinstruirii;
- culturalizare/educare permanentă a elevului.

Obiectivele pedagogice concrete care pot fi proiectate prin intermediul metodei lecturii vizează:

- stăpânirea și aprofundarea cunoștințelor;
- perfecționarea capacităților generale și specifice de studiu individual;
- cultivarea atitudinilor și aptitudinilor cognitive deschise;
- identificarea unor noi probleme și situații-problemă.

Realizarea acestor obiective presupune antrenarea unor exerciții multiple cu valoare de procedee didactice, orientate special pentru formarea, perfecționarea și integrarea în activitatea de învățare a următoarelor deprinderi:

- deprinderea lecturii comprehensive (a înțelege corect cele citite);
- deprinderea lecturii esențializate (a conspecta, a lua notițe rezumative);
- deprinderea lecturii demonstrative (a sesiza, a rezolva problema);
- deprinderea lecturii problematizate (a sesiza situații problemă);
- deprinderea lecturii creative (a sesiza, a rezolva, a inventa situații problemă);

Dezvoltarea lor angajează formarea unor deprinderi cu grad de funcționalitate maximă la nivel intelectual (regimul de activitate, orarul zilnic, dozarea efortului), la nivel psihologic (tipuri de lectură, perioade de activitate) și nivel ergonomic (condițiile optime de activitate, asigurate în plan extern și în plan intern).

Metoda lecturii vizează formarea și cultivarea spiritului științific care presupune atingerea obiectivelor pedagogice evocate anterior și perfecționarea lor în sensul educației permanente și al autoinstruirii.

STRATEGII DE COMPREHENSIUNE

Activitate dirijată de lectură

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Procedura recăutării

Predarea reciprocă

Citirea și rezumatul în perechi

Utilizarea întrebărilor de ordine superioară

Dramatizarea

Metoda contrastelor/comparațiilor

Atelierul de lectură

Bibliografie:

- Cartaleanu T., Cosovan O. *Succesul demersului didactic la limba română, competențe, creativitate*. Supliment al revistei Didactica Pro..., nr. 3, 2002;
- Cartaleanu T., Cosovan O., Goraș-Postică V., Lîsenco S. *Formare de competențe prin strategii didactice interactive*, Centrul Educațional PRO DIDACTICA, Chișinău, 2008;
- Cartaleanu T., Cosovan O., Ciobanu M., *Limba și literatura română. Ghidul profesorului*, Știința, Chișinău 2003.
- Cucuș C., *Pedagogie*, Polirom, Iași, 2002;
- *Curriculum Național. Ghid metodologic de implementarea pentru învățământul liceu*. Chișinău, 2000;
- *Curriculum de liceu. Recomandări practice pentru predare/învățare/evaluare*, Cartier, Chișinău, 2000;
- Clarke P., *Comunități de învățare: școli și sisteme*, ARC, Chișinău, 2002;
- Cristea S. *Dicționar de pedagogie*, Chișinău, București, 2000.

EXPERIENȚE DE SUCCES

**SCHIMB DE BUNE PRACTICI REFERITOARE LA MODALITĂȚILE
DE FAMILIARIZARE A COPIILOR CU CARTEA**

Prof. învă. primar Ghiță Carmen-Georgiana

Liceul de Arte „Bălașa Doamna” Târgoviște, jud. Dâmbovița

Prof. învă. primar Tudose Elena

Liceul de Arte „Bălașa Doamna” Târgoviște, jud. Dâmbovița

Clasele la care s-a aplicat/ identificat buna practică: Pregătitoare A și Pregătitoare B

Ce consider că poate fi o bună practică?	
Denumirea modelului de bună practică	Prezentare de carte „Uși după uși” – DISTRAȚIE X 6 – Antologie de creații originale ale unor foști elevi
Descrierea modelului de bună practică	Activitatea a avut loc în data de 18.11.2021 în amfiteatrul liceului cu elevii celor două clase de pregătitoare de la Liceul de Arte „Bălașa Doamna” Târgoviște. Două foste eleve (din cei șase autori) le-au prezentat în mod fizic cartea realizată, explicându-le pas cu pas cum au procedat până a ajuns la forma finală: - Când ele erau în clasa pregătitoare și nu știau să scrie și să citească, își imaginau povești și le expuneau prin desene, apoi le povesteau părinților povestea din spatele acestora, iar aceștia le ajutau la tehnoredactarea lor. - Când au învățat să citească și să scrie, și-au scris singure poeziile și poveștile. - Când erau în clasa a IV-a, s-au decis să publice creațiile lor. - Astfel, a apărut cartea celor șase autori (elevi) „Uși după uși” – DISTRAȚIE X 6 – o carte scrisă de copii pentru copii. - Au explicat și de ce cartea are acest titlu (de la cei 6 copii). Le-a citit copiilor de la pregătitoare poezia „Frunză verde de brândușă” și povestea „Vizita șocantă, dar șocantă bine” din cartea lor.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

	Elevii claselor pregătitoare au răsfoit cartea prezentată. La final, au avut parte și de o surpriză muzicală.
• De ce cred că este o bună practică?	
Beneficii pentru elevi	Activitatea descrisă mai sus are următoarele avantaje: - „șlefuieste” comportamentul de ascultător; - dezvoltă calitățile expunerii în comunicare; - încurajează și determină elevii să exerseze lectura individuală; - „alimentează” motivația intrinsecă pentru a citi; - dezvoltă gândirea și exprimarea critică, bazată pe argumente; - dezvoltă operațiile gândirii: analiza, sinteza, generalizarea, abstractizarea, compararea; - responsabilizează elevul în raport cu propriile opinii; - susține calitativ interacțiunea dintre elevi; - susține sentimentul de apartenență la o categorie, la un grup, pe baza unor afilieri comune.
Reflecțiile mele/ Lecții învățate	În urma derulării activității, am constatat că elevii aveau și au nevoie de astfel de inițiative educaționale, din când în când, într-un cadru organizat, pentru a li se întări sentimentul de apartenență la grupurile și la categoria de vârstă din care fac parte, mai ales acum, când acest deziderat este unul mult mai greu de atins. Faptul că activitatea a fost prezentată chiar de elevele autoare a avut un impact mult mai mare pentru copiii de la clasele pregătitoare. Considerăm activitatea o reușită, pe care am promis să o repetăm periodic și pe care o recomandăm cu drag tuturor colegilor noștri.
• Dovezi (fotografii, mărturisiri ale elevilor, produse obținute etc.)	
Feedback-ul pozitiv a venit din partea elevilor, care au declarat la finalul întâlnirii că le-a plăcut foarte mult activitatea și că de acum își pot alege ca sursă de inspirație pentru lectură pe cele două eleve mai mari recunoscute pentru pasiunea lor față de cărți. Părinții, de asemenea, au transmis aprecierea pentru ideea acestei activități, considerată benefică pentru viitorul copiilor lor. Anexăm, mai jos, link-ul cu activitatea: https://drive.google.com/file/d/1Eid79PeWzRhvyUmkwUkhMwMlc7RYOUu7/view?usp=sharing	

PROIECT DIDACTIC

- **Propunători:** Ghiță Carmen-Georgiana și Tudose Elena
- **Unitatea de învățământ:** Liceul de Arte”Bălașa Doamna” Târgoviște
- **Clasa:** Pregătitoare B
- **Disciplina de învățământ:** Comunicare în limba română
- **Unitatea de învățare:** Care este superputera mea?
- **Subiectul/Tema lecției:** Sunetul și literele C și c de tipar
- **Tipul lecției:** formare de priceperi și deprinderi
- **Scopul lecției:** Formarea priceperilor și deprinderilor de a identifica sunetul c inițial/ final în cuvinte date și de a trasa literele C și c de tipar
- **Competențe specifice:**

CLR

- 1.3.- Identificarea sunetului inițial și/sau final dintr-un cuvânt, a silabelor și a cuvintelor din propoziții rostite clar și rar;
- 2.2.- Transmiterea unor informații referitoare la sine și la universul apropiat, prin mesaje scurte
- 3.1.- Recunoașterea unor cuvinte uzuale, din universul apropiat, scrise cu litere mari și mici de tipar;
- 4.1.- Trasarea elementelor grafice și a conturilor literelor, folosind resurse variate.

AVAP

- 2.3. Realizarea de aplicații/compoziții/obiecte/ construcții simple, pe baza interesului direct

- **Obiective operaționale:**

CLR

- O.1.3.1.- Să identifice în imagine ființe și obiecte a căror denumire începe, conține și se termină cu sunetul c; obiectivul se consideră realizat, dacă fiecare elev identifică cel puțin 4 cuvinte care încep sau se termină cu sunetul c;

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

O.2.2.1. – Să formuleze propoziții pe baza imaginii prezentate, în care primul cuvânt să înceapă cu litera c; obiectivul se consideră realizat dacă fiecare elev formulează o propoziție în care primul cuvânt să înceapă cu litera c;

O.3.1.1.- Să recunoască locul literelor C și c în cuvintele de pe cartonașele date la exercițiul 1 de la pagina 18 din "Caietul lui Ghiozdănel"; obiectivul se consideră atins dacă fiecare elev recunoaște cel puțin 4 cuvinte din cele 8;

O.4.1.1.- Să traseze după contur și liber literele C/c de tipar; obiectivul se consideră atins dacă fiecare elev trasează după contur și liber literele C/c de tipar.

AVAP

O.2.3.1. Să realizeze din sârmă plușată litera C și c de tipar; obiectivul se consideră realizat, dacă fiecare elev realizează litera mică sau mare de tipar.

Metode, procedee și tehnici didactice: observația, conversația euristică, audiția, explicația, exercițiul, metoda fonetică analitico-sintetică

- **Mijloace de învățământ:** tabla inteligentă” fișe de lucru, caietele”Citesc cu ghiozdănel” și”Caietul lui Creionel”, cartonașe cu literele, sârmă plușată
- **Forme de organizare:** frontal, individual
- **Durata:** 40 minute
- **Bibliografie:**
 - Programa școlară pentru clasa pregătitoare, aprobată prin ordin al ministrului nr. 3418/19.03.2013
 - Auxiliarele Editurii Sinapsis

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Desfășurarea activității

Nr. crt.	Etapale lecției / Timp	Ob. Op.	Eșalonarea conținutului		Strategia didactică			Evaluare
			Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode, procedee și tehnici did.	Mijloace de învă.	Forme de organizare	
1	Momentul organizatoric		Asigur condițiile necesare desfășurării în condiții optime a orei de Comunicare în limba română. Aerisirea sălii de clasă Amenajarea spațiului de desfășurare a activității Pregătirea materialului didactic	Elevii pregătesc materialele.	Conversați a		Frontal	
2	Reactualizarea cunoștințelor și deprinderilor 5 minute		Spargerea gheții	Elevii recită poezia:”Zâmbește-mi, Soare!”, executând și mișcările ce se impun.	Explicația		Frontal	Aprecieri verbale
			Solicit elevilor să identifice din literele magnetice ale alfabetului, doar literele	Elevii aleg literele învățate și apoi le pun la tablă	Exercițiul	Cartonașele cu literele magnetice	Individual	Observarea comportamentului participativ în secvențele de

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

			învățate deja(fiecare elev are pe bancă câte un set). Solicit elevilor să numere câte litere au învățat până acum.	pe 2 coloane (literele mari de tipar, literele mici de tipar: A/a; M/m; N/n; U/u; I/i; E/e; R/r). Nr. de litere învățate: 7		ale alfabetului		învățare.
3	Activitate/discuție introductivă** 3 minute		Le spun copiilor că vor audia un text”Cornurile” și să fie atenți pentru a reține cât mai multe detalii.	Elevii ascultă explicațiile. Audiază textul” Cornurile” Identifică sunetul inițial”C” din titlul textului.	Explicația Audiția Conversația	Tabla inteligentă, lecturi audio”Citesc cu Ghiozdănel”	Frontal	
4	Anunțarea temei și a obiectivelor 1 minute		Anunț noua temă elevilor – sunetul și literele C/c de tipar și le explic ce ne propunem să învățăm în timpul orei.	Elevii ascultă explicațiile.	Explicația		Frontal	
5	Prezentarea optimă a conținutului și dirijarea învățării 10 minute		Prezint elevilor cartonașele cu literele C/c (le așez la tablă).	Elevii privesc literele C/c.	Explicația Conversația euristică	Lierele magnetice Tabla Sârma plușată	Frontal	

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

		O.2.3.1. Solicit elevilor să realizeze litera C din sârma plușată.	Intuiesc elementele grafice care o compun.			Individual	Aprecieri individuale
		O.1.3.1. Solicit elevilor să identifice în imaginea de la pagina 18 din ”Caietul lui Ghiozdănel” obiecte și ființe a căror denumire începe cu sunetul C/c (sunt cuvinte din textul audiat)	Elevii realizează litera C din sârma plușată. Elevii identifică cuvintele solicitate.	Conversația euristică Metoda fonetică analitico-sintetică		Frontal	Observarea sistematică a capacității de a pronunța corect sunetele
		O.2.2.1. Solicit elevilor să formuleze propoziții care să înceapă cu un cuvânt care să aibă prima literă C pe baza imaginii. Pornind de la o propoziție spusă de elevi, o reprezintă grafic la tablă, îi întreb pe elevi câte cuvinte are propoziția. Reprezintă și cuvintele la tablă. Îi întreb care este primul cuvânt, al doilea, al treilea. Îi solicit să despartă cuvintele în silabe. Reprezintă grafic. Izolez	Despart în silabe cuvintele. Elevii formulează propoziții. Elevii urmăresc explicațiile. Încălzirea mâinilor Realizează și ei pe caiet, sub	Conversația Metoda fonetică analitico-sintetică Demonstrația Exercițiu de mișcare „Povestea degetelor”	Tabla	Individual Frontal Frontal Individual	Aprecieri individuale

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

			primul cuvânt. Le solicit să identifice sunetul inițial. Le solicit să spună alte cuvinte care încep cu sunetul c.	imagine, reprezentarea grafică.				
6	Fixarea cunoștințelor 15 minute	O.3.1.1. O.4.1.1	Exercițiul 1, pagina 18, „Caietul lui Ghiozdănel” (explic cerințele). Exercițiul 3/parțial, pagina 21 din „Caietul lui Creionel”	Elevii rezolvă sarcinile de lucru	Explicația Exercițiul	Caietul lui Ghiozdănel” „Caietul lui Creionel”	Individual	Autoevaluarea
7	Obținerea performanțelor 5 minute	O.1.3.1 O.3.1.1	Solicit elevilor să realizeze sarcinile de lucru din fișă (explic sarcinile)	Elevii rezolvă fișa de lucru	Exercițiul	Fișe de lucru	individual	Aprecieri individuale
8	Aprecieri și recomandări 1 minut		Se fac aprecieri verbale, individuale și colective cu privire la activitatea elevilor, precum și asupra comportamentului lor pe parcursul orei.	Elevii ascultă cu atenție. Primesc emoticoane.	Explicația	Emoticoane	Frontal	

Proiect didactic

- **Data:**
- **Propunător:** Ilinca Roxana Ionela
- **Unitatea de învățământ:** Liceul de Arte "Bălașa Doamna" Târgoviște
- **Clasa:** a III-a
- **Disciplina de învățământ:** *Matematică*
- **Unitatea de învățare:** *Invenții, joc și culoare - Frații*
- **Tema lecției/ Subiectul:** - *Frații. Numitor și numărător*
- **Tipul lecției:** *Comunicare - însușire de cunoștințe*
- **Scopul lecției:** *Însușirea cunoștințelor referitoare la fracții și dezvoltarea gândirii logice*
- **Competențe specifice vizate:**

Matematică

2.1. Recunoașterea numerelor naturale din centrul 0- 10 000 și a fracțiilor subunitare sau echiunitare, cu numitori mai mici sau egali cu 10

5.1. Utilizarea terminologiei specifice și a unor simboluri matematice în rezolvarea și/sau compunerea de probleme cu raționamente simple

Științe ale naturii

3.1. Recunoașterea consecințelor unui stil de viață sănătos asupra propriului corp

- **Obiective operaționale:**
 - **O 2.1.1. să identifice numitorul, respectiv numărătorul din fracții date;** obiectivul se consideră realizat dacă fiecare elev identifică numitorul, respectiv numărătorul în cel puțin două situații dintre cele date;

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- **O 2.1.2. să scrie fracțiile corespunzătoare cerinței** (un desen/ după anumite condiții); obiectivul se consideră realizat dacă fiecare elev scrie fracțiile corespunzătoare, cel puțin pentru o cerință;
 - **O2.1.3. să identifice părțile unui întreg respectând fracția dată**; obiectivul se consideră realizat dacă fiecare elev colorează părțile unui întreg respectând fracția dată, cel puțin pentru o fracție;
 - **O5.1.1- să identifice fracții prin desfășurarea unor activități practice de obținere de doimi, pătrimi, optimi, folosind coli de hârtie**; obiectivul se consideră realizat dacă fiecare elev identifică cel puțin o fracție în urma desfășurării de activități practice;
 - **Științe ale naturii O3.1.1 să identifice factori de risc asupra propriei sănătăți**; obiectivul se consideră realizat dacă elevii identifică cel puțin un factor de risc asupra propriei sănătăți.
-
- **Metode, procedee și tehnici didactice:** jocul didactic, conversația, explicația, problematizarea, demonstrația, exercițiul
 - **Mijloace de învățământ:** coli albe, imagini pizza, imagini ingrediente pizza, fișă de lucru în grup, fișă de lucru individual, lipici, culori, laptop, videoproiector, bonete, markere, microfon, carte, caiete, manual digital, fișă joc „Clătite aromate” (suplimentară), fișă temă
 - **Forme de organizare:** frontal, individual, în grup;
 - **Durata:** 45 minute
 - **Bibliografie:**
 - * MEN -, „Programa pentru disciplinele Matematică și Științe ale naturii, aprobată prin ordinul ministrului educației naționale nr. 5003/02.12.2014”, București, 2014;
 - *Mihăescu M., Păearcă Ș., Dulman A., Alexe C., Brebenel O. < **MATEMATICA** >, Manual pentru clasa a III-a
 - *www.manuale.edu.ro
 - *Cerghit I., Radu I.T., Popescu E., Vlăsceanu L., „Didactica, manual pentru clasa a X-a, școli normale”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1991.

DESFĂȘURAREA LECȚIEI

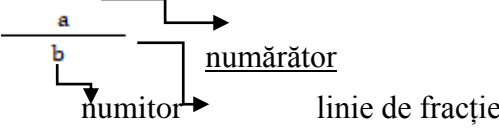
ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Nr. crt.	Etapele lecției / Timp	Ob. Op.	Eșalonarea conținutului	Strategia didactică			Evaluare
				Metode, procedee și tehnici didactice	Mijloace de învățământ	Forme de organizare	
1.	Momentul organizatoric 1 min.		Asigur condițiile necesare desfășurării optime a orei: aerisesc sala de clasă, stabilesc un climat de ordine și disciplină și pregătesc materialul didactic.	conversația	manualul caietele elevilor	frontal	
2.	Reactualizarea cunoștințelor și deprinderilor 7 min.		Verific modul în care a fost efectuată tema pentru acasă. Sunt evidențiați elevii care au rezolvat corect tema, au un scris caligrafic și au un caiet îngrijit. Prezint elevilor o carte pe care este scris cuvântul – repetăm. Ce parte de vorbire este cuvântul scris pe carte? Deschid cartea și îi întreb pe elevi care este acțiunea făcută? Din interiorul cărții scot un microfon. Joc didactic: „Microfonul fermecat” Scop: reactualizarea cunoștințelor privind terminologia specifică Sarcina de lucru: Formulează răspunsuri la întrebări: Ce este un întreg? Ce numim unitate fracționară? La ce mă gândesc atunci când aud cuvântul doime? Dar pătrime? Dar optime? Scrie fracția corespunzătoare 1 supra 7. Scrie 1 pe 9.	conversația explicația demonstrația jocul didactic	caiete carte microfon	frontal individual	aprecieri verbale interevaluare

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

			Explic regulile jocului. Elevii răspund la întrebări folosind microfonul fermecat. Elevul care nu știe răspunsul spune: Pas.				
3.	Activitate/discuție introductivă 2 min.	O2.1.3	Port o scurtă discuție cu elevii, le povestesc o întâmplare. <i>„Am comandat o pizza pentru cei doi copii ai mei. Am rugat-o pe Teodora, fetița mea, să numere în câte părți de mărime egale a fost împărțită pizza.</i> Prezint o imagine cu o pizza. (anexa2) Deci, în câte unități fracționare a fost împărțită pizza? <i>Îmi puteți răspunde voi?(8 părți)</i> Solicit un elev să scrie la tablă fracția $\frac{1}{8}$ și să o citească în diferite moduri. Ce reprezintă numărul $\frac{1}{8}$? Colorează o optime din pizza. <i>Denis a spus că el mănâncă $\frac{4}{8}$ din pizza. Colorez 4 din cele 8 bucăți.</i>	conversația demonstrația explicația	imagine pizza culori markere	frontală	aprecieri verbale
4.	Anunțarea temei și a obiectivelor 1 min.		Scriu la tablă titlul lecției: <i>Fracții. Numitor și numărător</i>, iar elevii vor scrie în caiete. Prezint obiectivele lecției pe înțelesul elevilor.	conversația	tabla magnetică marker caietele elevilor	frontală	
5.	Prezentarea optimă a		În câte felii a fost împărțită pizza? (8 felii) Câte felii de pizza a spus că mănâncă Denis? $\frac{4}{8}$	conversația	culori		

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

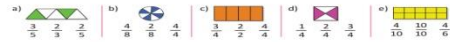
<i>conținutului și dirijarea învățării</i> 25 min.	O2.1.1	Notez pe tablă fracția formată: $\frac{4}{8}$ (4 pe opt, patru optimi, patru supra opt, jumătate/ o doime) Una sau mai multe părți dintr-un întreg care a fost împărțit în părți de mărimi egale reprezintă <u>o fracție</u>. Scriu la tablă, iar elevii notează în caiete. O fracție este de formată din: Numărătorul (a) arată câte părți de mărimi egale au fost luate în considerare. Numitorul (b) arată în câte părți de mărimi egale a fost împărțit întregul. Câte felii de pizza revin fiecărui membru, dacă familia este formată din patru persoane și pizza se împarte în mod egal? $\frac{2}{8}$ (un sfert, o pătrime, doi pe opt, doi supra opt, două optimi) Notez la tablă fracția formată: $\frac{2}{8}$ Solicit elevilor să coloreze 2 optimi din pizza, apoi să încercuiască numitorul fracției. Solicit elevilor să împartă o coală A4 în 2 părți egale, apoi în 4 părți egale, după aceea în 8 părți egale. Prezint elevilor o coală A4 împărțită în 4 părți egale, dintr care, 3 părți sunt desenate.	problematizarea exercițiul explicația conversația explicația probematierea demonstrația conversația exercițiul explicația exercițiul	pizza manual digital laptop videoproiector caietele elevilor coală	frontală frontală frontală	aprecieri verbale aprecieri verbale

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

		O2.1.2. Solicit elevilor să scrie fracția corespunzătoare și să o citească în diferite moduri: 3 pe 4 / 3 supra 4 / 3 pătrimi. O2.1.1. Adresez întrebări elevilor pe baza exemplului dat: Care este numărătorul fracției notate la tablă? Ce indică el? Care este numitorul fracției? Ce indică el? O Lucrăm exerciții din manual, utilizând manualul digital. 5.1.1. 1. Transcrie fracțiile următoare, apoi încercuiește numitorii: $\frac{2}{5}; \frac{10}{10}; \frac{1}{2}; \frac{6}{8}; \frac{9}{9}; \frac{4}{6}; \frac{5}{8}; \frac{8}{8}.$ O 2. Ce fracție din numărul total al magneților reprezintă magnetul mov? Dar cei portocalii? Dar cei albaștri? O2.1.1 O2.1.2 O2.1.3. 3. Scrie fracțiile: a) două treimi; b) cinci supra zece; c) patru pe șase. 4. Scrie fracțiile care au: a) numărătorul 2, iar numitorul cuprins între 4 și 8; b) numitorul 9, iar numitorul cuprins între 3 și 7.	conversația exercițiul explicația conversația exercițiul explicația problematizarea	imagini fișe de lucru lipici bonetă	în grup	aprecieri verbale interevaluare

5. Citește fracția corespunzătoare părții colorate din fiecare desen:

Citește fracția corespunzătoare părții colorate din fiecare desen:

O2.1.1

Solicit elevilor să formeze 6 grupe.

O2.1.3

Elevii pun bonete pe cap și simulează că se spală pe mâini.

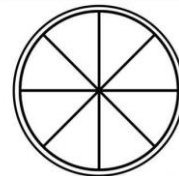
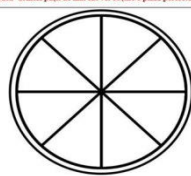
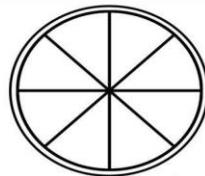
O3.1.1

Fiecare grupă primește o rețetă de pizza pe care trebuie să o prepare.

Joc didactic: „Micii pizzieri”

Scop: Însușirea cunoștințelor referitoare la fracții, dezvoltarea gândirii logice și a terminologiei specifice

Sarcina de lucru: Prepară o pizza respectând ingredientele specificate în rețetă. (anexa 1)

Reprezentantul fiecărei grupe prezintă lucrarea.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

6.	Fixarea cunoștințelor 7 min.	O2.1.1 O2.1.2 O2.1.3	Propun elevilor spre rezolvare o fișă de evaluare formativă (anexa 2). Precizez timpul de lucru. <i>Diferențierea</i> se face prin oferirea de sprijin din partea cadrului didactic, acolo unde este cazul. Elevii care au terminat primesc fișa joc „Clătite aromate”.(anexa 3) Elevii se autoevaluează.	explicația, exercițiul, conversația	fișă de lucru grila de evaluare fișa joc „Clătite aromate”	individual	probă scrisă grila de evaluare autoevaluarea
7.	Asigurarea retenției și transferului 1 min.		Propun elevilor tema pentru acasă, exercițiile 1,2,3 de la pagina 84 <i>Caietul elevului pentru clasa a III-a</i>– Matematică, Editura Intuitext (anexa 4) Diferențiat - activitate suplimentară 4,5	conversația explicația	manual	frontal	
8.	Aprecieri și recomandări 1 min.		Fac aprecieri globale și individuale cu caracter motivant privind participarea elevilor la lecție.	conversația			aprecieri verbale

anexa 2

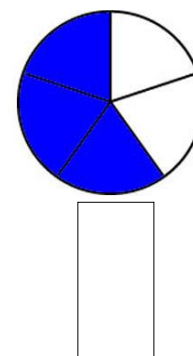
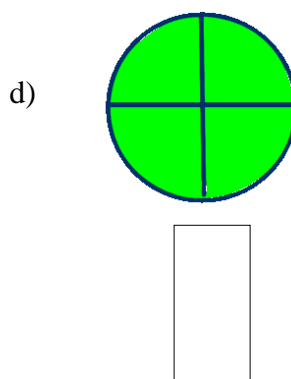
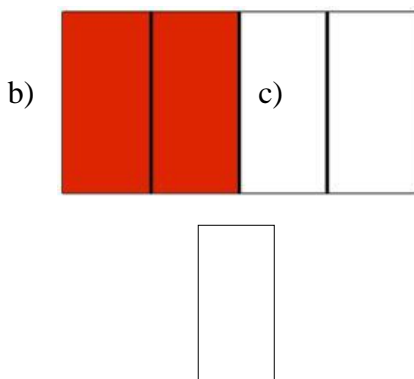
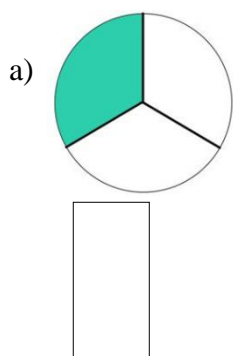
Nume _____

FIȘĂ DE LUCRU

1. Identifică numitorul, respectiv numărătorul fracțiilor date. Încercuiește cu albastru numitorul și cu verde numărătorul.

a) $\frac{3}{6}$	b) $\frac{5}{8}$	c) $\frac{7}{10}$

2. Scrie fracțiile corespunzătoare părților colorate din desenele de mai jos:

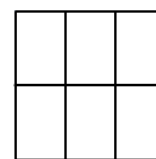
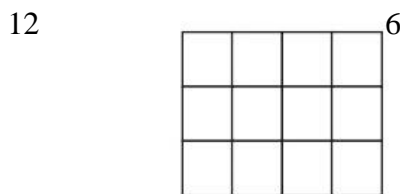
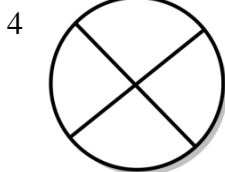

3. Colorează părțile corespunzătoare fracțiilor date, conform indicațiilor de mai jos:

a) $\frac{1}{4}$ cu roșu;

b) $\frac{5}{12}$ cu verde;

c) $\frac{6}{6}$ cu galben.

Te poți autoevalua?

BAREM DE CORECTARE

Itemul	Calificativul obținut		
	Foarte bine	Bine	Suficient
Itemul 1	Identifică numitorul, respectiv numărătorul în cele 3 fracții.	Identifică numitorul, respectiv numărătorul în 2 fracții.	Identifică numitorul, respectiv numărătorul într-o singură fracție.
Itemul 2	Scrie toate cele 4-5 fracții corespunzătoare desenelor.	Scrie 2-3 fracții din cele 4 corespunzătoare desenelor.	Scrie 1 fracție din cele 4 corespunzătoare desenelor.
Itemul 3	Colorează corect părțile corespunzătoare fracțiilor date în cele trei situații.	Colorează corect părțile corespunzătoare fracțiilor date în două situații.	Colorează corect părțile corespunzătoare fracțiilor într-o situație.

ÎMBUNĂȚĂȚIREA PROCESULUI DIDACTIC ȘI A REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII PRIN APLICAREA METODELOR MODERNE

Prof. Marica Denisa

Liceul Tehnologic "Goga Ionescu", Titu, jud. Dâmbovița

În actul predării, elementul esențial al strategiei didactice îl constituie **metoda**. Activitatea de predare - învățare presupune implicarea elevului în procesul instructiv-educativ prin folosirea metodelor. Profesorul își alege metoda în funcție de personalitatea acestuia, conținutul de transmis și stilurile de învățare ale grupului în care lucrează.

O metodă modernă concepută de mine, care ajută la îmbunătățirea procesului didactic, este metoda "puzzle". Metoda constă în rezolvarea unei probleme/ unui organizator grafic/ unei diagrame prin alegerea unor poze / imagini colorate potrivite pentru realizarea sarcinii, dintr-o multitudine de poze/ imagini. La final, elevul va constitui un puzzle care va rezolva cerința.

Etapele metodei:

- conceperea puzzle - lui de către profesor;
- oferirea fișelor de lucru elevilor sau grupei de elevi (dacă lucrăm pe grupe);
- explicarea sarcinilor de către profesor;
- rezolvarea fișei de către elevi prin alegerea și lipirea pozelor/ imaginilor corespunzătoare sarcinilor de lucru;
- prezentarea fișei și concluzionarea activității.

Avantajele metodei:

- implicarea întregii clase;
- implicare activă;
- poate fi folosită la evaluarea unei unități de conținut, dar și pe parcursul predării, făcându-se apel la cunoștințele dobândite de elevi;
- este ușor de conceput;
- activitatea nu durează mult;
- elevii rețin mai ușor datorită folosirii imaginilor;
- poate fi asociată cu alte metode (de exemplu: metoda „turul galeriei” la lecția de recapitulare).

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

În urma aplicării acestei metode la clasă, am observat că elevii sunt încântați și totodată ajută la înțelegerea și dobândirea mai ușoară a informației. Metodele moderne sunt apreciate și de mine ca profesor, văzând implicarea elevilor, mulțumirea acestora și rezultatele obținute.

În urma aplicării metodelor moderne, am identificat următoarele avantaje:

- mobilizează elevii, îi antrenează într-o participare autentică și responsabilă;
- asigură un transfer corect de informații;
- stimulează gândirea, imaginația, creativitatea;
- dezvoltă abilitățile de comunicare;
- alcătuiesc alternative interesante de evaluare / autoevaluare / interevaluare;
- cultivă valori și atitudini;
- valorifică ceea ce elevii știu deja.

Cred că nu învățarea în sine reprezintă un proces dificil, ci modalitatea de a deprinde învățarea. Pentru a-i asigura eficientizarea, trebuie ca elevul să fie conștientizat asupra scopului real al învățării. Trebuie să îi învățăm să coreleze noțiuni, termeni, concepte, să facem o legătură între discipline.

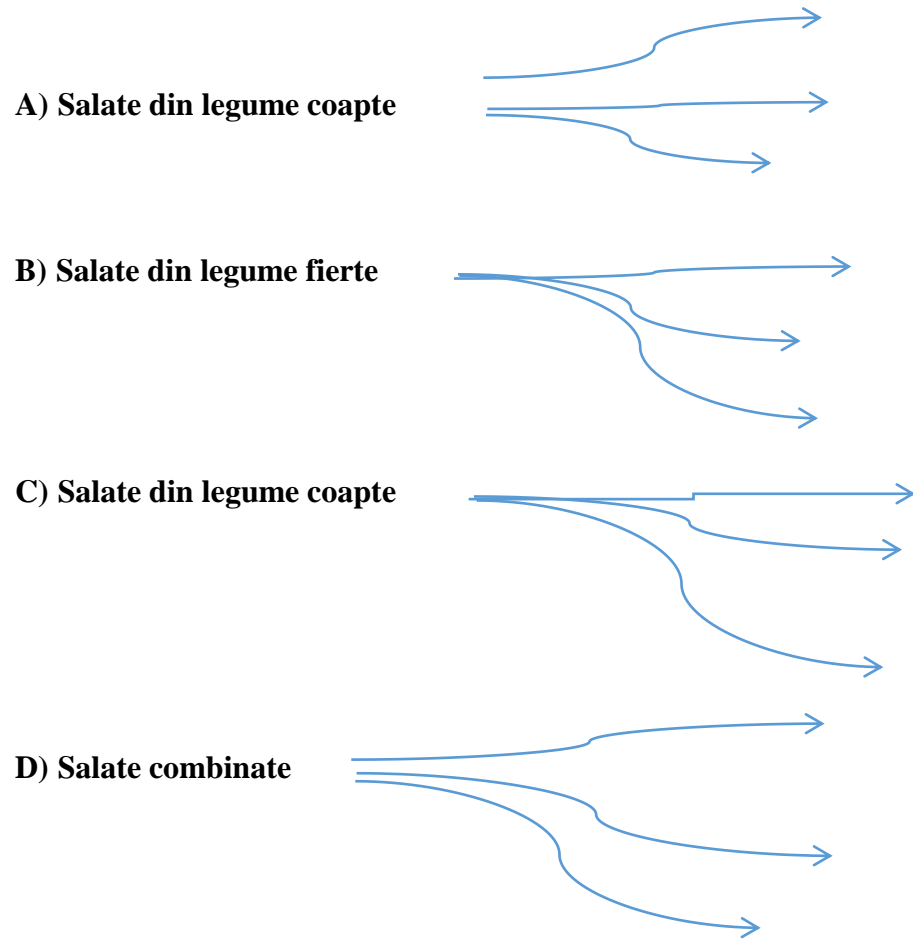
Pentru a evita superficialitatea și teoretizarea, elevii trebuie conduși de la bun început spre o educație holistică, îndrumați să găsească calea învățării eficiente și totalizante.

Mai jos prezint două fișe de lucru pentru metoda tip puzzle.

FIȘĂ PENTRU PUZZLE(1)

Grupa nr.

1. Asociați salatelor, imaginile corespunzătoare:

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

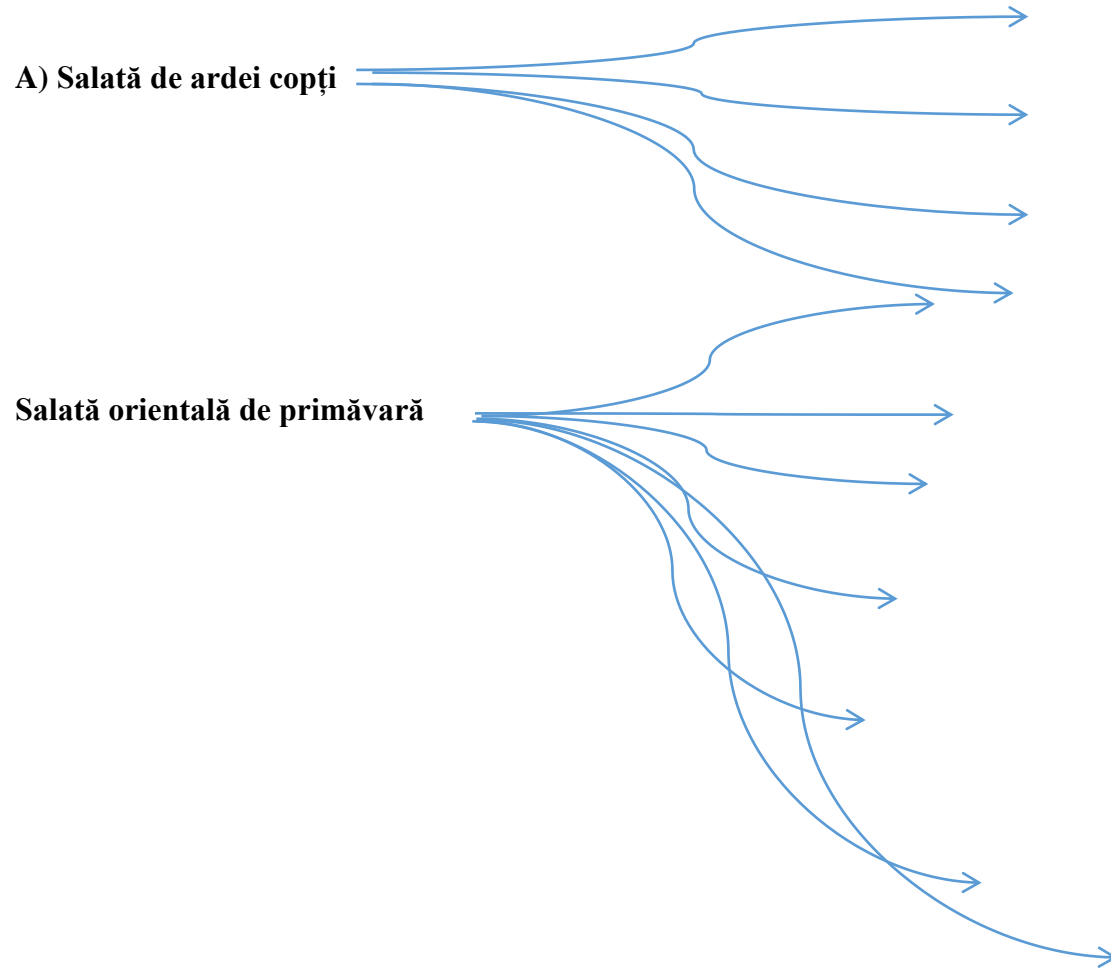
Fiecare grupă primește câte o” fișă pentru puzzle” care ocupă jumătate din foaia de flipchart și imagini decupate și puse în pliculețe. După ce realizează fișa, vor lipi pe perete, în locul stabilit de profesor, foaia de flipchart și va urma ”turul galeriei”. Pe cealaltă jumătate de foaie de flipchart, este trecută a doua „fișă pentru puzzle”, pe care o vor completa la cerința profesorului.

FIȘĂ PENTRU PUZZLE (2)

Grupa nr.

1. Asociați salatelor imaginile corespunzătoare cu materiile prime necesare obținerii lor:

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Fiecare grupă primește câte o ” fișă pentru puzzle (2), și imagini corespunzătoare decupate și puse în pliculețe. După rezolvare, se va relua ”turul galeriei,,.

ÎMBUNĂȚIREA CALITĂȚII PROCESULUI DIDACTIC ȘI A REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII. EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

Prof. Matei Iolanda

Liceul de Arte „Bălașa Doamna” Târgoviște, jud. Dâmbovița

Obținerea rezultatelor învățării este misiunea generală a oricărui cadru didactic și a oricărui program de educație și formare, indiferent de tip, de nivel și de formă: urmărim ca absolventul să știe mai mult (și mai bine), să poată mai mult / altceva (în termeni de deprinderi și abilități) și să vrea și să facă mai mult / altceva (în termeni de atitudini și comportamente), decât la intrarea în respectivul program. Dintotdeauna școala a însemnat achiziția de cunoștințe, de comportamente și de atitudini, iar în absența acestei ”valori adăugate”, instituția de învățământ nu-și mai găsește rostul.

Tradițional, rezultatele scontate și măsurate erau, cu precădere ”cunoștințele” și doar implicit, în subsidiar (și adesea uitate), celelalte componente. Treptat, mai ales, în ultimele decenii, s-a creat un consens la nivel european (dar și internațional), în privința nevoii de a integra toate categoriile de rezultate ale învățării în ”întreguri” funcționale, numite ”competențe”.

Cheia succesului în domeniul îmbunătățirii calității procesului didactic și a rezultatelor învățării este, mai întâi de toate, să ajungi să-ți cunoști copiii. Trebuie să aflăm ce îi face să funcționeze; să îi ascultăm! Cu toții știm că fiecare elev învață într-un mod unic și individual așadar, o abordare super strictă poate să funcționeze perfect pentru unii, iar pentru alții mai puțin.

Ideea generală este de a testa cu elevii noștri diverse strategii, deoarece ceea ce funcționează la alte clase poate să nu funcționeze în clasa unde ești diriginte/profesor.

Pe parcursul orelor de Consiliere și Orientare le ofer elevilor mei din clasa a X-a A posibilitatea de a alege, deoarece aceasta crește posibilitatea ca ei să facă ceea ce trebuie, indiferent de alegerea pe care o fac. De exemplu, „Vrei să faci această activitate acasă sau vrei să o termini acasă?” Copiii se gândesc că li s-a dat puterea de a alege și acest lucru le dă aripi și îi încurajează.

La fel am procedat și atunci când a trebuit să alegem reprezentanții clasei pentru Consiliul Elevilor pe școală. Cu ajutorul aplicației online Wheel of Names (Roata Norocului este cea care extrage numele celor doi câștigători) au fost aleși cei doi reprezentanți, toți elevii fiind încântați de această modalitate. Am considerat selecția realizată cu ajutorul acestei metode, corectă și interesantă.

Modernizarea perpetuă a procesului instructiv-educativ impune ca metodele aplicate să fie cât mai riguros selectate, într-o formă accesibilă, novatoare.

Prin diversificarea metodelor, în calitate de profesor, am urmărit înlăturarea monotoniei, plictiselii, rutinei, deschizând în sufletul elevului dorința de învățare într-un mod creativ și eficient.

Dintre metodele de învățământ care dezvoltă creativitatea, importante sunt cele activ-participative: învățarea prin problematizare și descoperire semi-dirijată, metoda modelării și exercițiile creative, care ar trebui să existe în manualele școlare la sfârșit de capitol, sau după un grup de capitole.

Învățarea trebuie să capete puternice accente pragmatice, elevii fiind puși în situația de a utiliza eficient toate resursele care le sunt puse la îndemână sau sunt învățați/determinați să le identifice singuri sau în cooperare cu alți colegi.

Utilizarea unor strategii și instrumente didactice inovatoare și apropiate elevilor, contribuie la reducerea abandonului școlar și la îmbunătățirea competențelor acestora.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Jocul didactic reprezintă o metodă de învățământ în care predomină acțiunea didactică simulată. Aceasta acțiune didactică valorifică la nivelul instruirii, finalitățile adaptive de tip recreativ, care sunt proprii activității umane.

Învățarea bazată pe jocuri didactice presupune participarea activă și interactivă a elevilor în procesul de învățare, în contexte ce îmbină sarcinile instructive și formative cu elemente de joc. Fazele principale, ce se parcurg în instruirea bazată pe jocuri, sunt: pregătirea jocului și a materialului necesar, pregătirea clasei, desfășurarea jocului. Buna desfășurare a unui joc este condiționată de parcurgerea următoarelor etape: anunțarea titlului și a scopului jocului, prezentarea regulilor, executarea jocului și încheierea lui, însoțită de concluzii și aprecieri.

În timpul Școlii Online, la orele de Educație Fizică și Sport și Consiliere și orientare am utilizat următoarele aplicații/jocuri didactice, care au avut rolul de stimulare a învățării active a elevilor:

- **Toporopa - Jocuri educaționale.**

- **Liveworksheets: „Foi de lucru interactive”.** Elevii pot rezolva fișele de lucru online și pot trimite răspunsurile profesorului. Acest lucru este util pentru elevi (este motivant), pentru profesor (economisește timp) și pentru mediu (economisește hârtie).

În plus, fișele de lucru interactive profită din plin de noile tehnologii aplicate educației: acestea pot include sunete, videoclipuri, exerciții de drag and drop, alăturare cu săgeți, alegere multiplă... și chiar exerciții de vorbire, pe care elevii trebuie să le facă cu ajutorul microfonului.

- **Kahoot!** este un instrument digital utilizat în educație pentru realizarea de teste scurte la care elevii răspund cu propriile dispozitive (de obicei, telefonul mobil). Avantajul aplicației Kahoot! este că antrenează elevii în activități rapide de evaluare de cunoștințe: test, quiz, trivia. Este simplu de utilizat.

Alte aplicații apreciate de elevi au fost: Seterra Online (Drapelele statelor lumii), LearningApps (Spânzurătoarea și Vrei sa fii Milionar!) și GoogleForms.

Concluzionând, prin utilizarea strategiilor de învățare active, elevii s-au implicat în mod activ în învățare, au adăugat informații noi la cunoștințele lor anterioare, interacționând unii cu alții, au dobândit abilități de comunicare. S-a creat un mediu educațional activizant și interactiv care i-a stimulat pe elevi, i-a responsabilizat, i-a făcut să muncească cu plăcere. Utilizarea unor aplicații și instrumente digitale educaționale contribuie la diminuarea riscului de analfabetism funcțional, la reducerea abandonului școlar și la îmbunătățirea competențelor elevilor cu nevoi educaționale.

Bibliografie:

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- ***, *Managementul rezultatelor învățării*, Ed. ARACIP, 2021,;
- ***, *Ghid de bune practici în asigurarea calității educației și formării profesionale*,

Programul PHARE TVET, 2009;

- *Asigurarea calității în educația timpurie și învățământul preuniversitar*,
<https://eacea.ec.europa.eu/>

- ***, *Managementul sistemic al clasei de elevi*, CCD Timiș, 2020”;
- *Toporopa jocuri educative*, <https://www.toporopa.eu/ro/>.

ÎNVĂȚAREA PRIN COOPERARE ȘI APLICAREA METODELOR ACTIVE ÎN PREDAREA DISCIPLINEI PSIHOLOGIE

Prof. Nica Gianina Marinela

Liceul de Arte "Bălașa Doamna" Târgoviște, jud. Dâmbovița

Motto:

„Un singur profesor nu poate schimba sistemul, dar acesta poate schimba propriul stil de predare și structurarea claselor prin a fi deschis la învățarea și practicarea unor metode noi, incluzive. Aceste schimbări pot apoi să conducă la atitudini modificate față de diversitate în clasele de elevi.”

(Gudrun Petursdottir)

Învățarea prin colaborare este o metodă de predare și învățare în care elevii lucrează împreună, uneori în perechi, alteleori în grupuri mici, pentru a rezolva una și aceeași problemă, pentru a explora o temă nouă sau a lansa idei noi, combinații noi sau chiar inovații autentice.

Învățarea prin cooperare este o învățare prin colaborare specifică și necesită respectarea următoarelor reguli: elevii lucrează în grupuri mici; activitatea este structurată; elevii sunt evaluați pentru munca individuală; lucrul realizat de întregul grup este, de asemenea, apreciat; elevii comunică direct între ei – față în față; elevii învață să lucreze ca o echipă.

Un element de frustrare întâlnit la mulți profesori, elevi și părinți, în legătură cu învățarea prin cooperare, este acela că de multe ori elevii cei mai buni îndeplinesc cea mai mare parte a sarcinilor, în timp ce, ceilalți doar se țin după ei. Pentru ca o grupare în vederea învățării prin cooperare să fie eficientă și ca timpul disponibil al clasei să fie folosit în mod corespunzător, elevii trebuie să aibă responsabilități clare potrivit rolului fiecăruia, obiective ale grupului definite și răspundere individuală.

În contextul unei clase, gruparea elevilor le oferă acestora posibilități de a învăța unul de la

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

altul și de a se învăța unul pe celălalt în condițiile specifice „lumii reale”. Îi putem pregăti pe elevi pentru perioada în care vor avea o slujbă oferindu-le aceste oportunități de a lucra împreună pentru a crea produse sau a rezolva probleme.

Gruparea elevilor în perechi sau în grupuri mici sporește șansele ca aceștia să devină implicați. Elevii resimt mai puțină presiune atunci când li se cere să realizeze o sarcină împreună cu un coleg decât atunci când trebuie să facă acest lucru în mod independent. Structura este foarte importantă atunci când vorbim despre învățare prin cooperare. Este posibil ca în clasă să fie elevi care au un status scăzut în cadrul grupului și sunt ținuti deoparte de sarcină, dar de asemenea pot fi elevi care sunt anxioși și devin nervoși în situații necunoscute. Pentru acești elevi este foarte important să se cunoască ce se așteaptă de la ei, să știe cu exactitate ce anume se întâmplă pe parcursul sarcinii de echipă, la fel cum cunosc ce se întâmplă pe parcursul unei lecții tradiționale. Important este să se utilizeze anumite roluri predefinite și fiecărui membru al grupului să i se atribuie un rol cu anumite responsabilități.

Lecțiile bazate pe învățarea prin colaborare au caracteristici generale precum: interdependența pozitivă; răspunderea individuală; caracterul eterogen al membrilor și al grupurilor; conducerea în comun; predarea directă a deprinderilor sociale; rolul de observator al profesorului, care însă poate interveni când e nevoie; munca eficientă în grup.

Interdependența pozitivă constă în faptul că elevii realizează că au nevoie unii de alții pentru a duce la bun sfârșit sarcina grupului (“ori ne scufundăm, ori înotăm împreună”). Profesorii pot structura această interdependență pozitivă, stabilind scopuri comune (“învață și vezi să învețe toți cei din grup”), recompense comune (dacă toți membrii grupului realizează un anumit lucru, fiecare va primi o bonificație); resurse comune (o coală de hârtie pentru întregul grup sau fiecare membru deține o parte din informații); roluri distribuite (cel care rezumă, cel care îi încurajează pe ceilalți, cei care formulează răspunsul etc.).

Interacțiunea directă presupune ca elevii să se ajute unii pe alții să învețe, încurajându-se și împărtășindu-și ideile. Ei explică ceea ce știu celorlalți, discută, se învață unii pe alții. Profesorul aranjează grupurile în așa fel încât elevii să stea unii lângă alții și să discute fiecare aspect al temei pe care o au de rezolvat.

Răspunderea individuală se referă la faptul că se evaluează frecvent performanța fiecărui elev și rezultatul i se comunică atât lui, cât și grupului. Profesorul poate scoate în evidență răspunderea individuală, alegând, pentru test, elevii din doi în doi sau alegând, la întâmplare, un membru al grupului pentru a da un răspuns.

Deprinderile interpersonale și de grup au un rol important deoarece grupurile nu pot exista

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

și nici nu pot funcționa dacă elevii nu au și nu folosesc anumite deprinderi sociale absolut necesare. Elevii trebuie învățați aceste deprinderi la fel cum sunt învățați orice altceva. Ele includ conducerea, luarea deciziilor, clădirea încrederii, comunicarea, managementul conflictelor.

Procesarea în grup este necesară pentru ca grupul să discute cât de bine și-a atins scopurile și pentru a menține relații eficiente de muncă între membrii lui. Profesorii creează condițiile necesare acestei procesări prin sarcini ca:

a) Enumerați cel puțin trei acțiuni ale membrilor care au condus la succesul grupului;

b) Enumerați cel puțin o acțiune care ar putea spori succesul grupului mâine. Profesorul monitorizează, în permanență, învățarea grupurilor și le dă feedback, lor și întregii clase, despre cum lucrează.

Strategiile oferite vor servi drept principii călăuzitoare. Copiii vor ajunge să gândească mai bine numai dacă li se oferă ocazii numeroase de a exersa metodele de gândire care le sunt prezentate. Trebuie să ne concentrăm pe câteva strategii de gândire care sunt foarte utile și ușor de transferat de la un domeniu la altul, astfel încât elevii să le poată folosi în mod regulat.

În interiorul fiecărui grup, rolurile pe care le joacă elevii pot fi orientate spre sarcina de lucru sau spre menținerea grupului sau spre ambele. Pentru că elevii trebuie să se deprindă cu ambele categorii, uneori profesorul poate distribui roluri specifice. Li se atrage atenția asupra rolurilor izolate pentru a-i face conștienți de necesitatea fiecărui rol. Rolurile sunt întotdeauna distribuite de către profesor și inversate, prin rotație, ca de-a lungul mai multor lecții, elevii să experimenteze toate rolurile în cadrul grupului, de exemplu: cine a fost Reporter la o sarcină, la următoarea sarcină va fi organizator. Prima dată însă li se oferă un rol la care vor face față cu brio, pentru a prinde curaj și încredere. Acest lucru se realizează printr-o foarte bună observare și cunoaștere a elevilor.

Facilitator/Organizator: citește instrucțiunile cu voce tare; se asigură că toată lumea înțelege instrucțiunile, verificând și explicând din nou; se asigură că toți membrii grupului participă și ascultă; este singurul care poate chema profesorul, dar doar dacă nimeni din grup nu cunoaște răspunsul.

Reporter: prezintă membrii grupului și rolurile lor; notează răspunsurile grupului; discută cu membrii grupului ce anume va fi raportat și cum; organizează prezentarea grupului pentru clasă și se asigură că fiecare membru al echipei are o parte în prezentare.

Armonizatorul: încurajează membrii grupului să își aducă contribuția la munca de echipă; îi încurajează să se ajute reciproc; se asigură că nimeni nu este dat deoparte; apreciază

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

atunci când cineva vine cu idei bune; oferă feedback pozitiv.

□ **Responsabilul cu cronometrarea:** dezvoltă un program al proiectului, astfel încât să poată să spună grupului cu exactitate când trebuie să termine de rezolvat fiecare etapă a proiectului, atenționează grupul când petrec prea mult timp asupra unei singure etape; împarte timpul egal între membri grupului, pentru intervenție și exprimarea opiniei; se asigură că prezentarea este gata la timp.

□ **Responsabilul cu materialele:** aduce foaia cu instrucțiuni și insignele cu roluri, le împarte participanților; este responsabil cu aprovizionarea cu materiale pe durata întregului proiect; este singurul care se poate ridica de la masă pentru a aduce materiale; se asigură la final că toate materialele sunt puse la locul lor, la sfârșitul activității și toată lumea a predat insignele cu rolurile.

□ **Moderator:** (dacă formăm grupe de câte șase elevi): se asigură că grupul se ocupă de sarcină și de nimic altceva; decide cine va lua cuvântul pe parcursul discuțiilor; este singurul care poate chema profesorul pentru ajutor, dacă nimeni din grup nu știe răspunsul (dacă sunt doar 5 membri în grup, această parte îi revine organizatorului)

Câteva metode și aplicarea lor în predarea disciplinei psihologie:

CARUSELUL

Obiective: intercunoașterea membrilor grupului prin intermediul noțiunilor de psihologie; creșterea coeziunii grupului.

Durata: 20-30 minute

Metode: lucrul în perechi, explicația, jocul didactic

Materiale: lista cu propoziții și/sau cuvinte, clopoțel

Modalitate de lucru:

Elevii sunt împărțiți în două grupuri egale, iar apoi sunt rugați să formeze două cercuri, unul interior și unul exterior. În cele două cercuri elevii vor sta unul în fața celuilalt, în perechi.

Profesorul va spune un cuvânt sau o propoziție, cum ar fi: (simțul meu cel mai dezvoltat, metoda de relaxare preferată, timpul trece foarte repede atunci când, mă adaptez repede atunci când, trăsături de personalitate pe care le avem în comun, avantajele temperamentului meu, amintirea cea mai îndepărtată, ceva ce am creat, ceva de care sunt mândru, punctul meu slab, ceva la care mă pricep, mâncarea preferată, muzică, attribute ale unui prieten bun, o celebritate, etc.), iar fiecare pereche trebuie să discute pe tema dată maxim un minut.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

După un minut (sau chiar mai puțin), profesorul sună din clopoțel, partenerii își mulțumesc, iar cercul exterior se rotește spre dreapta, oprindu-se la următorul partener. Perechile nou formate trebuie să discute și eventual să găsească o similaritate conform instrucțiunilor date de profesor. Se continuă în acest mod până când membrii din cele două cercuri ajung la ultimul partener.

Când se ajunge la ultima pereche, profesorul va anunța elevii că regula se schimbă și că în perechile nou formate vor trebui să găsească similarități sau diferențe între ei și ulterior acestea vor fi exprimate nonverbal față de ceilalți membri ai grupului.

Notă: O altă variantă a acestei activități este caruselul fără cuvinte. În cazul acestei variante, profesorul nu va spune elevilor tema pe care aceștia ar trebui să discute, iar perechile vor trebui să găsească similarități prin orice metodă doresc, dar fără a vorbi.

Caruselul este o metodă interactivă de grup, care stimulează participarea tuturor elevilor la activitate; oferă posibilitatea copiilor de a lucra cu fiecare dintre membrii colectivului; stimulează cooperarea în echipă, ajutorul reciproc, înțelegerea și toleranța față de opinia celuilalt; este o metodă ușor de aplicat la orice vârstă și adaptabilă oricărui domeniu și obiect de învățământ

COLȚURILE

Obiective: sistematizarea și consolidarea cunoștințelor

Durată: 50 minute

Metode: conversație euristică, brainstorming

Materiale necesare: foaie de flipchart, carioca/markere

Dimensiunea grupului: 20-30 elevi

Modalitate de lucru:

1. Profesorul anunță o temă și le oferă elevilor posibilitatea de a alege din 4 alternative. De exemplu: Comunicarea nonverbală prin gesturi și mimică, comunicarea verbală, comunicarea paraverbală - avantaje și dezavantaje.
2. Elevii aleg cea alternativă pe care o consideră cea mai interesantă, notând alegerea făcută pe o bucată de hârtie. (fără să discute între ei sau să arate celorlalți colegi)
3. În clasă vor fi marcate 4 colțuri pentru fiecare alternativă. Elevii vor merge la colțul ales arătând hârtia colegilor, nemaiputând schimba alegerea făcută.
4. Grupul din fiecare colț va discuta despre tema aleasă și fiecare elev va explica alegerea făcută. De asemenea, în fiecare colț va fi amenajat un poster gol, pe care elevii vor putea scrie, desena și explica despre acea temă, în cel mai creativ mod. Elevii vor fi înștiințați de faptul că

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

vor prezenta la final rezultatele lor despre tema aleasă. Posterul va trebui să cuprindă atât text, cât și imagini.

5. După 15-20 de minute profesorul oprește activitatea grupurilor. Toți membrii grupului, exceptând unul sau doi, se vor deplasa la alte grupuri unde reporterii care stau lângă postere vor explica tema respectivă. Elevii se vor asigura că nu se deplasează toți în același colț și în același timp.

6. După 5 minute profesorul bate din palme și toată lumea se întoarce la grupul de origine. Acum alți doi membri ai grupului vor sta lângă poster și vor explica tema, în timp ce, ceilalți membri se vor deplasa în diferite colțuri pentru a primi explicații despre alte teme. Acest proces se va desfășura până când toți elevii vor primi explicații din toate colțurile clasei.

Notă: Această activitate poate fi utilizată la orice disciplină.

ROATA CONSECINȚELOR

Obiective: reflecție asupra consecințelor directe și secundare în cazul unui eveniment specific sau acțiune particulară; realizarea unei hărți vizuale a acestor consecințe.

Durata: 50 minute

Metode: munca în grup, munca individuală, discuții, expunerea

Materiale necesare: instrumente de scris, foi tip flipchart, coli de hârtie A4

Modalitate de lucru:

1. Elevii vor fi repartizați în grupuri sau perechi și vor primi o foaie tip flipchart

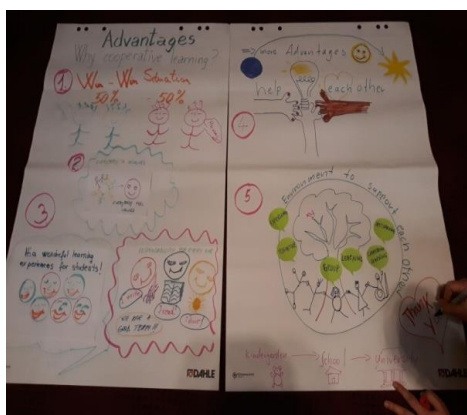
2. Elevii vor scrie evenimentul/ acțiunea centrală, într-un cerc, în mijlocul paginii – la lecția Motivație/optim motivațional - când dificultatea sarcinii nu este percepută în mod corect de către subiect și dozarea energiei este prea mare sau prea mică-consecința directă:răspuns greșit rezultat nesatisfăcător pierderea locului la liceu, etc.

3. Elevii vor nota o consecință directă a evenimentului, într-un cerc care este legat cu cercul principal printr-o linie. Elevii vor încerca să găsească cât mai multe consecințe directe.

4. Apoi elevii vor identifica consecințe secundare. Acestea vor fi notate din nou în cercuri și vor fi conectate la consecințele directe cu două linii. Consecințele de ordinul trei vor fi notate cu trei linii etc.

5. Elevii pot colora cercurile, după criteriul consecințelor pozitive sau negative.

6. Feedback:
găsite de fiecare grupă de
explorare mai profundă a
Învățarea prin

compararea consecințelor
elevi care conduc la o
temei.

cooperare și implicit

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

metodele active de predare oferă profesorilor un mod bine planificat de a grupa elevii și de a le preda conținuturi importante într-un fel distractiv și care îi implică în procesul de învățare, dezvoltă spiritul de cooperare, abilități de relaționare, comunicare și intercunoaștere.

Bibliografie:

- Gudrun Petursdottir - “Diverse Society, Diverse Classrooms”, InterCultural Iceland, Reykjavik, 2018

UTILIZAREA METODELOR MODERNE DE PREDARE A GEOGRAFIEI

Prof. Păunaș Nicoleta - Cristina

Liceul de Arte "Bălașa Doamna" Târgoviște, jud. Dâmbovița

Predarea disciplinelor geografice include acțiuni și operații sistematice întreprinse cu scopul organizării, desfășurării și dirijării activității de învățare realizată de elevi. În școala modernă, predarea geografiei nu este sinonimă cu comunicarea informațiilor cu scopul reproducerii ("restituirii") acestora de către elevi în ora următoare, ci are drept scop formarea de deprinderi și competențe.

În cadrul activității de predare - învățare a geografiei, un rol esențial îl au metodele și strategiile didactice. Metodele de învățământ reprezintă modalități sistematice de lucru pe care le abordează profesorii în activitatea de instruire pentru a realiza obiectivelor pedagogice propuse.

Din perspectiva profesorului de geografie, metodele de învățământ sunt cele care arată „ce să facă” acesta și "cum să acționeze".

Din perspectiva elevului, metodele de de învățământ au menirea de a-l sprijini pe acesta să parcurgă calea spre cunoaștere, spre dobândirea de noi comportamente care îi sporesc valoarea personalității, arătându-i „ce să facă” și „cum să acționeze".

Profesorul trebuie să opteze pentru folosirea, în diferitele momente ale lecției, a acelor metode care oferă potențialul pedagogic cel mai adecvat față de obiectivele care urmează a fi realizate de elevi.

În cadrul orelor de geografie, se utilizează frecvent trei categorii de metode: metode de comunicare, metode de explorare și metode bazate pe acțiune.

1. Metode de comunicare

a. Folosirea limbajului scris sau audio-vizual în predarea geografiei

În acest caz, instruirea elevilor are loc fără participarea directă a profesorului, prin organizarea unei activități de învățare desfășurate cu ajutorul unor materiale geografice special elaborate în vederea acestui scop. Autoinformarea elevilor se realizează pe două căi: primire de informații și prelucrare de informații.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Primirea de informații geografice se obține prin:

- citire (utilizând manualul, fișele de lucru, cărțile de specialitate, ș.a);

- vizionare unor materiale grafice și cartografice cum sunt diagramele, schițele, hărțile; a unor materiale fotografice, materiale proiectabile statice (prezentări power point), sau dinamice (filme, animații, etc.);

- audiere (fișiere audio);

- audio-vizionare (filme didactice, documentare din mediul online).

Prelucrarea de informații are scopul de a forma deprinderi de muncă intelectuală. În urma acestei activități, elevii întocmesc planuri pentru lucrări individuale, pentru proiecte geografice, alcătuiesc rezumate, extrag date statistice, realizează fișe (bibliografice, terminologice) etc.

Din perspectivă didactică, metoda folosirii limbajul scris sau audio-vizual în predarea geografie, prezintă potențial pedagogic deoarece:

- Dezvoltă capacitățile individuale de planificare și organizare;
- Formează algoritmi de lucru și automatizează deprinderi;
- Stimulează spiritul de inițiativă și capacitățile individuale de activitate neregulată de profesor;

- Sporește încrederea în forțele proprii ale elevilor;

Punctele slabe ale metodei folosirii limbajul scris sau audio-vizual în predarea geografiei ar fi:

- Favorizează decalajul în pregătirea elevilor;
- Necesită eforturi personale creative importante care depind de motivația proprie a profesorului;

• Până când își formează deprinderi de gândire independentă, elevul acționează mai mult pe baza memoriei;

- Necesită dotarea specială cu aparatură tehnică;
- Favorizează lenea de a gândi, întrucât elevii se obișnuiesc să primească informațiile gata elaborate;

b. **Instruirea asistată de computer în predarea geografiei** (metodă de comunicare).

Platformele e-learning

Prin e-learning înțelegem, acele abordări educative cu o semnificativă componentă de TIC, care valorifică deplin competența digitală în plan didactic. Platformele de învățare online sprijină și completează procesul de predare-învățare-evaluare a geografiei.

Platformele de învățare online îmbunătățesc calitativ conținutul învățământului, conducând la ameliorarea procesului instructiv-educativ prin însușirea unor procese de învățare active și

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

autonome, creșterea interesului elevilor pentru instruire, crearea unor medii noi de învățare formală sau nonformală, individuală și în grup.

Varietatea programelor de e-learning este implicit dată de complexitatea conținutului pe care îl livrează. Exemple de platforme de tip e-learning:

Google Classroom este una dintre platformele recomandate de Ministerul Educației Naționale pentru lucrul online cu elevii. Aceasta oferă posibilitatea atât profesorilor, cât și elevilor, să încarce materiale, să posteze diverse anunțuri și, special pentru profesori, să dea note materialelor lucrate de elevi și încărcate aici.

Edmodo este o platformă gratuită, accesibilă de pe orice fel de dispozitiv și permite profesorilor și elevilor să transmită documente de lucru sau chestionare, să discute despre activitățile educaționale, teste sau alte informații esențiale în funcționarea unei clase. Oferă un mediu de lucru controlat în care profesorul are posibilitatea de a vedea orice mesaj sau conținut distribuit de oricare dintre membrii clasei.

Easyclass este și ea pe lista cu platforme educaționale online pentru elevi, recomandată de MEN. Platforma poate fi utilizată în mod gratuit, are o interfață intuitivă, asemănătoare cu cea a Facebook și le oferă profesorilor posibilitatea de a transmite teme și de a le reaminti de evenimente esențiale precum predarea temelor sau apropierea unor teste.

Platforma educațională MyKoolio este un instrument modern de predare, aprobată de M.E.N. ca auxiliar didactic. MyKoolio se bazează pe o tehnică de predare modernă, care diferă foarte mult de cea clasică, fiind organizată sub forma unor jocuri educative interactive. Beneficiile folosirii platformei MyKoolio ca suport de curs pentru predarea online sunt:

- lecții interactive și antrenante pentru elevi;
- oferă un feedback imediat;
- cadrele didactice vor putea continua predarea materiei;
- profesorii le vor oferi elevilor conținut educațional de calitate, avizat, structurat în conformitate cu programa școlară, folosind noile tehnologii (e-learning);
- lecțiile predate vor fi în continuare interactive și antrenante pentru elevi;
- atât profesorii, cât și elevii vor putea lucra de oriunde, oricând și de pe orice dispozitiv
- conținut educațional în conformitate cu programa școlară în vigoare;

Platforma educațională KAHOOT este una dintre aplicațiile de succes în activitatea cu elevii, care se poate utiliza la orele de geografie, în orice moment al activității didactice: în recapitularea și fixarea cunoștințelor, în etapa de predare, de evaluare formativă sau chiar de evaluare sumativă. Este o aplicație ușor de utilizat, îndrăgită mult de către copii.

Avantajele utilizării platformei KAHOOT:

– **pentru profesori**

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- îmbunătățirea calității actului de predare - învățare - evaluare;
- ridicarea standardelor la nivelul competențelor digitale;
- dezvoltarea creativității în proiectare;
- accesibilitatea și simplitatea utilizării metodei;
- permite lucru concomitent cu toți elevii, indiferent de capacitățile acestora;
- posibilitatea aplicării la diferite etape ale lecției, la elevi de vârstă diferită.

– pentru elevi:

- studierea geografiei prin alte metode;
- îmbunătățirea abilităților digitale;
- învățarea reciprocă;
- învățarea vizualizată;
- dezvoltarea încrederii de sine;
- dezvoltă interesul față de obiectul de studiu al geografiei.

Trebuie de menționat faptul că E-learningul nu trebuie să înlocuiască sistemele educaționale tradiționale, ci să întărească procesul de învățare. Platformele educaționale oferă oportunități de învățare, instruire și programe cu ajutorul mijloacelor electronice.

c. **Metode de investigație: Instruirea prin metode de explorare directă în predarea învățarea geografiei**

Explorarea sau investigația didactică directă reprezintă o modalitate de instruire a elevilor prin organizarea unor activități *de investigație proprie* pentru dobândirea, prin efort personal, a cunoștințelor și deprinderilor, apropiind investigația de specificul cercetării științifice. Potențialul pedagogic al metodei este dat de:

- Asigurarea însușirii unei metodologii de descoperire a cunoștințelor prin explorare științifică individuală;
- Dezvoltarea spiritului de observație, a gândirii logice și a creativității, crearea unui spirit analitic (deprinderea de a analiza cu ușurință diferite situații și fenomene geografice);
- Asigurarea surprinderii legăturilor cauză - efect dintre fenomene;
- Favorizarea efortului de gândire și diminuarea concomitentă a activității de memorare;
- Sporirea motivației de învățare prin procurarea de satisfacții și încredere în forțele proprii;
- Asigurarea remanenței cunoștințelor și deprinderilor dobândite și ușurarea transferului lor ulterior;
- Cultivarea gustului pentru educația permanentă.

Puncte slabe ale instruirii prin metode de explorare directă în predarea învățarea geografiei sunt date

de faptul că necesită un timp de instruire mult mai îndelungat și o antrenare continuă a elevilor în activități de investigare. Metoda impune existența unei baze materiale diversificate, iar succesul metodei este dependent, printre altele, de motivația elevilor, forța de atracție a subiectului investigației și personalitatea profesorului. Materialele de lucru trebuie să fie create în raport cu nivelul dezvoltării psihice a elevilor, folosindu-se ca tipuri de învățare explorarea inductivă sau deductivă.

d. Metode bazate pe acțiune: instruirea prin descoperire în predarea învățarea geografiei

Elevul este condus, prin aceste metode, în mod direct sau imediat, să parcurgă principalele etape ale *descoperirilor științifice*, prin stabilirea de relații între cunoștințele dobândite anterior și cele care în momentul instruirii sunt noi. Din perspectivă didactică, descoperirea are un dublu statut: de *strategie generală* ce guvernează un învățământ activ fundamentat pe o problematizare continuă, respectiv de *metodă de învățământ* aplicabilă în timpul parcurgerii unui eveniment de învățare.

Potențialul pedagogic al instruirii prin descoperire în predarea învățarea geografiei constă în:

- Surprinderea relațiilor cauză-efect;
- Dezvoltarea spiritului de observație, a gândirii și creativității, reducând efortul de memorare;
- Însușirea tehnicilor de lucru intelectuale și a spiritului analitic;
- Sporirea considerabilă a motivația pentru învățare a elevilor prin încrederea în forțe proprii.

Ca puncte slabe ale metodelor bazate pe acțiune în predarea-învățarea geografiei, menționăm faptul că elevul are nevoie de timp îndelungat pentru a sesiza, consemna, analiza, pentru a formula concluzii și a ajunge la noi cunoștințe. Se poate aprecia că este o metodă care favorizează formarea decalajului între elev și totodată este costisitoare întrucât se bazează pe elaborarea de mijloace de învățământ specifice.

Concluzii:

Aplicându-se metode diferite în predarea învățarea geografiei, se obțin diferențe esențiale în pregătirea elevilor. De asemenea, însușirea unor cunoștințe noi, poate deveni mai dificilă sau mai ușoară pentru unii și aceeași elevi, în funcție de metodele utilizate. În același timp, s-a putut constata că exersarea funcțiilor intelectuale este condiționată nu numai de conținuturile date, ci și de forma în care acestea sunt aduse la cunoștința copiilor, adică de metodele utilizate.

Un cadru didactic care folosește metode activ-participative moderne trebuie să fie:

- un sfătuitor – care își ajută elevii în rezolvarea problemelor, îi motivează și își prezintă propriul punct de vedere;

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- un animator – care inițiază metode și le explică elevilor, pregătește materialele didactice și prezintă scopurile învățării;
- un observator și un ascultător – care observă elevii în timpul activității și îi poate aprecia corect;
- un participant la învățare – care nu are impresia că este perfect și învață toată viața;
- un partener – care poate modifica „scenariul”, lecției, dacă clasa o cere.

Bibliografie:

- Sălăvăstru Dorina, *Psihologia educației*, Editura Polirom, Iași, 2004
- Dulamă, Maria Eliza, *Practica pedagogică- teorie și metodologie*”, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2005
- Dulamă, Maria Eliza, *Modele, strategii și tehnici didactice activizante, cu aplicații în geografie*”, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2002

***STUDIUL/ CERCETARE PEDAGOGICĂ PRIVIND FOLOSIREA
INSTRUMENTULUI DIGITAL/ PLATFORMEI DE E- LEARNING
SOCRATIVE PENTRU ACTIVITATEA LA CLASĂ ONLINE/ FAȚĂ ÎN
FAȚĂ***

Prof. dr. ing. Popescu Carmen

Colegiul de Industrie Alimentară "Elena Doamna", Galați, jud. Galați

Introducere

Socratic este o platformă de e- learning, un instrument de evaluare pentru a obține date instantanee de la elevi. Se pot crea diferite teste, variante multiple, adevărat / fals, sau teste cu răspuns scurt, rezultatele fiind afișate în timp real, apoi descărcate și se pot face rapoarte în funcție de clasa, întrebare sau elev. Un instrument ușor de utilizat, pentru a crea evaluări formative.

Așadar mi-am propus studierea unei aplicații practice, originale, moderne de evaluare care se raportează la obiective, respectiv competențe în domeniul educației și tehnologiei secolului XXI.

Cuprins: ipoteza cercetării/ aplicației practice, obiectivele, metodologia, etapele cercetării, concluzii, bibliografie.

Aplicație practică

Ipoteza cercetării/ aplicației practice

Utilizarea instrumentului digital de evaluare *Socratic* la disciplinele tehnice poate duce la performanță școlară. În lucrarea de față mi-am propus să verific dacă utilizarea aplicației *Socratic* are drept efect menținerea unui interes ridicat al elevilor pentru disciplinele tehnice și obținerea unor rezultate mai bune la învățătură.

Obiectivele cercetării

1. utilizarea acelor instrumente digitale de evaluare care sunt utile în realizarea de către elevi a progresului școlar;
2. evaluarea nivelului de cunoștințe, priceperi, deprinderi, capacități ale elevilor clasei;
3. organizarea și desfășurarea activității experimentale;
4. analiza, prelucrarea și interpretarea rezultatelor obținute de către elevi pe parcursul experimentului;
5. formularea concluziilor experimentale.

Metodologia cercetării

Activitatea numită prin tema cercetării s-a desfășurat pe parcursul anului școlar 2020-2021, la clasa 10E, care a reprezentat eșantionul experimental și eșantionul clasei martor, la Colegiul de Industrie Alimentară "Elena Doamna", Galați, cu un număr de 27 elevi. Clasa a avut profilul *Resurse Naturale și Protecția Mediului*, domeniul pregătirii de bază *industria alimentară* iar disciplina studiată M2 „*Operații și utilaje în industria alimentară*”.

Etapele desfășurării cercetării

Cercetarea a cuprins trei etape:

- A. Etapa inițială care a avut un caracter constatativ.
- B. Etapa intervenției ameliorative cu valoare formativă
- C. Etapa evaluării care a avut un caracter comparativ, cu privire la rezultatele obținute în urma demersului experimental formativ.

A. Etapa inițială a experimentului (evaluare inițială) - Am evaluat nivelul inițial al cunoștințelor elevilor la disciplina propusă. La clasa 10E, având 27 elevi, media clasei a fost 5,70, în urma aplicării testului inițial (figura 1).

B. Etapa intervenției ameliorative cu valoare formativă

- La disciplina „*Operații și utilaje în industria alimentară*” am realizat lecții clasice și moderne de evaluare.

- La lecțiile de evaluare *clasice* profesorul a apelat preponderent la evaluarea orală respectiv scrisă (clasa a jucat rol de eșantion de control).

- La lecția de evaluare *modernă* am utilizat aplicația *Socrative* pentru evaluarea cunoștințelor la disciplina predată (clasa a jucat rol de eșantion experiment).

Am preferat aplicația *Socrative*, în care am coordonat îndeaproape efortul elevilor, oferindu-le îndrumări, sugestii, puncte de sprijin.

Am ales aplicația *Socrative* care mi-a permis realizarea următorilor pași:

- crearea unui cont de tipul nume@gmail.com; crearea un cont (free) de profesor utilizând un browser (ex. Google Chrome);

- completarea datelor cerute, apăsarea butonului *Sumit (Trimite)*, care are ca efect asocierea unui cod de identificare - *CARMEN6291*, cod pe care l-am transmis elevilor pentru a-l introduce în aplicația *Student Socrative*, în vederea asocierii acestora la clasa virtuală;

- editarea testului folosind itemi cu alegere multiplă respectiv cu răspuns scurt care a primit un cod SOC 55700399, <https://b.socrative.com/teacher/#import-quiz/55700399> pe care l-am utilizat atunci când am dorit să-l import elevilor;

- conectarea elevilor pe platforma *Socrative* (am comunicat elevilor că în data de XX, la ora XX, urmează să se conecteze pe un echipament/ divice IT). Elevii au accesat *www*.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

socrative.com, *Login student*, au introdus *codul Room (CARMEN 6291)*, în aplicația *Student Socrative*, au apăsat butonul *Join*, au introdus apoi numele și prenumele, după care au apăsat butonul *Done*.

- după crearea testului am apăsat butonul *Start* astfel încât elevii au accesat și rezolvat testul;

- după ce elevii au răspuns, profesorul a oprit testul prin apăsarea pe butonul *Finish*.

În timpul desfășurării experimentului pedagogic, elevii au avut ca sarcină de lucru să rezolve testul de evaluare. Media clasei obținută de elevi după rezolvarea testului de evaluare a fost de 8,62 (figura 2).

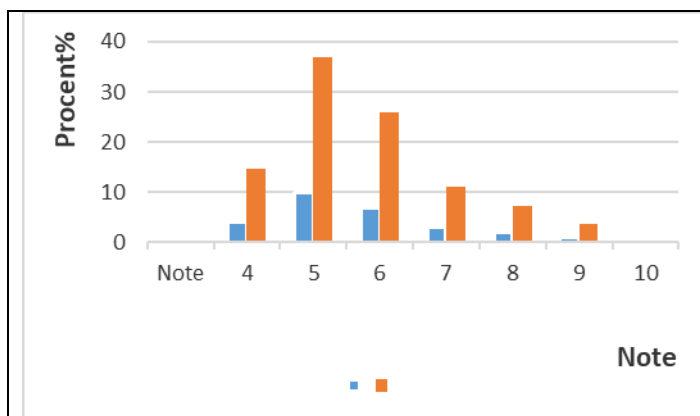

Figura 1 Rezultatele obținute de elevi la testul de evaluare inițial

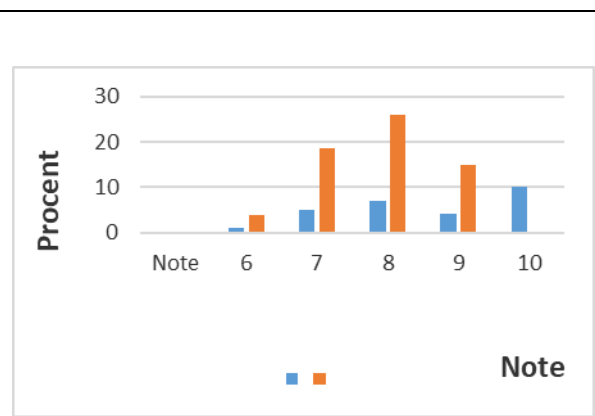

Figura 2 Rezultatele obținute de elevi la testul de evaluare folosind platforma Socrative

C. Etapa evaluării finale își propune verificarea nivelului atins prin raportare la cel inițial.

În această etapă au fost interpretate rezultatele obținute de elevii clasei la testul de pe platforma *Socrative* respectiv compararea rezultatelor finale și inițiale ale evaluării.

Din meniul *Manage quizzes*, prin apăsarea butonului *Report*, apare o fereastră de unde selectăm testul pentru care dorim raportul, apoi modul în care să apară raportul, pe clasă respectiv individual.

S-a putut realiza o vizualizare a rapoartelor testului aplicat pe platforma *Socrative*. Putem să trimitem raportul pe mail, să salvăm raportul în memoria externă a calculatorului, să analizăm modul în care au răspuns elevii la fiecare întrebare, putând stabili un plan de remediere în vederea creșterii randamentului școlar (figura 3).

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

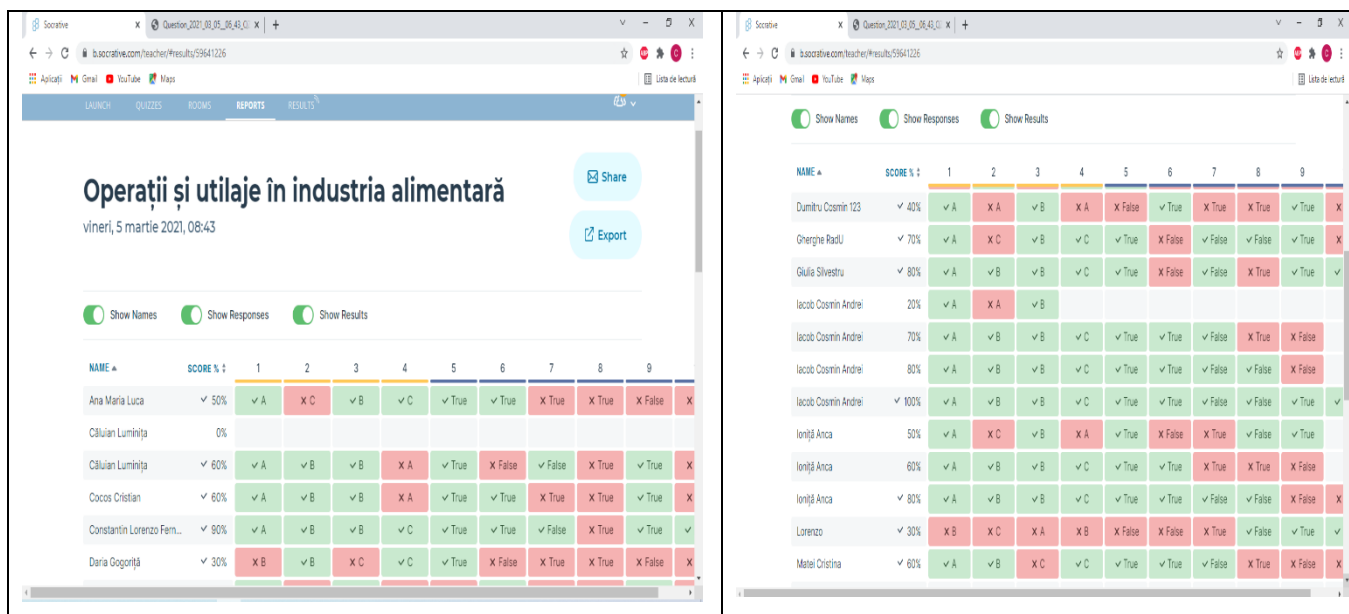

Figura 3 Raportul testului de evaluare aplicat pe platforma Socrative

Profesorul, prin accesarea butonului Live Results, a urmărit conectarea elevilor și progresul rezolvării testului de către aceștia (pe ecranul videoprojectorului din sala de clasă s-au putut vedea progresul și rezultatele în timp real).

Rapoartele au putut fi vizualizate în Excel (figura 4), PDF pentru fiecare întrebare (figura 5) sau în PDF pentru fiecare elev în parte (figura 6).

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

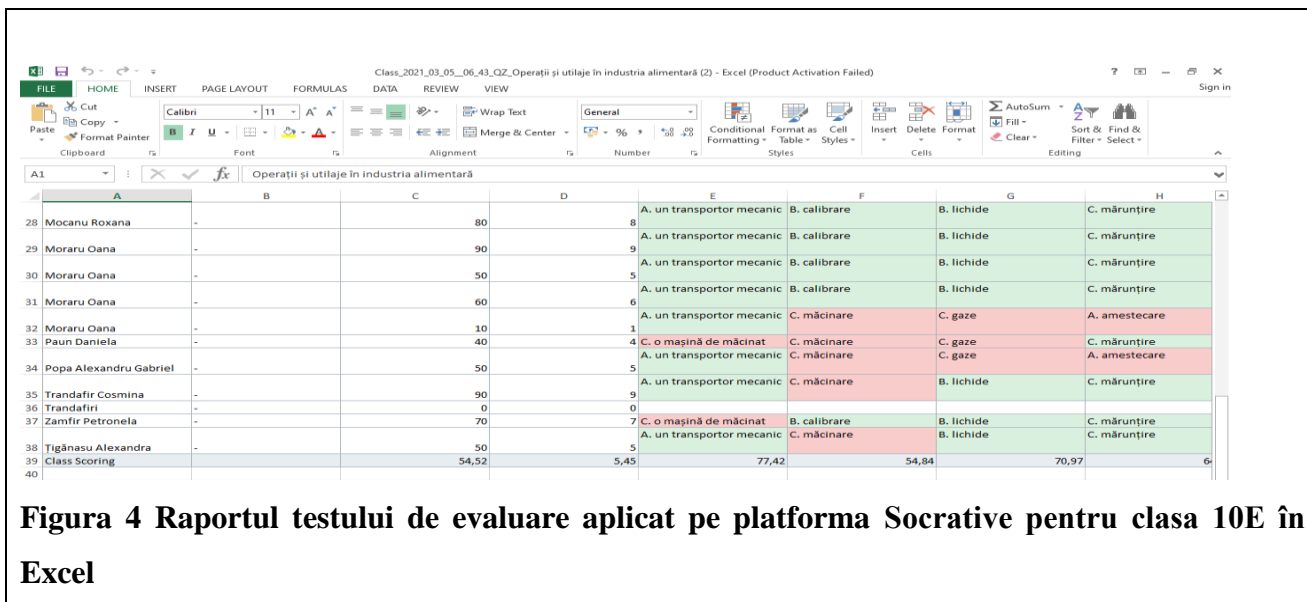

Figura 4 Raportul testului de evaluare aplicat pe platforma Socrative pentru clasa 10E în Excel

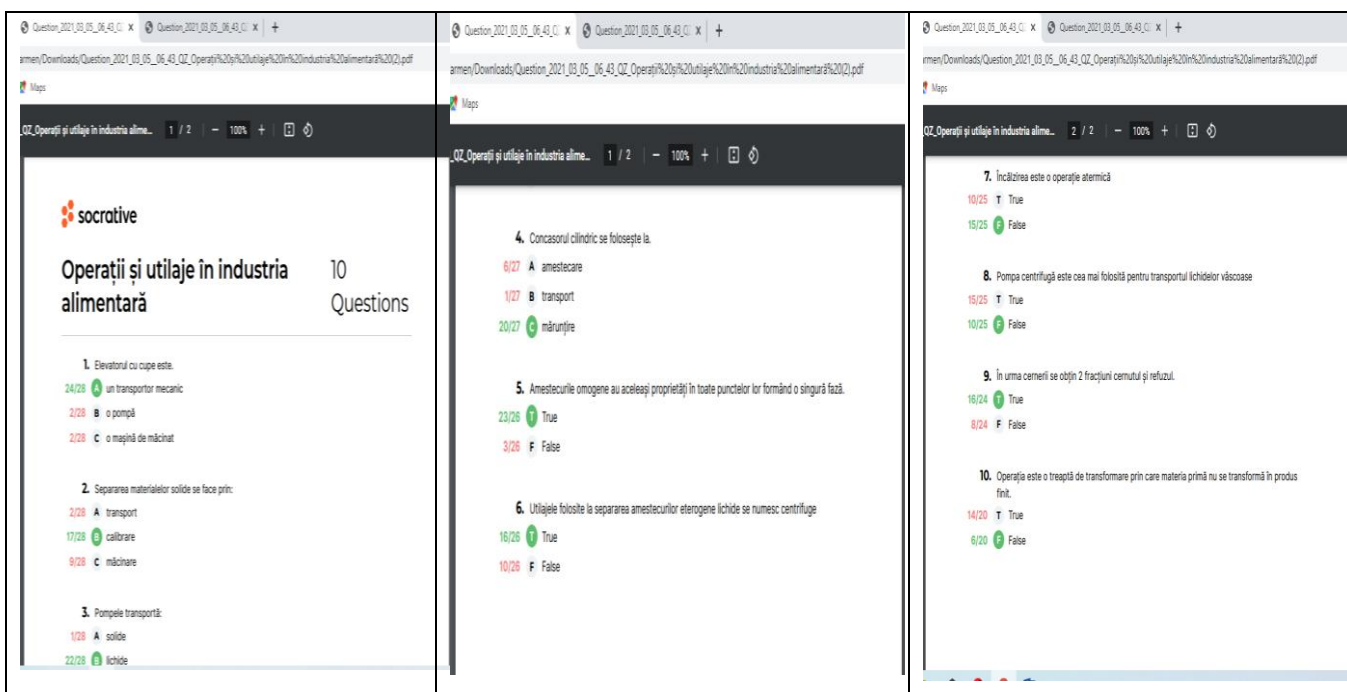

Figura 5 Raportul testului de evaluare aplicat pe platforma Socrative pentru fiecare întrebare clasa 10E în PDF

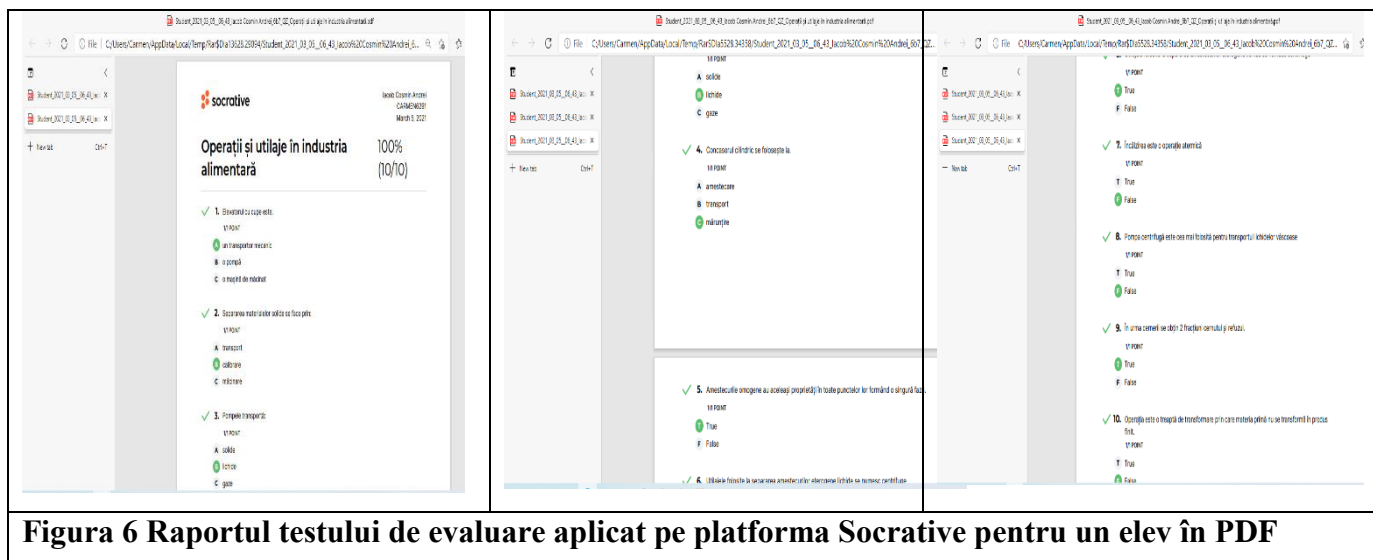

Figura 6 Raportul testului de evaluare aplicat pe platforma Socrative pentru un elev în PDF

Din rapoartele prezentate, respectiv din interpretarea activității elevilor, s-a observat că rezultatele obținute la testul de evaluare folosind aplicația *Socrative* sunt mai bune față de testul de evaluare clasic ceea ce demonstrează eficacitatea aplicației.

Încheiere

Concluzii:

Rezultatele pe care le-au obținut elevii la testul de evaluare final, mă determină să consider că obiectivele propuse au fost îndeplinite iar ipoteza de cercetare confirmată.

Aplicația *Socrative* poate fi folosită la elaborarea și administrarea unor instrumente de evaluare pentru orice disciplină care permite aplicarea testelor grilă, deoarece prezintă următoarele **avantaje:**

- crearea cu ușurință a unui test ce poate conține itemi cu alegere multiplă, itemi cu alegere duală sau itemi cu răspuns scurt;
- rezolvarea testului se poate face utilizând dispozitive IT diferite (PC, laptop, tabletă, telefon mobil) cu condiția accesului și conectării la internet);
- rezolvarea testului se poate face în sala de clasă, acasă, în parc, la bibliotecă, în „plaja” orară propusă de profesor, prin conectarea acestora la aplicația *Student Socrative* și introducerea codului transmis;
- odată creat, testul poate fi accesat de oriunde, oricând și de câte ori propune profesorul;
- rapoartele generate îi sugerează profesorului un plan de remediere, de intervenție în vederea creșterii randamentului școlar;
- rezolvarea testului se păstrează pe serverul unde este aplicația *Socrative*, (nu în memoria PC sau laptopului, tabletei sau telefonului) putând fi vizualizată de elev sau de părinte oricând.

Bibliografie:

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- Banu C. - *Manualul inginerului*, vol. II, Editura Tehnică, București, 1999.
- Brumar Cristina, Coman Mariana, Auxiliar curricular, ciclul superior al liceului tehnologic Domeniul: industrie alimentară, calificarea: *Tehnician în industria alimentară, modulul: Procese tehnologice în industria alimentară*, 2006
 - Nichita M șa, *Pregătire de bază în industria alimentară, Anul I școală profesională*, editura Oscar Print, București, 2003
 - Purțuc D. – *Metode de instruire formativă specifică disciplinelor tehnologice*, Ed. Spiru Haret, Iași 1996
- <https://www.socrative.com/about>

DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR CHEIE LA ELEVII DIN CICLUL PRIMAR

Prof. înv. primar Popescu Rodica

Liceul de Arte „Bălașa Doamna” Târgoviște, jud. Dâmbovița

La debutul ciclului primar, în clasa pregătitoare, părinții trebuie informați asupra parcursului școlar al celor 5 ani și despre profilul de formare al absolventului de clasa a IV-a.

Descriptorii competențelor cheie stau la baza acestui profil, respectându-se particularitățile de vârstă și individuale ale elevului. În prezentarea profilului elevului de clasa a IV-a se va recurge la identificarea experienței preșcolare a elevilor, la ce așteptări au părinții elevilor, dar și ce cred părinții despre rolul lor în educația copiilor.

Se va prezenta planul-cadru pentru ciclul primar, se va explica ce conține fiecare arie curriculară și ce studiază fiecare disciplină în parte. Părinții vor fi familiarizați cu ceea ce se așteaptă de la elevi la sfârșitul clasei a IV-a. Se va pune accent pe abordarea integrată a învățării, pe crearea unor punți interdisciplinare cu ajutorul competențelor cheie urmărite. Se va explica termenul „competență”. Părinții vor fi informați că Parlamentul European și Consiliul Europei recomandă atingerea acestor competențe, ce urmăresc formarea profilului absolventului de clasa a IV-a.

Se va face o prezentare din care să reiasă ce urmărește fiecare competență cheie, din cele opt, pentru nivelul elementar de la finalul clasei a IV-a.

Comunicarea în limba maternă conduce la exprimarea gândurilor, părerilor, emoțiilor, la mesaje simple, la interacțiuni verbale care să-i ajute pe elevi la rezolvarea problemelor de școală sau de viață.

Comunicarea în limbi străine ajută la identificarea informațiilor în limba străină în mesaje orale sau scrise simple, la exprimarea unor păreri și emoții în cadrul unor mesaje scurte, simple, scrise și orale, la participarea la interacțiuni verbale simple în contexte familiare de comunicare.

Competențele matematice și competențele de bază în științe și tehnologii se bazează pe curiozitate pentru aflarea adevărului, pe formularea unor explicații simple, utilizând terminologia specifică matematicii, pe rezolvarea de probleme în situații familiare, utilizând instrumente și/sau procedee specifice matematicii, pe manifestarea interesului pentru sănătatea propriei persoane și

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

pentru un mediu curat, pe aplicarea unor reguli elementare de igienă personală și de comportament responsabil în raport cu mediul.

Competențele digitale se formează prin dezvoltarea unor conținuturi digitale simple și respectarea unor norme de bază privind siguranța în utilizarea a dispozitivelor, aplicațiilor, conținuturilor digitale și pe internet.

Competența a învăța să înveți se realizează prin formularea de întrebări pentru clarificarea unei sarcini de lucru, prin utilizarea de tehnici, metode simple pentru a învăța, prin concentrarea atenției, prin perseverarea în lucru la o sarcină până la finalizarea corespunzătoare, prin verificarea propriei activități.

Manifestarea interesului pentru autocunoaștere și asumarea unor roluri și responsabilități prin participarea la acțiuni conduc la formarea competențelor sociale și civice.

Spiritul de inițiativă și antreprenoriat se asigură prin curiozitatea în abordarea de sarcini noi și neobișnuite de învățare, fără teama de a greși, prin asumarea unor sarcini simple de lucru, care implică hotărâre, angajament, prin inițiativă, creativitate, cooperare cu ceilalți, prin identificarea utilității unor meserii/profesii pentru membrii comunității.

Competența privind sensibilizarea și exprimarea culturală se referă la recunoașterea unor elemente ale patrimoniului național și universal, la exprimarea bucuriei de a crea prin lucrări simple, la participarea la proiecte culturale organizate în școală și în comunitatea locală.

Profesorul va explica importanța comunicării în limba maternă, a comunicării orale și în scris în contexte variate, a conștientizării folosirii limbajului într-o manieră pozitivă. În același timp pentru o bună comunicare interculturală se vor forma competențe de comunicare în limbi străine.

În ceea ce privește atingerea competențelor matematice, elevii vor acumula cunoștințe, abilități, atitudini de profil, dar și competențe de bază în științe și tehnologii, formându-și principii de bază ale lumii naturale, dezvoltându-și curiozitatea și aprecierea critică.

Abilitatea de a căuta, colecta și procesa informația, dovedind responsabilitate în folosirea unor mijloace interactive va duce la atingerea competenței digitale.

Una dintre cele mai importante competențe, ce duce la dobândirea alfabetizărilor de bază (scris, citit, numerație) este competența cheie a învăța să înveți. Aceasta are ca rezultat motivația și încrederea pentru a continua învățarea pe tot parcursul vieții, dorința de a aplica achizițiile de învățare și experiențele de viață.

Se vor dezvolta de-a lungul ciclului primar competențe sociale și civice ce privesc colaborarea, comunicarea interculturală, valorizarea diversității și respectul față de celălalt.

Abilitatea de a lucra individual și în echipă, de a aprecia și identifica punctele tari și punctele slabe dovedesc asimilarea competenței cheie spirit de inițiativă și antreprenoriat.

Conștientizarea moștenirii culturale, locale, naționale, europene, aprecierea critică a

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

operelor de artă, precum și a propriei exprimări printr-o varietate de mijloace conduc la formarea sensibilizării și exprimării culturale.

Astfel, pentru disciplina istorie, clasa a IV-a se vor dezvolta competențele cheie enumerate mai sus.

Pentru comunicare în limba maternă se va recurge la citirea și discutarea unor biografii ale unor personalități, la participarea la jocuri de rol/dramatizări ale unor legende istorice, la intuirea unor concepte istorice, la identificarea unor fapte istorice în contexte variate, la participarea la realizarea unor proiecte pe teme istorice.

În cadrul comunicării în limba străină elevii vor proceda la identificarea unor denumiri ale unor personalități istorice străine, la realizarea unor dialoguri în limba engleză între personaje istorice, la realizarea unor pliante despre un eveniment istoric în limba engleză.

Pentru competențele matematice și competențele de bază în științe și tehnologii se vor avea în vedere manifestarea curiozității pentru aflarea adevărului istoric, realizarea axei timpului pentru un șir de evenimente istorice, folosirea cifrelor romane pentru măsurarea timpului în istorie, calcularea anilor de domnie ai unor conducători

În ceea ce privește competențele digitale se vor utiliza adecvat dispozitivelor digitale pentru obținerea de informații istorice, se vor citi hărți istorice digitale, se vor prezenta filme istorice folosind internetul

O competență cheie importantă este a învăța să înveți. Aici se vor selecta asemănările și a deosebirile între evenimente și personalități istorice, se vor clarifica elementele pe care le presupun sarcinile de lucru, se vor utiliza sursele de învățare recomandate de profesor și identifica altele noi pentru a obține informații, se vor utiliza simboluri, notițe, rezumate, scheme pentru a înregistra o informație, se va coopera în cadrul grupului la sarcini de lucru, se va identifica aspectele de îmbunătățit prin căutarea activă a unor informații istorice

Specific competențelor sociale și civice sunt cooperarea cu ceilalți pentru realizarea unor sarcini de lucru, jocurile de rol pe teme istorice și manifestarea unor deprinderi de comportament civic în diverse contexte

Spiritul de inițiativă și antreprenoriat se dezvoltă prin realizarea de proiecte pe teme istorice și a unor expoziții cu picturi istorice executate de elevi, ce vor fi valorificate la un târg școlar, prin identificarea utilității unor profesii pentru membrii comunității (muzeograf, arheolog, cercetător istoric)

Sensibilizarea și exprimare culturală se realizează prin recunoașterea unor elemente ale contextului istoric local, național, european și universal și participarea la proiecte culturale organizate de școală sau de Muzeul de Istorie

Și în cazul acestei discipline se observă practici stereotipe care vizează predarea-învățarea-

evaluarea.

Pentru disciplina istorie un clișeu care se observă chiar și în cazul utilizării metodelor și strategiilor moderne de învățare este centrarea pe interesul acordat însușirii de cunoștințe, de conținuturi, valorizând foarte puțin celelalte componente ale competențelor (abilități, atitudini).

Cauzele acestei practici păguboase sunt variate: tratarea formală, rigidă a conținuturilor învățării, în condițiile unui curriculum flexibil, elaborarea planificării calendaristice și a unităților de învățare considerând manualul școlar ca fiind cel mai important document, neadaptarea la particularitățile clasei și ale elevilor a demersului didactic, cunoașterea superficială a competențelor ce urmează a fi formate, lipsa interdisciplinarității în predarea istoriei.

Aceste clișee pot fi depășite prin proiectarea unităților de învățare în funcție de preocupările și interesele elevilor, diversificarea activităților de învățare față de cele din programă, lectura conștientă a programei școlare, folosirea unor metode interactive la orele de istorie, învățare centrată pe competențele prevăzute în programele școlare.

Bibliografie:

- *Programa de istorie pentru clasa a IV-a*, Anexa nr. 2 la Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 5003 / 02.12.2014;

- Adăscăliței, Felicia, Bercea, Marilena, Dumitrescu, Doru, Lazăr, Liviu, Manea, Mihai, Popescu, Mirela, *Elemente de didactică a istoriei*, Editura Nomina, 2013;

- Bîrzea, C., Jigău, M., Căpiță, L., Horga, I., Velea, S (coord.), *Restructurarea curriculumului național. Analiza condițiilor de implementare*, Institutul de Științe ale Educației, București, 2010;

- Csorba, Diana (coord.), Raport de cercetare - *Modalități de dezvoltare a competențelor cheie în învățământul primar*, București, disponibil pe <http://www.icos-edu.ro/download/raport-de-cercetare-ICOS.pdf>;

- Potolea D (coord.), Toma Steliana, Cerkez Matei., Borzea Anca, Căpiță Laura, Tacea Firuța, *Proiectarea modulară a programelor școlare - Ghid metodologic*, în cadrul proiectului POSDRU „Cadru de referință al curriculumului național pentru învățământul preuniversitar: un imperativ al reformei curriculare”, București, 2012

FORMAREA CAPACITĂȚII DE AUTOEVALUARE LA ELEVI

Prof. dr. Răducanu Mădălina Adriana

Școala gimnazială "P. H. Zangopol", Buzău, jud. Buzău

Evaluarea este un proces didactic complex, integrat întregului proces de învățământ, care urmărește măsurarea cantității cunoștințelor, priceperilor, capacităților dobândite de elevi, ca și valoarea, nivelul, performanțele și eficiența activității de perfecționare a activității instructiv-educative. A evalua rezultatele școlare înseamnă a determina măsura în care obiectivele programului de instruire au fost atinse, precum și eficiența metodelor de predare-învățare.

La fel de importantă în procesul de învățare este și autoevaluarea. Aceasta este o formă de organizare și apreciere reprezentând expresia unei motivații lăuntrice față de învățare. Ea are efect formativ și se raportează la diferite capacități ale elevului în funcție de progresul realizat. Autoevaluarea poate să pornească de la autoaprecierea verbală și autonotarea supravegheată eventual de profesor. Pentru perfecționarea practicilor de evaluare, urmează o centrare pe obiective mult mai bine determinate. Trecerea de la evaluarea produsului la evaluarea procesului poate modifica funcțiile evaluării. Evaluarea procesului devine un moment central și permite un demers circular sau în formă de spirală, prin care se asigură ameliorarea din interior a întregului sistem. În timp ce evaluarea tradițională, menită a garanta obiectivitatea, este pusă în situația de exterioritate în raport cu ceea ce urmează a fi evaluat, demersul sistemic se bazează pe autoevaluare, ea însăși asociată unei deschideri. La limită se poate ajunge la o evaluare fără judecare, fondată numai pe constatări. Altfel spus, obiectivul evaluării nu constă în a raporta o acțiune educativă la un ansamblu de valori, mai mult sau mai puțin absolute, în vederea unei condamnări sau aprobări, ci de a ajunge la o deschidere suficient de sistematică pentru a putea percepe legăturile între diferite elemente și, în caz de necesitate, de a acționa asupra unora dintre ele pentru a le modifica pe altele.

Elevul are nevoie să se autocunoască, fapt cu multiple implicații în plan motivațional. El să aibă un program propriu de învățare, să-și autoaprecieze și valoreze și să-și pună în valoare propriile atitudini. Sarcina cadrului didactic este de a pregăti elevii pentru autoevaluare, de a-i face să înțeleagă criteriile după care își apreciază propria activitate. Informațiile obținute în urma autoevaluării pot fi folosite pentru a le compara cu cele ale colegilor, pentru a le prezenta periodic părinților și pentru a-și completa portofoliul său.

Autoevaluarea poate să pornească de la autoaprecierea verbală și autonotarea

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

supravegheată eventual de învățător/profesor. Pentru perfecționarea practicilor de evaluare, urmează o centrare pe obiective mult mai bine determinate. Trecerea de la evaluarea produsului la evaluarea procesului modifică înseși funcțiile evaluării. Evaluarea procesului devine un moment central și permite un demers circular sau în formă de spirală, prin care se asigură ameliorarea din interior a întregului sistem. În timp ce evaluarea tradițională, menită a garanta obiectivitatea, este pusă în situația de exterioritate în raport cu ceea ce urmează a fi evaluat, demersul sistemic se bazează pe autoevaluare, ea însăși asociată unei deschideri. La limită se poate ajunge la o evaluare fără judecare, fondată numai pe constatări. Altfel spus, obiectivul evaluării nu constă în a raporta o acțiune educativă la un ansamblu de valori, mai mult sau mai puțin absolute, în vederea unei condamnări sau aprobări, ci de a ajunge la o deschidere suficient de sistematică pentru a putea percepe legăturile între diferite elemente și, în caz de necesitate, de a acționa asupra unora dintre ele pentru a le modifica pe altele.

Principalele argumente pentru formarea și utilizarea capacității de autoevaluare a elevilor sunt următoarele:

- aceste evaluări confirmă/infirmă evaluările făcute de profesori/învățători;
- elevii participă la propria formare și, treptat, se cunosc mai bine, fapt util pentru întreaga viață socială (evaluarea are rol formativ);
- autoevaluările îi ajută să înțeleagă aprecierile profesorilor, dar și lacunele în învățare, efortul necesar pentru ameliorare;
- cultivă motivația intrinsecă, atitudinile pozitive și responsabilitățile elevilor pentru propria activitate de învățare.

Printre modalitățile/metodele de formare a capacității de autoevaluare la elevi, se numără:

- notarea în colaborare cu alți elevi;
- autonotarea controlată (elevul propune aprecieri, iar profesorul dirijează acest proces prin urmărirea criteriilor și obiectivelor evaluării);
- notarea reciprocă între elevi;
- metoda aprecierii obiective (propusă de Gheorghe Zapan - metodă care constă în confruntarea aprecierilor realizate de elevii clasei).

Este foarte important ca în evaluarea sau autoevaluarea elevilor învățătorii/profesorii să comunice obiectivele evaluării, criteriile de evaluare, conținuturile de verificat, baremul și grila de evaluare.

Formarea capacității de autoevaluare la elevi este strâns legată de ideea acceptării elevilor ca parteneri în actul evaluării. Elevii participă astfel la propria formare, se cunosc mai bine, fapt util pentru întreaga lor viață socială.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Participarea efectivă a elevului la atribuirea notelor are efecte pozitive pe mai multe planuri. Mai întâi, asupra profesorului, care dobândește confirmarea aprecierilor sale prin opinia elevilor, iar în al doilea rând, asupra fiecărui elev transformat în subiect al acțiunii pedagogice. În plus, antrenarea elevilor în procesul aprecierii devine un mijloc de autocunoaștere dinamică a punctelor sale tari sau slabe în privința propriei pregătiri, de dezvoltare a capacității sale de măsurare sau de formare a spiritului critic și autocritic care este o componentă de bază a conștiinței de sine. Participarea elevilor în procesul evaluării joacă rol de catalizator al eforturilor ce i se cer din perspectiva pentru atingerea unor performanțe superioare, cultivându-i astfel atitudinea pozitivă față de învățare. În final, nota acordată de profesor are funcția de control, iar controlul acceptat și interiorizat devine autocontrol.

Prin aprecierea propriei sale activități, elevul își va dezvolta abilitățile de autoevaluare în cazul în care profesorul va demonstra o atitudine binevoitoare față de el, încredere în forțele lui, dorința de a-l ajuta să învețe pe toate căile posibile. Este important ca elevul să poată să-și dea o caracteristică succintă, să-și poată autoregla activitatea de instruire. Baza activității de autoevaluare include: dezvoltarea unei atitudini critice față de sine, activizarea proceselor de gândire, organizarea eficientă a activității mintale și practice. Educarea nivelului realist de cerințe a elevilor, a abilităților de autoevaluare necesită un nivel înalt al acestui proces, formarea căruia cere eforturi și timp.

Perfecționarea și totodată reglarea evaluării de către profesor se realizează atât prin utilizarea capacității de autoevaluare a elevilor, cât și prin folosirea informațiilor date de evaluările externe și de comunicare cu alți evaluatori.

Participarea elevilor la notare înlocuiește notarea unipersonală a profesorului, având consecințe atât asupra elevului, cât și asupra profesorului. Astfel, elevul va deveni subiect al acțiunii pedagogice, participând la propria notare, în timp ce profesorul dobândește confirmarea aprecierii sale în opinia elevilor.

Prin noile metode de evaluare se urmărește diversificarea controlului activității școlare având ca finalitate formarea unor competențe și capacități operaționale în mai multe domenii.

Evaluarea trebuie să stimuleze elevii pentru a-și ameliora rezultatele, să evidențieze progresul și nu incapacitatea lor de a realiza anumite cerințe școlare.

Finalitatea evaluării trebuie să ofere „o oglindă” a nivelului de pregătire a elevului de-a lungul unei perioade de școlaritate.

Bibliografie:

- Acriș, Corina, *Pedagogia socială aplicată*, Editura Cartea Universitară, București, 2005

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- Golu, Mihai, *Dinamica personalității*, Editura Geneza, București, 1993
- Coord. Elena, Joița, *Pedagogie și elemente de psihologie școlară*, Editura Arves, Craiova, 2003
- Nicolai, Ion, *Tratat de pedagogie școlară*, Editura Aramis, 2004
- Săivăstru, Dorina, *Psihologia educației*, Editura Polirom, Iași, 2004
- Truța, Elena, Mardar, Sorina, *Relația profesor-elevi. Blocaje și deblocaje*, Editura Aramis, București, 2005

ADAPTAREA PROFESORULUI

Prof. Safta Mariana Alina

Școala Gimnazială Tudor Vladimirescu, Târgoviște, jud. Dâmbovița

John Hattie propunea principiul predării și învățării vizibile, care apare atunci când există o practică deliberată în scopul realizării obiectivului. Impactul cel mai puternic asupra învățării elevilor este atunci când profesorii ajung să învețe din și despre propria predare și când elevii devin propriii lor profesori. Profesorul trebuie să folosească metode validate științific pentru a modela, a schimba, susține convingerile despre evaluarea propriului impact. Contează cel mai mult să aibă un sistem de gândire adecvat cu impactul pe care doresc să îl aibă. Este important ca profesorul să aibă un sistem de gândire în care să își poată vedea și evalua impactul asupra învățării. Pentru o predare și învățare vizibile este nevoie de un profesor expert ca evaluator și activator, care să stăpânească o serie de strategii de instruire.

Profesorul trebuie să fie foarte bine pregătit, să facă față provocărilor tehnologiei, să și le însușească și să fie creativ, îmbinând toate metodele și strategiile adecvat. Trebuie să gestioneze timpul, să știe ce are de făcut și chiar să întrevadă situații problemă.

Se discută despre noile literații datorită schimbărilor tehnologice și practicilor sociale și se conceptualizează în funcție de obiectele tehnologice utilizate și de ethosul socio-cultural al momentului. Noile literații se vor modela după instrumente tehnologice. Astfel, apare o mentalitate mult mai deschisă în fața tehnologiei, tinerii fiind invitați spre a învăța să colaboreze, să comunice, să distribuie informații. Noile literații vizează: modalități optime de navigare pe platforme cu informații diverse; modul de localizare a informațiilor relevante; aplicarea abilităților de gândire critică. Profesorul va fi un facilitator care provoacă elevul să fie flexibil, conștient, comunicativ și responsabil.

Am propus pentru orele on-line, lecția care vizează următoarele conținuturi: textul literar descriptiv, dar utilizând anumite programe:DUOLINGO, Blooket, Nearpod, Language Gym CANVAS, CATTER PIX, Tricider, wordwall. Colaborarea reprezintă un mod de a-i implica creativ pe elevi în actul predării - învățării, chiar și on-line. Prin miniproiect și formularea opiniilor PRO-CONTRA, dar și prin mijloacele moderne, de lucru on-line- wordwall.net, Google. docs, elevii sunt implicați activ, își dezvoltă abilitățile digitale și lucrează în grupe învățând prin cooperare. Prin joc, joacă, elevii descoperă lucruri importante, trăiri, sentimente.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Elevii citesc texte literare în versuri și descoperă trăsăturile, apoi completează o fișă de lucru în care au trăsăturile textului descriptiv literar și textului descriptiv nonliterar. Pentru verificarea cunoștințelor primesc un link pentru un joc didactic de verificare pe wordwall.net.

Ei citesc texte literare în versuri, urmăresc filmulețele recomandate pe youtube, apoi, completează în JamBoard sentimentele identificate în textele citite. După ce au urmărit înregistrarea, prezentarea power-point completează un Tricider creat de profesor, cu desene simbol pe tema O lume a sentimentelor. Elevii postează în Tricider desenele lor, prezentările realizate în CANVAS pornind de la un text literar preferat. Apoi, votează cea mai bună prezentare, motivând alegerea, astfel, fiind încurajați să fie creativi. Unii elevi pot utiliza CATTER PIX. KID, în care să insereze recitări. Fiecare elev prezintă creativ mesajul textului selectat. Pentru a utiliza cuvinte din limbi diferite, elevii pot utiliza Duolingo, pentru proiecte multiculturale. Se poate utiliza Blooket, în care se pot încărca prezentări, se pot evalua cunoștințe, pot da teste sub forma unor itemi. În Language Gym pot fi utilizate materiale utile orei, în limbi diferite. Blooket este o platformă integrată în jocuri. Se poate utiliza de la orice vârstă. Se pot crea materiale pe teme dorite, timpul necesar fiind cam 30 minute. Fiind un joc elevii sunt atrași de conținutul predat.

Elevii prezintă creațiile, recită poezii, exprimă opiniile despre mesajul operei.

realizarea un compunerii în care să redea frumusețea elementelor naturii surprinse în poezie. Vor fi încurajați să creeze Cvintete/Acrostihuri/Caligrame, utilizând DUOLINGO, pentru a traduce. Apoi, primesc o fișă de lucru în care au trăsăturile textului descriptive literar și textului descriptiv nonliterar.

Pentru verificarea cunoștințelor primesc un link pentru un joc didactic de verificare pe Nearpod. Elevii citesc texte literare în versuri, urmăresc filmulețele recomandate pe youtube. Apoi, completează în JamBoard sentimentele identificate în textele citite.

După ce au urmărit înregistrarea, prezentare power-point completează un Tricider creat de profesor, cu desene simbol pe tema O lume a sentimentelor. Elevii postează în Tricider desenele lor, prezentările realizate în CANVAS pornind de la un text literar preferat. Apoi, votează cea mai bună prezentare, motivând alegerea. Pot utiliza Duolingo pentru a transmite mesaje în diferite limbi.

Unii elevi pot utiliza CATTER PIX. KID, în care să insereze recitări. Fiecare elev prezintă creativ mesajul textului selectat. Vor fi încurajați să creeze Cvintete/Acrostihuri/Caligrame.

La sfârșitul orelor dedicate acestui capitol se realizează o broșură cu aplicația Google docs.

Fiecare elev va aduce o contribuție deosebită la realizarea produsului final. Se va promova produsul pe paginile unor proiecte eTwinning, pe grupul părinților.

O altă activitate propusă a fost aceea în care elevul era în ipostaza de jurnalist și trebuia să realizeze un articol pe o anumită temă. Ei pot lucra în echipe, realiza ziare on-line prin documente colaborative, astfel ei sunt nevoiți să caute informații, dar și să le transpună în creații proprii. Vor

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

redacta articole, texte nonliterare pornind de la aspect concrete ale vieții. Vor accepta rolul de jurnaliști, de reporter și vor propune soluții pentru problemele comunității. În urma derulării unor activități ce implică o astfel de abordare, s-a observat o reală evoluție a parametrilor ce vizează stabilirea acestor tipuri de conexiuni la nivelul personajelor din textul-suport. Creațiile recomandate trebuie valorificate în cadrul orelor de religie, de literatură, dar și în cadrul activităților extrașcolare, activităților din cadrul parteneriatelor.

Se stimulează abordarea creativă a temelor care vizează stimularea creativității și dezvoltarea interesului pentru lectură și studiu aprofundat. Profesorul eficient, pasionat, talentat este cel care se concentrează pe implicarea cognitive a elevului față de conținutul predate, pe dezvoltarea unui mod de gândire și raționament care accentuează problematizarea și alte strategii de predare, se concentrează pe împărtășirea de noi cunoștințe și sensuri, pe oferirea de feedback, au o înțelegere profundă față de învățare, se concentrează pe a observa învățarea prin ochii elevilor.

Bibliografie:

- Angelescu, Silviu, *Portretul literar*, Editura Univers, București, 1985.
- Sâmișăian, Florentina, Spătaru-Pralea, Mădălina, *Limba și literatura română, Perspective didactice*, Editura Universității din București, 2021.
- Hattie, John, *Învățarea vizibilă, Educație și formare*, Editura TREI, 2014.

INSTRUIREA DIFERENȚIATĂ A ELEVILOR DIN CICLUL PRIMAR

Prof. înv. primar Stamin Cristina Manuela

Școala Gimnazială "Sf. Gheorghe", Craiova, jud. Dolj

Fiecare om se naște și se dezvoltă astfel încât ajunge să aibă unele particularități psihofizice, mai ales psihice, deosebite, particulare care alcătuiesc individualitatea fiecăruia. Pedagogia contemporană admite atât existența unor particularități psihologice individuale ce deosebesc în mod evident, persoanele de altele, cât și existența unor particularități individuale relativ comune unor grupe de persoane. Din această perspectivă a apărut tratarea diferențiată a elevilor în raport cu particularitățile lor de vârstă și individuale.

Deosebirile dintre copii sunt evidente, fiind legate de capacități individuale și modalități de structurare pe plan mental relativ constant, de aici rezultă necesitatea nuanțării formelor de muncă, a metodelor folosite, a ritmului de lucru, în funcție de capacitatea de asimilare dovedită de copil.

Creșterea eficienței actului didactic este dată de îmbinarea formelor de organizare pentru a realiza o predare diferențiată, dată atât de diferențierea conținuturilor cât și de alegerea metodelor și procedeele adecvate în funcție de particularitățile fiecărui copil.

Cele mai mari greutăți se întâmpină în îndrumarea elevilor în activitatea lor independentă, datorită ritmului diferit de lucru al acestora. Fiecare copil are ritmul lui propriu de muncă. Chiar în cadrul acelorași grupe, copiii se deosebesc între ei sub acest aspect. Referitor la volumul de cunoștințe, observăm că un elev cu un nivel intelectual ridicat și un ritm de lucru rapid este capabil să-și însușească un volum de cunoștințe mai mare decât cel dat de programă, și invers, un copil cu intelect la limită și de obicei cu un ritm lent poate rămâne sub nivelul programei dacă nu primește o îndrumare permanentă. Această problemă cred că se poate rezolva respectând programa în conținut și diferențiind formele de lucru pe nivelul de dezvoltare.

Din punct de vedere organizatoric, gruparea copiilor pe nivele de dezvoltare diferă de la obiect la obiect, aici intervenind și aptitudinile lor. Sarcina principală a activității școlare constă în crearea unor condiții care să contribuie în cea mai mare măsură la o învățare eficientă din partea fiecărui elev. Pentru aceasta este necesar ca învățarea să nu fie întemeiată pe motivări exterioare, ci să se desfășoare sub impulsuri interioare, factorul hotărâtor de stimulare constituindu-l însăși activitatea de învățare, modul în care aceasta este organizată și se desfășoară. Unele mutații produse chiar în evoluția sistemelor școlare reclamă cu necesitate o instruire diversificată și diferențiată.

În tratarea diferențiată a copiilor, pe fondul activizării întregii grupe, se pune întotdeauna

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

accentul pe sporirea caracterului formativ al activităților, prin aplicarea unor metode și procedee activ-formative. Mediul educativ creat în clasă trebuie să lase elevului libertate de mișcare și acțiune, de exprimare și cooperare, atât în relația profesor-elev cât și între elevi. Obiectivele individuale pentru fiecare elev pot fi atinse prin adaptarea mediului de învățare și prin facilitarea unor oportunități pentru procesul educațional. Se urmărește astfel:

- a) încurajarea intereselor;
- b) a învăța unii de la alții;
- c) axarea pe nevoi specifice pentru a le oferi posibilitatea să-și dezvolte unele deprinderi și aptitudini;
- d) învățarea integrată: copiii pot propune teme sau pot iniția proiecte individuale.

Menirea profesorului este de a crea și întreține un mediu care să solicite și să mențină trează atitudinea creatoare și constructivă a copilului, să încurajeze imaginația. Activitățile desfășurate în școală răspund astfel necesităților de dezvoltare ale copiilor care participă activ la ele, transformându-se din obiect al educației în subiect al propriei sale formări. Elevul achiziționează nu o cantitate impresionantă de informații, ci își formează un stil de muncă propriu care îi asigură autocontrolul și autoinstruirea permanentă.

Una dintre tendințele generale care privește structura și conținutul învățământului în condițiile reformei actuale se referă la adaptarea particularităților psiho-fizice de vârstă și individuale ale elevilor în vederea dezvoltării depline a personalității acestora.

Învățământul modern caută să adopte structuri, conținuturi și forme de organizare care să faciliteze o dezvoltare intelectuală mai rapidă, să-l pună pe elev în situația de a se dezvolta și de a-și valorifica pe deplin posibilitățile și aptitudinile. Se urmărește începând cu ciclul primar ameliorarea rezultatelor școlare prin valorificarea la maximum a potențialului fiecărei vârste. Printre modalitățile de adaptare a învățământului la particularitățile individuale ale elevilor se înscrie și activitatea diferențiată cu elevii.

Prin diferențierea activității se înțelege cunoașterea și folosirea particularităților individuale cu scopul de a-l ajuta pe elev să se dezvolte la nivelul la care îi permit posibilitățile sale prin eforturi progresive.

Problematica instruirii și educării diferențiate în vederea creșterii eficienței în procesul de învățământ trebuie înțeleasă prin mecanismele educației, succesul care vizează realizarea unor șanse pentru toți elevii, în ceea ce privește construcția edificiului personalității lor și ale analizării gramaticale în vederea creșterii eficienței prin lecțiile din clasă și pregătirea suplimentară în condițiile muncii suplimentare.

În condițiile învățământului activ, învățătorului îi revin îndatoriri noi, complexe, referitoare la cunoașterea evoluției fiecărui copil și la evaluarea sistematică a achizițiilor acestuia. Constatând

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

lacune în cunoștințe sau în deprinderile unui copil, el trebuie să-i organizeze procesul de învățare astfel încât, bazându-se pe achizițiile sale anterioare, să-i completeze lipsurile. În acest context, greșelile pe care le face elevul vor constitui un indicator al demersurilor și al achizițiilor sale, care îi permite învățătorului să construiască programul de recuperare bazat pe sprijin individual și eficace. Numai astfel, fiecare elev, își va constitui, cu ajutorul învățătorului propriul său itinerar de învățare. Actul didactic, în didactica sa, are caracter procesual, secvențial și poate fi reglat și autoreglat în permanență. Evaluarea vizează, deci, atât rezultatele învățării elevilor, cât și procesul însuși, în continua sa desfășurare.

Cunoașterea cu precizie de către învățător a obiectivelor urmărite de fiecare secvență, precum și a competențelor pe care trebuie să le dobândească elevii prin parcurgerea conținuturilor prevăzute de programele școlare constituie o condiție esențială pentru realizarea unui învățământ eficient. Ea permite organizarea demersului didactic ca sistem de relații între: obiectivele urmărite, conținut de predare - învățare, strategii (sarcini, situații de învățare), evaluare, progres școlar al fiecărui elev.

Coordonatele principale care trebuie să jaloneze organizarea, desfășurarea și conținutul activității diferențiate cu elevii în ciclul primar sunt:

1. Activitatea diferențiată cu elevii trebuie să asigure realizarea sarcinilor învățământului formativ ce vizează dezvoltarea armonioasă a tuturor lanțurilor personalității.

2. Activitatea diferențiată se desfășoară în cadrul procesului instructiv-educativ organizat cu întregul colectiv al clasei.

3. Obiectivele instructiv-educative ale activității diferențiate cu elevii trebuie realizate, în principiu în timpul lecției.

4. Activitatea diferențiată trebuie să-i cuprindă pe toți elevii clasei, atât pe cei care întâmpină dificultăți, cât și pe cei cu posibilități deosebite, pentru ca folosindu-se metode și procedee specifice particularităților individuale, să se asigure stimularea dezvoltării lor până la nivelul maxim al disponibilităților pe care le are fiecare.

5. În tratarea diferențiată a elevilor se va evita suprasolicitarea lor față de potențialul psihic real.

6. Conținutul învățământului este comun obligatoriu; diferențiate sunt doar modalitățile și formele de predare-învățare.

7. În timpul activității diferențiate se vor folosi în permanență metode și procedee care antrenează în cel mai înalt grad capacitățile lor intelectuale, trezesc și mențin interesul față de obiectele și fenomenele studiate, stimulează atitudinea creatoare, solicită un efort acțional propriu, asigură o învățare activă și formativă.

8. Diferențierea activității în cadrul lecției presupune îmbinarea și alternarea activității

frontale cu activitatea individuală și pe grupe de elevi.

9. Diferențierea activității cu elevii se realizează în toate momentele lecției.

Volumul mereu în creștere al cunoștințelor ce trebuie însușite de elevi și capacitatea acestora de a le asimila satisfăcător creează un decalaj care determină o acțiune de renovare a învățământului pe mai multe planuri: obiective pedagogice și conținutul învățământului, structuri, organizare și tehnologie didactică. Prin căile folosite în vederea rezolvării acestei probleme poate fi menționată ca orientare a acțiunilor de renovare a învățământului, adoptarea unor structuri școlare cu organizare și conținut care să faciliteze o dezvoltare intelectuală mai rapidă a tuturor elevilor, prin valorificarea la maximum a potențialului fiecărei vârste și luarea în considerare a particularităților individuale.

Bibliografie:

- Gliga, L. (coord.), (2001), *Instruirea diferențiată*, București: Ed. Tipogrup Press
- Vrășmaș, T., (2004), *Școala pentru toți*, București: Ed. Miniped

EXPERIENȚA PREDĂRII DISCIPLINELOR INFORMATICĂ ȘI TIC ÎN ONLINE

Prof. Stan Daniela

Liceul de Arte “Bălașa Doamna” Târgoviște, jud. Dâmbovița

Prof. Vasile Gheorghiuța

Liceul de Arte “Bălașa Doamna” Târgoviște, jud. Dâmbovița

Alături de toate activitățile profesionale, educația a fost unul dintre domeniile profund afectate de pandemia Covid-19, care în momentele de vârf a determinat închiderea a peste 90% dintre școlile din peste 180 de țări. Peste 1,5 miliarde de copii nu au mai putut merge la școală (conform datelor UNESCO, 2020).

În țara noastră, situația a fost similară, învățarea online devenind principala preocupare a elevilor, a părinților și a profesorilor.

În materialul de față vom prezenta oportunități/ avantaje ale învățământului exclusiv online, aspecte ce privesc obstacolele sau amenințările ce au fost identificate în cadrul acestui tip de educație, dar și platforme și metode de învățământ ce au fost folosite în învățământul online.

1. Oportunități/avantaje ale învățării în mediul online

În cadrul celor aproape doi ani de învățământ exclusiv online sau parțial online putem spune că principalele oportunități/avantaje ce au fost identificate au fost numeroase. Printre acestea putem specifica următoarele aspecte:

- accesul la educație al elevilor (școlară formală, non-formală) s-a putut realiza indiferent de locul în care aceștia se aflau, condiția fiind ca aceștia să dețină o conexiune Internet;
- multitudinea de aplicații educaționale și de software-uri a oferit cadrelor didactice oportunitatea centrării pe elev și a individualizării educației;
- activitățile colaborative proiectate de cadrele didactice și desfășurate de către elevi au făcut posibilă abordarea transdisciplinară și interdisciplinară a curriculumului;
- posibilitatea de arhivare a documentelor realizate pentru diferite lecții, de realizare a unei statistici sau grafice au reuși să ofere o imagine completă a evaluării și a progresului elevilor de-a lungul unei perioade lungi de timp;
- accesul rapid la informațiile postate a oferit posibilitatea studiului în ritm propriu;

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- temele postate pe diferite platforme au putut fi evaluate ușor, elevii primind feedback individual;
- s-a îmbunătățit relația școală-familie, cel puțin la nivel informațional, prin implementarea cataloagelor electronice, dar și prin realizarea unui dialog continuu pe diferite grupuri crearea special pentru comunicarea cu părinții;
- familiile elevilor au putut face economii de timp și bani, resurse care erau folosite pentru drumul spre/dinspre școală;
- a crescut accesul copiilor din mediile dezavantajate la lumea virtuală - multe școli au investit în achiziționarea de resurse tehnice care să permită desfășurarea învățământului online, iar elevii au primit de la autorități dispozitive electronice conectate la Internet;
- în multe circumstanțe, pentru a putea menține motivația elevilor, activitățile educative au fost centrate pe practică prin implicarea activă a elevilor;
- utilizarea diferitelor tehnici de evaluare online au permit transmiterea instantă a rezultatelor, fapt ce a contribuit la conștientizarea erorilor și remediarea acestora;
- s-a constatat diminuarea absenteismului deoarece elevii au fost în mare parte supravegheați acasă de un adult.

2. Dezavantaje ale învățării în mediul online

O provocare a învățământului online a fost dificultatea de a traspune în activități la distanță toate noțiunile din curriculum.

S-a identificat o scădere a motivației externe pentru educație, a timpului investit de elevi pentru învățare (în comparație cu învățarea față în față). Efectele negative ale acestei situații au fost cu atât mai mari, cu cât vârsta elevilor a fost mai mică și, evident, au fost reflectate în calitatea învățării.

O parte dintre elevi nu au avut acces la un PC sau Laptop, astfel încât nu au putut instala toate aplicațiile necesare pentru desfășurarea orelor de Informatică și TIC sau conexiunea la Internet nu a fost una propice participării sincrone.

Diversitatea situațiilor sociale și familiale, accesul diferit, calitatea dispozitivelor și a rețelelor de Internet utilizate de elevi a determinat măsura în care învățarea online a fost eficientă cu adevărat.

Un alt dezavantaj identificat a fost lipsa spațiilor potrivite pentru învățat online în unele locuințe mici sau lipsa concentrării la lecții online, în condițiile în care copiii nu erau supravegheați permanent de profesor sau părinți, iar la lecțiile desfășurate sincron au avut posibilitatea de a opri camera și microfonul de pe dispozitivul pe care îl foloseau.

Deși platformele online oferă oportunități de socializare variate, s-a demonstrat că ele nu au putut suplini efectele socializării directe, tradiționale.

3. Platforme folosite în școala online

Aplicațiile Google pentru educație

Pachetul G Suite for Education conține instrumente digitale moderne care îmbunătățesc procesele de predare, învățare și colaborare în școală prin integrarea noilor tehnologii în activitatea didactică. Oferă instrumente intuitive ușor de folosit la clasă care nu necesită o instruire intensivă conducând la economie de timp și energie. Ajută la realizarea unei bune colaborări profesor – elev și comunicare în timp real. Elevii lucrează împreună și folosesc simultan documentele care se salvează în mod automat. Se poate oferi feedback documentat pentru elevi prin comentarii inserate în Google Docs, Slides sau Sheets.

Modificările aduse documentelor păstrează un jurnal al tuturor acțiunilor pentru a vedea contribuțiile elevilor la munca de grup.

Am integrat aceste aplicații la orele de Informatică și TIC prin:

- gestionarea materialelor transmise și a portofoliilor elevilor (Google Classroom, Google Drive);
- crearea, colectarea și notarea temelor, permițând totodată oferirea de feedback direct fiecărui elev;
- conexiune directă folosind Google Meet;
- crearea de proiecte colaborative promovând astfel lucrul pe grupe;
- crearea de chestionare/formulare folosite în evaluare prin Google Forms.

Platforma padlet.com

Oferă utilizatorilor posibilitatea de a colabora, de a utiliza și de a partaja resurse, într-o locație securizată. Permite elevilor, să-și exprime cu ușurință opiniile pe un subiect comun pe un „avizier” virtual (wall). De asemenea, permite utilizatorilor publicarea de scurte mesaje conținând text, imagini, clipuri video și /sau legături.

Padlet este o modalitate excelentă atât de a colecta idei și resurse de la elevi, cât și de a le prezenta simplu, într-un format atractiv și prietenos.

Platforma este un serviciu online (open source) cu o interfață simplă și intuitivă.

Poate fi folosită în cadrul orelor de Informatică și TIC pentru sesiuni de brainstorming, pentru a posta adrese de Internet utile, noțiuni noi, termeni sau comentarii pe o temă dată, fișe de lucru, dar și pentru a realiza un “tur al galeriei” virtual pentru diverse teme efectuate de elevi.

Aplicația Quizizz

Este un instrument gratuit de evaluare a claselor care permite tuturor elevilor să învețe împreună. Este foarte ușor să creezi teste și să te distrezi! Quizizz are avatare amuzante, tabele live, teme, muzică, memuri și multe altele, de asemenea conține o bază de date cu milioane de teste create de profesori. Testele create cu această aplicație pot fi accesate de către elevi de pe telefoanele

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

mobile, tablete, laptop sau calculatoare conectate la Internet.

Conectarea se poate realiza destul de ușor cu un cont Google sau se poate crea un nou cont. Meniul aplicației conține teste, rapoarte, colecții ale celui care le-a creat sau care pot fi preluate dintr-o bibliotecă de teste clasificate pe diferite discipline și domenii.

Testele create pot fi trimise unui profesor sau mai multor profesori prin opțiunea Share. Testele create pot fi rezolvate de elevi: Live Game (în timp real, în clasă, cu toți elevii), Homework (temă), Solo Game (fiecare independent de ceilalți). Acest instrument ne permite:

- să sprijinim elevul în procesul de predare - învățare - evaluare;
- să organizăm concursuri;
- să programăm testări (ora, data, luna etc. desfășurării);
- să efectuăm testare (nu neapărat în clasă);
- să efectuăm testarea într-un tempou individual;
- să gestionăm timpul destinat testării;
- să urmărim rezultatele fiecărui elev;
- să oferim feedback-ul imediat.

Platforma pbinfo.ro

Este o platformă cu probleme de informatică și TIC, grupate în funcție de dificultate, cu evaluator automat astfel încât feedback-ul este primit imediat ce soluția este încărcată.

Platforma conține și noțiuni teoretice grupate pe clase în funcție de programa de liceu.

Platforma are numeroase avantaje printre care:

- crearea și gestionarea claselor;
- vizualizarea facilă a profilului fiecărui elev;
- vizualizarea surselor trimise de elevii din fiecare clasă;
- crearea, modificarea și vizualizarea temelor elevilor;
- partajarea unei rezolvări (surse) către elevii unei clase.

Platforma loom.com

Loom este o platformă de creare de conținut video pentru lucrul asincron. Proiectată cu o interfață facilă, cu ajutorul ei se pot înregistra, viziona și partaja videoclipuri pentru a fi ulterior transmise elevilor. Oferă posibilitatea înregistrării ecranului, dar și a camerei.

Partajarea se poate realiza adăugând adresele de e-mail ale elevilor sau prin transmiterea link-ului înregistrării folosind alte canale de comunicare. După distribuirea videoclipului, elevii pot lăsa reacții, emoji și comentarii marcate cu ora pentru a răspunde la un anumit moment din videoclip.

În varianta gratuită pot fi create 25 de înregistrări, înregistrări ce pot fi stocate online în

contul profesorului.

Înregistrările pot fi descărcate și ulterior șterse din platformă pentru a putea crea spațiu pentru realizarea unor înregistrări viitoare.

În orele de informatică am folosit platforma pentru crearea de tutoriale pentru diferite aplicații din programa școlară.

4. Metode adaptate învățământului online

Proiectul

În perioada învățământului online o metodă des folosită la orele de Informatică și TIC a fost proiectul ce reprezintă „o metodă complexă de evaluare, individuală sau de grup”. Elaborarea proiectului necesită o perioadă mai mare de timp (câteva zile sau câteva săptămâni).

În utilizarea acestei metode se parcurg următoarele etape:

Stabilirea temelor pentru proiect (pot fi implicați și elevii dacă le este deja familiar acest tip de activitate).

Stabilirea și precizarea perioadei de realizare a proiectului.

Familiarizarea elevilor cu exigențele specifice elaborării unui proiect.

Planificarea activității (individuale sau de grup)

Desfășurarea cercetării/colectarea datelor.

Realizarea produselor/materialelor.

Prezentarea rezultatelor obținute/a proiectului.

Evaluarea proiectului.

Pe parcursul realizării proiectului, cadrul didactic trebuie să ofere suport și consultații elevilor în desfășurarea cercetării, în colectarea datelor necesare și poate efectua evaluări parțiale.

Evaluarea proiectului implică atât raportarea la calitatea produsului, cât și la calitatea procesului, a activității elevului. În acest sens, este necesar ca profesorul să formuleze criterii clare, susceptibile de a asigura o evaluare obiectivă, și să le comunice elevilor.

Avantaje ale utilizării proiectului:

– este, în același timp, o metodă eficientă de evaluare, dar și o metodă de învățare interactivă;

– plasează elevul într-o situație de cercetare autentică;

– cultivă responsabilitatea pentru propria învățare și rezultatele acesteia; asigură implicarea tuturor elevilor în realizarea sarcinilor propuse; facilitează abordările de tip inter- și transdisciplinar; promovează interevaluarea/autoevaluarea și interînvățarea;

– oferă posibilitatea aprecierii unor rezultate de diverse tipuri (cunoștințe, capacități, abilități);

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

– permite exersarea și evaluarea: capacității de a observa; capacității investigative; capacității de analiză, sinteză, comparație, generalizare și abstractizare; capacității de a utiliza tehnici specifice de muncă intelectuală; capacității de a utiliza, asocia, transfera diverse cunoștințe; capacității argumentative; capacității de a realiza un produs etc.;

– asigură dezvoltarea competențelor de relaționare, a competențelor de comunicare; stimulează creativitatea;

– facilitează dezvoltarea încrederii în propriile forțe etc.

Limite ale utilizării proiectului ca metodă de evaluare: apariția unor conflicte între elevi (în condițiile elaborării în grup a proiectelor), minimalizarea rolului profesorului etc.

Tehnica 3-2-1 - este folosită pentru a aprecia rezultatele unei secvențe didactice sau a unei activități și a putut fi integrată și în orele online. Denumirea provine din faptul că elevii scriu:

– 3 termeni (concepte) din ceea ce au învățat;

– 2 idei despre care ar dori să învețe mai mult în continuare;

– o capacitate, o pricepere sau o abilitate pe care consideră ei că au dobândit-o în urma activităților de predare-învățare.

Este o tehnică modernă de evaluare care nu vizează sancționarea prin notă a rezultatelor elevilor, ci constatarea și aprecierea rezultatelor obținute la finalul unei secvențe de instruire sau al unei activități didactice, în scopul ameliorării/îmbunătățirii acestora, precum și a demersului care le-a generat.

Avantajele metodei:

– elevii devin conștienți de urmările actului instructiv-educativ;

– crește implicarea elevilor direct proporțional cu înțelegerea importanței însușirii unui noi conținut, a unei noi priceperi sau deprinderi;

– implicarea tuturor elevilor în realizarea sarcinilor propuse;

– formarea și dezvoltarea competențelor de autoevaluare;

– asigurarea unui feed-back operativ și relevant;

– reglarea oportună a procesului de predare-învățare etc.

Limitele acestei tehnici pot fi următoarele: superficialitate în elaborarea răspunsurilor, repetarea aceluiași răspuns, dezinteres, neseriozitate manifestată de unii elevi.

Bibliografie:

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

• Botnariuc, P., C. Cucuș, C. Glava, D. Iancu, M. Ilie, O. Istrate, A. Lazăr, I.O. Pânișoară, D. Ștefănescu and S. Velea, *ȘCOALA ONLINE. ELEMENTE PENTRU INOVAREA EDUCAȚIEI. Raport de cercetare evaluativă*, Editura Universității din București, București, Mai 2020

• <https://tribunainvatamantului.ro/oportunitati-si-obstacole-ale-invatariei-in-mediul-online>

• padlet.com

• loom.com

• Zlate, Ștefania, Drăghicescu, Luminița, IȘtăncescu, Ioana, *Strategii moderne de predare-învățare-evaluare, în cadrul proiect: "Formarea continuă a profesorilor de istorie și geografie în societatea cunoașterii"*, POSDRU/87/1.3/S/62651 Citit la: <https://www.scribd.com/document/219596535/Strategii-Moderne-de-Predare>, 2011

LUCRUL ÎN ECHIPĂ - MUNCA PRIN COOPERARE

Prof. înv. primar Sucitu Margareta
Școala Gimnazială „Octavian Goga” Satu Mare, jud. Satu Mare

Motto:

“Lucrul în echipă împarte sarcinile și dublează succesul!”

O echipă poate fi considerată un număr mic de oameni cu abilități complementare, care împărtășesc același scop, un set de standarde de performanță care le țin unite, responsabile unele față de altele și au o abordare a muncii ce le este comună. În centrul unei echipe există un set de valori, o filosofie de bază, care definește motivul pentru care s-a format echipa. Echipele au nevoie de calități complementare pentru a-și realiza obiectivele. Acestea cuprind cunoștințe tehnice sau funcționale, abilități de rezolvare a problemelor și de luare a deciziilor, abilități interpersonale.

Munca în echipă este o strategie didactică care pune accent pe dezvoltarea competențelor de comunicare interpersonală, a comportamentelor sociale ale elevilor. Paradigmele tradiționale, centrate pe transmiterea și asimilarea cunoștințelor, încet-încet încep să nu mai corespundă cu realitățile educaționale. Accentul cade în secolul acesta pe elev, pe dezvoltarea competențelor sale de comunicare orală, scrisă, pe dezvoltarea competențelor digitale. Munca în echipă este un procedeu vechi, dar pe care educația nu a reușit să îl promoveze în sens constructiv. De aceea copiii școlilor noastre nu reușesc să comunice, să se înțeleagă, să coopereze. Dar, cu pricepere un dascăl poate folosi astfel de strategii la clasă, la orice disciplină. Munca în echipă este un termen care ascunde o varietate de abordări educaționale ce presupun o combinație a eforturilor atât din partea elevilor, cât mai ales a dascălilor. Este o formă a învățării colaborative, o tehnică de instruire educațională în care elevii lucrează în grupuri pentru a realiza sarcini și a atinge scopuri comune, fiecare dintre ei contribuind la aceasta în mod individual. Ea valorizează nevoia elevilor de a munci împreună ca o adevărată echipă, într-un climat colegial, de ajutor reciproc, de sfătuire continuă, de comunicare în mod constructiv, de exersare a gândirii divergente.

În asemenea spațiu, elevii, diferiți ca entitate umană, găsesc soluția formării lor comune: multitudinea de idei, a ritmurilor, a formelor de exprimare. Tendința actuală a organizării actului educațional este de a înlocui activitatea și intervențiile sistematice ale profesorului printr-un sistem

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

de activități centrate pe elev, rolul profesorului fiind doar acela de a pune în aplicare activități care sudează relațiile de grup și îi asigură coeziunea. Un grup presupune activarea și asumarea unor sarcini și instaurarea unei rețele complexe de comunicare interumană. El devine o echipă în măsura în care între membrii săi se manifestă interacțiuni, schimburi intelectuale și verbale, într-o atmosferă de lucru pozitivă.

Aptitudinile de cooperare, ascultare, toleranță, respect, formare a consensului, fixare a sarcinilor și a strategiilor, luarea deciziilor în echipă și evaluarea colectivă sunt exemple de comportamente așteptate din partea elevilor. Fiecare dintre participanți este angajat personal, uman, cognitiv în activitățile din cadrul grupului. Pentru a fi eficientă, profesorul are responsabilitatea de a proiecta cu mare grijă activitatea de învățare, să fie comunicate clar sarcinile, să se asigure că aceștia au perceput corect comportamentele cognitive implicate în rezolvarea lor, precum și că sunt clar înțelese criteriile de evaluare.

Activitatea în echipă pretinde nu doar momente de reflecție, gândire și elaborare colectivă, ci și momente individuale. Prin asemenea circuite de reflecție a unui elev către altul și către alții, prin schimburile intelectuale și verbale realizate, ia naștere o adevărată comunitate de învățare/de cercetare/de interese/educațională: elevii lucrează pentru atingerea unui scop comun, fiecare are o contribuție individuală la realizarea sarcinilor propuse, are loc a comunicare prin intermediul unui cod comun, a unui limbaj de grup, verbal și nonverbal. Cu ajutorul acestui limbaj, elevii colaborează noile achiziții și reguli de socializare. Ambianța de lucru este de încredere, de acceptare a grupului, constructivă, elevii își recunosc statutul în asemenea grup. Toți se simt respectați, apreciați, liberi să se exprime, are loc o balanță a comunicării și o explozie de idei. Există o egalitate a drepturilor, care le permite elevilor să-și exerseze liberul arbitru și să examineze atent realitatea, situațiile cu care se confruntă.

Rezultatul final al activității depinde nu numai de calitatea muncii fiecărui elev, ci și de capacitatea lor de cooperare, de autocontrol. Toți elevii participă la luarea deciziilor, pe care și le asumă ca grup, nu ca individ. Elevii, indiferent de nivelul lor de pregătire, la o disciplină oarecare, dobândesc încredere în forțele proprii. Performanțele deosebite ale întregii echipe se datorează contribuțiilor individuale ale tuturor membrilor grupului, și invers, performanțele individuale bune pot fi evidențiate numai dacă performanțele grupului ca întreg sunt bune. Așadar, activitățile în echipă asigură creșterea rolului motivației învățării, al autocontrolului și al controlului reciproc. Prestațiile individuale și prestațiile echipei se influențează reciproc, astfel încât se poate vorbi de interdependență pozitivă între membrii echipei. De la o asemenea realitate decurg consecințe importante care recomandă utilizarea muncii în echipă la nivel micro – educațional. Astfel, într-o echipă, munca este mai construită, mai bogată și, în același timp, sarcinile sunt distribuite în mod individual. Fiecare membru își apreciază valoarea și își asumă doar responsabilități pe care știe că le

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

poate realiza. Activitățile comune realizate în grup fac să apară și să se dezvolte spiritul de cooperare, de echipă, deschiderea către ceilalți, devotamentul față de grup și față de interesele lui, aderarea la scopurile și obiectivele acestuia.

De asemenea, este foarte important ca elevii să accepte diferențele dintre ei, să aprecieze faptul că aceste diferențe îi apropie, să le descopere ca pe atuuri complementare, în toate acțiunile importante fiind interesul echipei.

Și activitățile didactice desfășurate prin folosirea metodei muncii în grup, trebuie să fie evaluate. Evaluarea activității grupului se face în funcție de progresul fiecărui elev, de cum își îndeplinește acesta sarcinile, prin raportarea la obiectivele urmărite, precum și a abilităților sociale însușite și folosite de către acesta. Scopul activităților de evaluare a grupului este de clarificare și îmbunătățire a contribuției membrilor grupului, în vederea atingerii obiectivelor propuse, acordându-se atenție descrierii modului de funcționare și a modului în care a existat sau nu colaborare între membri. Evaluarea este un instrument de care cadrul didactic se folosește și în vederea luării unor decizii despre ceea ce este necesar să se continue sau despre ceea ce trebuie să se schimbe în viața și activitatea grupului.

A nega aportul formativ – educativ al muncii în grup, înseamnă a refuza dreptul copiilor de-a învăța să comunice deschis, de-a avea puterea să recunoască atunci când au nevoie de ajutor și de a-l cere fără rezerve, înseamnă a-i lipsi de capacitatea de-a fi toleranți. Munca în grup favorizează formarea multor trăsături morale pozitive în comportarea elevilor: prietenia, solidaritatea, perseverența, responsabilitatea. În învățarea prin cooperare în cadrul echipei, profesorul este prezent prin instrucțiunile scrise sau orale oferite grupurilor, prin răspunsuri la întrebări, prin transmiterea de informații, sugestii, încurajări. Prin urmare, dascălul este o prezență discretă, tocmai pentru a lăsa inițiativa grupurilor; nu se impune. Nu este singurul deținător de cunoștințe, există alte surse care pot fi valorificate, în clasă spiritul de cooperare și cercetare permite descoperirea de noi soluții unor probleme propuse. Munca în echipă stimulează la elevi plăcerea de a participa la confruntări intelectuale, la schimburi de idei, de puncte de vedere și de a le valoriza, pentru a încuraja emergența cuvântului.

Bibliografie:

• Bocoș, Mușata, *Instruire interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*, Presa Universitară Clujeană, 2002;

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- Chișu, Victoria Ana, Rotaru, Florin, *Manualul specialistului în resurse umane*, Editura Irecon, București, 2002;
- Harrington, Mackin Deborah, *Cum se formeaza o echipă de success*, Editura Teora, București, 2002.

FOLOSIREA METODELOR INTERACTIVE ÎN LECȚIILE DE FIZICĂ

Prof. Tudorache Maria

Școala Gimnazială Nr.7 Buzău, județul Buzău

Metodele interactive pot fi instrumente pe care profesorii le utilizează pentru ca lecțiile să devină mai interesante, să ajute elevii să realizeze judecăți de valoare, să-i sprijine în înțelegerea conținuturilor pe care să fie capabili să le aplice în viața reală.

Un alt aspect foarte important este evidențierea elementelor de interdisciplinaritate și transdisciplinaritate dintre discipline prin intermediul metodelor interactive, ceea ce dezvoltă gândirea critică a elevilor. Gândirea critică este gândirea clară, rațională și liberă. Aceasta nu se bazează pe acumularea de informație, ci pe dezvoltarea capacității de a procesa informația.

Cu scopul dezvoltării creativității și a gândirii critice a elevilor folosesc frecvent în lecțiile de fizică și chimie metode interactive dintre care o să exemplific câteva și modul lor de aplicare în activități.

La unitatea de învățare „Fenomene termice” tema „Dilatarea” și „Temperatura. Termometre” am folosit o îmbinare de metode tradiționale și metode moderne cum sunt: proiectul, investigația științifică, știu/ vreau să știu/ am învățat, conversația euristică, experimentul frontal și demonstrativ, problematizarea, descoperirea dirijată, ciorchinele, jocul didactic.

Scopul principal al activității a fost investigarea și descoperirea fenomenelor de dilatarea corpurilor și a situațiilor în care întâlnim dilatarea în viața cotidiană, precum și evidențierea aspectelor de interdisciplinaritate. Investigația este o metodă fundamentală pentru cercetarea științifică. Demersul științific investigativ se aseamănă foarte mult cu procesul de învățare. Ea se concentrează pe o întrebare - problema, fenomen și începe cu ceea ce elevii știu, angajându-i în căutarea răspunsurilor și a explicațiilor. Continuă cu relaționarea rezultatelor cu cunoștințe din domeniu conducând la aprofundarea înțelegerii și la asumarea de către elevi a propriei învățări. Se finalizează cu folosirea noii perspective dobândite pentru a aborda noi probleme și a testa și dezvolta explicațiile obținute pentru alte fenomene de interes. Activitatea s-a desfășurat pe grupe de elevi, iar ca materiale și mijloace de învățare am folosit bila din aluminiu, inelul metalic, lama bimetalică, pirometrul cu cadran, lichid colorat, termometre de diferite tipuri, fișe de activitate

experimentală, planșe.

Pe tablă s-a realizat apoi tabelul Știu/Vreau să știu/Am învățat în care s-au completat, împreună cu elevii, primele două rubrici referitoare la ce știau și era valid despre dilatare și ce doreau să știe. La realizarea sensului activității elevii au continuat activitatea investigativă, de această dată dirijată, au lucrat pe grupe de cinci elevi și au descoperit tipurile de dilatare pe baza fișelor de activitate experimentală și materialelor pe care le-au primit. În urma experimentelor efectuate au notat concluziile în fișe.

S-a accentuat caracterul interdisciplinar al lecției de fizică cu chimia și matematica, prin înțelegerea fenomenului de dilatare a corpurilor.

În etapa de reflecție a lecției am repus în discuție experimentele prezentate la începutul orei și am solicitat elevilor să reflecteze asupra acestora și să le explice pe baza noțiunilor învățate.

La finalul activității s-a revenit la metoda inițială Știu/Vreau să știu/Am învățat și s-a completat ultima rubrică cu noțiunile învățate folosind metoda ciorchinelui.

Evaluarea s-a realizat pe tot parcursul activității și s-a urmărit progresul elevilor; ce știau înainte și după această activitate.

Ce au câștigat elevii prin folosirea metodelor interactive în lecțiile de fizică ?

- Dorința de perfecționare
- Capacitatea de a-și asuma responsabilități
- Posibilitatea de a înțelege unde au greșit și de a-și corecta greșelile
- Să facă observații în cunoștință de cauză
- Au învățat ca pentru realizarea unor sarcini de grup au nevoie să coopereze.

Ce am câștigat eu prin aplicarea la clasă a metodelor interactive?

- Încredere că pot face lucrurile mai bine
- Să accept și să stimulez exprimarea unor puncte de vedere diferite
- Capacitatea de a reflecta la ceea ce se întâmplă în timpul orelor de curs, la felul cum predau, cum evaluez, reflecția fiind extrem de importantă pentru procesul de autoreglare a predării și învățării

- Am câștigat satisfacție profesională.

Activitățile didactice bazate pe tehnicile moderne de predare - învățare - evaluare reprezintă pentru studiul fizicii contextul cel mai favorabil familiarizării elevilor cu specificul gândirii fizice și a metodei științifice de investigare a realității. Aceste activități moderne favorizează aprofundarea cunoștințelor propuse de programa școlară la fizică, de manualele școlare și asigură deschideri interdisciplinare. Ele generează motivația intrinsecă, diminuează presiunea generată de personalitatea profesorului și îi determină chiar și pe elevii cei mai reticenți să participe la construirea propriei cunoașteri la fizică.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

În plus, prin deprinderile pe care le dobândesc, elevii își construiesc o gândire științifică corectă, se familiarizează cu învățarea autodirijată, își formează personalitatea, manifestă o conduită civică corectă și își schimbă optica asupra învățării.

Bibliografie:

- Suport curs, *Metode eficiente de învățare a fizicii*
- Platforma pentru Învățarea Fizicii prin Investigație Fizica Altfel

STRESUL ȘI CALITATEA ACTULUI DIDACTIC

Prof. Lavinia Vișan

Liceul Teoretic „Petru Cercel” Târgoviște, jud. Dâmbovița

Prof. Mihai Mihaela Cezarina

Liceul Tehnologic „Spiru Haret” Târgoviște, jud. Dâmbovița

Raportul Eurydice (2019-2020) dat publicității în 2021, arată că România este țara cu cei mai puțini profesori de gimnaziu care se declară stresați: doar 1 din 5 profesori români (22,2%) se declară stresați și numai 5,2% se declară “foarte” stresați. Sursele de stres sunt activitățile administrative și rezultatele elevilor.

În primul an al pandemiei de COVID-19, prevalența globală a anxietății și depresiei a crescut cu 25%, potrivit unei informări publicată la 2 martie 2022 de către Organizația Mondială a Sănătății (OMS).

În lucrarea „Managementul stresului și prevenirea epuizării profesionale a cadrelor didactice”, conf. univ. dr. Maria Pleșca, a evidențiat următoarele categorii de stresori din mediul școlar, după frecvența resimțită de profesori:

1. Restricții financiare privind salarizarea.
2. Dificultăți de predare datorită curriculumului prea încărcat.
3. Dificultăți în gestionarea timpului.
4. Politici educaționale și regulamente fluctuante.
5. Neîmplinirea expectanțelor profesionale.
6. Numărul de elevi în clasă.
7. Indisciplina unor elevi.
8. Evaluarea elevilor.
9. Climatul școlar.
10. Relațiile cu părinții unor elevi.
11. Restricții financiare privind resursele materiale ale școlii.
12. Conducerea autocrată a școlii.
13. Violența verbală a unor elevi.
14. Violența materială a unor elevi.
15. Violența fizică a unor elevi”

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Activitatea profesorilor la catedră poate fi foarte stresantă, ea duce de multe ori la epuizare psihică, sau cu consecințe neplăcute asupra stării lor de bine, dar în aceeași măsură și asupra celor cu care interacționează.

A fi profesor dedicat presupune atribuirea unui volum mare de timp, dar și de efort intelectual necesar pregătirii corespunzătoare pentru lecție: multe ore de studiu, analiza lucrărilor de specialitate, a articolelor, elaborarea strategiei de abordare a fiecărei lecții, pentru fiecare clasă, pregătirea materialelor didactice, a instrumentelor de evaluare, analiza lecțiilor desfășurate, aprecierea și discuții cu elevii asupra rezultatelor activităților acestora. În plus, cadrele didactice, dar în special diriginții, consumă foarte mult timp prin implicarea în gestionarea unor relații atât cu elevii, cu părinții sau aparținătorii legali, cu colegii, cât și cu directorul unității de învățământ. Toate acestea sunt mari consumatoare de resurse energetice mentale, emoționale, chiar și fizice. În ultima perioadă coroborat cu creșterea efectivului de elevi la clasă, se constată o mărire a sarcinilor administrative, a cerințelor zilnice, uneori exagerate, legate de serviciu, cât și cele legate de dezvoltarea proprie (acolo unde mai există). La toate acestea se adaugă și reforma continuă a învățământului din România, care are efect schimbarea legislației, a planurilor de învățământ, modificarea curriculumului, cadrul didactic este pus mereu în fața noutăților, fără a avea timpul de a libertatea de a alege ceva.

Date statistice cu nivelul stresului în rândul cadrelor didactice nu au fost găsite încă pentru România. În ultimii ani însă se observă o creștere alarmantă a burnout-ului în rândul angajaților din învățământ. Peste toate acestea a venit pandemia care a afectat profund educația și a agravat inechitățile sociale existente, iar adaptarea profesorilor pentru a face față noilor provocări în legătură cu resursele educaționale necesare a venit cu și multe sacrificii, ceea ce a amplificat fenomenul de stres.

Profesorii care resimt stres cronic se simt mai puțin eficace în activitatea realizată, oferă mai puțin suport elevilor, iar aceștia au rezultate academice mai slabe.

”Stresul constă în modificările interne – vizibile sau nu – care apar atunci când organismul percepe o amenințare la adresa existenței sau a stării de bine. Deși tensiunea nervoasă este o componentă a stresului, cineva poate fi stresat fără să simtă tensiune. Pe de altă parte, este posibil să simți tensiune fără să activezi mecanismul fiziologic al stresului.”

Cele mai frecvente simptome de stres sunt: iritabilitatea și furia; oboseala sau energia scăzută; lipsa de motivație sau de interes pentru lucruri; anxietatea, nervozitatea sau îngrijorarea; dureri de cap; senzația de tristețe sau depresie; indigestie, reflux acid sau stomac deranjat; tensiune musculară; modificări ale apetitului; dar și probleme sexuale, modificări de greutate, diaree sau constipație, uitare și lipsă de atenție.

Pe fondul acestei probleme, am dorit să urmez un curs de management al stresului, care să

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

fie util tuturor, nu numai mie. Totodată, am constatat că la finalul anului școlar, angajații din învățământ sunt obosiți, fără chef și stresați, iar perioada de examene de orice tip nu lasă răgazul unei reveniri complete. Inclusiv, vacanța personală poate fi un factor de stres.

În cadrul proiectului Erasmus+ ”**Minimizarea migrației școlare și a abandonului școlar prin intermediul angajaților pregătiți în context European**” 2019-1-RO01-KA101-062037 (Septembrie 2019 – august 2022 (24 luni), am făcut parte din fluxul 5 de mobilități și am participat în perioada 1-7 mai 2022 la cursul „Stress Management to improve teaching performance and personal life of teachers”, în Soverato, Italia.

La acest curs s-a conștientizat care sunt elementele care ajută să scăpăm de stres, fiind necesar ca simțurile personale ale fiecărui cadru didactic să fie tot timpul activate. Cu toate că fiecare om are rețeta proprie, important e să și-o creeze și să o implementeze în vederea creșterii stării de bine.

La orele de dirigenție, putem discuta cu elevii care sunt cauzele și efectele stresului. Putem realiza o sinteză a lor în urma discuțiilor, împărțind efectiv tabla în:

Cauze ale stresului/ factori stresori	Când apar?	Efecte fizice	Efecte comportamentale	Ce putem face?

Aceeași analiză poate fi aplicată de oricine, oricând.

Pornind de la ce putem face, practicăm exercițiile de mindfulness propuse de către specialiști.

Aceste exerciții de Mindfulness sunt:

- Pune o melodie preferată. Pe măsură ce ascultați, alegeți un singur instrument și concentrați-vă pe el pe parcursul întregului cântec.
- Strânge încet și eliberează fiecare dintre mușchii de la cap până la degetele de la picioare.
- Gândește-te la săptămâna de până acum și gândește-te la cel puțin 3 lucruri (mari sau mici) care merg bine.
- Privește în jurul camerei și încearcă să reperezi un articol de fiecare culoare a curcubeului.
- Concentrează-te pe ceva ce poți vedea de unde stai și care este perfect nemișcat. Lasă-ți mintea să se așeze și să devină la fel de nemișcată ca acel obiect.
- Gândește-te sau notează cel puțin 5 lucruri pentru care ești recunoscător.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- Observă 3 locuri în care corpul tău intră în contact cu el însuși sau cu lumea din jurul tău.

- Inspiră pe nas încet, ca și cum ai mirosi o pizza delicioasă. Expiră suflând prin gură ca și cum te-ai răcori.

După ce s-a trecut prin acest set de exerciții, este important să alegi din lista din anexă, acele deprinderi pentru o viață sănătoasă. Ele sunt acele mecanisme și mijloace de care dispune orice persoană pentru a gestiona problemele cauzate de stres și poartă numele de coping.

Coping-ul sau managementul stresului rezidă în efortul cognitiv și comportamental al persoanei de a reduce, de a controla sau tolera solicitările interne sau externe care depășesc resursele personale, desfășurându-se în trei etape: anticiparea (avertizarea), confruntarea (impactul) și post-confruntarea.

Un alt exercițiu presupune conceperea playlistului care ajută la starea de bine și la relaxare. Ce melodii ai pune pe o listă de redare pentru a te ajuta să reduci nivelul de stres?

Un alt exercițiu presupune realizarea unui program personal dimineața și seara, care să fie anunțat celor dragi sau celor din jur. Această listă trebuie să cuprindă igiena proprie, relaxarea și auto-îngrijirea.

Profesorii care sunt conștienți de sursele și simptomele arderii emoționale și care sunt informați de existența strategiilor de adaptare și a măsurilor de prevenire pot fi capabili să evite această stare.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE
ANEXĂ

Lista deprinderilor necesare pentru a face față stresului

Aceasta e lista a celor 50 de modalități pentru a face față stresului. Înainte să o folosești, gândește-te la **Ce vrei să realizezi? – Vrei să te calmezi? Să-ți distragi atenția? Să-ți exprimi sentimentele? Să iei o pauză? Atunci, alege lucrurile care te ajută!**

Ia o pauză!	Ascultă muzică!
Bea apă!	Fredonează melodia preferată
Întinde-te!	Cântă alfabetul!
Respira adânc!	Joacă-te cu un animal de companie!
Mergi la plimbare!	Îmbrățișează un animal de pluș!
Du-te afară!	Sparge bule/ fă baloane de săpun!
Du-te la alergat!	Stoarce o pernă!
Trage un pui de somn!	Strânge o minge de stres!
Gândește-te la locul tău preferat!	Ține palmele ocupate cu un obiect!
Fă curat!	Frământa argila/ aluatul!
Citește o carte!	Coace sau gătește!
Ține un jurnal!	Mănâncă o gustare sănătoasă!
Încearcă relaxare progresivă!	Joacă un joc de societate!
Dezvoltă-ți o nouă abilitate!	Numără invers de la 100!
Desenează, colorează sau pictează!	Fă Yoga!
Fă un plan sau un program!	Încearcă orice meditație!
Fă un exercițiu pe podea/ pământ!	Cere o îmbrățișare!
Practică un sport!	Trimite un mesaj sau sună un prieten!
Vorbește în mod pozitiv cu tine!	Ajută pe altcineva!
Scrie o scrisoare!	Vorbește cu un adult!
Scrie o poveste!	Cere ajutor!
Uite-te la fotografiile vechi!	
Vezi un film!	
Fă Sudoku!	
Fă duș/baie!	
Dansează!	
Sări coarda!	
Construiește cu blocuri sau Lego!	
Fă un puzzle!	

Bibliografie:

- Mate, Gabor, *Când corpul spune NU*, Ed. Curtea Veche, București, 2021
- Moise, I., (2010), *Carierea didactică între motivație și performanță*, Editura Sf Ierarh Nicolae, Iași
- Pleșca, M. *Managementul stresului și prevenirea epuizării profesionale a cadrelor didactice. 2014*
- Preda, V.R, *Efecte ale stresului și strategii de coping la cadre didactice și la elevi* Ed. Babeș Bolyai. Cluj, 2010,
- <https://www.edupedu.ro/radiografia-carierii-de-profesor-in-tara-analfabetismului-functional-cadrelor-didactice-din-romania-sunt-statistic-cel-mai-putin-stresate-din-europa-au-o-dorinta-unica-de-a-munci-in-strainatate/>
- <https://www.who.int/news/item/02-03-2022-covid-19-pandemic-triggers-25-increase-in-prevalence-of-anxiety-and-depression-worldwide>
- <https://www.therecoveryvillage.com/mental-health/stress/stress-statistics/#:~:text=According%20to%20The%20American%20Institute,that%20impacts%20their%20mental%20health>

SECȚIUNEA 2

RESURSE EDUCAȚIONALE DESCHISE – PROVOCĂRI ȘI SOLUȚII. EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

COMUNICAREA VIZUALĂ PRIN INTERMEDIUL ILUSTRĂȚIILOR

Prof. Aroneț Laura Angela

Colegiul de Artă “Ciprian Porumbescu”, Suceava, jud. Suceava

Prof. Ilincăi Petru

Școala Gimnazială nr. 1, Suceava, jud. Suceava

Abstract

This study attempts to analyze visual communication by highlighting some theoretical aspects of the illustration. The article will debut with some aspects of visual communication. It will insist on the illustration highlighting the functions of this type of communication. In the second part, it will be approached the components of the illustrations, so, in the end, the conclusions will be formulated. It should be noted that the relevance of this article is supported by visual communication's role because of aesthetic valences. The illustration is a way of translating a written message.

Keywords: visual communication, illustration, aesthetic, expressiveness, sympathetic, symbol.

Prin studiul de față se încearcă o analiză a comunicării vizuale prin reliefarea unor aspecte teoretice din sfera realizării ilustrației. Articolul va debuta prin redarea unor aspecte ale comunicării vizuale. Se va insista cu precădere asupra ilustrației evidențiind funcțiile acestui tip de comunicare. În cea de-a doua parte vor fi abordate componentele estetice ale ilustrațiilor, pentru ca, în final, să fie formulate concluziile. Trebuie menționat că relevanța acestui articol este susținut de rolul comunicării vizuale datorită valențelor estetice. Se observă în societatea actuală o apropiere a oamenilor din ce în ce mai mare de ceea ce înseamnă imagine, ilustrație, fotografie, cinematografie, brand. Astfel, intenția în articolul de față este să arăt importanța comunicării vizuale din perspectiva valențelor sale estetice evidențiind ilustrația ca obiect principal de analiză. Având în vedere aceste lucruri, vor fi redată și demonstrate în cele ce urmează principalele funcții ale comunicării vizuale și componentele sale care contribuie la redarea expresivității și calității ilustrațiilor. Articolul de față nu trebuie perceput ca fiind un părtinitor absolut al ilustrației, desprinzând-o de contextul scris în care aceasta apare, dimpotrivă, ceea ce este demonstrat susține rolul comunicării vizuale și contribuie la informarea cititorului în vederea recunoașterii unei ilustrații expresiv-calitativă deosebind-o de kitch.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Rolul comunicării vizuale este de a transmite informații care se află în concordanță cu un mesaj scris sau se bazează pe un fond de înțelesuri specific culturale, ea traduce scrisul prin reprezentare vizuală. Rezonând cu imaginarul redă conceptul în locul imaginii concrete. Aceasta din urmă este mult mai accesibilă oricărui privitor întrucât nu poate fi tradusă. De asemenea, ea nu cunoaște o restricție de vârstă, poate fi dedicată cititorilor de orice vârstă, mai ales copiilor care încă nu și-au însușit cititul. Pe lângă asta, datorită valențelor estetice, imaginea devine expresivă și generează cititorului trăiri profunde.

Din toate timpurile, oamenii au simțit nevoia de a comunica unii cu alții. Vorbirea a fost principalul mod de a-și face cunoscute gândurile, trăirile față de ceilalți, apoi cu timpul, au găsit alte modalități de a se exprima: scrierea și imaginea. În societatea zilelor noastre, imaginea se pare că ocupă un loc foarte important în domeniul comunicării, dacă observăm dezvoltarea tot mai puternică a televiziunii, tehnologiei cinematografice, video și mai ales a ecranelor computerelor care încep să ia locul tipăriturii din „era Gutenberg” (Nanu, 2011, p. 6). La originea sa, scrisul are o caracteristică picturală, dacă ne referim la hieroglife, principala formă de comunicare scrisă a egiptenilor din Epoca Antică: „Fără comunicarea vizuală nu ar fi posibilă nici istoria faptelor și culturii, păstrarea memoriei omenirii în documente, de la lespede cu inscripții la cartea scrisă la computer”. (Nanu, 2011, p. 6)

Odată cu evoluția societății, formele de comunicare vizuală au cunoscut o dezvoltare semnificativă în ceea ce privește modalitatea de transmitere a informației, astfel se divid două mari categorii:

1. Comunicarea univocă, precisă, care se face în scop științific, clar, obiectiv, după legile științei sau juridice și este aceeași pentru toți. În limbajul verbal aici se încadrează buletinul de știri sau telegramele, iar în limbajul vizual se încadrează semaforul, hărțile sau planurile, uniforme militare, semnele de circulație etc.

2. Comunicarea unor stări artistice, care se face prin implicarea tuturor trăirilor sufletești, cel ce comunică folosind un limbaj și imagini echivoce, neclare, care pot fi și altceva decât par la prima vedere. Această formă de comunicare este mult mai complexă și diferă de la om la om în funcție trăirile personale, nivelul cultural, nivelul perceptiv, scopul pentru care este realizată etc. (Nanu, 2011)

Ceea ce diferențiază informația univocă de informația artistică este mijlocul de expresie care pentru a declanșa o trăire aparte, mijloacele de comunicare folosite în mod obișnuit, chiar și în comunicarea științifică, în imagine devin mijloace neobișnuite, astfel „<<un gât de lebădă>> nu e normal pentru o femeie, dar suprapunerea celor două imagini formează o metaforă expresivă, ca și <<păr de aur>>;<<mâini de fildeș>> etc.” (Nanul, 2011, p. 16)

Prin intermediul ei ochiul uman descoperă că o imagine poate avea mai multe înțelesuri,

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

ceea ce îi stârnește curiozitatea, emoții și reacții diferite în funcție de trăsăturile fiecărui privitor.

Cu toate acestea limbajul vizual este cel care acționează cu o viteză mai mare asupra privitorului decât cuvântul. Cel mai simplu exemplu în această privință este semaforul.

În toate limbile cuvântul STOP are același înțeles, înseamnă „Stai pe loc!”, este un cuvânt ce atenționează. Becul roșu al semaforului spune același lucru, doar că în loc de cuvinte este folosită culoarea care trezește o reacție mai rapidă și mai puternică a privitorului. Roșul este o culoare care ne pune sângele în mișcare, iar dacă ne monitorizăm atenți stările sufletești când ne aflăm într-un loc în care domină culoarea roșie, vom observa cu siguranță că devenim mai încordați și atenți. Din punct de vedere psihologic, acesta este răspunsul instantaneu de primejdie la majoritatea oamenilor indiferent de origine, acest lucru datorându-se asocierii cu focul sau sângele. Oamenii de știință au stabilit că sistemul vegetativ al oricărui om poate fi reglat diferit de vibrațiile luminoase fără nevoia dirijării conștiente. (Nanu, 2011, p. 16) Astfel „roșul excită sistemul simpatic, provocând creșterea tensiunii arteriale, tahicardie, accelerarea respirației, micșorarea pupilei, ca sub acțiunea unei lumini intense, în timp ce albastrul închis calmează, datorită activării sistemului parasimpatic, care scade tensiunea, rărește bătăile inimii și respirația, lărgește pupilele ca la umbră.” (Nanu, 2011, p. 16)

Cel mai simplu semn vizual, semaforul, este prin urmare încărcat cu amintiri, trăiri senzoriale și legături emoționale mult mai intense decât cuvântul.

Spre deosebire de existența obișnuită, trăirea artistică este o nouă realitate în care emoțiile sunt mult mai profunde. Odată încercat unul din simțuri, un acord de culoare, forme sau sunete, creația artistică are puterea de a trece un fior prin întreaga ființă a celui expus în fața uneia. În ceea ce privește ilustrația, menționăm că ea reprezintă o formă a artelor vizuale ce a cunoscut în timp o dezvoltare importantă. Cu toate acestea, trebuie să facem diferența între artă și ilustrație chiar dacă ele coexistă și nu pot fi separate. Diferența dintre ele constă în activitatea artistului și asta se evidențiază prin faptul că ilustratorul reprezintă în lucrarea sa o idee care aparține altui artist în formă scrisă sau poate chiar a lui, exprimându-se unui public numeros și de vârste diferite. Prin intermediul ilustrației acesta transmite un mesaj care are un scop anume. Artistul plastic își exprimă propria idee care nu a fost spusă sau arătată lumii sub nicio altă formă până atunci decât cea vizuală lăsându-l pe cel care îi admiră opera să se gândească la ceea ce a vrut să spună.

Între diversele explicații date imaginii, se face remarcată cea a lui Wunenburger, în accepțiunea căruia imaginea exprimă „o reprezentare concretă, sensibilă (ca reproducere sau copie) a unui obiect (model, referent), fie el material (un scaun) sau ideal (un număr abstract), prezent sau absent din punct de vedere perceptiv și care întreține astfel o legătură cu referentul său, încât poate fi considerată reprezentant al acestuia și ne permite așadar să-l recunoaștem, să-l cunoaștem sau să-l înțelegem.” (Wunenburger, 2004, p.14) Altfel spus, imaginea reprezintă o informație, un concept sau obiect redat sub formă grafică, plastică formând un corp fizic al unei reprezentări.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Compozițional, ilustrațiile se remarcă prin utilizarea în diferite moduri ale elementelor figurative și a semnelor iconice care redau mesaje vizuale codificate, dar expresive.

În ceea ce privește funcțiile comunicării imaginilor distingem:

- funcția de transmitere a informațiilor: imaginea realizează relația dintre anunțator și receptor și face cunoscut conținutul informațional;
- funcția socială: influențează interesul, atractivitatea, atenția receptorului și identitatea informației transmise;
- funcția retorică: imaginea utilizează modalități de argumentație iconică prin intermediul cărora este tradus mesajul scris;
- funcția simbolică: folosind elemente de limbaj comun, imaginea transmite aluziv o informație în limitele unei convenții socioculturale sau arhetipale. Datorită acestei funcții, imaginea devine polisemantică, privitorul se află în situația de a decodifica sensul ei aplicând mecanismele interpretative corespunzătoare.

O imagine bună captează atenția receptorului și evidențiază elementele importante prin intermediul semnelor figurative și al simbolurilor. Acestea din urmă sunt folosite în mare măsură atât în literatură, cât și în arta plastică. Simbolul este o imagine concretă a unui lucru, obiect sau ființă care reprezintă altceva decât forma sa reală, este o realitate complexă, o abstracție. Această reprezentare se bazează pe o convenție ce trebuie cunoscută pentru a înțelege. „Imaginea simbolică înglobează arhetipuri, mituri, structuri, configurându-se într-o expresie substitutivă cu o anumită încărcătură semantică și afectivă, care acționează asupra structurilor mentale, decodificarea acesteia, suscitând interpretarea.” (Iasmina Petrovici, 2013).

Modul estetic în care este realizată o ilustrație menține interesul privitorului, întrucât îi provoacă gândirea și curiozitatea în a descoperi noi elemente semnificative, care totodată se află în concordanță cu textul.

Ilustrația prin însăși definiția sa are rolul de a însoți un mesaj. Uneori mesajul este cel care face parte din compoziția ilustrației. Scrisul devine astfel un element compozițional care prin forma sa oferă textului expresivitate. Despre toate aceste componente ale funcției estetice se va vorbi în următoarea parte. Deoarece imaginea este o formă de comunicare vizuală, citirea ei se realizează asemănător cu citirea unui text, devine chiar o citire suport în planul percepției întrucât ea este făcută pentru a sta lângă text. Pentru ca citirea unei imagini să se realizeze corect, cititorul trebuie să dețină un cod numai în cazul în care memoria este bine dezvoltată deoarece anumite fapte sau date ilustrate sunt interpretate corect dacă acestea au mai fost întâlnite și învățate anterior. Cu atât mai mult se face necesar deținerea sau dezvoltarea acestui cod cu cât textul este însoțit de ilustrații abstracte ce nu îl duc pe cititor direct spre reprezentarea concretă, ci doar îi sugerează ceva. Acelui *ceva* i se află sensul de către cititor în urma capacității sale de a percepe lucrurile și de a le da

semnificație prin intermediul codului vizual pe care îl deține.

Orice element reprezentat vizual semnifică ceva anume, dă un sens compoziției respective făcând o trecere în planul percepției frumosului dezvoltând totodată simțul estetic.

Principalele elemente ale limbajului plastic sunt: punctul, linia, culoarea, forma și valoarea. Toate acestea pot căpăta diferite înțelesuri vizuale în funcție de modul în care sunt utilizate, cu toate acestea „structura compozițională aleasă trebuie să pună în valoare tema și ideea de bază.” (Truică, 2011, p. 54) Ceea ce vrea să arate Ion Truică este că tehnicile abordate și modalitățile de dispunere a elementelor trebuie să fie în concordanță cu ideea mesajului, să nu se îndepărteze de conținut prin utilizarea excesivă a elementelor. Aici ar putea fi incluse și elementele cu valoare simbolică deoarece apelând la sugestie ca mijloc de exprimare artistică imaginea se poate apropia de abstract și simbol. Acesta din urmă caută să ajungă la profunzimea înțelesurilor, mai mult decât se poate face prin cuvinte. Simbolul este un creator de expresivitate și oferă funcție estetică oricărei lucrări dacă este utilizat în context potrivit. Privitorului îi revine astfel sarcina de a identifica mesajul imaginii. În funcție de cât de dezvoltate îi sunt capacitățile perceptive acesta va putea ajunge la adevăr, sau cel puțin va înțelege ceea ce se dorește a-i fi transmis. De exemplu, o *linie* ondulată poate fi văzută ca valurile mării sau un *punct* alb pe un fundal albastru poate fi o stea, o planetă sau chiar luna etc. În funcție de procedeul utilizat, ilustrațiile pot fi: cele realizate prin pictură, desen, gravură, litografie (foarte rar utilizată) sau ilustrații realizate cu ajutorul calculatorului denumite și ilustrații digitale.

În esența sa *grafica* este folosită pentru a crea imagini care au scopul de a informa fiind folosită în afișe, industria publicitară, de a ilustra și de a amuza privitorul pe o anumită temă. Grafica este un tip de artă care îmbină desenul, scrisul și culoarea, având linia ca mijloc principal de reprezentare. Cele mai sugestive lucrări din acest gen fac parte din grafica japoneză sau cea chinezească. Fiind folosită în industria publicitară, ea este destinată maselor, ceea ce face mai importantă o alfabetizare a oamenilor în acest sens.

Disponerea culorilor este o componentă foarte importantă. Așa cum a fost menționat la începutul articolului, prin culoare sunt provocate diferite stări sufletești, ele atrag, distrag sau resping. Combinațiile de culori atent alese și utilizate în forme cât mai variate pot deveni un centru de expresie vizuală. Trebuie să avem în vedere, la fel ca în cazul celorlalte elemente compoziționale, valoarea simbolică a culorilor.

Scrisul, o altă artă, este tradus de imagine. Paul Klee afirmă că „<<Scrisul și imaginea>>, adică a scrie și a reprezenta, au aceeași rădăcină”. (Paul Klee în Truică, 2011, p. 63) Îmbinarea celor două arte produce o creștere a curiozității privitorului. De aceea foarte multe companii apelează la imaginea artistică pentru a-și face reclamă. Textul și imaginea se completează și au o mai mare putere de persuasiune. Circulația pensulei pe hârtie, făcută cu dezinvoltură și firesc, transformă

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

fiecare semn caligrafic în formă artistică.” (Truică, 2011, p. 64) Ceea ce afirmă Truică în lucrarea sa „Arta compoziției”, este că scrisul odată devenit semn grafic face parte din compoziție și nu poate fi văzut separat de aceasta. Expresivitatea este astfel obținută prin scrisul care în ansamblul său conține o asimetrie armonioasă văzut ca element de comunicare vizuală.

Prin combinarea creativă a tuturor componentelor estetice comunicarea vizuală devine un mijloc artistic prin care sunt redată informații. Trebuie să avem în vedere atât funcțiile ilustrațiilor, cât și componentele estetice care dau valoare expresivă și calitate oricărei lucrări plastice deosebind-o de kitch-ul prezent din ce în ce mai mult în jurul nostru și de care suntem atrași din cauza unei slabe pregătiri în domeniul vizual-estetic. Pentru a susține această concluzie afirmația lui Ben Schasfoort este sugestivă: „<<Comunicarea vizuală trebuie predată în școală ca o a doua limbă maternă.>>” (Congresul INSEA în Nanu, 2011, p. 12) La fel ca limba vorbită, imaginea are o importanță la fel de mare. Fiind întâlnită zilnic, putem fi prinși ușor în capcana kitch-ului, însă o minimă cultură în domeniu ne ajută să evităm acest lucru. Esteticul comunicării vizuale, așadar, se leagă de modalitățile în care este redată expresivitatea cu ajutorul limbajului specific în redarea formelor vizuale.

Bibliografie:

- Lăzărescu, Liviu, *Culoarea în artă*, Editura Polirom, Iași, 2009
- Nanu, Adina, *Vezi? Comunicarea prin imagine*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2011
- Truică, Ion, *Arta compoziției*, Editura Polirom, Iași, 2011
- Petrovici, Iasmina, *Comunicarea vizuală în Web design*, https://www.umk.ro/images/documente/publicatii/conferinta2013/iasmina_petrovici.pdf.
- Savu-Mîndreanu, Alina, *Comunicarea plastică*, <https://respirotime.ro/comunicarea-plastica>.

STUDY ON THE METHODS AND TECHNIQUES OF USING STORIES IN THE EFL CLASS

Prof. Diaconu Adela

Școala Gimnazială "Anton Pann", Craiova, jud. Dolj

Folosirea poveștilor la orele de limba engleză ca metodă de predare și chiar evaluare are o valoare educațională incontestabilă, datorită capacității lor de a fi pe placul elevilor și deci de a atrage elevii, de a le stimula imaginația, de a crește motivația pentru învățare. Poveștile facilitează învățarea de cuvinte noi deoarece întregul vocabular se află în context și sunt, de obicei, repetate de mai multe. Totodată, poveștile sunt potrivite pentru elevi cu stiluri de învățare diferite: vizual, auditiv, kinestezic, etc. și se adresează diferitelor tipuri de inteligență: emoțională, lingvistică, interpersonală. În funcție de specificul lecției, poveștile pot fi folosite pentru consolidare și extindere, pentru predarea unei lecții noi dar și pentru extinderea activităților din manual, pentru a asigura legături cross-curriculare, de exemplu, cu științele naturii, muzică, istorie, etc.

Poveștile reprezintă o metodă de învățământ ce poate fi folosită cu foarte mare succes în învățământul preșcolar, primar sau gimnazial, care constă în expunerea orală, vie, plastică, sub formă de narațiune sau descriere prin intermediul căreia sunt înfățișate fapte, evenimente, întâmplări îndepărtate în fenomene ale naturii, spațiu și timp, etc. pe care copiii, mai ales cei mici sau cei cu cerințe educative speciale nu le pot înțelege altfel. Acestea dezvoltă abilitățile de ordin fizic mental și emoțional, priceperile și deprinderile, solicită gândirea, imaginația și limbajul și au o puternică valoare formativă, asigurând suportul intuitiv necesar elaborării proceselor mentale superioare.

Metodele de predare și învățare a limbii engleze se bazează pe comunicare și încurajarea elevilor să se exprime liber, fără teama de a greși. Din perspectiva folosirii poveștilor ca metodă de predare, limba engleză oferă o capacitate sporită de a comunica, înseamnă un acces mai larg la sursele de documentare și e încărcată, în plus, de o pregnantă valență educativă. Astfel, în cadrul unei povești în limba engleză, elevii se pot familiariza cu alte noțiuni din alte arii curriculare precum istoria, geografia, cultura și spiritul altor națiuni. Este astfel facilitată cunoașterea reciprocă, înțelegerea, toleranța, prețuirea diversității.

Mai jos voi prezenta idei de activități ce pot fi folosite la orele de limba engleză cu ajutorul poveștilor.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

O activitate poate fi realizată pornind de la povestea *Goldilocks and the three bears*:

Toybox (3-4 minutes)

A warm-up activity ('children require a much longer warm-up period than adults'), with attractive concrete physical objects to motivate children to talk more readily. Questions and commands requiring only comprehension ('Is there a truck?' 'Put the rabbit in the truck') move on to questions requiring language production responses ('Which is bigger, the boat or the airplane?').

- **Conversation** (2-3 minutes)

A naturalistic conversation, exchanging information unknown to the tester, such as favourite food, pets, family and chores at home.

- **Information gap** (5-7 minutes)

The child and the adult exchange information about the differences in their 'peel and press' picture.

- **Categorization** (2-4 minutes)

The child chooses one picture that doesn't belong out of four pictures.

- **Story telling** (0-4 minutes)

More advanced children were asked to tell a story, given a sequence of pictures (Goldilocks and the three bears).

- **Classroom role play** (2-4 minutes)

The child participates in two role plays with the tester. In the first the tester is a new student at the school and the child tells the new student about their school. In the second, the child acts out the role of the teacher, and the tester speaks through two puppets, who are students. The tester asks questions about school (e.g., 'Where do you eat lunch in this school?').

Totodată, se poate folosi povestea *The very hungry caterpillar* care poate fi folosită pentru a preda noțiuni legate de nutriție, animale, fructe, legume, tipuri de habitate, povestea practic include un număr de cuvinte legate de insecte și mâncare. Aceasta înseamnă că citind această poveste, singur sau cu ajutor, copilul **învață vocabularul legat de aceste subiecte**. Astfel, se pot face activități precum

Look through magazines and cut out photos of food.

Each child could paste a series of foods on index cards, punch a hole through the picture and string a piece of green yard through a series of cards to represent the caterpillar eating through all the food.

1. Create a fruit salad with ingredients from the book:

- 1 apple
- 2 pears

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- 3 plums
- 4 strawberries
- 5 oranges (Clementines would work best for this)
- Mint leaves for garnish

• **Insects:** Use *The Very Hungry Caterpillar* as a springboard to study about insects and arachnids – particularly those featured in other Eric Carle books (*The Very Busy Spider*, *The Very Quiet Cricket*, *The Very Clumsy Clickbeetle*, and *The Very Lonely Firefly*)

Procedure:

- Teacher will preview the days of the week by showing them the calendar and having the students repeat them.

Teacher will also preview the different vocabulary from the cut outs and have the students repeat the words.

- Teacher will show the children the cover of *The Very Hungry Caterpillar*, having them say the words and showing the meaning through sign language and the pictures.

- Teacher reads the book, pointing out the meaning of words by pointing to the pictures.

- As students get the idea of the pattern/sequence of the story, teacher stops and lets the student fill in and finish the repetitive sentences.

- Teacher may reread the story one more time, allowing the students to fill in more of the story with each page, scaffolding where needed.

- Teacher then puts the days of the week card and picture cut outs out and has each student take turns retelling the story

Poveștile, în funcție de nivelul elevilor, pot fi folosite și pentru a preda noțiuni mai complicate precum gramatică, reguli de pronunție sau îmbogățirea vocabularului

Complete the story about **Staying with Aunt May**. You may use the points given to help write the story.

- Why you were visiting Aunt May
- Why you were carrying a big bag
- How long you stayed there
- What you did there
- Whether you enjoyed your stay

‘What a lovely big house,’ I said to myself as I walked into the living room, dragging my big bag of clothes and books. Aunt May was

Bibliografie:

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- Cameron, Lynne, *Teaching languages to young learners*, Cambridge University Press, Cambridge, England, 2001.
- James, Megan, Wendy Suderfine, *Telling tales in English*, Delta Publishing, Peaslake, UK, 2003.
- Tomlinson, Michael, Nixon, Caroline, *Primary Reading Box: Reading activities and puzzles for younger learners*, Cambridge University Press, Cambridge, England, 2005.

SCÉNARIO DIDACTIQUE

Prof. Fulger Diana Elena
Prof. Mânîceru Adriana Magdalena

Niveau: A1

Unité d'apprentissage: Le domaine personnel

Sujet: Jouer de.../ faire de.../ jouer à....

Enseignant: prof. Fulger Diana Elena, prof. Mânîceru Adriana Magdalena

Durée: 50'

Type de leçon: mixte

But: Formation d'habitudes et d'habiletés d'expression orale/ écrite

Compétences générales:

1. Receptarea de mesaje orale/ scrise simple
2. Exprimarea orală în situații de comunicare uzuală

Compétences spécifiques:

- 1.1. Identificarea semnificației globale a unui mesaj oral/ scris clar articulat în contexte familiare
- 2.1. Formularea a unui mesaj simplu în situații uzuale, cu sprijin din partea interlocutorului

Objectifs opérationnels– à la fin de la démarche, les élèves doivent être capables de:

- 1.1.1 Identifier le régime prépositionnel des verbes jouer de.../ faire de.../ jouer à...;

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

2.2.1 Utiliser correctement, selon le contexte et le type du verbe, le régime prépositionnel (au moins 80% des situations);

2.2.2 Décrire simplement quelque chose ou quelqu'un.

Stratégies didactiques:

- **Méthodes/ procédés/techniques:** la conversation, l'observation, l'exercice, le remue-méninge, l'explication, la découverte, la problématisation, le jeu didactique, l'organisation graphique de l'information

- **Moyens:**

- écrit: photocopies des fiches d'activité, PPT

- le vidéoprojecteur, l'ordinateur, le tableau noir, feuilles de papier

- **Types d'organisation de la classe:** travail frontal, individuel, collectif, en paires

Evaluation de la performance:

de la classe/ frontale/ finale (appréciations)

Bibliographie:

• Programa școlară pentru disciplina LIMBA MODERNA 2 Clasele a V-a – a VIII-a, Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației naționale nr. 3393 / 28.02.2017 MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

• Niveau A1 pour le français, Edition Art Klett, Limba modernă 2 Franceză, clasa a VI-a, 2019

Sitographie:

• <https://www.francepodcasts.com/2019/07/20/les-activites-faire-ou-jouer/>

• https://fr.wikipedia.org/wiki/Taxonomie_de_Bloom

Ressources en ligne:

• <https://learningapps.org/watch?v=pb35n1yat22>

• <https://kahoot.com>

Démarche didactique

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Moments pédagogiques	Objets opérationnels	Activité du professeur	Activité des élèves	Méthodes/organisation du travail	Evaluation	Durée
Mise en train		Le professeur salue les élèves et il assure les conditions pour le bon déroulement de la classe de français. Il fait une conversation situationnelle.	Les élèves se préparent pour la classe de français	conversation frontale		1 min.
La vérification du devoir		Le professeur demande aux élèves quel a été leur devoir et il corrige les éventuelles fautes commises.	Les élèves présenteront leur devoir.	conversation	Le cahier pour les devoirs	1 min.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

L'éveil de l'attention		Le professeur présente aux élèves un e-mail qui contient des erreurs et leur demande de les trouver et de les corriger. Mettre en commun à l'oral.	Les élèves trouvent et corrigent les erreurs.	Conversation observation travail en paires	Observation continue Inter-évaluation	5 min.
L'annonce du thème et des objectifs		Le professeur annonce le thème et communique aux élèves les objectifs de la leçon.	Les élèves écoutent attentivement.	Conversation		2 min.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

	1.1.1	Le professeur dit aux élèves qu'on utilise principalement deux verbes pour parler des activités. Il s'agit du verbe JOUER et du verbe FAIRE qui, en fonction de la préposition qui les accompagne, peuvent exprimer de diverses situations. En ce qui concerne le verbe JOUER, il est utilisé pour parler: - des sports d'équipe (souvent avec une balle ou un ballon), - des jeux, - des instruments de musique Pour exprimer ces situations, on utilise la préposition à ou de qui, avec l'article défini se contracte et forme l'article contracté. On présente le matériel avec la réactualisation des connaissances. https://docs.google.com/presentation/d/1zqhyd0nBmsDluj_jjM0fagMafSjjJ9HO/edit?usp=sharing&ouid=116738056374481239013&rtpof=true&sd=true	Les élèves écoutent et complètent les informations. 129	conversation en petits groupes exercice	Observation continue	
	1.1.1	Le professeur donne aux élèves des	Les élèves conjuguent au			

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

	2.2.1 2.2.2	Le professeur demande aux élèves d'essayer, par paires, de compléter avec la préposition correcte.	Elle joue au football. Ils jouent aux échecs. Elle joue au tennis. Les élèves répondent. Je joue au basketball. Nous jouons au rugby. Il joue aux cartes. Vous jouez de la guitare.	Travail par paires	Formative par exercice d'application Observation directe et continue	
	1.1.1	Le professeur réactualise les connaissances en ce qui concerne le deuxième verbe, le verbe FAIRE, qui est plus polyvalent et qui peut être utilisé pour tous les sports, ainsi que pour la musique (mais on ne l'utilise pas pour les jeux) Il donne aux élèves la théorie pour la coller dans leurs cahiers. Le professeur nominalise un élève pour conjuguer au tableau le verbe FAIRE.	Les élèves écoutent et complètent les informations. Un élève conjugue au tableau le verbe FAIRE		Inter-évaluation	
	2.2.2	Le professeur présente aux élèves quelques images et leur demande de	130 Les élèves forment des propositions et les écrivent au			

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

	2.2.1	On donne aux élèves une fiche dans laquelle ils doivent compléter avec le verbe correct. Pour les élèves capables de performance, on a ajouté deux propositions de traduction.	Il fait du skateboard. Vous faites du vélo. Les élèves choisissent le verbe correct et traduisent les propositions.	Travail frontal travail individuel	Inter-évaluation Auto-évaluation Observation continue	
Obtenir la performance	2.2.1	On présente aux élèves un exercice d'association https://learningapps.org/watch?v=p_b35n1yat22	Les élèves utiliseront l'application learningapps pour accomplir les tâches.	Travail frontal travail individuel	Inter-évaluation Auto-évaluation Observation continue	5 min.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Evaluation formative	2.2.1	Le professeur distribue aux élèves un kahoot. https://play.kahoot.it/v2/lobby?quizId=8a100c69-7ec6-4cc7-af8b-2b3d340dec99	Les élèves utiliseront l'application kahoot pour accomplir les tâches.	Travail frontal travail individuel	Inter-évaluation Auto-évaluation Observation continue	5 min.
Le transfert des connaissances et la rétention	2.2.1	Le professeur demande aux élèves d'écrire sur une feuille de papier ce qu'ils aiment faire ou jouer et leur donne des conseils pour plier le papier ainsi qu'ils obtiennent un bateau. Il est souligné que cette activité sera leur secours aux moments critiques de la vie.	Les élèves respectent la consigne.	Travail individuel		5 min

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Évaluation de l'activité		Le professeur fait des appréciations sur l'activité	Les élèves écoutent, ils prennent conscience de leur niveau et ils font aussi des appréciations sur l'activité en choisissant une figure heureuse/ triste/ indifférente (selon les sentiments qu'ils éprouvent à la fin de l'activité) pour la coller sur une feuille de papier du tableau.	Travail frontal	Appréciations verbales	1 min.

Le verbe JOUER

Le verbe **JOUER** est utilisé pour parler des **sports d'équipe** (souvent avec une balle ou un ballon), **des jeux** et des instruments de **musique**.

- **JOUER à + les sports d'équipe** (ils jouent au tennis)
- **JOUER de + instrument de musique** (vous jouez de la trompette)
- **JOUER à + jeux** (elle joue au poker)

1. Les sports avec un ballon:

Je joue: au football, au basketball, au handball, au rugby , au volley, au bowling, ...

2. Les sports avec une balle:

Je joue: au golf, au tennis, au badminton, au tennis de table (= ping-pong), au baseball, ...

3. Les jeux:

Je joue: aux jeux vidéo, aux cartes, aux échecs, au Monopoly ...

4. La musique:

Je joue: de la guitare, du piano, de la trompette, du violon, du saxophone, ...

Le verbe FAIRE

Le verbe **FAIRE** est plus polyvalent: on peut l'utiliser pour **tous les sports** ainsi que pour **la musique** (mais **on ne l'utilisepas** pour les jeux).

- **FAIRE +de + tous les sports** (je fais du basketball)
- **FAIRE + de + instrument de musique** (nous faisons du piano)
- **FAIRE + tâches ménagères** (tu fais la vaisselle)

1. Les sports:

Je fais: du ski, de la boxe, de la natation, du judo, du vélo, ...

2. Les tâches ménagères:

Je fais: la vaisselle, le ménage, le linge, les courses, ...

Annexe 3

Exercice 1

Complétez avec le verbe **jouer** ou **faire**:

1. Elle du roller.
2. Il de la guitare.
3. Il du judo
4. Elle au ping-pong
5. Elle de la danse

Supplémentaire

1. Marie cântă la pian.
2. Luc face fotbal.

Exercice 1

Complétez avec le verbe **jouer** ou **faire**:

1. Elle du roller.
2. Il de la guitare.
3. Il du judo
4. Elle au ping-pong
5. Elle de la danse

Supplémentaire

1. Marie cântă la pian.
2. Luc face fotbal.

EXEMPLU DE BUNA PRACTICA - “DOUĂ LOTURI” DE I. L. CARAGIALE

Prof. Gheorghe Pavelescu Camelia

Liceul Tehnologic Băile Govora, jud. Vâlcea

CLASA a VII-a

OBIECTUL: Limba și literatura română

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: Structuri narative

SUBIECTUL: “Două loturi” de I.L. Caragiale – Caracterizarea personajului principal

TIPUL LECȚIEI: Însușire de noi cunoștințe. Formarea De Priceperi Și Deprinderi – activitate inter și transdisciplinară.

Lecția formează abilități de comunicare orală și de redactare.

Lecția dezvoltă gândirea critică, punând elevii în situația de a argumenta diferite aspecte. Pe lângă interesul și dragostea elevilor pentru literatură, se urmărește și formarea competenței de cititor avizat de literatură, în sensul de a stăpâni un corpus de noțiuni de teorie literară care pot constitui instrumentele lecturii

Competențe generale/ Competențe specifice:

2. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii române în procesul comunicării orale

2.1. Asigurarea coerenței ideilor exprimate într-un mesaj oral;

2.4. Adaptarea vorbirii la situațiile speciale sau neprevăzute de dialog sau monolog;

2.5. Cooperarea în interacțiunile de grup.

3. Receptarea mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse

3.1 Citirea unei varietăți de texte literare sau nonliterare, demonstrând înțelegerea sensului acestora

3.2. Recunoașterea modalităților specifice de organizare a textului epic și a procedeelelor de expresivitate în textul liric

4. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse

4.1. Exprimarea, în scris, a propriilor opinii și atitudini

4.3. Organizarea secvențelor textuale în funcție de o cerință specifică

4.5 Folosirea modalităților variate pentru realizarea expresivității textului

VALORI ȘI ATITUDINI

• Cultivarea interesului pentru lectură și a plăcerii de a citi, a gustului estetic în domeniul literaturii

• Stimularea gândirii autonome, reflexive și critice în raport cu diversele mesaje receptate

• Cultivarea unei atitudini pozitive față de comunicare prin conștientizarea impactului limbajului asupra celorlalți și prin nevoia de a înțelege și de a folosi limbajul într-o manieră pozitivă, responsabilă din punct de vedere social

• Cultivarea unei atitudini pozitive față de limba română și recunoașterea rolului acesteia pentru dezvoltarea personală și îmbogățirea orizontului cultural

• Dezvoltarea interesului față de comunicarea interculturală

Competențe derivate:

La sfârșitul activității didactice, elevii își vor forma următoarele competențe:

a) Cognitive:

C1- să clasifice personajele din text în funcție de participarea lor la momentele acțiunii;

C2- să ofere informații legate de trăsăturile personajului principal;

C3- să recunoască modalitățile de caracterizare a personajului;

C4- să dea exemple pentru fiecare modalitate de caracterizare;

C5- să emită păreri proprii despre tema propusă pe care să le argumenteze;

C6- să redacteze o scrisoare adresată personajului principal din operă, respectând normele de scriere ale unui astfel de text.

b) Afective: C1' – manifestarea spiritului de colegialitate și cooperare în cadrul grupei;

C2' – participarea cu interes la activitate;

C3' - să folosească mijloace de comunicare nonverbală – mimică, gestică - pentru a argumenta părerile personale

c) Psihomotorii: C1'' – utilizarea corectă a mijloacelor auxiliare folosite și a spațiului tablei, respectiv al caietului.

Strategia didactică:

a. Metode și procedee: jocul didactic, conversația, ciorchinele, reflecția personală, exercițiul de recunoaștere, învățarea prin cooperare, învățarea prin descoperire, expunerea, horoscopul, cubul, turul galeriei, R.A.I.

b. Mijloace de învățământ: flipchart, fișe de lucru, markere, poster, prezentare power point, manual, Nuvele de I.L. Caragiale, cubul, minge, laptop.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

c. Forme de organizare a activității: activitate frontală, activitate pe grupe, activitate individuală.

d. Resurse și managementul timpului:

- capacități normale de învățare ale elevilor;
- cunoștințele lor anterioare;
- timpul de învățare: 50 de minute.

Modalități de evaluare:

- evaluare prin observarea sistematică a comportamentului elevilor;
- evaluare sumativă;
- evaluare prin raportul grupei de elevi;
- evaluare prin calificative și note;
- autoevaluare;
- interevaluare.

Secvența lecției	Strategii didactice	Activitatea profesorului	Activitatea elevului	Evaluarea
1	2	3	4	5
I. Moment organizatoric	Conversația	- Stabilește relația de comunicare cu elevii; - Le solicită elevilor să se pregătească pentru oră.	Devin disponibili pentru oră; își pregătesc cele necesare pentru desfășurarea orei.	
II. Captarea atenției	Spargerea gheții Conversația	Îi solicită pe elevi să comenteze, succint, importanța creației literare.		
III. Anunțarea temei noi	Conversația Lucrul în grup	- Se anunță tema nouă; - Se anunță obiectivele operaționale ale lecției; - Li se comunică elevilor că, în vederea testării capacităților de a rezuma informațiile, de a surprinde complexitatea sentimentelor, ideilor vor rezolva cerințele		

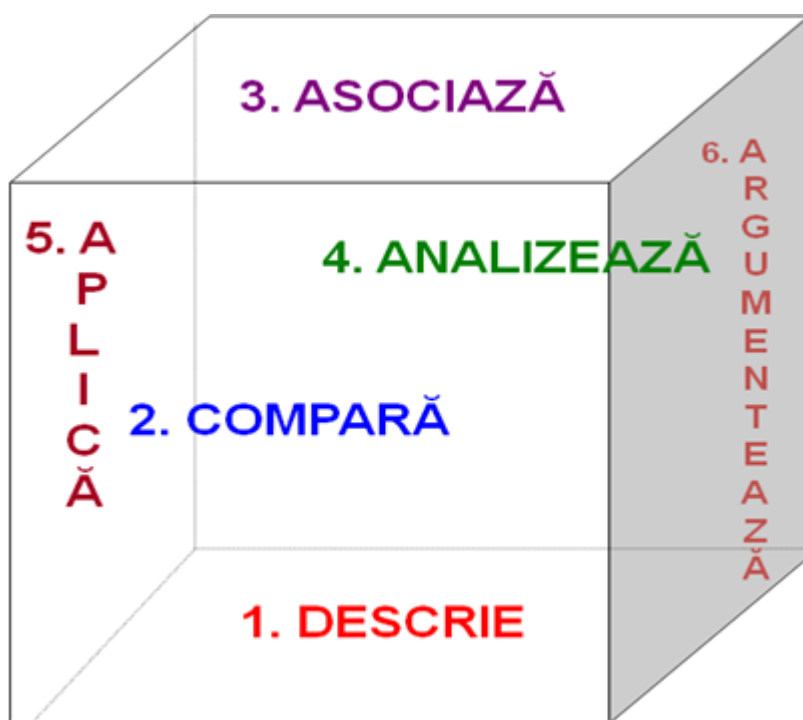
ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

		realizate pe baza fișelor de lucru. - Se fac aprecieri asupra modului de lucru și de cooperare în rezolvarea sarcinilor.		
IV. Studiarea temei noi	Conversația ghidată Explicația Metoda pălărilor gânditoare Metoda cubului	Așa cum v-am anunțat, vom consolida astăzi o serie de cunoștințe, încercând să abordăm diverse aspecte ale operei literare, din perspectiva metodelor interactive. Li se explică elevilor, succint, în ce constau aceste metode de stimulare a creativității: - Se precizează, prin explicații clare, sarcina pe care o are fiecare dintre grupurile de elevi; - Profesorul împarte fișele de lucru. - Membrii echipelor fac aprecieri referitoare la textul-suport, îndrumați permanent de profesor	Elevii ascultă și fac însemnări în caiete.	
VI. Concluziunea activității		- Profesorul apreciază activitatea elevilor care și-au rezolvat sarcinile, invitându-i să formuleze concluziile	Elevii lucrează în grupuri și dau răspunsuri întrebărilor din materialul pregătit.. Elevii răspund întrebărilor prin liderii lor.	

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

		necesare.		
VII. Realizarea feedback-ului	Acvariul sentimentelor	Elevii își vor exprima opinia despre nuvela studiată		
VIII. Asigurarea retenției și transferului	Conversația	Se realizează pe tot parcursul orei. Se completează schema lecției, pe tablă		
IX. Evaluarea		Elevii sunt evaluați pe baza răspunsurilor din fișe și a opiniilor exprimate de participanți prin aprecieri generale și individuale, pozitive și negative.		Aprecierea și notarea elevilor
Tema				

CUBUL

DESCRIE

1. Mediul în care trăiește Lefter Popescu.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

2. Atitudinea pe care o are Lefter Popescu, față de soția sa.

COMPARĂ

1. Compară atitudinea pe care o are Lefter Popescu acasă, cu cea de la serviciu.

DESCRIE

1. Descrie stările prin care trece personajul Lefter Popescu.

ASOCIAZĂ

1. Asociază personajele din coloana A cu operele literare din care fac parte (coloana B)

A	B
Ionel	Sobieski și românii, de C. Negruzii
Coțofana	Cărțile cu Apolodor, de G. Naum
Nică	Vizită, de I.L. Caragiale
Pinguin	Bivolul și coțofana, de G. Topârceanu
Sobieski	Amintiri din copilărie, de I. Creangă.

2. Găsește câte o însușire pentru fiecare personaj din text.

APLICĂ

1. Explică numele personajului principal.
2. Găsește alt final operei (5-7 rânduri).

ARGUMENTEAZĂ

1. De ce crezi că Lefter Popescu este personajul principal din opera Două loturi, de I.L. Caragiale.

MATEMATICIENII (matematica)

Lefter Popescu împrumută de la căpitan Pandelescu suma de 4500 lei, cu o dobândă de 10%.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

El a cumpărat două bilete: primul a costat 275 lei, iar al doilea a costat de 3 ori mai mult.

Calculați:

- a) Suma de bani cu care a rămas după cheltuielile avute?
- b) Suma pe care trebuie s-o înapoieze căpitanului Pandelescu.

EXPLORATORII(geografie)

Precizați și desenați drumul pe care îl parcurge Lefter Popescu până ajunge la bancher.

SCRIITORII(limba romana)

Redactează o scrisoare pe care i-o adresezi lui Lefter Popescu, prin care îl anunți că a câștigat la loterie.

MICII PICTORI (educație plastică)

Schițează un element important din viața personajelor.

Caracterizarea personajului Lefter Popescu din opera "Două loturi" de I.L.Caragiale

Încercuiți răspunsurile corecte:

1. Lefter Popescu este un personaj:

- a. secundar;
- b. episodic;
- c. principal.

2. Caracterizarea personajului se face:

- a. doar prin caracterizare directă;
- b. doar prin caracterizare indirectă;
- c. atât prin caracterizare directă, cât și prin caracterizare indirectă.

3. Autocaracterizarea:

- a. este o modalitate de caracterizare directă;
- b. este o modalitate de caracterizare indirectă;
- c. nu este o modalitate de caracterizare a personajelor.

4. *Selectați din următoarele trăsături pe cele care îl caracterizează pe Lefter Popescu:*

a) - este personajul secundar al operei;	f) - este un mic funcționar, un slujbaş neînsemnat și sărac al statului

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

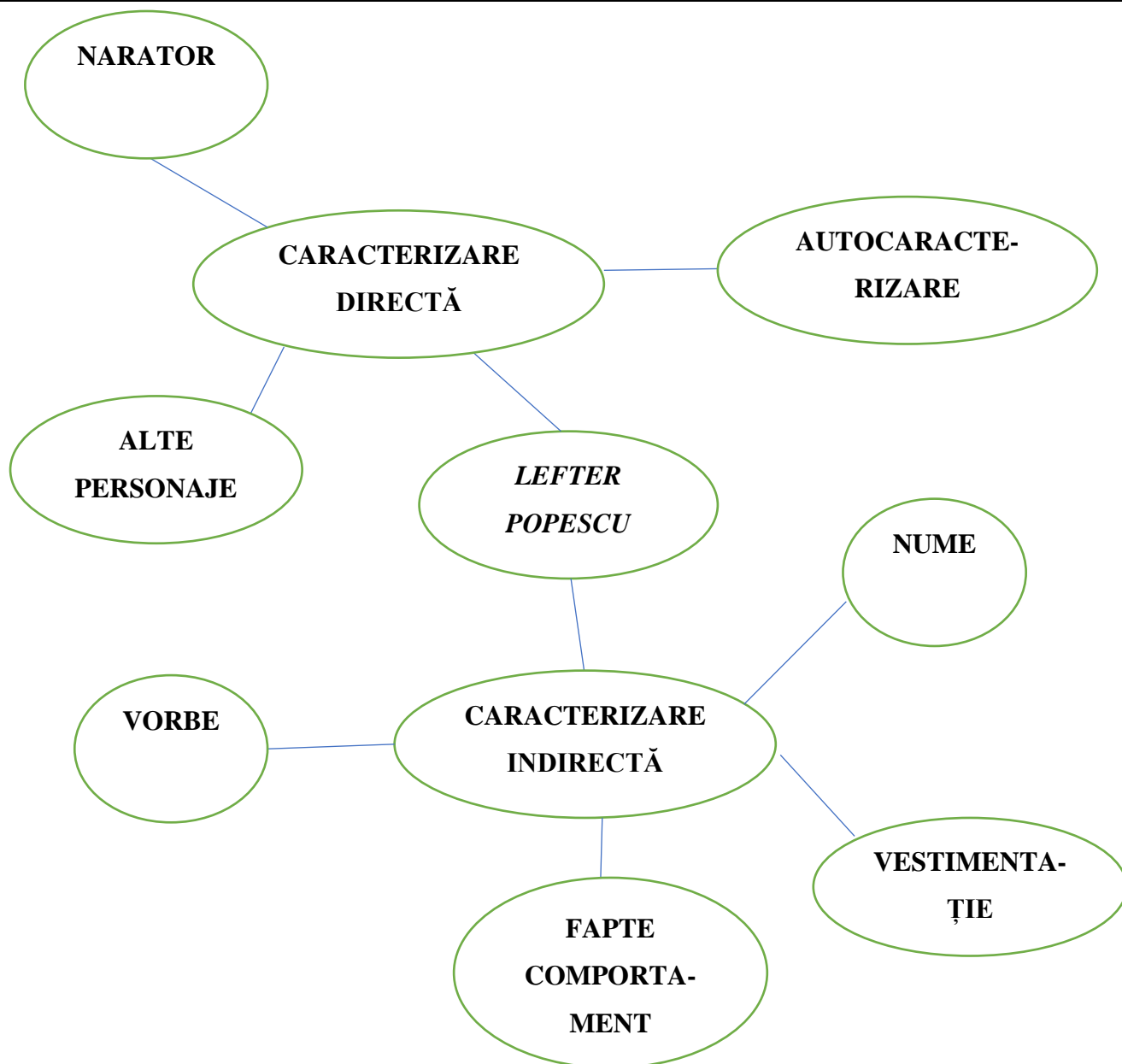
- b) - este personajul principal al operei; g) - uneori, se manifestă violent;
- c) - participă la toate momentele acțiunii; h) - se hrănește cu iluzia că s-ar putea îmbogăți pe neașteptate;
- d) - este funcționarul superior; i) - nu este suspicios, este tot timpul vesel și încrezător;
- e) - se poartă cu aroganță și lipsă de înțelegere; j) - evoluează între speranță și disperare.

Horoscop

BERBEC (21.03 – 20.04) <i>Trăsături:</i> Plin de inițiativă Dinamic Hotărât Egoist Extremist Neortodox Capricios VALOARE - idealism PERICOL - egoism	TAUR (21.04 – 21.05) <i>Trăsături:</i> Tenace Stoic Prudent Inflexibil Convențional Încăpățânat Rigid VALOARE - hotărâre PERICOL - posesiv	GEMENI (22.05 – 20.06) <i>Trăsături:</i> Multilateral Altruist Magnetic Perspicace Capricios Ambiguu VALOARE - deștept PERICOL - împrăștiat	RAC (21.06 – 20.07) <i>Trăsături:</i> Intuitiv Analitic Sociabil Hipersensibil Ostentativ Susceptibil VALOARE - sensibilitate PERICOL - nesiguranță	LEU (21.07 – 21.08) <i>Trăsături:</i> Optimist Vivace Ambidextru Arogant Opulent Ostentativ Impetuos VALOARE - magnetism PERICOL - egoism	FECIOARA (22.08 – 21.09) <i>Trăsături:</i> Perfecționist Obiectiv Analitic Încăpățânat Precaut Indecis modest VALOARE - capacitate analitică PERICOL - hipercriticism
BALANȚĂ (22.09 – 22.10) <i>Trăsături:</i> Intuitiv Logic Estetic Temperat Autocompătimitor Indolent Indecis	SCORPION (23.10 – 22.11) <i>Trăsături:</i> Tenace Întreprinzător Pasionat Ager Arogant Senzual Nemilos Sarcastic	SĂGETĂTO R (23.11 – 20.12) <i>Trăsături:</i> Neinteresat Idealist Profetic Compătimitor Risipitor Încăpățânat	CAPRICORN (21.12 – 19.01) <i>Trăsături:</i> Diplomatic Pragmatic Profund Întreprinzător Avar Egoist Materialist Carierist	VĂRSĂTOR (20.01 – 18.02) <i>Trăsături:</i> Omenos Meditativ Onorabil Altruist Excentric Lipsit de simț practic De	PEȘTI (19.02 – 20.03) <i>Trăsături:</i> Filantropic Compătimitor Adaptabil Supersensibil Credul Risipitor Capricios VALOARE -

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

VALOARE - diplomație	VALOARE - scop	Lipsit de tact	VALOARE - ambiție	neînduplecat	flexibilitate
PERICOL - autocompătimi re	PERICOL - nemilos	De neîncredere	PERICOL - rigiditate	VALOARE - zelos	PERICOL - autocompătimi re
		VALOARE - viziune		PERICOL - fanatism	
		PERICOL - împrăștiat			

PROIECT DIDACTIC

Prof. Ghiță Tatiana

Școala Gimnazială „Vasile Cârlova” Târgoviște, jud. Dâmbovița

Prof. Mânicheru Adriana

Școala Gimnazială „Vasile Cârlova” Târgoviște, jud. Dâmbovița

ȘCOALA: Școala Gimnazială „Vasile Cârlova” Târgoviște

CLASA: a VII-a

PROPUNĂTORI: prof. Ghiță Tatiana

prof. Mânicheru Adriana

OBIECTUL: Limba și literatura română

TEMA GENERALĂ: *Orizonturile lumii și ale cunoașterii*

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: *Aproape de ceilalți*

TITLUL LECȚIEI: Textul narativ literar (Text suport: **Unde-am greșit?!**, de Alex Moldovan)

TIPUL LECȚIEI: recapitulare – sistematizare

COMPETENȚE GENERALE:

2. Receptarea textului scris de diverse tipuri;
3. Redactarea textului scris de diverse tipuri;
4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise.

COMPETENȚE SPECIFICE:	CONTINUTURI; DOMENIILE DE CONȚINUT
2.1 Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale;	Narativul literar;
2.2. Compararea diferitelor puncte de vedere exprimate pe marginea unor texte diverse;	Structuri textuale: secvențe de tip narativ, descriptiv;
3.1. Redactarea unui text complex, având în vedere respectarea etapelor procesului de scriere și selectarea unor structuri adecvate intenției de	Elemente grafice specifice diverselor tipuri de texte: organizarea unui text în funcție de situația de comunicare.

comunicare; 4.2. Exprimarea clară a intenției comunicative prin corelarea achizițiilor lexicale și semantice cu cele sintactice și morfologice din limba română standard;	Lectură și redactare

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- Să identifice coordonatele narrative dintr-un text multimodal /banda desenată (corelare cu c.s. 2.1.);
- Să completeze informațiile de pe cartonașe, corespunzătoare conceptelor operaționale, referitoare la textul narativ literar: autor, narator, personaje, timp, spațiu, acțiune (corelare cu c.s. 4.2.);
- Să realizeze o pagină de jurnal de călătorie, utilizând descrierea (corelare cu c.s. 3.1.);
- Să redacteze texte narrative și descriptive, respectând specificul compozițional al acestora (corelare cu c.s. 2.2., 4.2.).
- Să producă diferite mesaje care surprind modificarea finalului textului, respectiv nararea evenimentelor din perspectiva altui personaj, folosind în mod adecvat cunoștințele despre text și categoriile gramaticale studiate (corelare cu c.s. 2.2.);

ACTIVITĂȚI DE RECAPITULARE - SISTEMATIZARE:

- A1 - formularea unor enunțuri privind mesajul unor texte multimodale (corelare cu c.s. 2.1);
- A2 - exerciții de completare a informațiilor esențiale privind structura textului literar narativ (corelare cu c.s. 4.2.);
- A3 - exerciții de redactare a unei pagini de jurnal de călătorie, utilizând descrierea (corelare cu c.s. 3.1.)
- A4 - exerciții de redactarea a unor texte narrative și descriptive (corelare cu c.s. 2.2., 4.2.);
- A5 - exerciții de exprimare a preferințelor, justificând alegerea făcută. (corelare cu c.s. 4.2.)

STRATEGIA DIDACTICĂ:

Metode și procedee didactice: conversația euristică, explicația, schimbă finalul, exercițiul, lucrul cu textul, explozia stelară, jocul de rol, problematizarea, copacul sentimentelor.

Forme de organizare ale activității: activitate frontală, alternată cu activitate individuală;

Metode și tehnici de evaluare: chestionarea orală, aprecierea verbală, evaluare prin test formative on-line, autoevaluare.

Resurse:

a. **Umane:** 20 de elevi

b. **Materiale/mijloace de învățământ:** markere, fișe de lucru, foi A3, videoproiector, flipchart, cartonașe colorate.

c. **Timp: 50 de minute**

Locul de desfășurare a lecției:

- sala de clasă.

Bibliografie:

• Programa școlară de Limba și literatura română, Clasele a V-a – a VIII-a, București, 2017.

• Sâmișăian, Florentina; Dobra, Sofia; Halaszi, Monica; Davidoiu-Roman, Anca; Corcheș, Horia, *Limba și literatura română. Manual pentru clasa a VII-a*, Ed. Art Klett. București, 2019

• Popa, Cătălina; Tofan, Onorica; Stancu, Aurelia; Bahrim, Mihaela; Corcăcel, Elena; Dragomir, Mirela, *Limba și literatura română. Manual pentru clasa a VII-a*, Ed. Intuitext, București, 2019

• Ilie, Emanuela, *Didactica literaturii române. Fundamente teoretico-aplicative*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Polirom, Iași, 2008,

• [LearningApps.org - module de învățare interactive și multimedia](https://www.learningapps.org/)

• <https://www.youtube.com/>

• <https://kahoot.com/>

• <https://kahoot.it/>

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

<i>Secvențele instruirii/ durata</i>	<i>OB OP</i>	<i>Crearea situațiilor de învățare</i>		<i>Strategii didactice</i>			<i>Metode/ Instrumente de evaluare</i>
		<i>Activitatea profesorului</i>	<i>Activitatea elevilor</i>	<i>Metode/ procedee</i>	<i>Mijloace de învățământ</i>	<i>Forme de organizare</i>	
1. Moment organizatoric 2'		Asigur condițiile optime desfășurării orei de limba și literatura română.	Elevii se pregătesc pentru începerea orei de limba și literatura română.	Conversația		Activitate frontală	
2. Captarea atenției 5'		Prezint elevilor un film în care este ilustrată o situație de viață: un copil pasionat de animație pe calculator își achiziționează o tabletă (link: https://www.youtube.com/watch?v=T1mUAvG6DXk&ab_chanel=Undar) Solicit elevilor să găsească elementele comune dintre imagini și textul lecturat în această unitate de învățare (<i>Unde-am greșit?</i> de Alex Moldovan). (Anexa 1)	Elevii își expun punctele de vedere, argumentându-le.	Conversația euristică	Videoproiector	Activitate frontală	Chestionarea orală
3. Anunțarea		Anunț titlul lecției și precizez	Elevii ascultă				

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

temei și a obiectivelor operaționale 2'	obiectivele operaționale, într-o formă accesibilă elevilor. • Notez pe tablă data și titlul lecției: <i>Textul narativ literar</i> (textul suport: <i>Unde-am greșit?</i> de Alex Moldovan)	atenție.	Conversația euristica		Activitate frontală	
	În funcție de aptitudinile fiecărui elev, vor fi prezentate materialele pe care le-au realizat. • A1: <i>formularea unor enunțuri privind mesajul unor texte multimodale;</i> Solicit unui elev să prezinte o bandă desenată ce surprinde momentele din textul suport, respectând ordinea logică și cronologică a evenimentelor. (Anexa 2) Le propun elevilor să răspundă la întrebările care vizează înțelegerea textului. https://learningapps.org/watch?v	• Elevul solicitat prezintă acțiunea surprinsă în imagini. Elevii răspund la întrebări.	Conversația euristica	Bandă desenată	Activitate frontală	Aprecierea răspunsurilor

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

5.Prezenta- rea conținutu- lui și dirijarea învățării/ procesului de recapitula-re și sistemati- zare 25'	O3 O5 O2	=pt8h508i322 ● A2: <i>exerciții de completare a informațiilor esențiale privind structura textului literar narativ;</i> Pentru a evidenția conceptele operaționale caracteristice textului narativ autor, narator, personaje, timp, spațiu, acțiune, elevii vor citi ideile notate pe cartonașele pe care le vor lipi, ulterior, pe tablă. Totodată, vor fi îndrumați să completeze spațiile libere de pe foaia de flipchart cu informațiile care vizează structura textului narativ. (Anexa 3) ● A3: <i>exerciții de redactare a unei pagini de jurnal de călătorie, utilizând descrierea</i> Le sugerez elevilor să-și imagineze că, în timpul	● Elevii prezintă ideile notate pe cartonașe, ascultă indicațiile profesorului, apoi lipesc materialele realizate pe tablă. ● Răspund la întrebările: <i>Ce?, Când?, Unde?, Care?, Cine?, De ce?</i>	Jocul de rol Explozia stelară Învățarea prin descoperire Conversația euristică	Cartonașe Flipchart	Activitate individuală Activitate individuală	Aprecierea răspunsurilor Aprecierea răspunsurilor

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

	O5	călătoriei lor cu vaporul, au găsit pe punte, rătăcită, o pagină din jurnalul de călătorie al tabletei. • A4: <i>exerciții de redactarea a unor texte narative și descriptive</i> Le împrumut elevilor pălăria primită de la bunicul, cea care m-a ajutat pe mine să scap de emoții, și-i încurajez să citească o compunere narativă în care au surprins o întâmplare ce ar fi putut avea loc în timpul unei drumeții pe care tableta și copilul au făcut-o la munte, apoi îi provoc să menționeze câteva situații în care băiatul ar fi putut folosi tableta pe parcursul drumeției. Având în vedere faptul că finalul textului este trist, le sugerez elevilor să-și imagineze un alt final al textului suport.	• Un elev citește jurnalul de călătorie. • Elevii ascultă lucrarea colegului, făcând aprecieri cu privire la structura compozițională și la expresivitatea textului. Aceștia propun situații în care ar folosi dispozitivul pentru a immortaliza anumite peisaje montane. • Elevii citesc mai multe variante de final.	Lucrul cu textul Problematizarea Conversația euristică Problematizarea Schimbă finalul Problematizarea Conversația euristică		Activitate frontală Activitate individuală Activitate frontală Activitate individuală	Aprecierea răspunsurilor Aprecierea răspunsurilor

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

	● A5: <i>exerciții de exprimare a preferințelor, justificând alegerea făcută;</i> Le cer elevilor să numească două situații în care ar prefera folosirea computerului în favoarea tabletei. ● A4: <i>exerciții de redactarea a unor texte narative și descriptive;</i> Fiindcă suntem tentați să judecăm atitudinea nepăsătoare a băiatului, o să-i dăm șansa unui elev să-l reprezintă în această situație stânjenitoare și să-i motiveze comportamentul. Se vor face trimiteri și la situații din viața reală a elevilor pentru a sublinia mesajul textului. .	● Elevii numesc situațiile în care preferă tableta, precizând avantajele pe care le au în alegerea făcută. ● Valorificând informațiile din text și apelând la propriile emoții, un elev susține cauza personajului.	Problematizarea Conversația euristică			
6. Obținerea	● Elevii formulează aprecieri pe					

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

performanței și asigurarea feed-back-ului		parcursul întregii lecții în legătură cu produsele activității individuale care au avut scopul de a-i valoriza din perspectiva inteligențelor multiple.					Aprecierea verbală
7. Integrarea evaluării de tip formativ 5'		Le propun elevilor să acceseze platforma Kahoot și să deschidă linkul https://create.kahoot.it/share/evaluare-formativa/f17ffff6-0931-4886-9b1d-d53dbdfffb84e pentru a rezolva individual un test formativ. Explic elevilor modul de rezolvare a sarcinilor.	Elevii accesează platforma Kahoot și deschid linkul, apoi introduce codul și rezolvă sarcinile după indicațiile profesorului. *Elevii folosesc cartonașe colorate pentru a anunța poziția ocupată în clasamentul final: cartonaș verde – prima poziție, cartonaș roșu- a doua poziție, cartonaș albastru – a treia poziție, cartonaș violet – alte poziții.	Exercițiul	Test formativ Cartonașe colorate	Activitate individuală Activitate frontală	Evaluare formativă Autoevaluare
8.Intensificare a retenției și a		Comunic tema pentru acasă, diferențiată:		Conversația		Activitate frontală	

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

transferului cunoștințelor 3'	- tema 1: Exprimați-vă opinia cu privire la rolul dispozitivelor digitale în activitatea școlară. - tema 2: Desenează o tabletă la care nu ar mai renunța niciun copil.	●Elevii ascultă explicațiile.	Explicația			
9. Evaluarea activității didactice 2'	●Solicită elevilor să-și exprime opiniile despre activitate, folosind metoda <i>Copacul sentimentelor</i>. *Apreciază global și individual aportul elevilor la lecție.	●Elevii exprimă aspectele pozitive și aspectele negative ale activității (emoji), ținând cont de obiectivele propuse la începutul lecției.	Metoda <i>Capacul sentimentelor</i>	Fișa de evaluare a activității	Activitate frontală	Aprecierea verbală

Anexa 1

Textul narativ literar

Text suport: *Unde-am greșit?!*

de Alex Moldovan

Nu mi-aș fi închipuit niciodată că se va ajunge la asta. Nu, în ruptul capului nu mi-aș fi închipuit așa ceva. Merit mai mult respect! În plus, sunt bună la ceea ce fac – foarte bună, dacă e să ne luăm după ce-au spus despre mine oameni care chiar se pricep. Și atunci, unde-am greșit?!

Povestea a început când am fost pusă la curent cu ce avea să mi se întâmple. Urma să fiu vândută în Europa. Da, știu cum sună. Mie îmi place chiar foarte mult Orientul Îndepărtat, așa că nu m-am bucurat deloc.

De fapt, totul a început mult mai devreme, când am văzut lumina zilei. Vă implor, nu vă grăbiți să mă judecați. Pentru unii dintre voi, obiceiul acesta poate părea inacceptabil, dar la noi așa au stat lucrurile dintotdeauna. Am știut de la bun început ce soartă mă așteaptă și am acceptat-o. În fond, pentru asta am fost pregătită. Nu că m-ar fi ajutat prea mult dacă m-aș fi opus. M-am născut în Thailanda și sunt mândră de originea mea – dar îmi știu lungul nasului și n-am visat niciodată c-aș fi putut ajunge altceva decât sunt. Așa că n-aveți idee cât m-am bucurat. Era un vis devenit realitate. Visul meu și al tuturor surorilor mele.

Am călătorit cu vaporul, eu și suratele mele, și ne-am plictisit de moarte. Închise în cală, separat, fără posibilitatea de-a vorbi cu cineva, cu oricine, săptămâni întregi! De câteva ori am crezut că n-o să mai ajung niciodată sau c-o să-mi pierd mințile pe drum. La ce bun că vorbesc câteva limbi străine sau că am acces la atâtea informații interesante dacă n-am cui le împărtăși? Think outside the box, mi-am repetat tot drumul, gândește neconvențional, descoperă partea bună a lucrurilor. M-a ajutat să rezist și faptul că am avut acces la wi-fi. Mi-am descărcat filme, am ascultat muzică, am intrat pe forumuri și așa mai departe. Pentru mine, viața fără internet e pustie, sunt o dependentă fără speranță.

Imediat ce am ajuns în Europa, am fost trimise în diferite țări. Eu am ajuns în România. Ro-mâ-ni-a! Mi-a plăcut cum sună numele țării, are o melodicitate aparte. M-am și documentat puțin înainte, pe Wikipedia: „țară situată în sud-estul Europei Centrale, pe cursul inferior al Dunării, la nord de peninsula Balcanică și la țărmul nord-vestic al Mării Negre. Pe teritoriul ei este situată aproape toată suprafața Deltei Dunării și partea sudică și centrală a Munților Carpați”. Ce frumos părea totul! Visam deja să văd marea! Dar și să colind munții cu noul meu stăpân. Speram că mă va duce peste tot. Cât de mult greșeam...

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Apoi l-am cunoscut. Prima impresie a fost grozavă! De cum m-a văzut, s-a repezit la mine, m-a studiat pe toate părțile și a spus pe un ton categoric:

— Pe asta o vreau!

M-am bucurat să văd atâta hotărâre. Recunosc, mi-ar fi plăcut să fie, poate, puținii mai delicat, mai politicoși, dar e de înțeles. E și foarte tânăr, aproape un copil. Știți cum sunt băieții la vârsta asta dificilă. Și n-a fost tot: m-a strâns la piept cu drag. De emoție, m-am blocat – un comportament complet nelalocul lui. Mi s-a făcut puțin rușine, dar am avut noroc, nu observase nimeni momentul jenant.

Perioada care a urmat nu se poate descrie în cuvinte. Au fost săptămâni de vis. Momentele când mă ducea la școală și mă prezenta plin de mândrie colegilor. Când le spunea ce lucruri frumoase am mai descoperit împreună și ridicau cu toții sprâncenele a mirare. Și n-au fost puține situațiile în care m-am simțit urmărită de privirile admirative ale prietenilor lui, dar le-am ignorat. N-aveau decât să sufere, invidioși. Odată – asta a fost chiar la început, când încă nu știam prea multe unul despre celălalt –, am tras cu urechea în timp ce vorbea la telefon cu cel mai bun prieten (știi, nu-i frumos, da-i sănătos!). I-a spus că nu-și dă seama cum a putut trăi fără mine până acum. A fost cel mai frumos lucru pe care l-am auzit vreodată! Și, probabil, ultimul.

Prima dezamăgire a venit, dacă nu mă înșel, într-o sâmbătă, la vreo două luni după ce ne cunoscuserăm. Și ziua începuse perfect! Era o dimineață splendidă de vară și am ieșit în oraș, unde am făcut niște poze mi-nu-na-te. Am fost teribil de mândră de mine. Ajunși acasă, surpriză: le-a postat pe Facebook spunând că el le-a făcut. Ha! Aș vrea s-o văd și pe asta: nici măcar n-avea o cameră foto. Putea să-mi dea cel puțin un tag, acolo, dar nici pomeneală. Da, știi, poate că și eu am greșit: ar fi trebuit să spun ceva, orice, dar am simțit că nu-i momentul potrivit.

Mare greșală.

Și cred că a simțit ceva, pentru că, deodată, nu mai eram bună. Nimic din ce făceam nu era suficient de bine, de repede sau pe placul domniei sale, care doar dădea comenzi și se aștepta să le execut. Se enerva din te miri ce și mă certa întruna, folosind un limbaj tot mai urât.

În scurt timp, am cedat. Memoria a început să mă lase și să-mi joace feste tot mai des. Un lucru era clar: nu era așa cum mă așteptasem. Mă simțeam... cum să spun... folosită. Între noi fîe vorba, nici el nu era tocmai perfect. [...]

Apoi, într-o zi m-a uitat, pur și simplu, acasă. Vă dați seama? A fost sinistru! Am stat închisă ca proasta toată ziua. E adevărat că la întoarcere și-a cerut scuze și m-a ținut alături de el până noaptea, târziu, dar n-am putut să nu mă întreb dacă asta n-avea să se repete.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

S-a repetat. De atâtea ori, încât la un moment dat a devenit obișnuiță. Îmi arunca o privire, clătina nemulțumit din cap și pleca trântind ușa, bombănind insulte la adresa mea. Ba că mă mișc încet, ba că nu-mi fac treaba cum trebuie sau că, dacă ar fi știut cum mă comport, nu și-ar fi bătut capul să mă comande.

Auzi acolo, că mă mișc încet! Sunt curioasă cum s-ar descurca el dacă ar avea pe cap jumătate – nu jumătate, a suta parte! – din lucrurile de care trebuie să mă ocup singură. Nu sunt infailibilă, e adevărat, dar el știa asta când m-a ales. Nu mi se părea corect.

Era un cerc vicios: când se supăra pe mine, mă înfierbântam toată, nemaiștiind ce să mai fac, așa că el se enerva din nou și tot așa. Când rămâneam blocată de comportamentul lui tot mai agresiv, mă arunca într-un colț și nu-mi mai arunca nicio privire toată ziua. Nu știam ce să mai fac. Sleită de puteri, nu mai aveam energie nici cât să intru pe net, singura plăcere care-mi rămăsese.

Au urmat zile întregi în care prefera să stea pe calculator, în loc să-și petreacă timpul cu mine. A trebuit să înfrunt crudul adevăr: se plictisise de mine. Și asta se vedea din comportamentul lui tot mai bătălesc. Am încercat să-l fac să-și dea seama că mă rănește, dar degeaba.

În cele din urmă, a făcut inimaginabilul: M-A VÂNDUT! Și nu oricum, ci, culmea cinismului, folosindu-se... de mine. A postat un anunț foarte explicit pe un site de vânzări-cumpărări. [...]

Mi-ar plăcea să știu că fac parte din ultima generație care pățește așa ceva. [...] Unele lucruri nu se schimbă niciodată.

În fond, nu e asta soarta oricărei tablete?

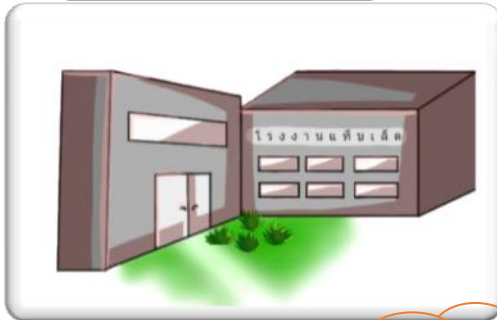
ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Anexa 2

Am călătorit cu vaporul, eu și suratele mele, și ne-am nădărnicit de moarte.

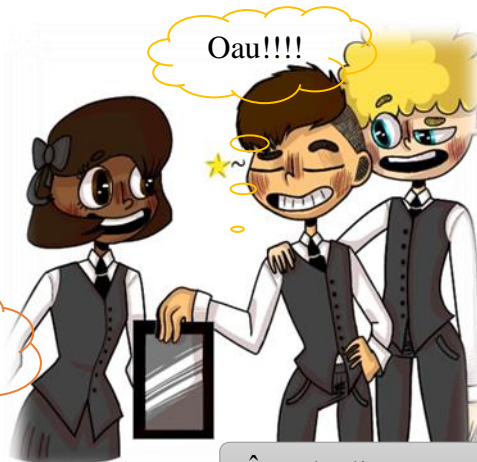
Mă ducea la școală...

Închise în cală...

Mă prezenta plin de mândrie colegilor...

Apoi, într-o zi m-a uitat, pur și simplu,

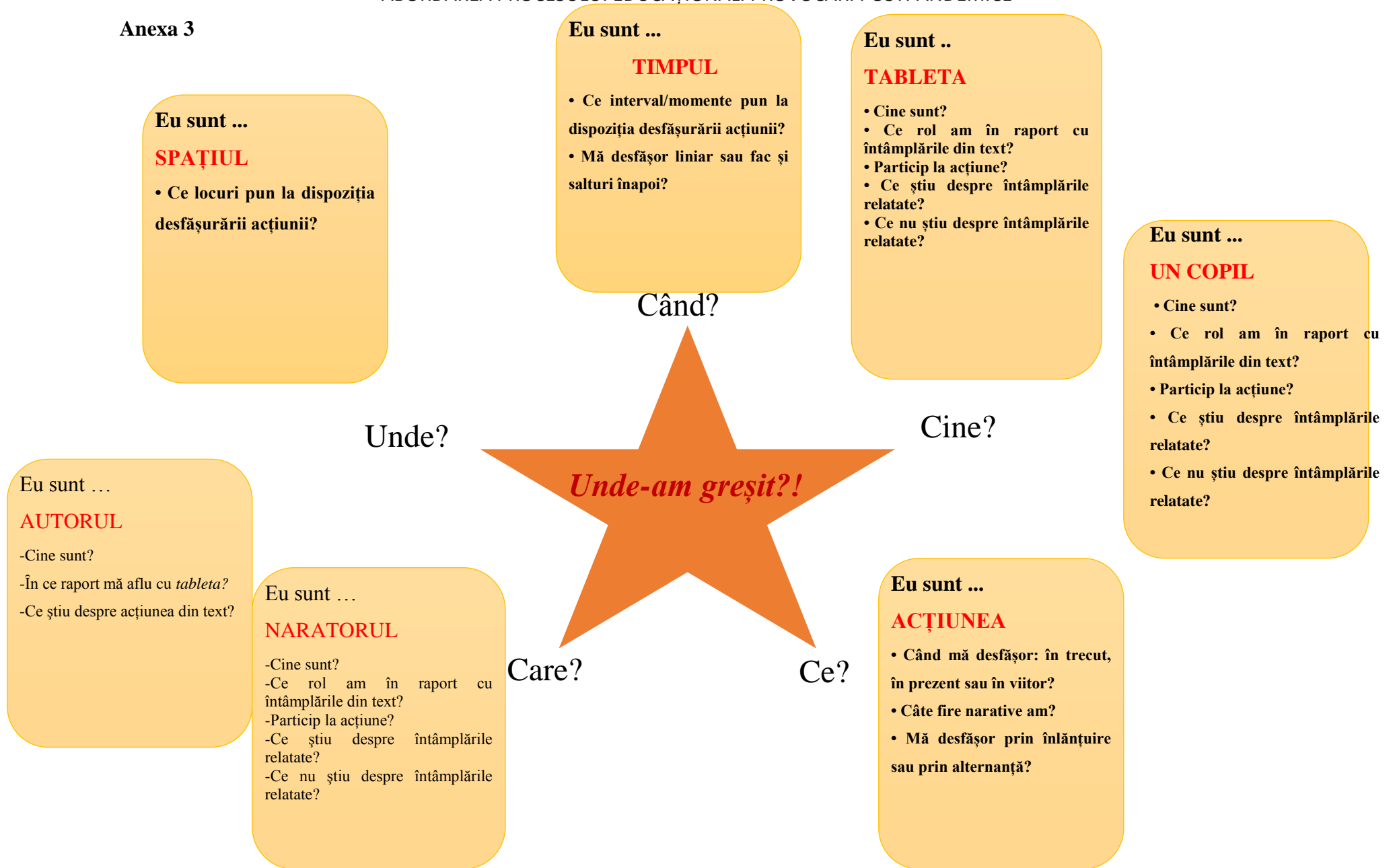
Se mișcă încet.
O voi vinde!

În cele din urmă, a făcut inimaginabilul: **M-A VÂNDUT!**

Anexa 3

MAMA DE PANAIT CERNA

- PROIECT DIDACTIC

Prof. înv. primar Matei Mariana
Liceul Tehnologic „Dimitrie Cantemir”, Fălciu, jud. Vaslui

Competente specifice

Comunicare în limba română

- 1.1 Identificarea semnificației unui mesaj oral, pe teme accesibile, rostit cu claritate;
- 1.2. Identificarea unor informații variate dintr-un mesaj rostit cu claritate;
- 1.4. Manifestarea interesului față de o varietate de mesaje orale;
- 2.1 Formularea unor enunțuri proprii în diverse situații de comunicare;
- 2.3. Participarea cu interes la dialoguri simple, în diferite contexte de comunicare;
- 4.1 Crearea unor mesaje, în contexte variate de comunicare;

Abilități practice și arte vizuale

- 2.2. Manifestarea liberă a ideilor și trăirilor personale, apelând la forme simple de exprimare specific artelor;

Muzică și mișcare

- 3.1. Manifestare liberă, adecvată pe muzică, apelând la diverse forme de exprimare;

Obiective operaționale

- O1. Să recunoască poezia “Mama” (fragmentul dat)
- O2. Să definească, pe baza fragmentului, ce sunt caracteristicile: un text liric, o strofă, un vers
- O3. Să răspundă corect la întrebările asociate textului, din exercițiul interactiv
- O4. Să compună mamei o scrisoare sau un mesaj
- O5. Să participe activ la oră;

Strategii didactice

Metode și procedee:

- Explicația
- Conversația
- Exercițiul

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- Jocul didactic
- Wordwall

Mijloace de învățământ:

- Caiete
- Stilou
- Telefon
- Laptop
- Google Meet

Moduri de organizare

- Online
- Frontal
- Individual

Resurse umane

- 15 elevi

Bibliografie

1. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română, clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a, aprobată prin Ordinul Ministrului Educației Naționale nr.3418/19.03.2013
2. Manual limba și literatura română, clasa a II-a
3. Călătorie prin lumea textelor literare, Editura Elicart
4. Aplicația Wordwall

Scenariul lecției

1. Pregătirea materialului necesar desfășurării lecției
2. Trimiterea link-ului de acces pe platforma GoogleMeet, către elevi
3. Accesul acestora și intrarea în on-line la lecție
4. Se va partaja ecranul și elevii vor răspunde la întrebările din Roata aleatorie - aplicația WordWall

Anunțarea temei și a obiectivelor

- Elevii sunt anunțați că la ora de Comunicare în limba română vor citi poezia „Mama” de Panait Cerna.
- Obiectivele lecției vor fi prezentate pe înțelesul copiilor.

Desfășurarea activității

- Se prezintă elevilor câteva informații despre autorul poeziei “Mama”, Panait Cerna.
- Actualizăm termenii: textul liric, strofă, vers
- Elevii vor fi întrebați ce reprezintă fiecare termen

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- Ce este un text liric?
- Ce putem spune că este o strofă? Dar un vers?
- Vom efectua citirea model
- Ce fel de text este acesta?
- După ce v-ați dat seama că este o poezie? În text se exprimă direct anumite sentimente, emoții, stări sufletești.
- Citiți perechile de cuvinte care rimează.
- Citiți versurile din care aflăm cine stătea în colțul întunecat.
- Ce arbori are în față, casa din amintirile poetului?
- Acum aș vrea să selectați versurile sau expresiile care dovedesc dragostea mamei pentru copilul ei.
- Găsiți strofa în care este descrisă casa și în care copilul este certat de mamă.
- De ce credeți că mama și-a certat copilul?
- Ce înseamnă cuvântul “sfioasă”?
- Ce înțelegeți voi prin cuvântul “a birui”?
- Ce este acela un odor?
- Ce înseamnă “a alina”?
- Haideți să alcătuim propoziții cu aceste cuvinte.

Obținerea performanței și conexiunea inversă

- Wordwall

Tema pentru acasă

- Caietul de teme

Încheierea activității

- Audiție “Cântec pentru mama”

* /r«*****

Titlul textului este?

A Bunica Zile **C** Mama

01

UTILIZAREA RESURSELOR EDUCAȚIONALE DIGITALE ÎN PROCESUL INSTRUCTIV – EDUCATIV

prof. Nițescu Ovidiu

Școala Gimnazială “Radu cel Mare”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

prof. Stanciu Mihaela

Colegiul Național “Constantin Carabella”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

Tehnologiile informaționale și comunicaționale au schimbat fundamental natura relațiilor globale, și servesc ca surse de avantaj în competiție și oportunitățile pentru dezvoltare economică și socială. Tehnologii ca Internetul, computerele personale sau telefonii mobile au schimbat întreaga lume într-o rețea globală de persoane, firme, școli etc, ce comunică și interacționează între ele printr-o varietate de canale. În întreaga lume se observă convertirea conținutului cultural într-o formă digitală, făcând astfel produsele disponibile oricui, oriunde și oricând. În acest scop au fost create documente digitale, dar și aplicații dedicate învățării asistate de computer (dezvoltarea bibliotecilor digitale, crearea platformelor de e-learning, crearea rețelelor dedicate procesului educațional informatizat). De asemenea, în ultimii ani se observă o creștere sporită a implementării tehnologiilor informaționale în diverse ramuri de activitate a societății mai ales în sistemul de învățământ. Introducerea acestora în procesul de instruire impune un șir de cerințe atât la elaborarea materialului didactic digital cât și la aplicarea acestuia în procesul instructiv - educativ.

Resursele educaționale digitale – materiale didactice care pot fi prezentate cu ajutorul tehnicii de calcul de către profesori pentru a atinge obiectivele educaționale.

Aceste resurse permit organizarea mai eficientă a procesului de instruire, a spiritului de autodezvoltare, autocunoaștere a elevilor. De asemenea, utilizează și prezentarea pentru diverse metode de percepere a materialului didactic.

Resursele educaționale digitale pot fi clasificate:

- După modul de distribuție și utilizare: resurse Web, resurse offline, etc.;
- După conținut: dicționare electronice, victorine, manuale, lucrări de laborator;
- După principiul de realizare: resurse multimedia, prezentări, sisteme de învățare;
- După scopul de realizare: lecții, practicum, simulatoare, control și măsurare;

- După modalitatea de utilizare: în cadrul orelor, în afara orelor de curs.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Se poate de menționat faptul că utilizarea resurselor educaționale digitale nu este posibilă fără instrumente digitale moderne. Acestea din urmă pot fi divizate în următoarele categorii mari:

1. Instrumente hardware – echipamentele digitale universale sau specializate, utilizate pentru asigurarea procesului de instruire. Pornind inițial de la calculatoarele personale, accesate direct în calitate de furnizor de texte digitale, instrumentele hardware au evoluat până la dispozitivele integrate care asigură posibilități de comunicare, percepere a resurselor educaționale multimedia, creare a resurselor educaționale de autor. În prezent, echipamentele hardware, dirijate de microprocesoare pot fi clasificate în:

- *Echipamente de prezentare*: monitoare video, proiectoare multimedia, table interactive. Asigură perceperea vizuală și sonoră pasivă sau interactivă a datelor în format digital pentru auditoriul individual sau de grup.

- *Echipamente de stocare*: diverse medii de stocare a datelor: magnetice, optice, mixte. Creșterea capacităților de stocare este însoțită de compactarea dimensiunilor, creșterea portabilității și a siguranței datelor. În consecință

- *Echipamente specializate*: de preluare a imaginilor, secvențelor video și sonore. Deosebit de utile s-au dovedit a fi echipamentele pentru digitalizarea documentelor tipărite - scannerele. Utilizarea lor a permis extinderea exponențială a cantității de informație digitală și a servit drept imbold pentru dezvoltarea formatelor multimedia.

2. Instrumente software – resurse digitale de diferite tipuri:

- *Resurse pasive* – documente text, imagini, secvențe sonore sau video, dicționare digitale, care pot fi accesate în bază legală, amplasate local, pe un suport de date sau în Rețea.

- *Obiecte de învățare standardizate* – obiecte interactive, care permit intervenția persoanei instruite pentru realizarea unor activități practice, exerciții sau teste, realizate în conformitate cu standardele internaționale din domeniu, cel mai cunoscut fiind setul de standarde SCORM.

- *Aplicații de simulare* – aplicații care modelează fenomene și evenimente reale prin un set de formule matematice. Caracteristica dominantă a aplicațiilor de acest tip este capacitatea utilizatorului să observe sau să modeleze un fenomen sau acțiune fără o implicare reală în acestea. La această categorie se afiliază și jocurile educaționale.

- *Aplicații pentru evaluare* – produse software instalate local sau online, care permit crearea testelor pentru evaluări curente, intermediare sau finale, precum și analiza, stocarea și transmiterea rezultatelor către evaluator sau sistemul de management al învățării.

- *Sisteme de management al învățării (Learning management system)* – aplicații software, care cu baze de date integrate care conțin date privind progresul, eficiența învățării, conținuturi

instructive și date privind utilizarea lor de către cei instruiți în format digital. Scopul principal al unui LMS este asigurarea procesului de creștere a cunoștințelor, dezvoltării unor noi deprinderi și abilități, iar în unele cazuri și creșterea productivității muncii.

- *Sisteme de management al conținutului (Learning content management system)*- aplicații software pentru dezvoltarea managementul și publicarea ulterioară a resurselor educaționale (conținuturilor) prin intermediul LMS.

Un LCMS este un mediu comun, în care creatorii de conținuturi pot elabora, stoca, reutiliza, gestiona și livra conținuturi de învățare prin intermediul unui repozitoriu central.

3. Instrumente de comunicare – instrumentele software și hardware folosite pentru organizarea procesului de comunicare, atât sincron, cât și asincron. Dintre instrumentele universale pentru comunicare sincronă individuală sau în grup, cele mai cunoscute sunt: Skype, Google talk, Yahoo messenger, sisteme specializate pentru videodifuzare și videoconferințe etc. Numărul și varietatea lor crește continuu. Din instrumentele pentru comunicarea asincronă cele mai des utilizate sunt: email, forumuri, bloguri, grupuri de discuții, RSS, repozitorii pentru imagini, texte și video (Slideshare, Google albums, YouTube etc).

Specificul instrumentelor comunicaționale software este posibilitatea de a transmite informația în timp real și a o stoca practic fără restricții de volum. Instrumente hardware în aspect comunicațional sunt serverele de date, internet, canalele de comunicații și dispozitivele de rețea, care asigură transmiterea fizică a informației.

Introducerea resurselor educaționale digitale în procesul educațional permite evidențierea unui șir de avantaje printre care pot fi evidențiate:

1. Permite crearea unui tablou clar despre fenomenul studiat, deoarece avem posibilitatea simulării, modelării unui proces care nu îl putem prezenta în realitate;
2. Permite modificarea ușoară a conținutului;
3. Posibilitatea distribuirii în rețea;
4. Orele devin mai interactive;
5. Sporesc interesul elevilor față de tema studiată.

Pe lângă faptul că utilizarea resurselor educaționale digitale are un șir de avantaje se pot evidenția și câteva limite ce apar la implementarea acestora, cum ar fi:

1. Dotarea slabă cu tehnologii moderne a școlilor;
2. Elaborarea resurselor educaționale digitale este un proces ce necesită timp și cunoștințe în domeniul TIC;
3. Accesul liber la resursele educaționale digitale este limitat, iar prețul acestora este destul de ridicat.

De asemenea, utilizarea resurselor educaționale digitale permite profesorilor să dezvolte

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

competențele digitale și de învățare a elevilor, să-i pregătească pentru aplicarea acestora în diverse situații din viața cotidiană ceea ce conduce la sporirea calității și eficacității procesului educațional.

Totodată, ele permit individualizarea procesului de instruire, adică putem avea nu doar o singură variantă de prezentare a materialului didactic a aceleași teme, diversificarea acestora poate fi realizată atât prin utilizarea diferitor conținuturi cât și prin aprofundarea, detalierea, alternarea informației prezentate. De asemenea, ne permite alegerea anumitor metodici și tehnici de prezentare a conținuturilor noi.

În cazul utilizării resurselor educaționale digitale la realizarea temelor pentru acasă la fel se pot evidenția un șir de avantaje:

1. Sporirea interesului elevilor față de disciplina de studiu din cauza unei noi forme de prezentare a conținutului;
2. Posibilitatea realizării unei autoevaluări față de cerințele propuse de către profesor;
3. Se pot utiliza diverse resurse pentru pregătirea temelor;
4. Dezvoltarea competențelor de învățare și autoevaluare.

Resursele educaționale digitale în diverse țări au anumite asemănări printre care se pot evidenția:

1. Au aceeași funcție – de învățare;
2. Trebuie să corespundă cu programa școlară și disciplinele școlare;
3. Tipurile de resurse educaționale;
4. Sunt valabile la nivel național;
5. Partea tehnică de aplicare;
6. Formarea unor societăți pentru adunarea mai multor resurse, etc.

Ca deosebiri se poate de evidențiat:

1. Diferența clară între cărți și reviste: diverse baze de date;
2. Nu apare opoziția între resurse naționale și străine;
3. O bază de date cu resurse naționale bună în rest resurse străine.

Utilizarea resurselor educaționale digitale în instituțiile de învățământ devine o condiție de realizarea a procesului instructiv – educativ. Aplicarea acestora în procesul educațional permite trecerea la un nivel mai avansat a tehnologiilor informaționale, care au loc în instituții, de aceea realizarea eficientă a resurselor educaționale digitale ne va permite să utilizăm la un alt nivel instruirea diferențiată, formarea și dezvoltarea la elevi a competențelor. De asemenea, va spori motivarea elevilor, demonstrându-le fenomenele studiate în mod accesibil, eficiența și stimularea spre autoeducație, deci vom obține o calitate sporită a procesului educațional.

În cazul utilizării resurselor educaționale digitale se modifică rolul profesorului și elevului,

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

profesorul devine un coordonator dar nu o sursă directă de informare. Elevul devine participant activ în procesul educațional și implementând competențele digitale, soluționează sarcinile propuse la oră.

În cazul proiectării orelor la baza cărora sunt utilizate resursele educaționale digitale ar trebui să ținem cont de:

- Se pune accentul pe metode activ – participative, și formarea situațiilor deschise de învățare;
- Profesorul este manager și regizor, care este disponibil să propună elevilor mijloace de învățare nu doar să transmită informația;
- Conținuturile educaționale se utilizează ca metodă de organizare, dar nu în calitate de scop a învățării;
- Elevul devine subiect, iar competențele lui devin obiectivele de bază a profesorului.

În așa mod utilizarea resurselor educaționale digitale influențează atât activitatea profesorului, dezvoltarea lui personală și profesională, implementează utilizarea metodelor netradiționale de predare – învățare – evaluare, modifică dependența între profesor – elev, bazată pe cooperare și elaborare a noilor metode și tehnici de învățare la baza cărora se activează lucrul individual al elevilor.

Utilizarea resurselor educaționale digitale în procesul educațional ne oferă multe posibilități și perspective pentru autodezvoltare, cercetare și realizarea unui proces educațional centrat pe elev. Acestea vor asigura crearea unui mediu de învățare în vederea creșterii accesului la educație de calitate și formării unor competențe cheie și profesionale, care să faciliteze integrarea pe piața muncii.

Bibliografie

- Learning and Teaching in the communication society. Council of Europe Publishing, F-67075 Strasbourg Cedex, 2003.
- https://kopilkaurokov.ru/nachalniyeKlassi/prochee/ispol_zovaniie_eor_v_obrazov_atiel_nom_protsiessie_sovriemiennoi_nachal_noi_shkol.

WEBQUEST ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Prof. Popescu Florina

Grădinița cu program prelungit nr.1 Târgoviște, jud. Dâmbovița

Aplicând instrumente specifice Internetului, WebQuest prezintă o nouă metodă de lucru, bazată pe principiile învățării constructiviste. Dodge definește WebQuest ca fiind ”o activitate centrată pe investigație, prin care elevii interacționează cu informație preluată în mare parte de pe Internet”. Tehnica WebQuest se bazează pe principiul constructivist al proiectării de către elevi a propriilor cunoștințe, printr-un efort personal, dar totodată un mod de căutare pe internet care include, în același timp, elemente de învățare prin colaborare, cooperare.

WebQuest reprezintă, în general, activități de grup, punând accent pe elementele de motivare a copiilor prin includerea unui scenariu sau a unui joc de rol, putând fi concepute monodisciplinar, interdisciplinar sau transdisciplinar. WebQuest-ul se axează pe utilizarea informațiilor, beneficiile incluzând la nivelul copiilor: compararea, clasificarea, inducția, deducția, abstractizarea, analiza greșelilor/erorilor, formularea unor argumente, analiza perspectivelor.

Un proiect WebQuest include, de obicei următoarea structură, machetă:

- Introducerea-oferă copiilor unele informații de bază despre tema abordată, orientându-i și trezindu-le interesul;
- Sarcina-care descrie activitățile (clare și interesante) care vor conduce la produsul final;
- Procesul-care explică pașii care trebuie urmați de către copil, strategiile pe care acesta trebuie să le folosească pentru a realiza sarcina;
- Resursele-de obicei diverse site-uri internet sau tipărituri-cărți,etc. pe care le pot accesa copiii pentru îndeplinirea sarcinilor;
- Evaluarea-apreciază rezultatele activității copiilor;
- Concluzia-sinteza activităților, încurajându-i pe copii la reflecție asupra temei abordate.

Tehnica WebQuest reprezintă o alternativă modernă la mijloacele tradiționale de învățare, cu mare impact atât la nivelul profesorilor, cât mai ales la cel al copiilor. Prin îmbinarea tehnicii WebQuest cu metodele tradiționale utilizate, Internetul devine un suport educațional important, exploatat rațional, judicios, eficient.

În condițiile situației generate de pandemia COVID 19, tehnica WebQuest, poate reprezenta o alternativă viabilă pentru desfășurarea activităților suport pentru învățarea online, inclusiv în învățământul preșcolar.

WebQuest: “DINOZAURII LUI HARRY”

Autor: prof. POPESCU FLORINA

Unitatea de învățământ: Grădinița cu program prelungit nr.1 Târgoviște

E-mail: florinappsc@yahoo.com

[Introducere](#)

[Sarcina de lucru](#)

[Procesul și sursele de informație](#)

[Evaluarea](#)

[Concluzii](#)

[Ghid didactic](#)

Introducere

Dragul meu Harry,

Ieri am făcut curat în podul casei mele și din întâmplare am dat cu piciorul peste o găleată. Aceasta s-a răsturnat și din ea au căzut mai mulți dinozauri. Inițial am crezut că erau jucării...dar găleata se pare ca era foarte veche și ...magică! Din acel moment am avut grijă de prietenii mei, dinozaurii! Acum însă sunt nevoită să plec o săptămână de acasă, așa încât te voi ruga pe tine să ai grijă de ei!!! Astfel vei învăța foarte multe lucruri noi și îți vei face noi prieteni!

Cu dragoste, bunica ta,

Dino Saura!

Sarcina de lucru

1. Aflați cât mai multe lucruri despre dinozauri!
 - a) Cum arăta Pământul pe vremea dinozaurilor?
 - b) Dinozauri ierbivori și carnivori!
 - c) Ce sunt și cum arată fosilele? Cum se numesc oamenii care se ocupă cu studiul fosilelor?
2. Aflați mai multe lucruri despre un dinozaur!
 - a) Identificați corect imaginile dinozaurilor și numele lor!
 - b) Urmăriți pe parcursul mai multor zile, procesul prin care puiul de dinozaur „iese” din ou! Notați ceea ce observați!
 - c) Găsiți și decupați imagini cu dinozaurii care vă plac!Lipiți-le apoi pe o foaie de hârtie!La sfârșit vom uni toate foile și vom realiza o carte!
3. Colorați imagini cu dinozauri! Desenați voi înșivă un dinozaur!
4. Rezolvați labirinturi cu dinozauri

Procesul și sursele de informație

Copiii vor învăța despre dinozauri și perioada de timp în care au trăit! Vor lucra împreună

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

cu colegii și părinții lor pentru a „învăța să îngrijească” un dinozaur!

1. Copiii își vor desfășura activitatea în centre de activitate-pe grupuri mici (5-6 copii) sau individual. Accesați link-ul www.madison.k12.al.us

2. Bine ați venit la găletușa cu dinozauri. Sunteți într-o călătorie înapoi în timp și sunteți reporteri de știință. În această călătorie veți descoperi multe fapte interesante despre dinozauri pe care le veți înregistra într-o carte cu scopul de a le împărtăși cu ceilalți colegi, a le ilustra și a păstra aceste informații. În primul rând trebuie să urmăriți puiul de dinozaur: să observați câte zile îi sunt necesare pentru a ieși din ou, cum arată când iese din ou și cât de mare crește într-o săptămână. Rugați-i pe părinții voștri să vă ajute să găsiți următoarele pagini de internet: www.zooland.ro

3. Sunteți pe cale să vă lansați într-o călătorie înapoi în timp, atunci când dinozaurii trăiau pe Pământ. Treaba voastră ca reporteri este aceea de a descoperi cât mai multe lucruri despre dinozauri. Veți crea o carte cu descoperirile voastre! Rugați părinții să vă ajute în găsirea unor imagini cu dinozauri, decupați-le și apoi lipiți-le pe o foaie de hârtie! www.magicland.ro

4. Desenează-ți propriul dinozaur! Rezolvă labirintul ”Ajută dinozaurul să ajungă la frunzele copacului”. Realizează din carton (desenează, decupează și colorează o mască de dinozaur). Prezintă acești noi dinozauri întregii grupe! Astfel vom avea propriul muzeu al dinozaurilor! www.enchantedLearning.com

Evaluarea

NIVEL	Nesatisfăcător	Satisfăcător	Bine	Foarte bine
Ce am învățat despre dinozauri?	Nu reușește să enumere numele niciunui dinozaur. Nu reușește să adune informații referitoare la dinozauri.	Reușește să enumere cel puțin 1 nume de dinozaur, să precizeze cel puțin 1 caracteristică a acestora. Nu reușește să adune informații referitoare la dinozauri.	Reușește să enumere cel puțin 3 nume de dinozauri, să precizeze cel puțin 1 caracteristică a acestora, să adune informații din cel puțin 1 sursă referitoare la vremea când dinozaurii trăiau pe Pământ.	Reușește să enumere cel puțin 5 nume de dinozauri, să precizeze cel puțin 3 caracteristici ale acestora, să adune informații din cel puțin 3 surse referitoare la vremea când dinozaurii trăiau pe Pământ.
Cartea despre dinozauri-sarcină de grup	Nu utilizează sursele indicate. Nu realizează propria pagină din carte.	Nu utilizează sursele indicate. Realizează propria pagină din carte.	Utilizează doar una dintre sursele indicate. Realizează propria pagină din carte. Nu împărtășește informațiile.	Utilizează sursele indicate. Realizează propria pagină din carte. Împărtășește informațiile obținute cu ceilalți colegi.
Realizare desen/	Nu reușește să	Realizează cu	Realizează cu	Realizează cu

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

labirint /mască	realizeze nicio sarcină.	succes o sarcină.	succes 2 dintre sarcini.	succes cele 3 sarcini.
Perseverența	Nu este perseverent. Abandonează lucrul de la primul obstacol.	Este perseverent. Începe să rezolve o sarcina dar, abandonează și începe o alta.	Este perseverent. Nu termină toate sarcinile de lucru.	Este perseverent. Termină întotdeauna toate sarcinile de lucru.

Concluzii

Felicitări Harry!

Din acest moment tu și colegii tăi sunteți experți în dinozauri! Ați învățat multe lucruri interesante, astfel încât acum știți să aveți grijă de un dinozaur! Ați lucrat în echipa și acum aveți în sala de grupă, propriul muzeu ”DINOZAURII LUI HARRY”! Totul a fost foarte distractiv! Mulțumiți părinților voștri pentru ajutorul lor în această minunată călătorie alături de Harry!

Ghid didactic

Autor proiect: prof. învățământ preșcolar **POPESCU FLORINA**

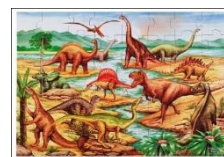
Nivel de aplicare: grădiniță, nivelul II, grupa mare (5-6 ani), tema anuală: ”CUM A FOST, ESTE ȘI VA FI PE PĂMÂNT”, tema săptămânală: ”ÎN LUMEA MINUNATĂ A DINOZAURILOR”, tema zilei: „DINOZAURII LUI HARRY”

Descrierea proiectului:

Proiectul își propune să răspundă curiozității preșcolarilor, permițându-le să organizeze și sistematice, să analizeze materiale, să investigheze ipoteze, străbătând virtual fenomene din trecut, să afle informații pertinente, cu conținut științific, dar și să conștientizeze faptul că, respectând natură, omul are datoria să ocrotească toate elementele ei, pentru a elimina orice risc de dispariție de specii ce i s-ar putea asuma. Înțelegând ce înseamnă dispariția dinozaurilor, copiii s-ar putea mobiliza spre adoptarea unor atitudini și comportamente prevenitoare în raport cu animalele. Parcurgând conținutul proiectului, preșcolarii își vor demitiza ideea de dinozaur înțeles ca animal fabulos, precum balaurii și dragonii, proiectați în basme și desene animate, și o suprapun aceleia de specie dominantă asupra Pământului, obiect de studiu al oamenilor de știință din vremurile moderne.

Tipul activității: integrată

Activitatea s-a desfășurat în 7 centre de activitate: Alfabetizare, Știință, Manipulative, Artă, Joc de rol, Nisip și Apă, Construcții, în cadrul alternativei educaționale Step by Step. Durata proiectului: 1 săptămână.

Bibliografie:

- Nitiș Paula Roxana, *Ghid metodologic privind utilizarea tehnicii WebQuest*, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2017
- XXX, <https://education.sdsu.edu/>

SECȚIUNEA 3

EDUCAȚIA NONFORMALĂ ȘI INFORMALĂ ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL CURENT. EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

VALOAREA ADĂUGATĂ DE PROIECTELE EUROPENE ÎN VIAȚA ȘCOLII
- EXEMPLU DE BUNĂ PRACTICĂ

Prof. Carmen Antonescu

Liceul de Arte “Bălașa Doamna”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

Prof. Nicolae Mihaela

Liceul de Arte “Bălașa Doamna”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

Dintre numeroasele proiecte europene, care s-au derulat în ultimele două decenii, în Liceul de Arte “Bălașa Doamna”, poate că cel mai bine integrat în viața elevilor și - cu siguranță - cel mai aproape de sufletul lor, a fost “Universul virtual pe care ni-l dorim” sau, în original, “The Virtual Universe We Want”.

Am lucrat împreună, ca o adevărată echipă, timp de mai multe luni, la conceperea tuturor obiectivelor și activităților acestui proiect, iar după aprobarea acestuia, de către Agenția Națională, am distribuit sarcinile, pentru următorii 2 ani, tuturor școlilor partenere: Institut Antoni Cumella – Spania; Kėdainiu Profesinio Rengimo Centras – Lituania; Zespól Szkól w Pobiedziskach – Polonia; Istituto di Istruzione Superiore “E.Fermi” – Italia; Abbas-Sıdıka Çalık Anatolian High School – Turcia; Rigas31.Viduskolla – Letonia; Agrupamento de Escolas de Vila Real de Santo Antonio – Portugalia.

Nu a fost deloc ușor să coordonăm un parteneriat școlar de o asemenea anvergură, în care, împreună cu celelalte șapte instituții de învățământ europene, am derulat peste o sută de activități, dar satisfacțiile oferite au fost pe măsura seriozității și a implicării tuturor elevilor și a cadrelor didactice din echipele de proiect.

Caracterul inovativ al proiectului a vizat o abordare din trei perspective a acestei probleme (școală – elev - părinte), prin dezvoltarea la elevi a unor competențe și abilități necesare cetățeanului european, care va trai într-un spațiu fără frontiere, cum ar fi exersarea toleranței și a înțelegerii diversității culturale și facilitează învățarea elev-elev, încurajarea dezvoltării creativității elevilor din școlile partenere prin exprimarea în diverse moduri (pictură, grafică, procesare computerizată a imaginii, etc.).

Proiectul a avut următoarele obiective: O1- identificarea riscurilor în navigarea pe Internet

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

și a ponderii lor, prin analiza opiniei a minimum 20% de elevi din fiecare școală parteneră; O2- cunoașterea regulilor de bună purtare în utilizarea mediului virtual și a datelor cu caracter personal, prin popularizarea bunelor practici în domeniul utilizării spațiului virtual, la minimum 20% din numărul de elevi din fiecare școală parteneră; O3- cunoașterea regulilor de utilizare a datelor cu caracter personal, prin elaborarea Regulamentului de bună purtare pe Internet, de către 20% din elevii fiecărei școli parteneră; O4- dezvoltarea autonomiei documentare, pentru 20% din numărul de elevi din fiecare școală parteneră, prin activități de cercetare și documentare pe Internet; O5- scăderea numărului de cazuri de agresiune virtuală (cyberbullying), prin implementarea unui curs opțional în fiecare școală parteneră, la minimum 20% din numărul de elevi din fiecare școală parteneră.

Activitățile din proiect s-au derulat așa cum s-au prevăzut în formularul de candidatură aprobat, în fiecare dintre cele 8 școli: realizarea colțului Erasmus+; desfășurarea concursului pentru sigla proiectului; conceperea, completarea și interpretarea chestionarului despre fenomenul agresiunii virtuale; conceperea de prezentări Power Point ale școlii și orașului; expoziție de postere cu ocazia Zilei Educației Nonformale; realizarea site-ului proiectului și a paginii de Facebook; realizarea de către elevi, de studii și cercetări comparative despre cyberbullying, despre cazuri concrete existente în fiecare țară parteneră și despre legile ce vizează acest fenomen; prezentări Power Point despre cyberbullying; elaborarea planurilor de lecții despre agresiunea virtuală, a fișelor de lucru, a fișelor de reflecție; activități în cadrul Zilei Siguranței pe Internet; colaborarea cu școlile parteneră prin intermediul eTwinning; videoconferințele cu partenerii; expozițiile de postere; concursurile de eseuri; întâlniri de lucru cu specialiști în domeniul agresiunii virtuale, pentru a marca Ziua Siguranței pe Internet.

Activitățile cu elevii din cadrul celor 6 întâlniri transnaționale au adus plus valoare proiectului, pentru că elevii au putut să-și împărtășească ideile, să-și prezinte munca, să-și pună în evidență calitățile, abilitățile. Am gândit ca aceste activități să se desfășoare, de fiecare dată, în echipe multinaționale, pentru ca elevii să-și dezvolte spiritul de echipă, potențialul, precum și competențele sociale și cele lingvistice. Dintre aceste activități, putem enumera: realizarea unor reclame cu titlul “Stop cyberbullying!”; conceperea de chestionare pentru campaniile stradale și a unor fly-ere despre fenomenul cyberbullying; participarea la seminariile susținute de instituții specializate în fenomenul agresiunii virtuale, din fiecare țară; conceperea de film și videoclipuri, de scenete, având ca temă agresiunea virtuală; a unui concurs de logo; a concursului de eseuri “My safe virtual world”.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Ne-am gândit ca produsele finale ale proiectului să fie relevante nu doar pentru elevi, ci și pentru profesori, dar și pentru părinți. De aceea, cele 3 ghiduri: “Ghidul pentru elevi”, “Ghidul pentru profesori”, “Ghidul pentru părinți”, au cuprins informații și sfaturi utile despre navigarea în siguranță în spațiul virtual, iar opționalul “Universul virtual pe care ni-l dorim” a cuprins programa, competențele și repererele metodologice, utile elevilor din ciclurile primar, gimnazial și liceal.

În școala noastră, o importanță majoră a fost acordată lecțiilor despre agresiunea virtuală, susținute de către elevi. Cele 8 eleve din echipa de proiect au conceput opt scenarii didactice diferite, îndrumate de către noi, profesorii, lecții pe care le-au predat colegilor de la clasele gimnaziale și liceale.

Un impact puternic l-au avut și lecțiile susținute de către cadrele didactice din echipa proiectului, pentru elevii din toate ciclurile de învățământ. Aceste planuri de lecții pot constitui modele de bună practică, pentru colegii din alte școli, ce le pot utiliza în cadrul orelor de dirigenție sau al altor activități, inclusiv al celor extracurriculare.

PROIECT DIDACTIC

DATA: 5 decembrie 2017

ȘCOALA: Liceul de Arte “Bălașa Doamna” Târgoviște

DISCIPLINA: Consiliere și orientare

CLASA: a IX-a C

PROFESOR DIRIGINTE: Carmen Antonescu

MODULUL: II. Comunicare și abilități sociale

SUBIECTUL: AGRESIUNEA VIRTUALĂ

DURATA: 70 minute

COMPETENȚE SPECIFICE:

2.2 Elaborarea unui plan de îmbunătățire a autocontrolului emoțional

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- să discute despre rolul autorității școlare și libertatea de exprimare într-o societate democratică;
- să analizeze conflictul dintre libertatea de exprimare și îngrădirea acesteia pentru protecția anumitor persoane;
- să identifice urmările agresiunii virtuale pentru școală, elevi, familie, părinți și societate;
- să analizeze soluțiile găsite de anumite țări pentru aceeași problemă;
- să decidă individual și ca grup dacă autoritățile ar trebui să permită școlilor să pedepsească agresiunea online comisă de elevi în afara școlii;
- să analizeze argumentele pro și contra autorizării de către guvern ca școlile să limiteze exprimarea elevilor în afara instituțiilor de educație.

STRATEGIA DIDACTICĂ:

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

• RESURSE PROCEDURALE: metode și procedee: Metoda SAC (Controversa Academică Structurată), deliberarea, conversația, explicația, observația, exercițiul

· forme de organizare: pe grupe de 4, pe grupe de 2, frontal, individual

• RESURSE MATERIALE: calculatorul, videoproiectorul, flipchart, texte suport oferite de programul DID

DESFĂȘURAREA LECȚIEI

Lecția de față are ca temă „Agresiunea virtuală”, temă ce face parte din proiectul „Deliberating în a democracy” (Deliberarea în democrație) ce propune o altă abordare a acestui subiect sub forma unei deliberări. Deliberarea este schimbul focalizat de idei și analiza argumentelor în scopul luării unei decizii.

1. INTRODUCERE

Se prezintă tema și se reamintește definiția deliberării. Se parcurg regulile ce trebuie respectate pentru ca deliberarea să fie eficientă.

Se definește „agresiunea virtuală/online” ca fiind: totalitatea acțiunilor care au ca obiect folosirea informației și a tehnologiei în scopul deliberat de a profera comportamente care să provoace neplăceri destinatarului.

Se prezintă obiectivele acestei lecții.

2. CITIREA TEXTULUI

O copie a textului este dată fiecărui elev spre a fi citit. Se va citi textul cu atenție și vor fi subliniate sau notate faptele și ideile pe care le consideră importante sau interesante.

3. FORMAREA GRUPELOR

Se împarte clasa în grupe de 4 elevi. Elevii fiecărui grup vor trebui să facă schimb de fapte și idei interesante depistate în text pentru a se ajunge la o mai bună înțelegere a textului.

4. PREZENTAREA ÎNTREBĂRII PENTRU DELIBERARE

Se prezintă întrebarea pentru deliberare „Ar trebui ca democrația noastră să permită școlilor să-și pedepsească elevii pentru agresiunea online comisă în afara instituțiilor de educație?”. Întrebarea se afișează la vedere și pe băncile elevilor.

5. IDENTIFICAREA ARGUMENTELOR

Fiecare grup de 4 persoane este împărțit în două echipe, A și B. Echipa A trebuie să găsească cele mai puternice argumente în favoarea întrebării pentru deliberare. Echipa B va identifica cele mai tari argumente împotriva întrebării pentru deliberare. Fiecare echipă răspunde de selectarea argumentelor pentru poziția sa.

6. PREZENTAREA ARGUMENTELOR MAJORE

Fiecare echipă își va prezenta argumentele (pro sau contra). Membrii unei echipe trebuie să fie convingători pentru colegii din grupa cealaltă.

Echipa A va explica argumentele care susțin întrebarea pentru deliberare, iar cei din echipa B pot pune doar întrebări de clarificare.

Pentru a fi pregătite pentru pasul 7, ambele echipe trebuie să asculte cu atenție argumentele prezentate.

7. INVERSAREA POZIȚIILOR

Fiecare echipă va alege cele mai puternice argumente din prezentarea celeilalte echipe pentru a se asigura că a înțeles bine poziția respectivă. Echipa B explică echipei A ce crede ea că este cel mai convingător în sprijinul întrebării pentru deliberare. Echipa A explică echipei B ce consideră cel mai relevant împotriva întrebării pentru deliberare.

8. DELIBERAREA

Elevii ies din rolurile de A și B și încep să delibereze. Se amintește întrebarea pentru deliberare. Fiecare elev poate să folosească ceea ce a aflat despre temă din discuțiile anterioare precum și să prezinte experiența proprie și propriile opinii în legătură cu tema dată.

Se va lua o decizie la nivel de grup de 4 (pot fi pro sau contra întrebării de deliberare).

Fiecare grupă va spune ce decizie au luat în grupul mic și pe baza cărui argument.

9. ANALIZA PROCESULUI DE DELIBERARE

Se reunește întreaga clasă. Se oferă anexa 3 și se acordă 3 min pentru a completa această anexă.

Se exprimă opinii personale despre întrebarea dată. Se poate răspunde la întrebări cum ar fi:

- Care au fost cele mai puternice argumente ale fiecărei părți?
- Care au fost zonele de consens?
- Ce ați aflat nou astăzi?
- Ce ați învățat unii de la alții?
- Ce principii ale democrației ați întâlnit în text? (libertatea de exprimare, dreptul la siguranță)
- Ce rol are școala în rezolvarea unor situații de agresiune virtuală?
- Dacă nu școala, cine trebuie să intervină în astfel de cazuri?
- Ce consecințe poate avea acest tip de violență pentru școală, individ, familie, societate?
- Toți gândesc așa? Cum credeți că gândesc alții?
- Ce soluții au fost găsite în alte țări?
- Cum se leagă lecția de calitatea mea de cetățean? Mă poate afecta?

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- Dacă mi s-ar întâmpla mie, cui aş spune?
- Există metode de protejare virtuală?
- Ce aş putea face dacă aş fi o persoană cu responsabilități?

10. SONDAJ DE OPINIE/ REFLECȚIILE ELEVILOR

Se întreabă elevii: „Sunteți de acord, împotriva sau încă nehotărâți în legătură cu problema deliberării?”. Se notează rezultatul votului.

PROIECT DE LECȚIE

PROFESOR: ANTONESCU CARMEN

- Data: 6 decembrie 2016
- Liceul de Arte “Bălașa Doamna” Târgoviște
- Clasa a X-a A
- Disciplina *Consiliere și orientare*
- Subiectul lecției *Siguranța pe Internet*
- Durata de desfășurare a lecției 50’
- **Obiectul central (scopul) lecției: *Conștientizarea pericolelor Internetului***
- **Obiectivele operaționale**
 - ✚ obiective cognitive
 - ✚ obiective psihomotorii
 - ✚ obiective afective

Elevii vor fi capabili să:

- O1** - să identifice pericolele folosirii internetului;
- O2** - să deducă avantajele și dezavantajele internetului;
- O3** - să stabilească limite în ce privește prietenii online;
- O4** - să aprecieze la justa valoare importanța internetului;
- O5** - să conștientizeze atât pericolele cât și beneficiile internetului.

- Tipul și varianta de lecție *Lecție mixtă*
- Resurse procedurale (metode de învățământ)

conversația, explicația, argumentarea, brainstorming-ul, problematizarea, discuția dirijată, metoda pro/contra, metoda: Știu/Vreau să știu/ Am învățat

- Resurse materiale (mijloace de învățământ: aparatură și material didactic) *fișe de lucru, carioci, videoproiector, laptop, tablă, grafice, foaie de flipchart*
- Tipul de organizare a activității: *în perechi, lucrul în grup, frontală, individuală*

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

DESFĂȘURAREA LECȚIEI

Obiectivele operaționale	Etapele (evenimentele) lecției	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Evaluarea
	Momentul organizatoric	Se stabilește prezența și se verifică dacă sunt asigurate condițiile didactico-materiale utile desfășurării lecției	Raportează absenții	
	Reactualizarea noțiunilor necesare trecerii la lecția nouă	Distribuie fișa de lucru (Anexa 1) care conține un exercițiu asociere număr – literă și un exercițiu de descoperire a cuvintelor prin amestecarea literelor și solicită rezolvarea acesteia individual.	Primesc fișa de lucru și realizează cerințele	Conversația de verificare Portofoliul
	Captarea atenției pentru lecția nouă	Anunță și scrie pe tablă titlul lecției <i>Siguranța pe internet.</i>	Ascultă profesorul	
	Enunțarea obiectivelor	Anunță obiectivele operaționale și modul de desfășurare a activității	Ascultă profesorul	
O1	Prezentarea optimă a conținutului	Metoda: Știu / Vreau să știu / Am învățat Prezintă o fișă cu un tabel (Anexa 2), ce cuprinde metoda Știu / Vreau să știu / Am învățat și explică ceea ce au de făcut. În coloana I trebuie să scrie ceea ce știu elevii despre siguranța pe internet. În coloana II ceea ce ar vrea să știe în plus față de ceea ce știu până în prezent. Ultima coloană rămâne necompletată.	Primesc fișa de lucru și realizează cerințele	Discuție frontală Portofoliul

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

		cealaltă “ Contra ” temeii identificate în spotul urmărit. Timpul alocat desemnării membrilor echipelor nu va lua mai mult de 1 min.	va reprezenta, la fel și cea “ Contra ”. Dezbaterea va continua până la epuizarea argumentelor, sau cel mult 10 min.	
O5	Conexiunea inversă (feed-backul)	Distribuie fișa de lucru (Anexa 4) care conține un exercițiu de încadrare a acțiunilor în categoriile sigure/nesigure atât în viața reală, cât și pe Internet și un exercițiu de alegere a elementelor ce reprezintă o informație privată în mediul online, dintr-o listă. Solicită rezolvarea acesteia individual.	Primesc fișa de lucru și realizează cerințele	Fișele rezolvate
	Evaluarea	Profesorul notează elevii care s-au implicat cel mai mult pe parcursul orei.		
O5	Fixarea	Îndeamnă elevii să completeze a treia coloană a fișei <i>Știu / Vreau să știu / Am învățat</i> . Această fișă va fi păstrată în portofoliul personal al fiecărui elev.	Primesc fișa de lucru și realizează cerințele.	Portofoliul
	Transferul de cunoștințe	Prezintă paginile: www.pegi.info https://oradenet.salvaticopiii.ro https://oradenet.salvaticopiii.ro/ctrl-ajutor https://oradenet.salvaticopiii.ro/esc-abuz	Își notează în caiete adresele indicate	Caietul

PAȘI MICI PENTRU O PLANETĂ SĂNĂTOASĂ - PROIECT DE ACTIVITATE EDUCATIVĂ -

Prof. înv. primar Bălan Laura – Elena
Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, Târgoviște, jud.Dâmbovița

Clasa: I

Tema activității: Schimbările climatice; comportamente ale copiilor, favorabile/defavorabile mediului înconjurător.

Argument:

Educația ecologică reprezintă o ramură importantă a educației lumii contemporane, rolul acesteia fiind modelarea viitorului cetățean capabil de a-și forma un punct de vedere obiectiv asupra realității înconjurătoare, de a-l incita să participe, devenind astfel conștient de viitor și de faptul că viața generațiilor ce vor urma depinde în mare măsură de opțiunile sale. Activitatea propusă se va desfășura în cadrul Săptămânii Educației Globale și este o pledoarie pentru bune practici în viața cotidiană, în ceea ce privește protecția mediului.

Scopul activității: Elevii vor învăța ce înseamnă să gândești ecologic, cum poți să te implici în acțiuni de curățenie a mediului înconjurător.

Forma de realizare: activitate transdisciplinară

Discipline integrate:

- Dezvoltare personală
- Comunicare în limba română
- Arte vizuale și abilități practice
- Muzică și mișcare

Competențe specifice:

DP - 2.2. Transmiterea unor mesaje verbale și nonverbale simple despre propriile experiențe de viață

CLR - 1.2. Identificarea unor informații variate dintr-un mesaj rostit cu claritate;

1.4. Exprimarea interesului pentru receptarea de mesaje orale, în contexte de comunicare cunoscute;

2.2. Transmiterea unor informații prin intermediul mesajelor simple;

3.3. Identificarea semnificației unor simboluri din universul familiar, care transmit mesaje simple.

MM - 3.1. Manifestarea liberă, adecvată, pe muzică, apelând la diverse forme de exprimare, în funcție de conținutul și caracterul muzicii

AVAP - 2.3. Realizarea de obiecte/ construcții folosind materiale ușor de prelucrat și tehnici accesibile

Obiective operaționale:

O1 – să verbalizeze idei, gânduri, emoții, față de situații date;

O2 - să răspundă la întrebări, pe baza textului audiat;

O3 – să poarte discuții pe baza imaginilor prezentate în ppt;

O4 – să-și exprime părerea privind anumite comportamente;

O5 – să plaseze corect, într-un spațiu dat, bilete cu mesaje;

O6 – să deseneze imagini sugerate de textul cântecului „Ce ți-ar spune un copac?”;

O7 – să utilizeze tehnici simple de decupare după contur, asamblare, pentru obținerea unui colaj din hârtie.

Strategii didactice:

◆ **Forme de lucru:** lucrul individual, frontal, lucrul în perechi, lucrul în grup.

◆ **Metode și procedee:** audiția muzicală, conversația euristică, explicația, învățarea prin descoperire, exercițiul, jocul didactic, problematizarea, mesajul literar, activitatea practică.

◆ **Materiale didactice:** afiș, laptop, videoproiector, planșă, jetoane, coli cartonate, foarfece, lipici.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Etapele lecției	Obiectivele	Activitatea învățătorului și a elevului	Strategii didactice			Evaluare
			Metode și procedee	Mijloace de învățare	Moduri de organizare	
Evocarea cunoștințelor	O 2	♪ Audierea cântecului „Ce ți-ar spune un copac”(Youtube, Cântece pentru copii – Cricricri). Adresez întrebări elevilor, pentru sublinierea mesajului textului audiat. ► Se citește „Mesajul Planetei Pământ”. (Anexa 1) - Copii, doriți să ajutați planeta Pământ?	audiția muzicală	cântecul, audio-video	frontal	conversația euristică
Realizarea sensului noilor informații și experiențe	O 1 O 3	► Le prezint elevilor exemple de poluare a solului, a apei, a aerului și consecințe ale acestor comportamente (ppt „Protejarea mediului înconjurător”). Elevii urmăresc imaginile pe videoproiector, apoi răspund la întrebări. • De ce credeți că v-au fost prezentate aceste imagini? • Care sunt activitățile oamenilor, care pot duce la „îmbolnăvirea” mediului? • Care sunt consecințele acestor fapte? (Aerul nu mai este curat; apele nu mai sunt curate - animalele acvatice au de suferit, solul acoperit de hârtii sau pungi de plastic nu	învățarea prin descoperire explicația problema	ppt	frontal	ev.orală

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Reflecția asupra cunoștințelor noi	O 4	mai poate respira). ► Notez pe tablă: <i>Planeta noastră este în pericol!</i> <i>Prin acțiunile lor, copiii pot contribui la însănătoșirea Pământului.</i> ► Anunțarea subiectului lecției și a obiectivelor, într-un limbaj accesibil elevilor. ► Se analizează comportamentul oamenilor în anumite situații date (anexa 2, Studiu de caz). Se concluzionează. ► Activitate în grup: - Fiecare grup va primi bilețele pe care sunt scrise acțiuni de distrugere/ protejare a naturii.(Anexa 3) - Citind, le vor selecta pe acelea care conțin acțiuni omenești benefice menținerii unui mediu sănătos. - Se va forma Inima Naturii, prin lipirea bilețelelor care conțin acțiuni omenești care o protejează. - Se concluzionează: O inimă curată, o planetă fericită!	tizarea mesajul literar problematizarea		frontal în grup	ev.orală
Extindere	O 6 O 7	► Activitate în perechi Fiecare pereche de elevi va avea de realizat, folosind tehnici și materiale de lucru variate, un colaj cu tema „Planeta fericită”. Lucrările se expun și se fac aprecieri legate de activitatea elevilor pe tot parcursul orei.	jocul didactic activitate practică	bilețele poster cartoane colorate, ochișori mobili, vată, carioci, foarfece, lipici	în perechi	obs.sist. ev.pro- duselor activității

ANEXA 2 – Studiu de caz

► Ionel merge cu tatăl său la pădure. Tatăl său adună vreascuri. El scoate cuțitul din geantă și începe să scrie pe coaja unui copac. După o jumătate de oră de muncă, este foarte fericit. A reușit să-și scrie numele pe scoarța copacului.

1. Descoperă greșeala făcută de Ionel.
2. Ce efect poate avea fapta lui Ionel asupra pădurii?
3. Cum putem proteja acest mediu?

► S-a sunat de recreație. Ne era foame. Am luat pachetele, sucul și am mers în curtea școlii. Am mâncat biscuiții aruncând hârtia pe jos. La sfârșit, am băut restul de suc din recipientul de plastic. După aceea am aruncat cu acesta după un coleg.

1. Descoperă greșelile făcute de școlari.
2. Cum trebuiau să acționeze?
3. Ce efect pot avea acestea asupra naturii?

► Simona și Matei pleacă în excursie. În autobuz încep să mănânce pachetele cu dulciuri, aruncând ambalajele pe geam. Ajunși în pădure, crestează coaja copacilor, scriind numele lor. Apoi, îi îndeamnă pe colegi să caute lemne să aprindă focul.

1. Descoperă greșelile făcute de școlari.
2. Ce efect poate avea focul asupra mediului?

ANEXA 3

aruncarea gunoaielor în apă	ocrotirea plantelor și animalelor rare
curățirea apelor	plantarea de pomi și amenajarea spațiilor verzi
aprinderea focului în pădure	aruncarea gunoaielor la coș
țipete și zgomote puternice	strângerea gunoaielor din spațiile verzi
aruncarea hârtiilor pe stradă	economisirea apei
păstrarea liniștii și ordinii în orice loc	admirarea, fără a distruge frumusețile naturale
ruperea crengilor din copac	economisirea energiei
spălarea mașinilor în apele râurilor	reciclarea hârtiei, sticlei, obiectelor din plastic
	folosirea becurilor economice
	folosirea mijloacelor de transport în comun

Dragi copii,

Sunt foarte bolnav. Mă amenință din ce în ce mai multe pericole.

Mi se risipesc bogățiile. Îmi mor animalele.

Îmi dispar plantele, copacii. Stratul de aer care mă apără de razele puternice ale soarelui se subțiază.

Mă acoperă gunoaiele.

Este atât de murdar în jur !

Vă rog, ajutați-mă!

Prietenul vostru,

Pământul

OBLIGAȚIA LEGALĂ DE ÎNTREȚINERE

Prof. Ciubotariu Georgiana

Liceul de Arte "Bălașa Doamna", Târgoviște, jud. Dâmbovița

Prof. Mihai Adriana

Liceul de Arte "Bălașa Doamna", Târgoviște, jud. Dâmbovița

Deoarece obligația de întreținere este aplicată unui grup restrâns de persoane, adică familiei, vom analiza aceste raporturi din punct de vedere al funcțiilor familiei.

În sens sociologic, în cadrul relațiilor de familie apar aspecte morale, fiziologice, psihologice și economice, care dau acestor relații un caracter de complexitate.

Familia a îndeplinit și îndeplinește roluri de natură demografică, educațională, culturală și economică.

Având în vedere căsătoria, ca entitate biologică și social juridică, membrii acesteia au drepturi și obligații, inclusiv obligația legală de întreținere, care prezintă caracter de reciprocitate.

Din toate timpurile, familia a avut un rol hotărâtor în educarea copiilor. Modelul parental este foarte important în dezvoltarea fizică și psihică a copilului contribuind la formarea temperamentului prin consolidarea aptitudinilor și a caracterului acestuia.

Componentă esențială în realizarea funcției educative, este funcția educativă. Ea constituie cadrul cel mai favorabil pentru dezvoltarea fizică, morală și intelectuală a tinerei generații. Părinții au obligația să îndrume copiii în formarea unui comportament în familie și societate. Formarea unei conștiințe civice încă din copilărie, contribuie la dezvoltarea și asumarea responsabilităților în cadrul grupului, respectul față de sine și față de cei din jur, promovarea valorilor sociale, culturale prin acceptarea diversității. Părinții sunt datori să crească copilul, îngrijind de sănătatea și dezvoltarea lui fizică, psihică și intelectuală, de educație, învățătura și pregătirea profesională a acestuia potrivit propriilor convingeri, însușiri și nevoilor copilului

Ca expresie a funcției economice, într-o familie apare și obligația legală de întreținere dintre membrii acesteia, manifestată prin solidaritatea acestora în ajutorul acordat membrilor familiei ce se află în nevoie din cauza incapacității de muncă.

Obligația de întreținere este îndatorirea impusă de lege unei persoane de a acorda altei persoane mijloacele necesare traiului, inclusiv satisfacerea nevoilor spirituale, precum și în cazul obligației de întreținere a părinților față de copii lor minori - mijloacele pentru educare, învățarea și

pregătirea lor profesională.

Obligația legală de întreținere se fondează pe solidaritatea interfamilială, pe datoria morală a membrilor unei familii de a acorda ajutor și asistență persoanelor aflate în stare de nevoie, dar și de a putea beneficia de sprijinul material al rudelor sau a altor persoane de care suntem legați prin raporturi asimilate celor de familie.

Dreptul la relații de familie este un drept fundamental al omului, reglementat prin legi naționale, și norme internaționale ratificate de România.

Constituția României, acordă o importanță deosebită familiei, întemeiată pe căsătoria liber consfințită între soți, pe egalitatea acestora, pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educarea și instruirea copiilor, iar egalitatea dintre copii există indiferent dacă sunt din căsătorie sau din afara ei.

Deoarece obligația de întreținere se fundamentează pe relații specifice relațiilor și regulilor de conviețuire socială, sentimente de afecțiune, solidaritate, prietenie, întrajutorare, obligația legală de întreținere, este fie un efect al rudeniei, fie un efect al calității de soț, fie efectul unor relații asimilate, sub anumite aspecte cu relațiile de familie.

Raportul de rudenie este determinat de legăturile de sânge, căsătorie, adopție.

Rudenia îmbracă două forme: rudenii firească și rudenii civilă. Rudenia firească este legătura bazată pe descendența unei persoane dintr-o altă persoană sau pe faptul că mai multe persoane au un ascendent comun. Rudenia civilă este legătura realizată din adopție.

Raporturile bazate pe legături de sânge (raporturi de filiație) între mai multe persoane sunt stabilite în funcție de rudenii în linie dreaptă, care reglementează filiația față de mamă, filiația față de tată, situația legală a copilului din căsătorie sau din afara ei, și rudenii în linie colaterală ce presupune legătura de rudenii dintre două persoane care au un autor comun, dar nu descind unele din altele, de exemplu surorile între ele, verișorii primari între ei, prezintă același grad de rudenii.

Raporturile bazate pe rudenii civilă, sunt relații ce se stabilesc între adoptat, adoptator și rudele acestuia (adoptatorului).

Filiația adoptivă se deosebește de cea firească numai prin caracterul său artificial. Copilul adoptat, beneficiază de drepturi ca și un copil firesc al adoptatorului, deoarece adoptatorul își asumă obligația de întreținere a acestuia, și nu părinții săi firești.

Ocrotirea părintească, este reglementată prin norme juridice, stabilind drepturi și obligații părinților cu scopul în realizarea și apărarea intereselor copiilor lor minori, creșterea și educarea acestora.

Deoarece între persoane există raporturi, implicit există drepturi și obligații între ei. Printre obligații se numără și obligația legală de întreținere. Elementele definiției ale acestei obligații au la bază îndatorirea legală a unei persoane de a asigura altei persoane mijloacele necesare traiului,

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

educării și pregătirii profesionale, nerezumându-se la o simplă îndatorire alimentară, deoarece are menirea de a procura celui îndreptățit resursele necesare împlinirii și altor trebuințe: tratament medical, adăpost, educație etc.

Fundamentul obligației de întreținere constă în îndatorirea persoanei de a oferi sprijin moral sau material altei persoane datorită sentimentelor de prietenie și afecțiune dintre membrii familiei.

Obligația de întreținere există numai între diferite categorii de persoane, fiind strâns legată de calitatea persoanei și destinată exclusiv asigurării traiului de zi cu zi, inseparabil legată atât de persoana celui îndreptățit să primească întreținerea, dar și persoana celui obligat să asigure întreținerea.

Caracterul de reciprocitate apare între categoriile de persoane determinate de lege: soț - soție, părinți și copii, bunici și nepoți, frați și surori, adoptator și adoptat și descendenții acestuia, dar și în situația copilului a cărui întreținere a contribuit și soțul părintelui său timp de 10 ani cât acesta era minor.

Condiții de existență a obligației de întreținere:

Condițiile necesare pentru existența obligației de întreținere sunt analizate prin raportare la persoana creditorului obligației (persoană care este îndreptățită să primească ajutor, se află la nevoie și nu se poate întreține din munca sau bunurile sale) și persoana debitorului obligației (persoana obligată să asigure întreținerea).

O persoană este îndreptățită să solicite întreținere dacă îndeplinește cumulative două condiții: se află în nevoie și nu se poate întreține din munca sau bunurile sale.

Starea de nevoie este situația de fapt în care se găsește o persoană ce nu își poate asigura întreținerea, deoarece nici nu posedă și nici nu își poate procura cele necesare asigurării traiului de zi cu zi prin muncă sau bunuri proprii. Starea de nevoie alături de incapacitatea de a-și procura singur cele necesare, sunt condiții esențiale pentru ca o persoană să fie îndreptățită a primi cele necesare traiului de la o altă persoană.

Starea de nevoie poate fi parțială sau totală. Există stare de nevoie parțială atunci când solicitantul obligației de întreținere dispune de mijloace proprii prin care poate acoperi o parte din cele necesare traiului, obligându-l pe celălalt la completarea acestor mijloace. O persoană ce primește o pensie de bătrânețe sau invaliditate este îndreptățită să pretindă întreținere dacă acea pensie nu acoperă nevoile celui ce o solicită. Starea de nevoie totală există în situația minorului ce urmează o formă de învățământ sau a persoanelor de vârstă pensionării, dar nu au mijloace proprii de întreținere și nu au desfășurat activități profesionale niciodată.

Persoana care nu poate realiza un câștig din muncă, din cauza incapacității de muncă, dar dispune de resurse necesare traiului, nu este îndreptățită la întreținere.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Prin îmbinarea stării de nevoie a solicitantului cu posibilitățile materiale ale celui ce trebuie să execute obligația de întreținere, trebuie păstrat un echilibru pentru a nu aduce atingere dreptului la un nivel de trai decent celui obligat, drept fundamental prevăzut de Constituția României, dar și de legislația internațională.

Incapacitatea de muncă, semnifică neputința unei persoane de a desfășura o activitate (fizică sau intelectuală) producătoare de venituri.

Incapacitatea de a munci provine în general din boală sau bătrânețe, iar uneori și din incapacitatea de ordin social. În incapacitatea de muncă ce derivă din satisfacerea unor cerințe de ordin social, se află nu numai copilul minor, dar și cel aflat în continuarea studiilor ce devine major în timpul desăvârșirii profesionale. Copilul devenit major în timpul școlarizării are dreptul de a solicita întreținere de la părinții săi până la finalizarea formării profesionale, deoarece stăruința în pregătirea profesională, determină incapacitatea de muncă a copilului major.

Dacă o persoană beneficiază de o pensie pentru limită de vârstă, nu poate fi exclusă posibilitatea de a primi o pensie de întreținere, deoarece pensia de vârstă obținută în nume propriu se fondează pe alte criterii.

Nu are dreptul la întreținere acea persoană care se face vinovată față de cel obligat la întreținere de fapte grave ce atrag nedemnitățile.

Poate fi obligată la întreținere, numai acea persoană care are mijloacele necesare de a plăti fără a aduce prejudicii acestuia.

Faptul că cel urmează să plătească întreținerea nu are venituri sau alte mijloace, întrucât nu prestează vreo muncă, deși este capabil de a muncii, nu este de natură să înlăture obligația de întreținere, deoarece, orice persoană capabilă de muncă are posibilitatea unui câștig, în caz contrar nu poate justifica mijloacele din care își câștigă existența.

Obiectul obligației de întreținere cuprinde deopotrivă hrana, locuința, îngrijirea sănătății și satisfacerea unor nevoi spirituale.

În cazul copiilor care prestează întreținerea față de părinți, obiectul obligației constă în procurarea mijloacelor de subzistență și cele de ordin spiritual.

Obligația de întreținere o întâlnim numai în cadrul familiei, deoarece familia este importantă nu numai pentru societate ci și pentru individ. Bucuria, împlinirea, depășirea eșecurilor sunt asigurate în cadrul relațiilor de familie.

Bibliografie:

- Ardeleanu, Anca Monica, *Dreptul familiei*, Editura Universității din București, 2009;
- Dogaru, Dan, *Întreținerea – drept și obligație legală*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1978;

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- Emese, Florian, *Dreptul familiei*, Editura C:H:Beck, București, 2011;
- Filipescu P. Ion, Filipescu I. Andrei, *Tratat de dreptul familiei*, Editura Universul Juridic, București 2006;
- Lupașcu, Dan, *Dreptul familiei*, Editura Universul Juridic, București, 2009;
- Stătescu, Constantin, Bîrsan, Corneliu, *Drept civil – Teoria generală a obligațiilor, Ed a 8-a*, Editura All Beck, București, 2002:
- Tomescu, Milena, *Dreptul familiei. Protecția copilului*, Editura All Beck, București, 2005.

PROIECTELE EUROPENE – AVENTURĂ ȘI CUNOAȘTERE ÎN VIAȚA ELEVILOR

Prof. Duță Simona Marilena

Liceul de Arte “Bălașa Doamna”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

Prof. Denisa Marinela Toader

Liceul de Arte “Bălașa Doamna”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

Experiența noastră ca dascăli, de peste 20 de ani, ne-a permis să înțelegem că, pentru elevi, o modalitate de a-și pune în evidență calitățile și abilitățile, de a descoperi valori și de a se descoperi pe ei înșiși este reprezentată de activitățile extracurriculare. În liceul nostru, acestea se realizează, de multe ori, prin proiectele europene de tip Erasmus+.

Am participat, în perioada 2018-2021 la un astfel de proiect, cu titlul “My Place, Your Place, Our Place”, finanțat de Comisia Europeană. Coordonatorul parteneriatului a fost County council of the city and county of Cardiff, Marea Britanie, iar partenerii, școli și instituții din Țara Galilor, Spania și Turcia. Inspectoratul Școlar Județean Dâmbovița a coordonat activitățile pentru România, iar Liceul de Arte *Bălașa Doamna*, Târgoviște și Școala Gimnazială *Coresi*, Târgoviște au cele două școli implicate în proiect, care au asigurat implementarea acestor activități.

Scopul proiectului a fost acela de a oferi un model de învățare interculturală, atât pentru realizarea unor mobilități cu experiențe de învățare, cât și pentru planificarea unor resurse de învățare la nivelul claselor, în vederea îmbogățirii experienței elevilor, prin altfel de metode decât cele din predarea - învățarea - evaluarea tradițională. Totodată, proiectul a combinat nevoia identificată de a investiga patrimoniul cultural cu oportunități de învățare pe tot parcursul vieții pentru elevi, personal și comunitățile mai largi din regiunile participante, a încurajat integrarea, incluziunea, coeziunea și participarea tuturor partenerilor prin intermediul dialogului intercultural eficient, favorizând coerența și înțelegerea reciprocă.

Proiectul și-a propus ca activitățile din cadrul parteneriatului să includă: 1. lucrul colaborativ la scară locală și regională și participarea în comun a autorităților la oportunitățile de dezvoltare profesională în conformitate cu orientările guvernamentale locale și naționale; 2. utilizarea platformei digitale prin introducerea de informații, interviuri, filme, animație și așa mai departe, pentru a asigura o varietate de povestiri digitale care să le arate culturile, tradițiile și

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

patrimoniul pe plan mondial; 3. dezvoltarea rețelelor de învățare cu colegii din alte țări și a propriului sentiment de cetățenie europeană și de identitate globală; 4. îmbinarea cunoștințelor și experiențelor dobândite prin colaborarea cu colegii din alte domenii din Europa și promovarea înțelegerii și conștientizării interculturale; 5. pregătirea tinerilor pentru viitor, încurajându-i să dezvolte respect pentru patrimoniul lor cultural și pasiune pentru explorarea lumii și a altor culturi.

Fiecare partener a avut următoarele responsabilități: facilitarea vizitelor la școlile asociate pentru a observa bunele practici și a învăța noi modalități de a spune o "poveste digitală"; organizarea și facilitarea reuniunilor de monitorizare și evaluare a proiectelor; organizarea și facilitarea întâlnirilor la nivel local, invitând partenerii de proiect, pentru a discuta progresul proiectului; promovarea și sprijinirea activităților eTwinning pentru școlile asociate; coordonarea difuzării bunelor practici la nivel local, regional și în cadrul întâlnirilor transnaționale; publicarea în limba națională pe site-ul web al organizației a proiectului și a progresului proiectului, pe durata acestuia.

Două experiențe din cadrul acestui proiect, relevante pentru elevi, au fost întâlnirea transnațională din Spania, în anul 2019 și cea din România, în anul 2020. În ambele întâlniri, foarte importante au fost conferințele internaționale, realizate de către elevi, care au avut un impact deosebit, pentru că le-au oferit acestora prilejul nu numai să interacționeze cu elevii din celelalte țări partenere, dar, mai ales, să-și dezvolte abilitățile organizatorice și pe cele de comunicare în limba engleză.

Totodată, aceste conferințe, concepute chiar de către ei, i-au ajutat să descopere moștenirea culturală a țării natale, să-și îmbunătățească abilitățile de colaborare, să identifice și să împărtășească exemple de bune practici cu elevii din școlile partenere. Au investigat patrimoniul

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

cultural al țărilor partenere și au înțeles, au conștientizat înțelesul interculturalității. Elevii din cele patru țări partenere au avut prilejul să își împărtășească și să schimbe informații, să învețe lucruri noi despre multiculturalism, europenism, despre toleranță, dialog.

În cadrul deplasării transnaționale din Spania, elevii au desfășurat, în cele două școli partenere, activități extrem de interesante, care le-au permis să conștientizeze bogăția moștenirii culturale a fiecărei țări și să descopere lucruri utile pe care le pot aplica în viața de zi cu zi. Copiii au învățat dansuri tradiționale, au participat la ateliere, în vederea realizării de jucării tradiționale, la ateliere de desen, la ateliere de gastronomie, dar au participat și la jocuri specifice vârstei, precum căutarea de comori.

Alte activități, deosebit de incitante au fost, în cadrul întâlnirii din România, atelierele de pictură, cele de realizare de măștișoare, cele de învățare a unor cântece tradiționale, dar și lecțiile după modelul “United Nations”. Prin intermediul acestora, elevii au aprofundat înțelegerea unor noțiuni precum: bogății culturale tangibile și intangibile, cetățenie activă, multiculturalism.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

EXCURSIA ȘCOLARĂ - O FORMĂ DE EDUCAȚIE NONFORMALĂ ȘI INFORMALĂ

Prof. Ghimpu Rodica Daniela

Școala Gimnazială Râu Alb de Jos, Pietrari, jud. Dâmbovița

Prof. Marica Elena

Școala Gimnazială Pietrari, jud. Dâmbovița

Alături de competițiile artistice, sportive, schimburile de experiență, vizitele, vizionările unor spectacole, excursia școlară poate fi definită ca o formă de educație nonformală și informală utilizată în procesul instructiv-educativ care are drept scop recreerea și refacerea psiho-fizică în natură, fiind principala formă de turism școlar.

Excursia școlară este cea mai bună alternativă pentru că elevii observă direct frumusețile și bogățiile naturale ale mediului înconjurător. În studiul geografiei, tratarea interdisciplinară este constantă, cunoștințele geografice fiind completate de cele istorice, de literatură, biologie, matematică.

Excursia școlară este o activitate de învățare complexă, ce îmbină metode variate de învățare – povestirea, descrierea, prelegerea, conversația, problematizarea, toate acestea având drept scop dirijarea învățării și aplicarea unor metode care urmăresc evaluarea cunoștințelor dobândite anterior în cadrul orelor de curs. Ele au ca rol completarea lecțiilor. Pe parcursul acestor forme de activitate se transmit cunoștințe noi, se pot fixa, verifica sau sintetiza cunoștințele dobândite anterior de elevi sau se pot realiza diferite aplicații practice.

Excursia școlară este tot o formă de organizare a activității didactice, contribuind la dezvoltarea simțului de observație și de orientare al elevilor, la lărgirea orizontului lor geografic, constituind o importantă sursă de îmbogățire a gândirii geografice. După forma de organizare, excursiile se împart în:

- *plimbări*, adică deplasarea elevilor pentru câteva ore în pădurile din apropiere pentru a descoperi sau cunoaște;
- *vizite* la diferite muzee, ferme;
- *drumeții* cu scopul recreerii, care se fac în localitate și fără mijloc de transport;

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- *excursia* - o călătorie în afara localității, cu mijloc de transport, având ca scop recreerea, vizitarea și informarea;

- *expediția* - o călătorie de studii și de cercetare ce durează 10-14 zile, organizată într-o anumită regiune cu scopul cercetării complexe;

- *tabăra* - un spațiu pentru cazare, relaxare și instruirea elevilor.

Excursia școlară are următoarele scopuri

- observarea fenomenelor, proceselor geografice sau a diferitelor obiecte și obiective cu importanță istorică;

- dezvoltarea gândirii critice prin filtrarea realității înconjurătoare și formarea propriilor opinii legate de obiectivele vizitate;

- prelucrarea informațiilor dobândite prin observarea direct;

- dezvoltarea competențelor cheie;

- comunicarea în limba română;

- competențe sociale și civice;

- sensibilizare și expunere cultural;

- comunicarea în limbii străine;

- competențe matematice;

- dezvoltarea spiritului de inițiativă și antreprenoriat;

Excursia cultivă dorința de a călători, de a cunoaște, de a descoperi cât mai multe, de a obține prin contact direct noi cunoștințe, de a se adapta unui program în care activitatea intelectuală este împletită cu munca fizică. Pe durata desfășurării excursiei, cadrul didactic are numeroase posibilități de a transpune în viață sarcinile procesului instructiv - educativ.

Fiind o activitate complexă, excursia trebuie riguros organizată, pe baza unui plan.

Planul unei excursii cuprinde trei etape:

I. *Etapa pregătitoare*: 1. Organizarea excursiei, fixarea temei, a itinerariului de parcurs, obiectivele, documentația bibliografică, aplicațiile practice, mijlocul de transport, costul.

2. Organizarea elevilor prin instruire, sfaturi, fixarea unor reguli. Semnarea acordurilor de către părinți.

II. *Desfășurarea excursiei*. Elevii își notează informațiile și observațiile ce urmează să fie prelucrate în cabinetul de geografie.

III. *Evaluarea*. Ajunși înapoi la școală, elevii prezintă materialele realizate sau adunate, fac schimb de fotografii, realizează un panou sau fac referate ce urmează să fie folosite la lecții. Elevii pot face schițe ale itinerariului parcurs apoi le confruntă cu terenul. Astfel își formează deprinderile de a interpreta harta și de a o folosi pentru cartarea unor mici forme de relief, culturi agricole,

localități.

Exemplu: Drumetie

Clasa: a VIII - a

Tema: Cadrul natural al orizontului local. Aplicație practică

Titlul lecției: Orizontul local al comunei Râu Alb

Tipul lecției: aplicație practică, observare și sistematizare

Timpul: 50 min.

Obiectivul fundamental: Aprofundarea cunoștințelor referitoare la caracteristicile orizontului local.

Obiective operaționale. La sfârșitul lecției elevii vor fi capabili:

- Să localizeze comuna Râu Alb;
- Să identifice elementele specifice de relief, vegetație, faună, soluri;
- Să enumere particularitățile localității: activități economice, căi de acces;
- Să formuleze opinii referitoare la fenomenele de risc din zona localității natale.

Metode: observarea în teren, conversația euristică, expunerea, descoperirea.

Mod de organizare: frontal, individual

Resurse: orizontul local, fișe de observație, harta localității Râu Alb, busola pe android

Bibliografie:

- Mihai Ielenicz (coord.), *Dicționar de geografie fizică*, Ed. Corint, 1999;
- Nicolae Ilinca, *Didactica geografiei*, Ed. Corint, București, 2002;
- G.M. Popescu, „*Râu Alb, pagini la o momografie*”, Ed. Cetatea de Scaun, 2001.

DESFĂȘURAREA LECȚIEI

Discurs introductiv cu privire la specificitatea orizontului local și a obiectivelor propuse pe parcursul celor 50 min.

Se realizează deplasarea în punctul în Vârf la In.

În vederea destinderii atmosferei sau a „spargerii gheții” elevii vor fi solicitați să „descopere” anumiți termeni definatorii pentru orizont local. După acest moment, profesorul va defini conform dicționarului geografic orizontul local, și componentele acestuia.

Cu ajutorul busolei, descărcate de elevi pe smartphone, elevii se vor orienta în teren și vor

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

enunța vecinii comunei (N satul Brebu și Pucheni, E com. Runcu și orașul Fieni, S satul Gura Bărbulețu, în V Bărbulețu).

Elevii identifică în teren formele de relief învățate, în nord Grupa Munților Bucegi, cu subgrupa munților Leoata și subgrupa munților Bucegi. Comuna Râu Alb se găsește în Subcarpații de Curbură, în Subcarpații Ialomiței.

Observă vegetația din etajul pădurilor de foioase și tranziția către pădurilor de conifere.

Elevii spun de unde izvorăște Râu Alb, unde se varsă și ce afluenți colectează de pe raza comunei.

Sunt descrise ocupațiile locuitorilor și este amintită legenda potrivit căreia apa Râu Alb a primit numele de la Ciobanul Marin al Albului, care a vărsat laptele în apa râului.

Se prezintă solurile brun roșcate de pădure și le spunem elevilor că pe Horoaia a fost o mare pădure, defrișată în perioada interbelică.

Elevii sunt solicitați să identifice elemente de risc în orizontul local. Elevii identifică alunecările de teren. Ca măsură de stopare a acestui fenomen, Primăria Râu Alb a împădurit 12 ha în Horoaia.

La finalul activității elevii vor localiza pe harta localității Râu Alb –vecinii, spațiul în care s-a desfășurat lecția.

Vor completa fișa orizontului local.

ANEXA 1

Data:

Clasa a VIII -a Numele elevului:

FIȘĂ DE OBSERVAȚIE

Locul de desfășurare al aplicației practice:

Traseul

Elementele principale studiate în orizontul local:

Localitatea.....

Poziția geografică a localității natale:

- localitatea este situată în partea.....județului.....

Vecini N.....

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

E.....

V.....

S.....

Elemente naturale:

- unitatea majoră de relief în care se află:.....

- subunitatea de relief:.....

- se află în zona vegetației de.....

- solurile sunt.....

Elemente antropice:

- comuna este traversată de drumul.....

- agricultura practică:.....

Valea râului.....:

Afluenții râului.....:

-.....

-.....

-.....

-.....

Pădurea.....:

Zona de vegetație căreia îi aparține:.....

Vegetația lemnoasă observată:.....

Vegetația ierboasă observată:.....

Fauna observată în pădure:.....

Solurile caracteristice:.....

Elemente sau fenomene de risc din zona comunei.....

Exemplu: Organizare și desfășurare excursie:

Planul unei excursii

Rau Alb – Sibiu- Alba Iulia - Costești –Hunedoara –Târgu Jiu – Pitești - Târgoviște 18-20 iunie 2018

• Etapa pregătitoare

1. Stabilirea scopului excursiei: cunoașterea reliefului submontan și montan din zona vizată, a monumentelor istorice și a obiectivelor economice de pe traseul stabilit;

2. Anunțarea itinerariului de parcurs;

3. Alegerea mijlocului de transport: autocarul;

4. Stabilirea unității de cazare: hotel Tabăra Costești –Hunedoara;

5. Stabilirea aplicațiilor practice: observații hidrologice – observații ale râurilor Argeș, Olt, Jiu, confluente, urme a inundațiilor;

– Colectarea unor roci, plante pentru ierbare, insecte, plante medicinale din flora spontană;

– Vizite la Muzeul Brukenthal, Cetatea Alba Carolina, Cetatea Sarmisegetusa, (monumente istorice);

• Etapa a II-a desfășurarea excursiei

Ziua 1. Parcurgerea traseului Rau Alb – Sibiu - Alba Iulia – Costesti - Hunedoara

Vizitarea obiectivelor istorice: Muzeul Brukenthal, Cetatea Alba Carolina

Seara: cazare și recreere în tabăra Costești – Hunedoara

Ziua 2. Turul localității, vizită la cetatea Sarmisegetusa

Colectarea unor roci, plante pentru ierbare, insecte, plante medicinale din flora spontană

Ziua 3. Parcurgerea traseului Costești –Hunedoara –Târgu Jiu –Pitesti –Râu Alb.

Vizitarea obiectivelor Mănăstirea Tismana, Mănăstirea și Peștera Polovragi.

• Etapa a III-a. La școală

Se stabilește o ședință de cerc în care elevii urmează să prezinte materialele colecționate (foto, roci, jir, ghindă, plante conuri, pene...);

– Se organizează un concurs interactiv în care elevii își pot demonstra cunoștințele acumulate în excursie;

– Se organizează un concurs de desene (cu teme diferite) executate în timpul excursiei sau după aceasta;

În concluzie

Organizarea și desfășurarea unei excursii trebuie să stimuleze dorința de cunoaștere și curiozitate de a înțelege fenomenele și procesele din mediul înconjurător, consolidarea cunoștințelor geografice dobândite la orele de geografie, dezvoltarea sentimentului de ocrotire/protecție a mediului înconjurător, formarea și dezvoltarea unor trăsături de caracter ca prietenie, inițiativă, respect față de natură, dezvoltarea simțului practic și a spiritului științific, atragerea elevilor către

cabinetul de geografie.

Excursia școlară oferă posibilitatea elevilor de a-și dezvolta spiritul de prietenie, voința, disciplina și capacitățile organizatorice. Contribuie la lărgirea cunoștințelor teoretice, întregește efectul instructiv – educativ al activității didactice, realizând în acest mod, legătura dintre teorie și practică.

Cadrul didactic are, prin acest tip de activitate, posibilități deosebite să-și cunoască copiii, să-i dirijeze, să le influențeze dezvoltarea, să realizeze mai ușor și mai frumos obiectivul principal al învățământului – pregătirea copilului pentru școală și viață. Excursiile și drumețiile au un caracter relaxant, contribuind în mod categoric la sudarea colectivelor de elevi. După trecerea anilor, copiii își amintesc cu plăcere de întâmplările, din timpul excursiilor.

Bibliografie:

- Atanasiu C, Stănculescu M, *Turism pentru școlari*, Editura Sport - Turism, București, 1975;
- Ilinca N, *Didactica geografică*, Editura Corint, București, 2000;
- Soos Lenke, Năstase-Kovacs Maria, *Excursia – o experiență fundamentală de cunoaștere, în Didactica geografiei*, nr. 2, Cluj-Napoca, 1999;
- Ilinca, Nicolae, *Didactica Geografiei*, Editura Corint, București, 2007;
- Ilinca, Nicolae; Mândruț, Octavian, *Elemente de didactică aplicată*, Editura CD PRESS, București, 2006;
- Mândruț, Octavian, *Ghidul profesorului de Geografie*, grupul Editorial Corint, București, 2003.

***„NUTRIȚIA SĂNĂTOASĂ ȘI SPORTUL,
ADEVĂRATE PROVOCĂRI CONTEMPORANE ALE ELEVILOR”***

Prof. Grădinaru Carmen
Colegiul Tehnic „Miron Costin” Roman, jud. Neamț

În această lucrare, doresc să aduc în prim-plan, necesitatea introducerii în programa școlară a disciplinei „Educație nutrițională – exemple de bună practică”, fiind utilă pentru că un individ internalizează mai ușor deprinderile unui stil de viață sănătos, în mod special, atunci când este copil.

De asemenea, am tratat controversatul subiect al combaterii sedentarismului, prin practicarea sportului. Am dezbătut necesitatea abordării unui stil de viață sănătos, apelând la o dietă zilnică, cu un aport caloric cu un nivel scăzut de calorii.

Important este necesitatea de a înțelege ce înseamnă să îmbini armonios, atât mișcarea cu un meniu zilnic bogat în legume și fructe, cât și un program zilnic școlar cu unul de pleaser, bine structurat și organizat.

Sfatul cel mai important în combaterea acestei boli, este de a petrece, cât mai mult timpul liber în mijlocul naturii, prin practicarea diferitelor tipuri de exerciții fizice, combinat cu un consum cât mai mare de fructe și legume în stare lor naturală, adică crude, fără a fi preparate termic sau dacă le gătim, să nu le fierbem sau prăjim mult timp, pentru a nu le distruge vitaminele existente.

Să știe, să îmbine, un meniu bogat în legume și fructe cu un program zilnic activ, bine structurat și organizat.

Concluzia pe care o putem trage din această lucrare este că, dacă avem grijă să ne hrănim sănătos, vom contribui la construcția unei vieți echilibrate, astfel încât nu vom mai avea nevoie decât de sfaturile medicului, nu și de medicamentele acestuia.

În contextual actual, putem să vorbim tot mai mult despre o adevărată neglijare în ceea ce privește masa zilnică, vizând consumul excesiv de alimente de tip fast - food (cartofi prăjiți, hamburgeri, snacksuri, băuturi carbogazoase). De aceea, este necesar, să conștientizăm grija când, ce și cât trebuie, să mâncăm.

Prin prezentarea acestei lucrări, vreau să aduc în „lumina reflectoarelor” interesul crescut al cadrelor didactice de a transmite tot mai multe competențe, ce vizează noțiuni despre educația nutrițională. Susțin cu vehemență ideea, ca educația nutrițională să devină disciplină obligatorie de

studiu, făcând parte din trunchiul comun, începând de la preșcolari.

Cu cât se introduce mai repede o astfel de materie, cu atât mai bine. La grădiniță, de exemplu, se formează principalele deprinderi ale comportamentelor umane, inclusiv, cele legate de hrănire. Astfel, dacă preșcolarul învață ce reprezintă un stil de viață sănătos, în mod cert se reduc șansele ca el să ajungă supraponderal pe măsură ce va înainta în vârstă.

Se cunoaște foarte bine, că din acest punct de vedere, se realizează la nivelul tuturor ciclurilor de învățământ, activități curriculare și extracurriculare, vizând teme ce tratează adevăratul sens al stilului de viață sănătos, axându-se pe un aport crescut al consumului de fructe și legume, necesarul caloric de alimente într-o zi, etc.

Educația nutrițională este asociată conceptului de învățare toată viața despre cunoașterea alimentelor și a elementelor nutritive, producerea și folosirea acestora, alimentația rațională, etc.

Dobândirea unei statornicii nutritive, nu depinde numai de concretizările economico-sociale; bolile de nutriție ar trebui să nu apară în țările cu nivel de trai ridicat, iar frecvența lor să scadă pe măsură ce situația economică se îmbunătățește. Dar studiile statistice arată că, dimpotrivă, în țările cu civilizație și economie avansată, incidența bolilor degenerative și de nutriție este crescută. Aceasta înseamnă că omul contemporan nu aplică regulile unei alimentații sănătoase. Fiecare individ are o structură morfofuncțională specifică, un temperament caracteristic, o dinamică fizică particulară, care reclamă unele particularități de regim alimentar, care în mod obișnuit nu sunt luate în considerație.

După o serie de statistici, când s-a constatat, creșterea numărului de boli cauzate de o viață dezechilibrată din punct de vedere al unei alimentații incorecte, dar și a lipsei practicării mișcării, cred cu tărie, că ar fi necesar, să se introducă în programa de studiu al elevilor, încă de la cele mai fragede vârste, educația nutrițională, care să îi conștientizeze, să respecte un regim alimentar sănătos, modul de întrebuințare al acesteia pe zi, cât și aportul caloric necesar sănătății, dar și elementele importante și vitale unui metabolism sănătos, reprezentate prin vitamine sau antioxidanți.

Actualmente, într-o lume atât de modernizată, născuți și crescuți într-un mediu plin de noxe și toxicitate, ne-am îndepărtat tot mai mult, de ceea ce însemna pe vremuri adevăratul sens al expresiei „stil de viață sănătos”. Ne-am distanțat de realitate atât de mult și am uitat de gustul aromat al fructelor și legumelor netratate chimic, de gustul și aroma parfumată și autentică al acestora, așa cum ne amintim de ele din copilărie, care le găseam fie în grădinile bunicilor, fie în camera sau beciurile acestora.

În acest sens, am decis, să aduc în discuție o mare dispută, nutriție corectă versus fast-food. Cine n-a auzit de această luptă interminabilă între acești „mega – adversari”. De câte ori nu am auzit de aceste două concepte antagonice, alimentație sănătoasă sau fast-food?

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

În ceea ce privește armonia dintre sport și nutriție, care constituie o impecabilă și frumoasă pereche, provoacă o discuție de actualitate, care are ca subiect sănătatea, atât la un nivel personal, cât și la unul general, și le înglobează, de obicei, pe amândouă. O alimentație echilibrată constituie una dintre cele mai importante lucruri, pe care o persoană le poate face pentru starea sa de bine. Să nu uităm, însă și de sport! Dacă privim atent, ne dăm seama că între ele există o strânsă interdependență.

De asemenea, se pune tot mai mult accentul pe cunoașterea termenului de „piramida alimentară”, care subliniază echilibrul dintre activitățile fizice și consumul de substanțe nutritive. Copiilor li se prezintă și li se implementează permanent, cum trebuie să acționeze pentru a fi sănătoși. Li se spune, că această „piramidă a alimentelor” este diferită, ținând cont de gen, vârstă și inclusiv, efortul fizic.

Ei trebuie, să își monitorizeze cantitățile de grăsimi și dulciuri, când ies în oraș cu prietenii, să respecte anumite sfaturi:

- Să consume apă plată sau suc proaspăt de fructe în loc de băuturile dulci
- Să comande salate în loc de cartofi prăjiți
- Să consume moderat șuncă, crutoane, sosuri, brânzeturi
- Să aleagă un sandwich de pui în locul unuia de porc

Potrivit anumitor studii, printre cele mai frecvente greșeli de alimentație, care au drept consecință creșterea semnificativă în greutate se numără: lipsa micului dejun, neglijarea celor trei mese principale ale zilei și încercarea de a le recupera seara, mâncatul „în grabă”, dependența de dulce sau preferința pentru alimente bogate în calorii de tip fast-food în detrimentul alimentelor nutritive.

Trebuie să îi învățăm, ce înseamnă alimentația și nutriția, despre alimentele ce furnizează energie și substanțe nutritive, despre suplimentele de vitamine și minerale, despre cum să își mențină greutatea corporală sub control, dar nu prin diete periculoase sau „la modă”, ci mai degrabă, să folosească un jurnal de regim.

CONCLUZII

Toată lumea își dorește, în sinea sa, să aibă o viață sănătoasă și să scape de kilogramele în plus. Suntem întru totul de acord cu această idee și credem cu tărie că este bună. Este vital să înțelegem, că nimeni în afară de noi, nu poate hotărî dacă și când e timpul să începem să ne gândim și la sănătatea noastră.

Și când nimic pare să nu mai meargă cum trebuie, uneori este bine să ne întoarcem la înțelepciunea populară:

„Mănâncă micul dejun singur, împarte prânzul cu prietenii și dăruiește cina dușmanilor tăi.”

Bibliografie:

- Emil Rădulescu, *Alimentația inteligentă* ” - Editura "Viață și Sănătate", București, 2003;
- *Educație pentru sănătate - manualul elevului* – Junior Achievement Young Enterprise;
- Nicoleta Tupiță, dr. Alin Popescu, *Nutriția sportivilor amatori și profesioniști*, Editura Alicat, ed. a II-a, 2003;
- Gh. Dumitru, *Sănătate prin sport pe înțelesul fiecăruia* - Federația Română Sportul pentru Toți, București, 1997.

DEZVOLTAREA MORFO - FIZIOLOGICĂ ȘI PSIHICĂ A ADOLESCENTULUI

Prof. Morar Ramona

Colegiul Național „Petru Rareș” Suceava, jud. Suceava

Etapele dezvoltării adolescentului exprimă tendințe generale, dar nu descriu obligatoriu un anumit copil. Etapele se pot suprapune.

ADOLESCENȚA TIMPURIE - apariția pubertății, care prezintă mari variații individuale, fiind influențată de mulți factori (alimentație, climă): vârsta fetelor 8 -12 ani; vârsta băieților 10 -14 ani.

ADOLESCENȚA MIJLOCIE: vârsta fetelor 13 – 16 ani; vârsta băieților 14 – 17 ani.

ADOLESCENȚA TÂRZIE: vârsta fetelor peste 16 ani; vârsta băieților peste 17 ani.

Pubertatea marchează sfârșitul copilăriei. Creșterea și dezvoltarea, diferite la cele două sexe, se datorează intrării în funcțiune a glandelor sexuale: ovarele la fete și testiculele la băieți. La pubertate se produce o dezvoltare anatomică și funcțională atât a organelor sexuale interne, cât și a celor externe. Ovariele încep să producă hormoni sexuali și celule sexuale – ovule, ceea ce determină **apariția menstruației**. Testiculele încep să producă hormoni sexuali și celule sexuale – spermatozoizi, ceea ce determină **emisia de spermă**.

Adolescența – vârsta marilor întrebări și riscuri

Adolescența este poate cea mai tumultuoasă perioadă pe care o parcurgi. La sfârșitul adolescenței încetează creșterea. Dacă în perioada pubertății, sub acțiunea hormonilor, se dezvoltă și intră în funcțiune sistemul reproducător, nu înseamnă că ești pregătit pentru a da naștere unei noi ființe, deși acest lucru este posibil! Maturizarea ta completă se face în perioada adolescenței.

Prietenii și anturajul din care faci parte te pot influența mult în bine sau în rău. Din cauza aceasta, prietenii trebuie aleși cu grijă! Totul este să nu te lași dus de val! Învață să comunici cu cei din jurul tău. Vorbește despre tine, despre problemele tale, cu prietenii adevărați, cu părinții sau cu profesorii.

Deschide mai ales o poartă de comunicare în privința *vieții sexuale*, a riscurilor pe care le implică. Ai ocazia să vorbești deschis despre lucruri firești, care te preocupă la această vârstă. Vei descoperi că instinctul sexual la om este înnobilit mult de sentimente de iubire, de dragoste, care-l

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

deosebesc profund de alte ființe. Viața însă nu este lipsită de evenimente neplăcute. Pentru a te feri de complicații nedorite este bine:

- să cunoști câteva metode contraceptive (e evitare a apariției unui „bebe” atunci când nu ești pregătit);

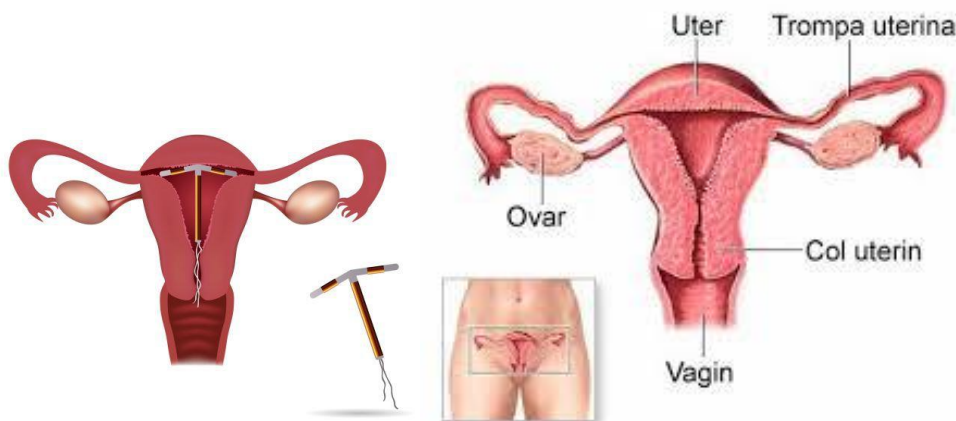
- să te ferești de contractarea unor boli cu transmitere sexuală.

CÂTEVA METODE DE CONTRACEPȚIE:

Fiecare dintre aceste metode prezintă și avantaje și dezavantaje și nu oferă protecție totală. Iată câteva dintre barierele care pot împiedica fecundarea (întâlnirea ovulului cu spermatozoidul), deci formarea celulei-ou (zigotului).

1. *Tabletele contraceptive* – împiedică ovulația (expulzarea ovulului din ovar)

2. *Steriletul* – este un dispozitiv care se fixează în uter și împiedică spermatozoizii să ajungă în trompele uterine.

3. *Diafragma* – are forma unei semisfere care astupă colul uterin

Toate aceste metode se aplică numai sub îndrumarea medicului!

Folosirea acestor metode timp îndelungat determină însă și dereglări funcționale ale organismului. Tabletele contraceptive, de exemplu, determină creșterea în greutate, îmbolnăviri ale ficatului, iar după unii specialiști favorizează apariția cancerului.

4. *Prezervativul* – se aplică pe organul copulator bărbătesc (penis). Este cel mai sigur și cel mai eficace, neavând contraindicații. Este și o barieră împotriva transmiterii unor **boli venerice** (boli cu transmitere sexuală).

5. *Stabilirea propriului calendar al ciclului menstrual* este o metodă contraceptivă, dar nu sigură. Poți descoperi și cunoaște singură perioada de concepție.

Desigur, la adolescent, instinctul sexual și curiozitatea sunt puternice. Dramele apar pentru că la om glandele sexuale acționează cu mult înaintea maturizării psihice și tânărul nu este încă pregătit să-și îndeplinească toate responsabilitățile de părinte.

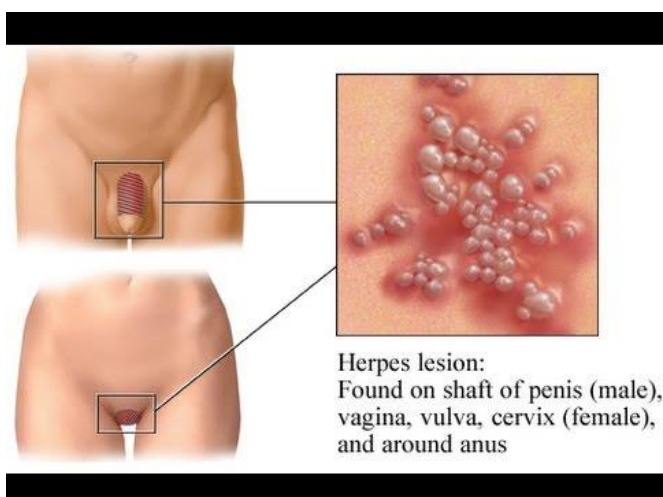
<https://www.vice.com/ro/article/zmzne4/de-ce-in-romania-sunt-cele-mai-multe-mame-adolescente-din-europa>

Înteruperea sarcinii (avortul) poate avea efecte grave asupra organismului, producând de multe ori dereglări ireversibile.

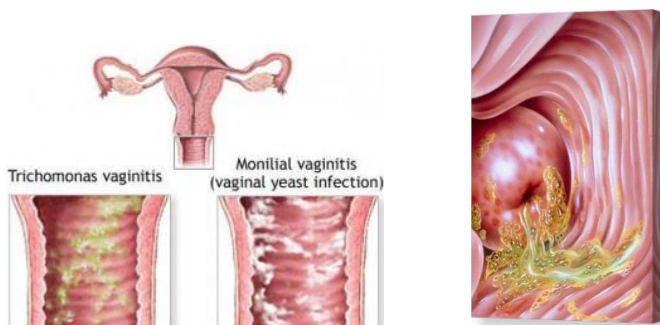
Relațiile întâmplătoare, fără a cunoaște bine persoana cu care te împrietenești, pot aduce riscuri mari, te pot îmbolnăvi.

Iată câteva dintre cele mai frecvente boli care se transmit pe cale sexuală, numite **boli venerice**:

▪ *Herpesul genital* –este transmis de un virus ce determină apariția unor vezicule pline cu lichid în regiunea organelor genitale externe. Apar senzații de arsuri, mâncărimi, durere.

▪ *Trichomoniasa* – are drept cauză un parazit ce se localizează la nivelul mucoasei vaginale la fete și al uretrei, la băieți. Determină mâncărimi, arsuri și dureri. Se poate lua și din apa ștrandurilor sau de la WC-urile publice.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

▪ *Gonoreea* (blenoragia) are drept cauză un gonococ – un microb ce se dezvoltă în căile genitale, determinând arsuri la urinare și eliminarea unui lichid purulent. Dacă nu este tratată, microorganismul ajunge în testicule distrugându-le țesuturile și astfel se ajunge la sterilitate. La femei, afectează trompele uterine, pe care le astupă.

▪ *Sifilisul* – este produs de către un microorganism spiralat, iar boala prezintă mai multe faze. Se transmite și prin sărut sau folosirea paharului din care a băut bolnavul, în cazul existenței unor răni ale mucoasei bucale. Netratat în primele faze, are urmări foarte grave, ducând la moartea bolnavului.

▪ *SIDA* (sindromul imunodeficienței umane dobândite) – este produs de virusul HIV. Acesta atacă și distruge sistemul de apărare al organismului. Agenții patogeni față de care înainte organismul prezenta imunitate (rezistență) acum pot declanșa boala. Apar boli grave (cancer al pielii, forme de pneumonii și dizenterii rare).

Aceste boli se pot evita!

Dacă totuși te îmbolnăvești, consultă medicul. O igienă perfectă și o viață echilibrată te pot feri de aceste neplăceri.

Dacă ești bine și corect informat, dacă ai putere de discernământ și dacă privești relațiile dintre sexe la modul cel mai serios, vei dovedi responsabilitate atât pentru sănătatea ta, cât mai ales pentru urmașii tăi.

Alegerea cu grijă a prietenilor, urmată de perioada de cunoaștere bazată pe sinceritate și respect, adoptarea unei atitudini delicate și afecțiunea reciprocă vor determina o stare de sănătate și de echilibru fiecăruia.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE
FIȘĂ DE ACTIVITATE

Răspunde la următorul chestionar:

1. Părinții ți-au vorbit despre problemele sexuale? a) da b) nu c) foarte puțin
2. Dacă „da” cine? a) mama b) tata c) fiecare, separat d) amândoi
3. Tu ai pus primele întrebări? a) da b) nu
4. Cum discuți despre aceste probleme de viață? a) deschis b) cu jenă c) nu discuți
5. Ai încercat să te informezi chiar tu? a) da b) nu c) nici un răspuns
6. Cui te-ai adresat? a) fraților mai mari b) prietenilor mai mari c) prietenilor de aceeași vârstă d) altor adulți
7. Ai căutat să te documentezi singur: a) din cărți b) din dicționare c) din reviste d) vizionând filme
8. Alege cuvântul sau cuvintele care pot defini cel mai bine atitudinea colegilor tăi față de aceste probleme: a) curiozitate b) jenă c) indiferență d) refuzul de a vorbi
9. Ți-au folosit cunoștințele acumulate? a) da, mult b) da, mai puțin c) nu d) niciun răspuns

Dezbate în clasă răspunsurile și compară-le cu ale colegilor.

Bibliografie:

- Tudor Stoica, *Sexologie*, Editura Medicală, București, 1972;
- *Educație pentru o viață sănătoasă* - coordonator dr.Liliana Leon;
- *Manual de educație pentru viața de familie*, Fundația Tineri pentru Tineri;
- Ministerul Educației și Cercetării – *Educația pentru sănătate în Școala Românească* - material informativ;
- Elena Zolotariov, *Planificarea Familială Informare - Educație – Comunicare*, curs universitar, Bălți, 2005.

ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE ȘI ROLUL LOR ÎN EDUCAȚIA PENTRU VIAȚĂ A ELEVILOR

Prof. Mihaela Nicolae

Liceul de Arte “Bălașa Doamna”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

Prof. înv. primar Păunescu Oana

Liceul de Arte “Bălașa Doamna”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

Considerăm că derularea activităților extracurriculare are o importanță deosebită pentru elevi, deoarece reprezintă o modalitate de a li se oferi acestora un nou orizont de așteptare, acela al devenirii lor ca adulți, al responsabilizării, al înțelegerii modului în care, fiecare dintre ei, trebuie să participe activ la viața de zi cu zi.

De-a lungul anilor, am fost implicate în mai multe proiecte extracurriculare, desfășurate în Liceul de Arte „Bălașa Doamna” din Târgoviște. Am dorit astfel, să oferim elevilor posibilitatea de a-și pune în valoare calitățile, abilitățile, capacitatea creativă, în afara orelor de curs. Un aspect important al acestor proiecte a fost dimensiunea lor internațională, ceea ce a permis tinerilor accesul la alte sisteme de învățământ, din Europa, precum și la alte culturi, ale țărilor partenere, implicate.

Unul dintre proiectele Erasmus+ derulate în școala noastră a avut titlul “My Place, Your Place, Our Place”. Coordonatorul parteneriatului a fost County Council of the City and County of Cardiff. Inspectoratul Școlar Județean Dâmbovița a coordonat activitățile celor două școli din România, iar Liceul de Arte “Bălașa Doamna”, Târgoviște și Școala Gimnazială “Coresi”, Târgoviște au asigurat implementarea acestor activități.

Scopul proiectului a fost acela de a oferi un model de învățare interculturală, atât pentru realizarea unor mobilități cu experiențe de învățare, cât și pentru planificarea unor resurse de învățare la nivelul claselor, în vederea îmbogățirii experienței elevilor, prin altfel de metode decât cele tradiționale.

Proiectul a combinat nevoia identificată de a investiga patrimoniul cultural cu oportunitățile de învățare pe tot parcursul vieții pentru elevi, personal și comunitățile mai largi din regiunile participante, a încurajat integrarea, incluziunea, coeziunea și participarea tuturor partenerilor prin intermediul dialogului intercultural eficient, favorizând coerența și înțelegerea reciprocă. Prin asimilarea unor concepte precum: diversitate culturală, multilingvism,

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

multiculturalitate, interculturalitate, europenism și prin înțelegerea unor metode didactice inovatoare, proiectul a contribuit la dezvoltarea personală și profesională a participanților.

Una dintre activitățile proiectului, care a avut un impact deosebit asupra elevilor din școala noastră a fost întâlnirea transnațională din octombrie 2019, la care au luat parte peste 50 de copii și profesori, din toate școlile partenere. Aceștia au putut observa aspecte ale identității noastre naționale, elemente de spiritualitate, istorie și cultură.

Întrucât unul dintre obiectivele proiectului a fost facilitarea vizitelor la școlile asociate pentru a observa bunele practice, întâlnirea transnațională din octombrie a jucat un rol important în acest sens. Elevii și profesorii parteneri au avut prilejul să observe modul cum se derulează activitățile în liceul nostru, atât în cadrul orelor de cultură generală, cât și al celor de specialitate.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

În cadrul orelor de cultură generală, au fost susținute 3 lecții la clasa a II-a, a III-a și a IV-a, întrucât o parte dintre cadrele didactice din țările partenere care erau prezente în școala noastră, predau la ciclul primar. Fiecare dintre cele kolegele care au creat planurile de lecții, le-au tradus în limba engleză și le-au oferit partenerilor, iar în timpul orelor, au folosit, pentru aceștia, limba engleză, pentru ca ei să poată înțelege demersul didactic.

PROIECT DIDACTIC

UNITATEA ȘCOLARĂ: Liceul de Arte “Bălașa Doamna”, Târgoviște

DATA: 14.10.2019

CLASA: a II-a

ÎNVĂȚĂTOR: prof. învă. primar Păunescu Oana

ARIA CURRICULARĂ: Matematică și științe ale naturii

DISCIPLINA: Matematică și explorarea mediului

UNITATEA TEMATICĂ: Înfățișarea Pământului

FORMA DE REALIZARE: activitate integrată

SUBIECTUL LECȚIEI: Formarea, citirea și scrierea numerelor 0 - 1 000

TIPUL LECȚIEI: lecție de consolidare a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor

SCOPUL LECȚIEI: recapitularea, sistematizarea cunoștințelor și consolidarea deprinderilor de formare, citire și scriere a numerelor în centrul 0 - 1 000

COMPETENȚE SPECIFICE VIZATE:

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

1.1. Scrierea, citirea și formarea numerelor până la 1 000

1.2. Compararea numerelor în centrul 0 – 1 000

1.3. Ordonarea numerelor în centrul 0 – 1 000, folosind poziționarea pe axa numerelor, estimări, aproximări

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

O.1.1.1. – să scrie corect numere în centrul 0 – 1000 cu și fără sprijin în reprezentări;

O.2.1.1. – să citească corect numere în centrul 0 – 1000;

O.3.1.1. – să descompună corect numere în centrul 0 – 1 000;

O.4.1.2. – să compare corect numere în centrul 0 – 1 000;

O.5.1.3. - să ordoneze corect numere în centrul 0 – 1 000.

STRATEGIA DIDACTICĂ:

• **Metode și procedee:** conversația, explicația, învățarea dirijată de calculator, metoda cubului, brainstorming, puzzle, turul galeriei.

• **Mijloace de învățământ:** cub, fișe de lucru pe grupe, puzzle, markere, stilouri, creioane colorate, manualul digital.

• **Forme de organizare a activității:** activitate frontală, în perechi, pe grupe.

DURATA: 45 minute

Bibliografie:

• Breben, S.; Gongea, E.; Ruiu, G.; Fulga, M. – *Metode interactive de grup – ghid metodic*, Editura Arves;

• Cucuș, C. coord. - *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași, 1998;

• Ministerul Educației Naționale, *Programa școlară pentru disciplina Matematică – clasa pregătitoare, I și a II-a*, București, 2014.

ROLUL PROIECTELOR DE PARTENERIAT ÎN PREVENIREA ABANDONULUI SCOLAR

Prof. Scarlat Maria

Școala Gimnazială Specială “Constantin Pufan” Galați, jud. Galați

Ing. Nedelcu Sorin

Școala Gimnazială Specială “Constantin Pufan” Galați, jud. Galați

Proiectele de parteneriat sunt produse ale interacțiunii dascălilor din mai multe unități școlare, apte să atingă obiective interdisciplinare și să ofere copiilor noi orizonturi de comunicare pe fond emoțional și cognitiv. Într-un proiect copiii se maturizează, se pregătesc să devină gazde ori musafiri, să concureze ori să conlucreze. Proiectele de parteneriat solicită ieșirea din spațiul educațional curent în alte zone ale realului. Orice astfel de proiect se organizează în timp, spațiu, cu obiective, cu consumuri și realizări. Rampa de lansare a oricărui proiect este identificarea de nevoi și obiective ale copiilor și școlii, astfel încât aceștia să fie atrași de școală, să nu se gândească la abandon școlar, sub nicio formă.

Cooperarea și antrenarea tuturor factorilor care participă e esențială. Copiii trebuie să fie ajutați să construiască împreună cu alți copii pe care nu i-au cunoscut înainte, un climat socio-afectiv pozitiv. Activitățile în echipă creează oportunități de interacțiune și schimbare în personalitatea fiecărui copil. Parteneriatele au un conținut transdisciplinar deoarece prin realizarea proiectului se ating obiectivele de referință ale mai multor arii curriculare și activitățile propuse sunt extinse spre alte zone din afara școlii, astfel, copiii se apropie de realitatea cotidiană ce formează deprinderi de muncă în echipă, fiecare copil contribuind la succesul echipei, și fiind format să accepte părerile altora.

Parteneriatele trezesc interesul pentru cercetare, dezvoltă spiritul de colaborare și întrajutorare, sporesc încrederea în forțele proprii și creează cadrul propice pentru a colabora, a compara, a învăța de la ceilalți, a-și exprima părerile, gândurile, bucuriile, speranțele și cei timizi și cei mai puțin activi au ocazia să-și descopere calități pe care nu știau că le au.

Parteneriatele cultivă simțul civic, gustul pentru frumos și determină copiii să se maturizeze.

Fiecare dascăl își face un plan privind nevoile de învățare ale copiilor cu care lucrează.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

El este acela care face să apară două idei acolo unde există doar una, trebuie să se ocupe cu multă luare-aminte de copii, de aceste fapte minunate, lucrarea lui fiind aceea de a spori înzestrarea de care dispun copiii și de a suprima deficiența acestora, de a-i determina să nu abandoneze școala.

Mare responsabilitate are educatorul, dar lucru minunat este ca el să fie corect și înțelept; el trebuie să găsească metoda eficientă prin care să transmită copiilor mesaje pozitive, cunoștințe și informații utile pentru viitorul lor, pentru întreaga lor viață. Există, fără doar și poate, în cadrul aceleiași generații, diferențe de abordare, de stil, de gusturi, de educație, de preferințe, de obiceiuri, dar dincolo de toate aceste diferențe, toți copiii au în comun “acel ceva” prin care se identifică și care îi unește: dragostea.

Dascălul are un rol important în cunoașterea și promovarea metodelor didactice pentru prevenirea abandonului școlar.

Proiectele de parteneriat dau prilejul unei comunicări libere cu cei cunoscuți și cei pe care-i vor cunoaște copiii în parteneriate, o comunicare nonformală. O comunicare autentică cu elevul, reprezintă un liant foarte important în această relație. Întotdeauna, cadrul didactic trebuie să se poarte cu bunătate, cu îngăduință și cu dragoste față de copii, astfel și aceștia îl vor iubi, iar el își va îndeplini într-un mod plăcut lucrarea pedagogică.

Atitudinea cadrului didactic trebuie să fie una jovială și naturală, atunci când transmite elevilor cele mai importante lecții ale vieții. El are sarcina de a aduce pe chipul copilului zâmbetul și lumina, stări care sunt văzute de scriitorul rus Feodor Mihailovici Dostoievski ca fiind “cele două nestemate” ale copilăriei. În acest fel pășim alături, învățător și învățăcel, bucurându-ne împreună de creațiile noastre. Când copilul se deprinde cu o educație bună, el dobândește prin aceasta, o comoară inestimabilă și o glorie mai prețuită decât orice altă bogăție telurică.

Arta de a educa aduce cu sine o bucurie neprețuită, deoarece îndrumarea copilului în perioada primară a vieții acestuia, poate reprezenta contribuția noastră, ca educatori, la edificiul unei lumi mai bune și mai frumoase, din punct de vedere cultural, moral și social. “Meseria de profesor este o mare și frumoasă profesiune, care nu seamănă cu nici o alta, o meserie care nu se părăsește seara odată cu hainele de lucru. O meserie aspră și plăcută, umilă și mândră, exigentă și liberă, o meserie în care mediocritatea nu este permisă, unde pregătirea excepțională este abia satisfăcătoare, o meserie care epuizează și înviează care te dispersează și exaltă, o meserie în care a ști nu înseamnă nimic fără emoție, în care dragostea e sterilă fără forța spirituală, o meserie când apăsătoare, când implacabilă, ingrată și plină de farmec”.

Mulți cred că a fi dascăl înseamnă doar a prezenta informații în fața învățăcelilor, a evalua nivelul acestora și a realiza un clasament pe baza notelor. Această meserie este mult mai profundă, solicită calități speciale. Cei care doresc să urmeze o carieră didactică trebuie să gândească foarte

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

bine înainte de a face acest pas. Trebuie să fie conștienți de importanța profesiei, pentru că a fi profesor înseamnă să te dedici celor pe care îi educi, să le oferi dragostea și respectul față de ei.

Educația prin parteneriate este o educație de tip outdoor care completează ceea ce putem face în clasă cu preșcolarul, socializarea fiind un efect al său.

“Există mai mult în tine decât crezi!”, era motto-ul după care se ghida Kurt Hahn, fondatorul primei școli de Educație Experiențială Outdoor – *Outward Bound* – în 1941. În opinia lui, societatea modernă suferea de câteva „boli”, acestea apărând ca revers negativ al evoluției tehnologiei: declinul condiției fizice, al spiritului de antreprenoriat, al imaginației, creativității și abilităților practice, al autodisciplinării și al compasiunii interumane. Modelul educațional din școala lui Hahn putea fi sintetizat în următorul citat: „Consider că principala sarcină a educației este să asigure supraviețuirea următoarelor calități: o curiozitate inovatoare, o voință invincibilă, tenacitate în atingerea țelului, lepădare de sine și deasupra tuturor: compasiune! Pentru a realiza aceste deziderate e nevoie să descătușăm educația, s-o scoatem din clasă/sală de grupă, fapt urmărit de proiectele de parteneriat.

Proiectul de parteneriat pune altfel problema strategiei sau modului: *Cum învăț?* – De cele mai multe ori educația primită la școală are un aspect pur teoretic (Cognitiv). În educația Outdoor copilul învață totul în mod practic, activ, prin experiențe personale la care mai apoi reflectă pentru a extrage învățăturile conform obiectivelor propuse de dascăl. Acest mod de învățare, caracteristic Educației Outdoor, se numește Experiențial – *Înveți cu creierul, mâinile și inima!*

Copilul mic începe să învețe cu inima și continuă cu altele. Un vechi proverb chinezesc accentuează eficiența Educației Experiențiale: “*Ce aud – Uit, Ce văd – Îmi amintesc, Ce fac – Înțeleg*”. Educația Outdoor se adresează tuturor celor trei nivele de învățare: nivelul acumulărilor de cunoștințe (Cognitiv), nivelul deprinderilor fizice (Motric) și cel al individualizării unor trăsături de comportament (Afectiv).

Procesul de construire a modelului de educație în și pentru democrație e complex și trebuie să angajeze nu numai grupul de educatori din sistemul național de învățământ, ci și părinții, instituțiile culturale, mijloacele de comunicare în masă, într-un cuvânt, societatea în ansamblul său. Scopul final al educației îl constituie dezvoltarea copilului pentru a se putea manifesta ca subiect social activ. Acest lucru este posibil doar dacă familia în care trăiește și se formează copilul, școala la care învață și comunitatea, prin acțiunile sale, îl fac să se simtă protejat și să-și dezvolte personalitatea. În condițiile în care societatea românească se confruntă cu o serie de probleme greu rezolvabile (venituri insuficiente, șomaj, delicvență, droguri, trafic de carne vie, etc.), familia a devenit tot mai fragilă și vulnerabilă. Prin urmare, școlii îi revine tot mai mult rolul de a întări educația copiilor și tinerilor, de a susține familia și implicit de a contribui la îmbunătățirea climatului social al comunității.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Ca principal factor de cultură și civilizație, școala își centrează învățarea pe educație, care devine subiect activ al propriei deveniri. Teoretic, fiecare copil trebuie să aibă șanse egale la educație. Considerând școala ca principala instanță de socializare a copilului, integrarea școlară reprezintă o particularizare a procesului de integrare socială a copiilor prin formarea unor conduite și atitudini, a unor aptitudini și calități favorabile acestui proces. Cadrele didactice sunt garanții ale acestor rigori, ale spiritului care veghează asupra diferențelor, pentru a învăța, a cunoaște și a înțelege ceea ce ne leagă, ceea ce ne face asemănători, ceea ce ne apropie. Deseori ne punem întrebarea cum îi putem stimula pe copii, cum îi putem motiva pentru a deveni cetățeni responsabili și creativi dacă nu tocmai prin calitatea relației pedagogice a cărei bogăție este dimensiunea ei interculturală.

Pentru cadrele didactice este esențial să creeze relații pozitive în interacțiunea dintre semeni, să favorizeze dezvoltarea persoanei cât și a relațiilor constructive în grup, pentru a trăi sentimentul propriei identități. În ideea de a obișnui copiii să trăiască în relație cu cei din jur, să-și dezvolte stări afective pozitive, să manifeste interes, să-și formeze atitudini, să-și completeze aria de preocupare, mi-am propus să mă largesc sfera noastră de activități prin proiecte educaționale desfășurate la nivelul comunității locale, cât și prin implicarea în proiecte pe plan național și internațional. Proiectul este un complex de activități specifice noi, programate în conformitate cu un plan de activități, în scopul realizării unor obiective, într-un interval de timp definit, cu ajutorul unor resurse umane, tehnice și financiare, identificate ca atare la momentul elaborării propunerii de proiect.

Parteneriatul educațional este o atitudine abordată în sprijinul dezvoltării societății prin prisma educativă și presupune participare la o acțiune educativă comună, interacțiuni constructive acceptate de către toți partenerii, comunicare eficientă între participanți, acțiuni comune cu respectarea rolului fiecărui participant, interrelaționare. Parteneriatul educațional mai presupune, unitate de cerințe, de opțiuni, decizii și acțiuni educative, subordonate actului educativ propriu-zis care vine în sprijinul dezvoltării personalității copiilor, asigurându-le acestora realizarea autonomiei personale, prin valorizarea socială a fiecăruia dintre ei. Proiectul de parteneriat, formă modernă și complexă de învățare - evaluare, se bazează pe toate formele de organizare a activităților - individual, pe perechi, pe grupe, frontal-grupele participante devenind o comunitate de învățare, în care fiecare contribuie atât la propria formare, cât și la procesul de învățare colectiv.

Învățarea bazată pe proiect este o abordare instrucțională care angajează elevii într-o investigație bazată pe cooperare - comunicare - colaborare. Copiii află soluțiile problemelor prin:

- formularea și rezolvarea întrebărilor;
- dezbateri de idei;
- proiectarea de planuri sau experimente;

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- comunicarea ideilor și a rezultatelor unii altora;
- adresarea de noi întrebări;
- crearea de produse noi;
- extragerea concluziilor;
- formularea de predicții.

Această abordare are o eficiență crescută în creșterea motivației copiilor și în stimularea operațiilor superioare ale gândirii. Învățarea bazată pe proiect este o acțiune de cercetare și acțiune practică în același timp care s-a demonstrat științific ca ajută la prevenirea abandonului școlar, deviza fiind “NU ABANDONA - Rămâi alături de noi și va fi bine!”

Bibliografie:

- Bernstein Basil, “*Studii de sociologie a educației*”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1978;
- Bogdan Voicu, “*Renunțarea timpurie la educație: posibile căi de prevenire*”, Editura Vanemonde, București, 2009.

SECȚIUNEA 4

EDUCAȚIA ARTISTICĂ ȘI EDUCAȚIA ARTISTICĂ SPECIALIZATĂ: PREMISE, ACTUALITATE, VIITOR

INCONSISTENȚE TEORETICE ÎN MANUALELE DE EDUCAȚIE PLASTICĂ/EDUCAȚIE VIZUALĂ ȘI TEXTE CONEXE

Prof. Baldovin Cosmin

Liceul de Arte „Bălașa Doamna” Târgoviște, jud. Dâmbovița

Începând din anul 2021, lucrez la un text amplu cu privire la teoria științifică a artei, alta decât istoria artei, respectiv teoria expusă în manualele de Educație Plastică/Educație Vizuală, dar și în alte lucrări teoretice cu același stil și metodă de analiză. Pentru a fi o știință, teoria imaginii trebuie să fie coerentă, să nu se contrazică. Am găsit multe astfel de inconsistențe teoretice în textele aferente sau erori de abordare personale ale autorilor. Unele pot fi corectate de către autorii înșiși. Altele însă fac obiectul unor neclarități teoretice pentru care e nevoie de dezbateri în interiorul comunității de teoreticieni ai artei, în special a profesorilor de artă. Nu am să le expun pe toate, deoarece am obosi și eu și publicul, ci doar pe cele mai stringente, în speranța că, măcar în ceea ce privește pe acestea, ne vom pune de acord.

Acuarela

Acuarela se face de obicei cu tempera diluată cu apă. Dar se poate face și din vopsele acrilice și chiar din cele de ulei lungite cu esență de terebentină.

Pornind de la cutia cu tablete concentrate de vopsea care se dizolvă în apă, făcute de firma „Acuarela” din anii 1960, copiii au dat un sens greșit termenului „acuarelă”, prin care se confundă materialul cu tehnica. Primind acest sens deformat, termenul corect de „acuarelă” începe să primească deformări absurde precum „acuarea” (în sens de tabletă singură), după intuiția declinării la singular a cuvântului „acuarele”.

Sunt câțiva autori care se mulțumesc să considere acuarela o tehnică de lucru și nu un material de lucru, precum se poate vedea la pagina 32 din „Ghid metodic de educație plastică (pentru clasele I-IV)”, Editura Petrion, 1997. Dar sunt alți autori folosesc termenul cu sens de “material de lucru”, după cum se poate vedea în manualul de clasele a V-VIII, editat de Editura Didactică și Pedagogică din 1997, la pagina 51, autor Victor Pavel. Același lucru se poate vedea în „Manual Educație plastică pentru clasa a V-a”, Editura Ars Libri, 2017, pagina 12, autoare Elena Stoica Ionela Cârstea Adina Grigore. La fel la pagina 97 din „Ghid metodic de educație plastică”, Editura Compania, 2007, autor Ion Pîrnog. Aceeași situație poate fi văzută la pagina 12 din

manualul de „Educație plastică” de clasa a IX-a Editura Teora 1999, autori Voicu Florin și Ana Panaitescu.

Contrastul culorilor în sine (Contrast of hue)

Este alăturarea a 3 culori aflate poziționate într-un triunghi echilateral pe cercul culorilor, după cum l-a descris Itten. Două lucruri neclare remarc la descrierea acestui contrast în diferite manuale și lucrări specializate.

1. Primul este apariția condiționării flancării de alb și negru a culorilor contrastului, afirmată oarecum nesigur de Itten în „The Art of Color: The Subjective Experience and Objective Rationale of Color” (1974, Wiley), pagina 36, și apoi de alții. În cartea sa „Culoarea în artă”, Ed. Polirom, 2009, pagina 108, Liviu Lăzărescu acceptă această adăugare a lui Itten Același lucru îl susține și Daciana Ardelean în manualul de „Educație plastică în ciclul primar”, Editura Nagard, 2007, pagina 43. Dar sunt destui care au rămas fideli definiției inițiale a lui Itten, precum Victor Pavel în Manualul de clasele a V-VIII, editat de Editura Didactică și Pedagogică în 1997 pagina 23.

2. Cel de-al doilea lucru remarcat este definirea acestui contrast prin alăturarea de 3 elemente (culori), spre deosebire de celelalte contraste, unde alăturarea era de doar 2. În cartea sa sus menționată, Liviu Lăzărescu lasă să se întrevadă posibilitatea întrunirii contrastului din mai mult de 3 culori, fapt ce îl apropie de acord.

Contrastul închis-deschis (Contrast of light-dark)

Este alăturarea de elemente luminoase lângă cele întunecate. Din textele existente nu e clar dacă „contrastul luminos-întunecat” este același cu cel clarobscur. Itten în „The Art of Color: The Subjective Experience and Objective Rationale of Color”, pagina 54, vorbește de „contrastul cromatic luminos-întunecat”, de unde putem deduce existența unui „contrast acromatic luminos-întunecat”, care ar putea fi însuși contrastul clarobscur. Dar în „Design și Formă” („Design and Form: The Basic Course at the Bauhaus and Later”, editată în 1975 de „John Wiley & Sons”), la pagina 12, coloana 2, Itten identifică cele două contraste ca fiind unul și același, punând în paranteză „luminos-întunecat” atunci când vorbește despre cel clarobscur.

Același lucru se regăsește în „Manual Educație plastică pentru clasa a VI-a”, autoare Elena Stoica, Adina Șerbănoiu, Adina Grigore, Editura Ars Libri, 2019, pagina 24. La fel îl găsim și în „Culoarea în artă”, Editura Polirom, 2009, pagina 106, a lui Liviu Lăzărescu. La fel îl găsim și în manualul de „Educație plastică VII-a”, editura ALL Educational, 1998, pagina 5, autori Nicolae Filoteanu și Doina Marian. Dar aceiași autori, două pagini mai târziu, dau impresia că cred că acest contrast ar fi totuși două. Și Daciana Ardelean în manualul de „Educație plastică în ciclul primar”, Editura Nagard, 2007, pagina 43, e de părere că cele două trebuie diferențiate. La fel și Ion Șușală în „Curs de desen, culoare, modelaj, compoziție și metodică”, Editura Fundației România de Măine, 1999, pagina 40, le vede ca net separate.

Contrastul de cantitate (Contrast of extension)

Itten a fost influențat în teoretizarea acestui contrast de către teoria luminozității culorilor a lui Goethe. Acesta susținea că fiecare culoare are un anumit grad de luminozitate. La pagina 105 din aceeași carte a sa, “The Art of Color: The Subjective Experience and Objective Rationale of Color” (1974, Wiley), Johannes Itten vede contrastul de cantitate ca o proporție nearmonică între mărimile alocate complementarelor, ceea ce se traduce prin faptul de a fi secundar celui al complementarelor. Profesorii de atelier contemporani văd în cea mai mare măsură acest contrast ca fiind alăturarea de pete de mărimi diferite, precum Victor Pavel în manualul V-VIII, editat de Editura Didactică și Pedagogică, 1997, la pagina 23.

Clasificarea ritmului

În manualul de „Educație Plastică”, clasa a VI-a, editat de Editura Teora în 1998, începând de la pagina 38, Victor Dima a încercat o clasificare a variației formelor (ritmului), respectiv un număr de 9 tipuri:

- valoric;
- aglomerat-dispersat;
- liniar;
- de formă;
- dinamic;
- ascendent;
- descendent;
- orizontal;
- cromatic;

În manualul de clasa a VI-a, editat de editura „ALL Educational”, la pagina 56, autorii Nicolae Filoteanu și Doina Marian au clasificat chiar 16 tipuri, respectiv:

- ondulatoriu; - circular; - spiralat;
- în registre dispuse în sens orizontal;
- radial; - activ prin dilatare;
- al descreșterii; - vertical;
- realizat prin tehnică mixtă;
- al unor forme și culori semănate (atribuite) liber în suprafață;
- cu centru de interes; - dinamic;
- orizontal; - de linii;
- de forme;

În „Ghid metodic de educație plastică”, Editura Compania 2007, Ion Pîrnog clasifică și el variația formelor la pagina 114, astfel:

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

A. Configurații ritmice după aranjament

- de suprafață; - grupate;
- liniare cu diferite mișcări: rectilinii, zigzagate, curbe (circulare, concentrice, semicirculare, elipsoidale, spiralice, sinusoidale); - stelate; - furcate (evantai) etc.

B. Configurații ritmice după efectul impresiv-psihologic

- frontale; - de adâncime;
- ascendente/descendente;
- progresive/regresive;
- sistolice/diastolice;

Păreră mea despre cum pot fi rezolvate aceste probleme și altele asemenea pot fi găsite în cartea mea, la care încă lucrez, numită „Contribuții la dezvoltarea imagologiei”, ce poate fi accesată aici: <https://gabrielbaldovin.blogspot.com/2021/07/contributii-la-dezvoltarea-imagologiei.html>

CLASIC ȘI MODERN-METODE ȘI PROCEDEE UTILIZATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL MUZICAL SPECIALIZAT

Prof. Preda Oana Roxana

Liceul de Arte “Bălașa Doamna”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

prof. Bondu Alexandru

Liceul de Arte “Bălașa Doamna”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

În istoria învățământului românesc, elevii cu predispoziții și aptitudini spre anumite domenii au avut posibilitatea să-și dezvolte și să-și exprime aceste înclinații. În momentul actual, când societatea este într-o continuă schimbare datorată tehnologiilor avansate și posibilităților pe care le oferă acestea, științele pedagogice țin pasul cu dinamica societății și încearcă să aplice prin procedee specifice toate aceste acumulări de ordin economic, social, cultural. Astfel, o pedagogie sănătoasă și corect aplicată, poate conduce la formarea unor indivizi capabili să asigure calitatea vieții, indiferent de spațiul geografic în care s-ar afla.

Este știut faptul că indiferent la ce nivel se realizează educația muzicală, fie încorporată în cultura generală, fie specializată, are ca finalitate formarea individului ca o persoană ce știe să asculte, să simtă sau să perceapă un mesaj muzical, contribuind la dezvoltarea armonioasă a personalității sale, totodată devenind în cadrul societății în care trăiește un „consumator avizat” de artă.

În educația muzicală specializată, unde lecția se desfășoară individual și pe grupe, obținerea performanței depinde în mare măsură de strategiile de educare, de stilul de cooperare, dar mai ales de metoda utilizată de către cadrul didactic. La o privire superficială am fi tentați să afirmăm că metoda este utilă elevului, că se răsfrânge asupra lui, dar obiectul asupra căruia acționează metoda este de fapt conținutul disciplinei, de efectul acesteia beneficiază elevul. Pentru a putea alege metoda de predare potrivită, este important ca profesorul să cunoască funcțiile acestora, care ajută la o bună organizare și sistematizare a cunoștințelor de predare învățare.

Funcția cognitivă este un mod de a cerceta, de a descoperi, de a recunoaște adevărul. Metoda transformă posibilitățile în realitate, traduce un fapt de cunoaștere, de învățare a unei acțiuni proiectate de profesor în plan mental, conform unei strategii didactice, adică convertește în bunuri și experiențe personale pentru elevi anumite obiective prestabilite. De exemplu dacă un elev preia de la profesor tehnica exercițiului cuplată cu explicațiile de rigoare, în timpul liber, atunci când repetă,

elevul poate reactualiza cunoștințe teoretice ce au fost predate de către profesor.

Funcția formativ-educativă are la bază utilizarea oricărei metode și implică o anumită capacitate de influențare a altor laturi ale naturii umane deduse din întreaga activitate didactică desfășurată. Consecințele acestei funcții sunt concretizate în schimbări ale elevilor prin formarea unor noi deprinderi intelectuale, a unor noi convingeri și sentimente, capacități și comportamente, calități personale. Spre exemplu, elevul de la un liceu vocațional cu profil artistic se deosebește de un elev de la un alt profil prin structura personalității direcționată spre un tip de formare cu pondere în educația artistică.

Funcția instrumentală a metodei servește ca tehnică de execuție în rezolvarea problemelor de tehnică instrumentală prin modalități de lucru diversificate în vederea realizării unei interpretări de calitate.

Funcția normativă de optimizare a acțiunii nu se identifică întotdeauna cu acțiunea. În activitatea de învățare, profesorul prezintă elevului o succesiune de etape în vederea rezolvării din punct de vedere al tehnicii instrumentale a unui pasaj dintr-o lucrare, dispuse într-o anumită ordine. Prezentarea are la bază cunoștințele acumulate în perioada de pregătire inițială, dar și experiența personală. Sunt elevi care în această etapă descoperă alte modalități decât cele cerute de norme, ajungând însă la același rezultat. Cadrul didactic trebuie să aprecieze demersul elevului și să-l încurajeze în această acțiune, apreciind modalitatea personală de rezolvare, stimulând extinderea acestei caracteristici în activitatea ulterioară.

Întreaga activitate educativă se desfășoară ca un circuit străbătut în școală, care solicită eforturi depuse de cei doi parteneri în educație. Pe acest traseu, de la intenții concretizate în obiective, la finalități concretizate în competențe, se interpun metode variate, cerute de factorii implicați, conținut, obiective, finalități, condiții de învățare. De aceea, este foarte importantă alegerea metodelor cele mai eficiente care se asociază cu mijloacele materiale, conținuturi și forme de activitate. Toate acestea, în interacțiune, formează strategii de învățare, în care metoda este purtătorul de acțiune. Nu există metode care să aparțină în mod exclusiv unei discipline, dar ele au un caracter specific pentru fiecare. Cele mai importante metode folosite în educația muzicală specializată sunt: exercițiul, observarea, demonstrația, problematizarea, asaltul de idei (brainstormig).

Într-o paralelă dintre metode clasice și moderne, se pot observa diferențe ale acelorași metode în trecut și în prezent.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Metode clasice	Metode moderne
Pun accent pe însușirea materiei	Dau întâietate personalității, exersării și dezvoltării capacității și aptitudinilor
Sunt centrate pe activitatea profesorului, promovează un învățământ „magistral”	Sunt axate pe activitatea elevului
Elevul este privit mai mult ca obiect al instruirii	Devine deopotrivă obiect și subiect al actului de instruire și educare, al propriei sale formări
Sunt orientate spre produs, prezintă știința ca o sumă cunoștințelor finale	Își îndreaptă atenția spre proces, spre elaborările personale
Impun o conducere rigidă a instrucției	Încurajează munca independentă, inițiativa, creativitatea
Promovează competiția	Stimulează cooperarea, parteneriatul, ajutorul reciproc
Se bazează pe motivația exterioară cu evidente elemente de constrângere, de frică de reprimare	Dezvoltă o motivație interioară ce izvorăște din satisfacțiile învățării, din bucuria succeselor obișnuite
Întrețin relații rigide, autocratice între profesor și elev	Raporturile profesor-elev promovează relații democratice, de cooperare

Pentru fiecare paralelă există corespondent în realitate. Dacă în perspectiva clasică, specificul metodei constă în instrucția în care profesorul își începe activitatea impunând o structură a lecției clasice în care acesta explică, oferă informații și obligă elevul să și le însușească, din perspectiva modernă, învățarea constă în implicarea în actul de formare și dezvoltare a elevului, adăugându-se următoarele atribute ale creativității acestuia: implicare, cooperare, inițiativă, independență și chiar inventivitate.

Pedagogia instrumentală contemporană tinde către perfecționarea continuă a lecției și către o participare activă a elevului în cadrul orelor de curs.

Se pune tot mai mult accentul pe euristica, pe găsirea căilor optime de dezvoltare a capacităților creatoare ale elevilor prin descoperire, prin participare activă și nu către explicații urmate de exemplificări unice în care elevului i se oferă o singură formulă creatoare din mulțimea de posibilități pe care le-ar putea avea la dispoziție.

Așadar, euristica se înscrie în linia celor mai nobile idealuri pedagogice, dar pe de altă parte, profesorul trebuie să fie și un transmițător al valorilor tradiției.

Creativitatea și inovația profesorului constau în capacitatea de a realiza lecții în care textul muzical să fie descifrat și tălmăcit în așa fel încât elevul să poată fi considerat un recreator al

operelor respective.

În activitatea didactică instrumentală, studiul elevului nu reprezintă numai modalitatea în care acesta rezolvă problemele discutate la lecție. Studiul elevului și implicarea lui activă înseamnă mult mai mult pentru ca prin acesta, elevul se poate apropia sau depărta de indicațiile ce i se solicită.

Din punct de vedere teoretic, studiul individual al elevului ar trebui să acopere ca durată mai mult de 90% din timpul acordat efectiv instrumentului, ceea ce înseamnă că profesorul îl poate influența pe elev în cadrul clasei, o perioadă foarte scurtă de timp.

De aceea, numai printr-o participare activă a elevului în cadrul orelor de curs prevăzute de planul de învățământ, elevul poate asimila și continua procesul de instruire și în cadrul studiului individual. Astfel, profesorul trebuie să asigure prin modalități adecvate atât transmiterea propriu-zisă a mesajului metodico – artistic - instrumental, dar și să-l determine pe elev să studieze într-un anumit fel, cu perseverență și continuă participare.

Un elev niciodată nu va fi determinat să studieze într-un anumit fel numai prin indicații metodice ci și prin folosirea cu măiestrie a elementelor de motivație și afectivitate.

Chiar dacă interpreții „citesc” partituri compuse de altcineva, totuși, creativitatea constă în interpretarea cu afectivitate, cu originalitate a pieselor. O anumită lucrare muzicală se percepe și se redă într-un anumit fel dacă este trecută prin filtrul creativității. Dacă aceeași lucrare este interpretată de elevi ai aceluiași profesor, aceasta sună diferit în funcție de aportul personal al elevilor, sau, putem merge mai departe spunând că, de multe ori, sună diferit chiar dacă este interpretată de același interpret. Bineînțeles, rolul profesorului este foarte important, dar personalitatea elevilor, tehnica acestora, dar mai ales imaginația, creativitatea, își spun cuvântul, mai ales dacă au fost îndrumați în acest sens.

De-a lungul timpului s-a demonstrat că talentul este rezultatul unei evoluții continue. Astfel, copiii minune, pe lângă aptitudinile specifice, au manifestat un talent timpuriu datorită educației primite. Dacă Mozart nu ar fi crescut într-un climat muzical, geniul componistic s-ar fi manifestat mult mai greu sau poate niciodată. Tocmai de aceea, operele timpurii nu pot egala ca valoare pe cele compuse în plină maturitate artistică. Enescu spunea referitor la opera „Oedip”: „Scriu o dată și șterg de o sută de ori”, iar Stravinsky scria: „Se crede că pentru a avea o activitate creatoare trebuie să așteptăm să ne vină inspirația; dar aceasta este o gravă eroare, fiindcă așa cum pofta de mâncare vine mâncând, tot astfel munca cheamă inspirația”.

În concluzie, profesorul trebuie să asigure prin modalități adecvate atât transmiterea propriu-zisă a mesajului metodico – artistic - instrumental, dar și să-l determine pe elev să studieze într-un anumit fel, cu perseverență și continuă participare, îmbinând și folosind cu abilitate metodele clasice și cele modern.

Bibliografie:

- Bălan, Theodor, *Chopin, poetul pianului*, București, 1968
- Coman, Lavinia, *Pianistica modernă*, Editura UNMB, București, 2006
- Coman, Lavinia, *Vrei să fii profesor de pian*, Editura UNMB, București, 2007
- Cucuș, Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, 2014
- Gorgăneanu, Meteșan; Lucia, Crinela, *Didactica educației muzicale specializate*, Editura Muzicală, București, 2011
- Lupu, Jean, *Educarea auzului muzical dificil*, Editura Muzicală, București, 1988
- Mureșan, Pavel, *Învățarea eficientă și rapidă*, Editura Ceres, București, 1990
- Panișoară, Ion Ovidiu, *59 de principii de pedagogie practică*-Editura Polirom
- Pitiș, Ana și Minei Ioana, *Tratat de artă pianistică*, Editura Muzicală, București, 1982
- Sombart, Elizabeth, *Muzica în inima fascinației*, Editura Spandugino

MASCA ÎN ARTELE PLASTICE ȘI DECORATIVE

Prof. Cobianu Monica

Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

Scopul acestei lucrări este acela de a expune câteva direcții de cercetare teoretică și rezultatele obținute în urma derulării unei activități practice împreună cu elevii, în săptămâna dedicată programului „Școala altfel. Să știi mai multe, să fii mai bun!” (în anul școlar 2018-2019).

Având caracter extracurricular și specific artistic, activitatea s-a concretizat ca urmare a feed-back-ului pozitiv constatat pe baza efectuării unor sondaje de testare a receptivității elevilor cu privire la tema propusă, apoi întreprinderea unei documentări individuale, personale și ulterior fixarea obiectivelor pentru activitatea propriu-zisă, desfășurată cu elevii.

Intenția fiind aceea de a crea un context nou de învățare și de a-i determina pe elevi să-și pună în valoare competențele dobândite prin studiul interdisciplinar, am considerat că tema propusă poate valorifica deopotrivă creativitatea și originalitatea și poate conduce, totodată, la conștientizarea unor conexiuni firești între modalitățile de figurare a chipului în artă și trăsăturile antropologice, caracteriologice sau de expresie, ajungând până la aspecte ce țin de semantică în ceea ce privește *masca*.

Așadar, această prezentare vizează expunerea unei activități experimentale de atelier și poate fi socotită exemplu de bună-practică doar în măsura în care, printr-o evaluare obiectivă, se consideră că, atât rezultatele activității cât și impactul asupra creativității elevilor, s-a dovedit a fi la un nivel pozitiv.

Pentru o parcurgere punctuală a lucrării, am împărțit cuprinsul pe două paliere, dat fiind faptul că sunt aduse laolaltă rezultatele a două acțiuni de aprofundare a temei măștii: pe de o parte realizarea unei sinteze a cercetării teoretice minime, întreprinsă din dorința de a prezenta elevilor cu claritate și concizie câteva informații de bază în vederea captării interesului pentru tema măștii și, pe de altă parte, prezentarea demersului activității practice de creație, care implică realizarea, la final, a unei expoziții de măști ceramice în miniatură.

Prin urmare, în cuprinsul referatului sunt sintetizate câteva informații fundamentale privind reprezentarea măștilor în artele plastice și decorative, raportate la evoluția cronologică a istoriei artelor și punctând posibile conexiuni cu arta modernă, prin faptul că masca se regăsește, ca motiv și sursă de inspirație, în formele de artă actuale. Pe de altă parte, am găsit util a integra în a doua

parte a conținutului acestei prezentări, comentarii și fotografii ale lucrărilor rezultate în urma activității de atelier derulate în școală, dorind să evidențiez prin intermediul acestor finalități, modul de abordare a temei de către elevii din clasele V-IX de la Liceul de Arte „Bălașa Doamna”. Așadar, am considerat a fi potrivit să completez sinteza unei minime cercetări teoretice cu dovezi ale aplicației practice, în activitatea de atelier.

Deși cuvântul „mască” este pus în relație cu sinonime precum: a ascunde, a tăinui, a acoperi, a camufla, a deghiza, a disimula, a travesti, multe dintre lucrările teoretice de specialitate tratează, mai degrabă, problema identificării caracteristicilor fizionomice, particulare, ori pe cea a descoperirii resorturilor sufletești ce-i determină pe artiști sau pe meșterii populari să abordeze tema măștii și mai puțin problema ridicată de simbolistica în sine. Este cunoscut, însă, faptul că formele și semnele plastice sunt încărcate de mesaj, iar semiotica este un aspect greu sau chiar imposibil de disociat de opera de artă.

Utilizarea măștilor de-a lungul timpului este pusă pe seama a două motivele esențiale: folosirea în scopuri magico-ritualice sau războinice, ori utilizarea cu finalități de spectacol (carnaval). Fără dubii putem spune, însă, că indiferent de scop, masca exercită o puternică atracție asupra oamenilor, prin simplul motiv că atribuie celui ce o poartă, trăsături eroice, terifiante sau comice.

În prima situație, a manifestării ritualurilor magico-religioase, oficiate îndeosebi la evenimente dramatice (moarte/ înmormântare), măștile erau folosite cu scopul protejării de energiile negative. Se cunosc diferențe de percepție privind cultul măștii. Un exemplu de menționat este deosebirea dintre culturile celor două popoare-african și român, conform cărora, masca este purtată de participanții la cortegiul funerar, în primul caz având rolul de a-l proteja pe defunct, iar în al doilea de a proteja prietenii și rudele rămase în viață.¹²

De asemenea, este de remarcat faptul că, „grija pentru protecția familiei și confecționarea măștilor după tradiția locală demonstrează apartenența la un tipar de gândire colectivă”¹³.

În timp, sub influența practicilor creștine s-a renunțat la practicarea acestor așa-numite „ritualuri de trecere”, lăsând loc unui nou mod de abordare a temei măștii: ca formă cu expresie teatrală, ce marchează trecerea de la dialogul cu forțele exterioare, la dialogul cu Sinele. În această nouă conjunctură, cercetătorii fenomenului fac referire la „interiorizarea măștii”, în sensul abandonării, pentru un timp, a identității, fără a o schimba pe cea reală.

În lucrările de specialitate apare afirmația conform căreia „masca este izvorâtă din teama

¹² Romulus Vulcănescu, *Măștile populare*, București, Editura Științifică, 1970, p.153;

¹³ Anca-Doina Ciobotaru, (coautor Irina Dabija), „Masca populară – Marcă a identității culturale”, Conferința Internațională Identitatea Culturii Românești în Contextul Integrării Europene organizată de Academia Română și Institutul de Filologie A. Philippide, Iași, 22-23 September 2006, ISBN 973895321 – 9;

omului de exterior și de el însuși. Masca este creația prin care omul devine mai puternic.”¹⁴

Dacă în cazul altor culturi măștile erau prezente îndeosebi în ritualurile magice de invocare sau venerare a divinităților locale, pentru români utilizarea măștilor s-a perpetuat în timp prin asociere cu sărbători religioase creștine, ceea ce denotă o modalitate de adaptare a unor credințe străvechi la contexte noi socio-culturale. Așa se întâmplă că măștile populare românești folosite în perioada Anului Nou conferă purtătorilor noi identități, reflectă diferite profesii (cioban, vraci, preot, negustor, etc.), mijlocesc pentru a face posibil un performance modern cu implicații tradiționale, pentru a aduce în atenție ideea schimbării și a noului început.

Prin aspect, simbol și semnificația ei, masca este un obiect-ființă, desprins de lumea realului. Purtătorul măștii se desprinde de propria identitate și intră într-un rol care îl eliberează de tensiuni, devine liber, detașat de reguli și legi, iar acțiunile lui „răstoarnă” lumea, creând, pentru un timp, altă lume.

Dacă în trecut măștile jucate la cumpăna dintre ani aveau rol de protecție, legătură spirituală cu forțele supranaturale, având funcții magice, astăzi acestea și-au pierdut simbolismul, devenind mijloace de expresie plastică, unde magicul a subordonat esteticul în dorința de a impresiona asistența și de a crea spectacol la trecerea simbolică dintre ani.

Formele, volumele, liniile și culorile sunt cele care aduc, alături de materialele utilizate, nota distinctivă a fiecărui tip de mască. Prin urmare, individualizarea măștilor se manifestă la nivelul formelor de expresie plastică și al semnificației.

Este puțin probabil, însă, ca aceleași raționamente să fi stat la baza realizării celor mai vechi măști descoperite, datate ca având o vechime de peste 8000, respectiv 9000 de ani. Este vorba despre *masca din ceramică* găsită pe șantierul autostrăzii Sibiu-Nădlac, în anul 2012, în cadrul celei mai vechi așezări neolitice din România și din Europa, respectiv *masca din piatră* găsită în zona orașului Hebron din sudul Cisiordaniei, în Palestina istorică. Deși ambele sunt tratate în volume sintetice, pentru masca descoperită pe teritoriul țării noastre este evidentă intenția de detaliere și individualizare a formei, spre deosebire de a doua mască, ce-și are originea în Orient, în cazul căreia simplitatea potențează caracterul de maximă generalizare a reprezentării unui chip cu formă ovoidă.

Mergând pe firul cronologic, putem spune că pentru perioada antichității, este deja firescă realizarea măștilor ca forme de reprezentare/ întruchipare a imaginii și caracterului pe care l-au avut odinioară defuncții, fiind de menționat faptul că, în funcție de civilizație și de abilitățile artistice și tehnice ale făuritorilor, măștile puteau fi realizate din ceară, ceramică sau metale prețioase, asemeni celor de la etrusci, fenicieni sau micenieni și egipteni. Conform istoricului de artă Adriana Crainic-

¹⁴ Carmencita Izac Brojboiu, „Masca în teatrul modern (european din a doua jumătate a secolului XX) – semn și simbol”- teză de doctorat susținută la Universitatea de Artă și Design Cluj-Napoca;

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Botez, pe pereții locuințelor, etruscii păstrau măștile de ceară ale rudelor defuncte, măști ce „au fost sursa evoluției viitoare a portretului roman”¹⁵. De asemenea, în prezentarea referitoare la modul în care arta reflectă tipologia poporului micenian, autoarea menționată apreciază faptul că „măștile funerare din aur (...) sunt impresionante atât prin expresia chipurilor cât și prin virtuozitatea meșteșugului turnării metalelor”¹⁶.

O altă particularitate regăsim în cazul măștilor feniciene, realizate din ceramică, dar și mai des din pastă de sticlă și având dimensiuni mici, de 4-7 cm, fiind purtate ca bijuterii sau amulete pentru a îndepărta spiritele rele.¹⁷

Despre măștile funerare egiptene se susține ideea că preiau expresia hieratică a figurii faraonului, pentru a perpetua concepția despre detașarea și superioritatea acestuia față de muritorii de rând, însă, există și situații în care masca exprimă surâsul delicat, așa cum se întâmplă în cazul măștii lui Tutmosis III, dinastia XVIII, sau unește semnele durerii fizice, ale tristeții și ale plânsului, cum se întâmplă în cazul măștii tragice.

Nu trebuie omis faptul că în Grecia antică au luat naștere speciile literare ale genului dramatic și, bineînțeles punerea în scenă, cu ajutorul măștilor, a spectacolelor de teatru. Capătă o importanță deosebită evidențierea caracterului uman, a diferitelor temperamente cât și a mobilității emoțiilor, iar jocul de roluri este pus în valoare de măști cu expresii variate. Prin alăturarea celor două grimase în opoziție - *vesel-trist* - se surprinde însăși esența artei teatrale: a trăi și a transmite emoții prin schimbul de identități.

Deși referirea nu are o conexiune strictă cu tema măștii, consider că se poate face o legătură relevantă privind bogăția expresiilor faciale ce pot fi „valorificate” deopotrivă de actori și de mascherari - creatorii de măști. Observația se referă la numeroasele studii de expresie realizate de Leonardo da Vinci, ce denotă atenta cercetare a anatomiei și mecanismelor fizionomice de exteriorizare a stărilor afective, aspect ce s-ar lega foarte bine de cele menționate puțin mai sus.

Chiar dacă pune accent pe umanitate, renașterea, cu ai săi titani cu spirit enciclopedic, nu lasă, însă, complet în umbră, creațiile pline de încărcătură emoțională și modul de abordare a chipului și a măștii în perioada Evului Mediu. De aceea, se cuvine a fi precizat măcar faptul că, felul în care sunt reprezentate mascheroanele și figurile grotești specifice sculpturii romanice și gotice, marchează climatul socio-cultural și mentalitatea oamenilor din acea perioadă, dovedindu-și puternica influență asupra psihicului uman, prin testarea capacității de transpoziție, de identificare. Aceste tipuri de figuri decorative, tributare cadrului arhitectural, își vor revendica importanța prin revenirea lor în plastica fațadelor baroce, datorită faptului că acest curent de secol XVII aduce din

¹⁵ Adriana Crainic-Botez, *Istoria artelor plastice*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1995, p.134;

¹⁶ Ibidem, p.58;

¹⁷ Cf. *Civilizații dispărute*, București, Editura Reader's Digest, 2009, p. 153;

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

nou în atenție teatralitatea și patosul, ce fuseseră lăsate, pentru moment, deoparte, în timpul renașterii, ale cărei capodopere, deși savante, emanau echilibrul clasic și simțul măsurii, regăsit în toate formele de artă.

Urmând barocului, stilul rococo, și în mod expres cel venețian, aduce în atenție tema balului mascat. Alăturarea *mască-Veneția* ne duce cu gândul la cunoscutele măști purtate de turiștii din întreaga lume la Carnavalul venețian. Puțini știu, însă, că această manifestarea s-a desfășurat încă din 1296, iar rolul măștilor era acela de a ascunde diferențele dintre clasele sociale, dând posibilitatea tuturor să participe la sărbătoarea trecerii de la sezonul de iarnă la cel de primăvară.

„În ceea ce privește varietatea măștilor venețiene, se cunosc cinci tipuri: masca Bauta - care acoperă de obicei toată fața, existând și unele doar până la nivelul gurii, astfel încât mâncatul, băutul și vorbitul să fie mai ușoare; masca Columbină - mască doar pentru jumătatea feței, foarte frumos decorată, uneori chiar cu aur sau argint; masca Moretta - foarte populară printre femeile venețiene, deoarece pune în valoare trăsăturile feminine; masca Volto sau Larva - este de obicei albă și este purtată cu o pelerină și o pălărie tricorn și masca Medico Della Peste - care deși este macabră este foarte populară, cu un cioc lung și ochi rotunzi, acoperiți cu discuri de cristal.”¹⁸

Măștile sunt realizate de așa numiții “mascherari”, iar recunoașterea lor ca breaslă are loc încă din 1436. Aceștia colaborau cu pictorii, care le desenau fețele pe modelul de gips, acordând foarte multă atenție detaliilor. Formele erau apoi prelucrate de mascherari și decorate cu aur, argint, picturi deosebite, cristale sau pene.

Deși au o influență deosebită asupra artei moderne, măștile africane își revendică valoarea prin faptul că se regăsesc, ca opere de sine stătătoare, foarte bine cotate, în marile colecții de artă. Admirația pentru măștile africane o regăsim la Picasso, Brâncuși, Nolde, și nu doar în mărturisiri, ci în creațiile propriu-zise. *Domnișoarele de la Avignon* sau sculpturile cubiste, cu linii minimaliste, își revendică inspirația din arta primitivă africană. Sculptura neagră e prețuită pentru calitățile de compoziție abstractă, geometrică, asemeni celei mai bune arte moderne. Și nu ar fi singura excepție privind întoarcerea la începuturile manifestărilor artistice, căci, iată, regăsim influența culturilor băștinașe oceanice în sculpturile lui Gauguin, ce-și dorea să lucreze „asemeni sălbaticilor” tahitieni, regăsim fizionomii scheletice și măști hidoase în lucrările lui Ensor, preocupat să-și exprime cele mai profunde neliniști, sau ne impresionează cromatica mexicană contrastantă, inspirată de măștile civilizațiilor antice sud-americane.

Masca se regăsește și în cultura indienilor, iar în cea a japonezilor nu numai că e nelipsită, ci i s-a dedicat un adevărat cult. Teatrul Noh, solemn și grav, este foarte cunoscut prin faptul că

¹⁸ Cf. <https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/top-10-lucruri-de-stiut-despre-mastile-venetiene>

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

performerii folosesc măști decorative, utilizate în dansuri antice sau devenite arhetipuri împrumutate din mit. De asemenea, acest tip de teatru, precum și festivalurile Shinto- ale prosperității, aduc în atenție măști extrem de populare precum: măștile Oni- de demoni roșii, fioroși; măștile Tengu, ce sperie spiritele rele și le alungă; măștile Kitsune sau măștile de vulpi ce își schimbă forma; măștile Hiottoko/ Okame- măști comice, specifice clovnilor japonezi (bărbat/femeie); măștile Men-yoroi purtate de războinici și samurai.

Așadar, prin câteva asemenea direcții de cercetare, am dorit să trezesc curiozitatea elevilor pentru acest subiect și provocarea de a crea propria mască, fără a le impune altceva decât să încerce să fie originali.

Activitatea practică pe care am desfășurat-o cu elevii în săptămâna dedicată Programului „Școala altfel. Să știi mai multe, să fii mai bun!”, a avut tema „Pictură pe obiecte din pastă ceramică (Măști în miniatură)”. Obiectivele pe care le-am vizat, precum și competențele de atins reies din fișa de activitate conexă:

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE
LICEUL DE ARTE „BĂLAȘA DOAMNA”TÂRGOVIȘTE
Strada PÂRVAN POPESCU NR.60, TEL/FAX 0245 21 11 66
Cod poștal 130078, Dâmbovița, România

E-mail: contact@balasadoamna.ro

Site-web: www.balasadoamna.ro

FIȘĂ DE ACTIVITATE – ȘCOALA ALTFEL 2018-2019

1. **Titlul activității:** Pictură pe obiecte din pastă ceramică. (Măști în miniatură).
2. **Coordonatorul/ Coordonatorii activității:** COBIANU MONICA
3. **Profesor/i colaborator/i:** ---
4. **Data desfășurării:** zilnic, în perioada 15 - 18. 04. 2019
5. **Durata activității:** câte 4 ore pentru fiecare grup țintă
6. **Grupul țintă:** - clasa a V-a B, clasa a VI-a B; clasa a VII-a B (grupa I); clasa a VIII-

a B (grupa II) și 8 elevi din clasa a IX-a B

7. **Obiective:**

1. asimilarea, în context non-formal, a unor cunoștințe interdisciplinare (arte, antropologie, etnografie);
2. realizarea de forme tridimensionale, neconvenționale, ca suport pentru pictura în culori de apă;
3. obținerea de expresivități plastice prin schimbarea atributelor fundamentale ale formei;
4. organizarea unei mini-expoziții cu produsele/ rezultatele activității practice.

8. **Descrierea activității:**

În cadrul activității propuse, elevii au primit informații privitoare la tema măștii (scopul utilizării, realizare, semnificații, comparații privind specificul stilizării, etc.), au vizualizat imagini cu tipurile reprezentative de măști din diferite culturi/ civilizații și, ulterior, au putut modela, din pastă ceramică, măști în miniatură, aplicând, procedee de lucru deprinse la disciplinele de specialitate (modelajul prin presare, adăugare, incizare, asigurarea armăturii de rezistență, obținerea de texturi ale suprafeței, la care se adaugă procedee și tehnici ale picturii, precum: modeleul și modulația cromatică, vibrația de factură, nuanțarea, obținerea efectului de „patină”).

După uscarea măștilor modelate, fiecare elev a pictat propria lucrare în culori de apă (tempera sau acrilic), apoi a fost aplicat lac pentru a proteja suprafața pictată.

Cu micile lucrări rezultate a fost organizată o expoziție inedită în atelierul M8, de la mansarda liceului.

9. **Rezultate așteptate:**

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

a. S-a urmărit ca aplicarea și combinarea de procedee învățate la discipline de studiu din aceeași arie curriculară, asociate cunoștințelor din diferite domenii să trezească elevilor interesul pentru interdisciplinaritate și să crească nivelul curiozității pentru nou, pentru învățarea prin joc și experimente de creativitate;

b. Încercarea de a provoca, la elevi, forme noi de exprimare prin intermediul artei, prin asocieri neașteptate, prin încurajarea creativității.

10. Modalități de evaluare a activității:

Lista de prezență, fotografiile, lucrările obținute (produsele finale ale activității), mini-expoziția realizată.

Semnături: Monica COBIANU

La activitate s-au înscris 58 de elevi, însă numai 50 dintre ei au participat la cele două ședințe de lucru, constând în modelarea măștilor și ulterior în pictarea lor.

Deși li s-au prezentat informații despre originea și rolul măștii, însoțite de imagini exemplificatorii pentru cele mai semnificative categorii de măști (africane, populare românești, de carnaval, amerindiene, japoneze etc.) elevii nu au abordat o tipologie anume, ci au urmărit în special să creeze ceva original, să „modeleze” personaje cu fizionomii unice. Pentru a obține expresivități cât mai variate, elevii au făcut experimente de deformare prin două modalități: prin tehnica modelajului formei și prin sugerarea volumului și a texturilor prin pictură.

Așadar, am dorit să tratăm tema măștii, în abordare tridimensională. Modelarea în pastă ceramică și pictarea ulterioară a unor măști de dimensiuni relativ mici, a constituit un experiment de creativitate, care să-i provoace pe elevi să îmbine priceperea de a opera cu volume, de a sugera diferite texturi și materialități prin incizarea, presarea, adăugarea de material, dar și obținerea de expresivități prin amestecuri cromatice și suprapuneri grafice. Cei mai mulți dintre elevi au încercat să surprindă caractere umane prin grimasele întipărite pe portretele din ceramică și s-au bucurat de libertatea de a deforma în voie fizionomiile modelate, din dorința de a fi cât mai originali.

Participanții au trăit satisfacția de a fi creatori, prin implicarea efectivă dar și prin evaluarea critică a rezultatelor activității, a propriilor lucrări, cât și ale colegilor.

La finalul activității, după ce lucrările realizate au fost expuse pentru prezentare, atât autorii micilor lucrări, cât și vizitatorii curioși să vadă mini-expoziția, au putut constata diferențe uimitoare de abordare și o creativitate deosebită de care au dat dovadă copiii, aspecte pe care le-am socotit ca semn al unei oportunități fructificate pozitiv pentru a crea într-un context inedit, pentru a stârni interesul și a genera satisfacție, mulțumire, așadar, o experiență de învățare plină de folos!

Bibliografie:

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- Ciobotaru, Anca-Doina, (coautor Dabija, Irina), „*Masca populară – Marcă a identității culturale*”, Conferința Internațională Identitatea Culturii Românești în Contextul Integrării Europene organizată de Academia Română și Institutul de Filologie A. Philippide, Iași, 22-23 September 2006, ISBN 973895321 – 9

- Crainic-Botez, Adriana, *Istoria artelor plastice*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1995

- Ghițescu, Gheorghe, *Anatomie artistică Vol III*, Editura Atelier 2000, Galați, 2000

- Goldwater, Robert, *Primitivismul în arta modernă*, Editura Meridiane, București, 1974

- Izac Brojboiu, Carmencita, „*Masca în teatrul modern (european din a doua jumătate a secolului XX) – semn și simbol*”- teză de doctorat susținută la Universitatea de Artă și Design Cluj-Napoca

- Vulcănescu, Romulus, *Măștile populare*, București, Editura Științifică, 1970, p.153

- XXX, *Civilizații dispărute*, București, Editura Reader's Digest, 2009

Siteografie:

- <https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/top-10-lucruri-de-stiut-despre-mastile-venetiene>

- <https://www.artantik.info/arta-africana-influentele-artei-africane-in-arta-moderna-europeana>

- <http://www.imperialtransilvania.com/ro/2018/06/17/citeste-stirea/argomenti/traditions/articolo/mastile-traditionale-romanesti-o-reprezentare-a-lumii-arhaice.html>

O LEGENDĂ CARE POARTĂ NUMELE „DINU LIPATTI”

Prof. Dumitru Andreea-Clara

Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

Prof. Socaciu Carmen-Gabriela

Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

Legăturile familiei Lipatti cu muzica erau constante și profunde. Constantin Lipatti, bunicul lui Dinu Lipatti, meloman înfocat, fusese un virtuoz al chitarei și flautului. Fiica sa, Sofia era de asemenea absolventă la clasa de pian a **Conservatorului de Muzică din Viena**. Deși a studiat vioara cu Karl Flesch și Pablo de Sarasate și ar fi putut desfășura o activitate muzicală de succes, Theodor Lipatti, fiul lui Constantin și tatăl lui, Dinu, a preferat totuși cariera diplomatică. Soția sa Anna, născută Racoviceanu, o pianistă talentată îl acompania deseori în cadru familial. Într-o astfel de atmosferă s-a născut în data de 19 martie 1917, la București, Dinu Lipatti, al cărui naș de botez a fost nimeni altul decât George Enescu.

Deși a studiat vioara cu Karl Flesch și Pablo de Sarasate și ar fi putut desfășura o activitate muzicală de succes, Theodor Lipatti, fiul lui Constantin și tatăl lui, Dinu, a preferat totuși cariera diplomatică. Soția sa Anna, născută Racoviceanu, o pianistă talentată îl acompania deseori în cadru familial. Într-o astfel de atmosferă s-a născut în data de 19 martie 1917, la București, Dinu Lipatti, al cărui naș de botez a fost nimeni altul decât George Enescu.

Dinu (Constantin) LIPATTI (19 martie 1917, București - 2 decembrie 1950, Geneva), a fost un celebru **pianist, compozitor, critic muzical și profesor** român. Cei 16 ani de carieră artistică-din cei 33 de ani de viață, l-au situat printre marii pianiști ai lumii. A fost ales postum, membru al Academiei Române.

Studiile muzicale le-a început din copilărie cu Mihail Jora (teorie-solfegiu, pian), fiind mai apoi acceptat ca elev de către exigenta profesoară de pian, Florica Musicescu, care l-a ferit de mentalitatea unui "copil minune", dându-i în schimb o educație artistică serioasă, care să-i permită dezvoltarea talentului său nativ. Între timp este admis la Conservatorul din București, unde studiază cu profesori de renume, precum Mihail Jora, Dimitrie Dinicu, Mihail Andricu ș.a.

A obținut de-a lungul carierei sale numeroase premii și distincții: medalia de argint pentru compoziție, a Republicii Franceze (1937), premiul I de compoziție George Enescu (1934). În 1933 participă la Concursul Internațional de pian din Viena. Faptul că i s-a decernat doar al doilea premiu l-a determinat pe faimosul pianist francez Alfred Cortot să părăsească juriul în semn de protest.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Cortot l-a invitat la Paris să-și continue sub conducerea sa studiile de pian, la Ecole Nationale de Musique. Aici ia și lecții de compoziție cu Paul Dukas și Nadia Boulanger și cursuri de artă dirijorală cu *Charles Munch*. S-a bucurat de asemenea și de îndrumările lui George Enescu și Filip Lazăr.

În 1936 își începe cariera de pianist concertist cu o serie de concerte în Germania și Italia, reputația sa continuând să crească cu fiecare apariție în public. La începutul celui de Al Doilea Război Mondial revine la București, unde dă recitaluri de pian ca solist sau acompaniindu-l pe George Enescu.

În 1943 pleacă în Scandinavia împreună cu viitoarea sa soție, Madeleine Cantacuzino, de asemenea o fostă elevă a Floricăi Musicescu și decide să se stabilească cu Madeleine în Elveția, unde devine profesor de pian la Conservatorul din Geneva. Își continuă cariera concertistică cu recitaluri de pian sau ca solist, împreună cu orchestre dirijate de Herbert von Karajan, Alceo Galliera sau Ionel Perlea etc, realizează în studio imprimări pe discuri.

Dinu Lipatti a fost considerat un pedagog excelent, lăsând în urma sa discipoli remarcabili, precum: Jacques Chapuis, Robert Weisz, Bela Siki, Louis Sirron. De asemenea, a fost un remarcabil artist-fotograf, a scris numeroase cronică muzicale, articole, eseuri în *Libertatea*, a susținut comunicări științifice, conferințe, emisiuni de radio etc.

În timp ce se pregătea pentru un turneu de concerte în America, se descoperă că suferă de leucemie. Se puneau mari speranțe în efectele curative ale Cortizonului, de curând descoperit și cum preparatul era foarte scump, muzicieni ca Yehudi Menuhin, Igor Strawinski, Charles Munch au contribuit cu mari sume de bani pentru procurarea medicamentului.

După o ameliorare aparentă, starea de sănătate a lui Dinu Lipatti continuă să se înrăutățească. La 16 septembrie 1950, deși slăbit fizic, are loc ultimul său concert public la Besancon (Franța). În partea a doua a recitalului, intenționa să execute cele 14 Valsuri în Do diez minor de Frederic Chopin. Puterile însă îl părăsesc, iar după o lungă pauză, în care publicul nu s-a clintit din sală, Dinu Lipatti reappare pe scenă, se așează la pian și interpretează motivul "Jesus bleibt meine Freude" din cantata "Herz und Mund und Tat und Leben" de Johann Sebastian Bach.

Era o rugăciune cântată, una dintre cele mai nobile, pe care Dinu Lipatti a simțit nevoia să o cânte în fața celor care, poate, îl vedeau pentru ultima oară. Era și un fel de afirmare a credinței. Cu această rugăciune s-a încheiat una din cele mai bogate și scurte cariere cunoscute în arta interpretativă modernă. Două luni și jumătate mai târziu, la 2 decembrie 1950 Dinu Lipatti se stinge din viață la vârsta de numai 33 de ani, cu partitura Quartetului în Fa minor de Ludwig van Beethoven în mână. Ultimele sale cuvinte au fost: "*Nu-i de ajuns să fii mare compozitor ca să scrii muzica asta, trebuie să fi fost ales ca instrument al lui Dumnezeu*".

Arta interpretativă a lui Dinu Lipatti a rămas nemuritoare, un exemplu de puritate a

tușeului, expresivitate, rafinament stilistic și o noblețe spirituală care-l situează printre cei mai importanți interpreți ai secolului XX. Printre autorii pe care i-a abordat cu precădere se numără **Wolfgang Amadeus Mozart, Frédéric Chopin, Franz Liszt, George Enescu, Maurice Ravel și Johann Sebastian Bach.**

Dinu Lipatti nu a fost însă doar un remarcabil **pianist**, ci și un înzestrat **compozitor**. În lucrările sale de factură neoclasică se regăsesc deopotrivă influențe ale muzicii franceze, dar și românești.

Creația lui Dinu Lipatti poartă atât amprenta maștrilor români și francezi (Enescu, Filip Lazăr, Faure, Ravel), cât mai ales a compozitorilor deschizători de drumuri estetice înnoitoare (Stravinski, Prokofiev). Este interesantă inspirația populară modală românească și stilul instrumental al școlii franceze (Dansurile românești pentru două pian, Sonatina pentru mâna stângă), precum și încercarea de a impune un neo-clasicism românesc (Concertino în stil clasic, Simfonia concertantă pentru două pian). Suita **Șătrarii**, distinsă cu Premiul onorific „George Enescu”, alcătuită din trei părți: Vin șătrarii, Idilă la Floreasca, Chef cu lăutari, singura lucrare cu program a lui Lipatti, confirmă ancorarea deplină în folclorul românesc, Lipatti având drept model stilistic baletul La piață, al lui Mihail Jora.

Marea majoritate a imprimărilor sale speciale au fost realizate în ultimul an de viață, la insistențele soției sale, pianista Madeleine Lipatti, fiind realizate în Elveția, de către Casa EMI, de către nu mai puțin celebrul producător, care a fost Walter Lege, prieten apropiat, în epocă, al multor muzicieni. Este moștenirea cea mai de preț pe care Lipatti o lasă posterității, pe care ne-o lasă nouă. Iar caracterul exemplar al acesteia se constituie într-un model de referință, ce nu poate fi ocolit de pianistica actuală.

În memoria lui Dinu Lipatti au fost înființate Fundația dr. Dubois Ferriere/Dinu Lipatti, din Geneva (1970), Fundația muzicală Dinu Lipatti din București, Concursul Național de pian Dinu Lipatti de la Craiova (1987) etc.

O educație artistică de calitate implică și o cercetare amănunțită a valorilor noastre cultural-artistice. România a avut mari personalități muzicale, de renume internațional, așa cum a fost și Dinu Lipatti, care au reușit să aducă pe mari scene ale lumii muzicale, lucrări de o valoare inestimabilă, în care de cele mai multe ori folclorul românesc a fost la loc de cinste. În cadrul orelor, elevii vor putea să cunoască aceste personalități, să le asculte lucrările compuse sau interpretate pe scene mari din întreaga lume. Este foarte important să fie cunoscută contribuția de necontestat a înaintașilor, pentru formarea unei școli muzicale românești, generațiile de astăzi având obligația morală să continue această tradiție, printr-un învățământ muzical specializat competitiv, în care bunele practici deja consacrate să se armonizeze cu cele moderne.

Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti”, București

Bibliografie:

- Cosma, Viorel, *Muzicieni din România*, Vol. V-(K-M), Editura Muzicală, București, 2002
- Gorgăneanu, Lucia Crinela, *Didactica educației muzicale specializate*, Ed. Muzicală, București, 2011
- Vancea, Zeno, *Creația muzicală românească - sec. XIX - XX*, Vol. II, Ed. Muzicală, București, 1978

Webografie:

- <https://www.youtube.com/watch?v=3MgcMQkIZMQ>
- <https://sergiutuhutiu.wordpress.com/despre-dinu-lipatti/>
- https://ro.wikipedia.org/wiki/Dinu_Lipatti
- <http://www.bestmusic.ro/dinu-lipatti/biografie-dinu-lipatti/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=pQvikDRjULk&list=RDpQvikDRjULk>
- http://petruccilibrary.ca/files/imglnks/caimg/9/90/IMSLP03974-Lipatti_sonatine.pdf
- <https://www.youtube.com/watch?v=CbSjCDToXMA>

CREATIVITATEA ÎN ORA DE INSTRUMENT

Prof. Ibadof Iustina Iulia

Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

Prof. Ristea Monica

Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

Creativitatea este un fenomen extrem de complex. Termenul „creativitate” își are originea în cuvântul latin „creare”, care înseamnă „a zămisli”, „a făuri”, „a naște”.

Creativitatea se manifestă în mod conștient și se reflectă în tot ce ne înconjoară, de la îmbrăcăminte și până la tehnica electronică de ultimă oră, de la desenele din peșteri și până la picturile celebre de pe pânze, de la melodiile simple ale copiilor și până la operele grandioase compuse de oameni dăruți cu har creativ. Științe precum medicina și biologia au arătat din toate timpurile influența benefică a muzicii, atât asupra unor categorii de plante și animale, cât și asupra omului.

Fiecare copil se naște cu abilitatea de a fi creativ. Dar de ce sunt atât de multe persoane lipsite de creativitate? Oare creativitatea dispare pe măsură ce devenim adulți și pierdem contactul cu latura noastră creativă? Ca adulți, este mult mai probabil să primim lecții de la copii în ceea ce privește creativitatea, deoarece noi nu prea mai știm cum să fim creativi.

Sir Ken Robinson, specialist în educație, susține faptul că actualul sistem de învățământ ucide creativitatea în rândul elevilor. Acest sistem are de îndeplinit o sarcină. El trebuie să transfere „capitalul” de cunoștințe următoarelor generații. Aceste cunoștințe sunt vitale pentru un adult și sunt absolut necesare pentru a face inovări. Creativitatea are nevoie de un fundament, de o bază informațională pentru a înțelege ce poate fi îmbunătățit sau schimbat. Cu toate acestea, abordarea tradițională în procesul de învățare este deseori neinspirat: elevii primesc un volum foarte mare de informații, nu au voie să pună întrebări, sunt pedepsiți atunci când greșesc și sunt descurajați atunci când au un fel aparte de a fi. Actualul sistem de învățământ încurajează imitația, memorarea, respectarea unor reguli stricte și a unor principii de viață la fel de stricte. De asemenea, ei trebuie să respecte întocmai indicațiile primite de la profesor sau părinte și trebuie să reproducă identic ce văd sau ce aud. Din păcate, aceste practici nu ajută la dezvoltarea creativității, ci din contră-o îngădesc, așa cum am spus și mai sus-o sufocă.

Creativitatea nu se cultivă într-o atmosferă unde frica domină, unde elevii sunt judecați sau

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

intimidați și necesită deschiderea profesorilor de a fi înțelegători față de greșeală și încrezători în forțele proprii, precum și în abilitățile elevilor. De exemplu, Ludwig van Beethoven trecea prin aproximativ 50 de idei muzicale până când se hotăra la una care îi plăcea în mod deosebit¹⁹. În ciuda numeroaselor încercări de a crea becul, Thomas Edison a spus: „Nu am greșit niciodată. Doar s-a întâmplat ca acest proces să aibă 2000 de pași.”²⁰

Creativitatea este una dintre abilitățile esențiale ce trebuie dezvoltată la un copil, pentru ca acesta să aibă succes în viitoarea lui viață de adult. Einstein, unul dintre geniile secolului trecut, afirmă că niciodată nu a gândit în simboluri logice sau ecuații matematice, ci prin imagini, sentimente și chiar prin structuri muzicale. El recunoaște faptul că există o conexiune inexplicabilă între muzică și știință și adesea descoperirile lui s-au datorat muzicii. De asemenea, Einstein a spus la un moment dat următoarele: „Dacă nu eram fizician, aș fi fost probabil muzician. Adesea gândesc în tipare muzicale. Îmi trăiesc visele în muzică. Îmi văd viața în elemente muzicale... Cea mai mare bucurie din viața mea o trăiesc prin muzică.” Conform surorii lui Maja, atunci când era într-un impas, se așeza la pian și cânta câteva note, iar apoi spunea: „Gata. Acum am înțeles!”. Ceva din muzică îi ghida gândurile spre direcții noi și creative.²¹

A interpreta muzica la un instrument, a improviza sau a compune muzică reprezintă procese care activează mulți centri ai creierului și ne ajută să ne dezvoltăm rețeaua neuronală a creierului. A studia un instrument presupune să îți asumi riscuri, să realizezi nenumărate greșeli în procesul de învățare, să experimentezi eșecul, reușita, să găsești în permanență noi metode pentru a-ți menține interesul și să creezi povești sonore-povești care să ajungă și în sufletele ascultătorilor.

Imaginația apare la vârsta preșcolară, iar aceasta este stimulată de trăirile lui afective: plăcerea și bucuria îl fac pe copil să-și amplifice imaginativ așteptările (păpușa sa e cea mai frumoasă, cadoul său e cel mai mare, etc.), iar frica îl poate face să vadă în orice umbră un uriaș rău și nemilos. De aceea, creativitatea se va cultiva într-un mediu călduros, unde elevul să se simtă în siguranță și fericit.²²

STIMULAREA CREATIVITĂȚII ÎN ORA DE INSTRUMENT

1. Pregătirea pentru ora de instrument. O respirație corectă va ajuta instrumentistul să devină conștient de propriul lui corp, de propriile lui mișcări și îl va ajuta foarte mult în controlul ritmului. Astfel, un bun exercițiu de respirație (dar și de imaginație) pentru elevi este să stea cu picioarele puțin depărtate, genunchii puțin îndoțiți, în timp ce brațele se balansează ușor pe lângă

¹⁹Frank Fitzpatrick, "Why Music, part 6: Music and creativity", https://www.huffingtonpost.com/frank-fitzpatrick/music-and-creativity_b_2253464.html

²⁰ idem

²¹ idem

²²Tinca Crețu, *Psihologia vârștelor*, (București, editura Polirom, 2016), p. 103

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

corp. Măinile și degetele sunt relaxate, iar umerii nu sunt încordați. În această poziție, elevul își va imagina că este un copac și că respiră prin rădăcinile lui. Elevul își va închide ochii și își va imagina că trunchiul copacului este de la tălpi până la șolduri și va umple trunchiul cu aer inspirând ușor pe nas și expirând pe gură.

2. Explorarea pulsației și a ritmului. Dezvoltarea unui simț fizic al pulsației este esențială pentru viitorii artiști instrumentiști. Este absolut necesar ca ei să își formeze o „bibliotecă interioară” cu formule ritmice la care să apeleze atunci când studiază diferite lucrări muzicale. Înainte ca această bibliotecă să se îmbogățească, elevul trebuie să devină conștient de pulsație. Pentru aceasta, profesorul poate apela la un joc foarte simplu cu bătăi din palme. Bătăile din palme vor avea un ritm stabil, la început fără nici un accent. Pe parcursul jocului, după ce ritmul este foarte bine însușit de către elev, pot apărea diferite accente, bătăile fiind păstrate. Acest exercițiu poate fi realizat în tempo-uri diferite.

3. Recunoașterea notelor pe portativ. În prezent există diferite aplicații pe telefon sau tabletă care ajută elevii să învețe notele pe portativ într-un mod distractiv și interactiv. Dintre acestea, aplicația DoReMi Notas este foarte bună pentru recunoașterea notelor în toate cheile, folosind duratele de pătrime, doime, doime cu punct și notă întreagă, cu un ambitus de două octave. De asemenea, notele pot fi ascultate de către elev și astfel, internalizate cu mai multă ușurință.

4. Folosirea imaginației în interpretarea muzicală. „Fantezia îngăduită și cultivată la preșcolaritate va genera forțele creatoare de mai târziu.”²³ O altă metodă creativă la dispoziția profesorului este aceea de a încuraja elevii să își folosească imaginația atunci când interpretează o lucrare muzicală. Astfel, elevul se bucură mai mult de sunetele pe care le produce, deoarece acestea au și un înțeles în propriul lor univers. Spre exemplu, o Sonatină în Sol Major de W. A. Mozart pentru pian poate fi transformată într-o plimbare în parc unde micul Mozart trece prin niște aventuri extraordinare. De asemenea, Suita nr. 1 în Sol Major de J. S. Bach pentru violoncel poate fi o plimbare printre nori, deasupra munților și câmpiilor, unde animalele se plimbă liniștite prin păduri, iar elevul își poate imagina cum zboară și cum se bucură de frumusețea naturii. Această metodă de a crea povești ajută elevii să interpreteze în mod natural o piesă muzicală, fără efort, fără încordare și mai ales, fără frica de a greși.

5. Compoziția. Elevii sunt creativi atunci când desenează. Ei folosesc culorile și liniile așa cum își imaginează ei că ar putea să arate un obiect sau o persoană. De asemenea, culorile pe care le folosesc sunt o oglindă a vieții lor interioare. De aceea, este recomandat ca profesorii și părinții să fie foarte atenți la desenele elevilor, deoarece ei exprimă foarte clar trăirile lor emoționale. Același lucru este valabil și atunci când compun diferite melodii. Pentru ei, acele compoziții nu sunt greșite sau corecte. Sunt doar forme de exprimare a sinelui. Ei transpun în sunete gândurile lor, emoțiile

²³Tinca Crețu, *Psihologia vârștelor*, (București, editura Polirom, 2016), p. 124

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

lor, dorințele lor, visele lor. Cum să nu rămânem fascinați în fața unei asemenea abilități?! Practic, ei folosesc un limbaj străin, diferit de limba vorbită pentru a ne transmite sentimentele lor. Ca profesori de instrument, este imperativ necesar să încurajăm această abilitate a elevilor. Astfel, îi putem înțelege mai bine, putem îmbunătăți procesul de predare-învățare, iar dacă e nevoie de ajutor suplimentar, îl putem solicita părinților.

6. Transpoziția și modulația. Elevii sunt creativi atunci când se folosesc de intuiție și de auzul lor muzical interior. De exemplu, atunci când un elev poate transpune sau poate modula cu ușurință o piesă muzicală, el crede că se joacă. Nu greșește cu nimic dacă experimentează cum sună aceeași melodie, pe alte sunete. Este posibil să transforme lucrarea din Major în minor, fără să își dea seama. De asemenea, îi poate schimba ritmul-tot în joacă. Nici una dintre posibilitățile de mai sus nu sunt învățate la vârsta școlară mică, dar ele se manifestă sub formă de joacă. Această „joacă” denotă o putere de creație foarte mare și o lejeritate în exprimare. Acesta este motorul vieții.

Următoarea generație are o responsabilitate uriașă-aceea de a remodela lumea. Dacă facem cu toții un efort susținut, poate că vom reuși. Chiar dacă în momentul de față creativitatea nu are un rol atât de important în procesul de predare-învățare, cu cât vom fi mai deschiși noilor provocări, noi-profesorii, cu atât vor apărea mai multe oportunități de îmbunătățire a actualului sistem de învățământ, iar surprizele plăcute din partea elevilor noștri se vor înmulți.

Bibliografie:

- Bălan, Theodor. *Principii de pianistică*, Ed. Muzicală a Uniunii Compozitorilor din România, București, 1965
- Coman, Lavinia. *Vrei să fii profesor de pian*, Editura UNMB. București, 2007
- Coman, Lavinia. *Pianistica modernă*, Editura UNMB București, 2006
- Crețu, Tinca. *Psihologia vârstelor*, Ed. Polirom, București, 2016
- Frank Fitzpatrick, *Why music, part 6: Music and creativity*https://www.huffingtonpost.com/frank-fitzpatrick/music-and-creativity_b_2253464.html

„PANA FERMECATĂ DIN LIVENI”

Prof. Mățiță Mihaiela

Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

Prof. Butoi Mihaela

Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

A fost o dată ca niciodată un „copil minune”, un prinț al viorii, născut în satul Liveni - România, la 19 august 1881.

A iubit vioara, a iubit pianul, a iubit muzica!

Mai mult ca orice, și-a dorit să ajungă compozitor renumit și a reușit!

Poveștile despre George Enescu și primele lui legături cu muzica, cu arta minunată a sunetelor, sunt nenumărate. Și chiar dacă, toate adevărate., întâlnirea cu Lae Chioru, care îl învață după ureche muzica lăutărească a locurilor natale la 5-6 ani, întâlnirea cu profesorul Eduard Caudella la Iași, întâlnirea în care, se pare că „micul Mozart” al României nu se prezintă ca cel mai politicos tânăr..., scot la iveală ce era în interiorul lui și dotările muzicale ce l-au înconjurat.

În timp devine cel mai mare compozitor român și, mai ales, cel ce pătrunde și înțelege suflul național românesc cum nimeni nu a făcut-o, nici până la el, nici mai târziu.

După cum s-a înțeles deja, mă voi referi la calitatea lui George Enescu de compozitor.

Amintesc pe scurt câteva dintre lucrările reprezentative pentru vioară, instrument ale cărei taine le deslușise încă din copilărie, de la 4 ani..., vioară cu care a obținut premii la marile competiții europene ale vremii.

- „Opera pentru vioară și pian” (1886)
- „Suită de variațiuni pentru două viori” (1894)
- „Tarantelle pentru vioară și pian” (1895)
- „Sonata pentru vioară nr.1 în Re M”(1895)
- „Sonata pentru vioară nr.2 în fa m”
- „Sonata pentru vioară nr.3 în la m” în caracter popular

Tot în genul muzicii camerale, neastâmpărul subtil al acestui genial compozitor îl regăsim și în:

- Octet pentru coarde în Do M op.7
- Cantabile și presto pentru flaut și pian

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- Legende pentru trompetă și pian
- Cvartet pentru pian în Re M, op.16
- Simfonia de cameră pentru 12 instrumente op.33

„Pana fermecată” din Liveni își pune semnătura și în lucrări dedicate „regelui instrumentelor”, pianul. Astfel, regăsim în catalogul creației lui G.E., muzică pentru pian, cum ar fi:

- Suita pentru pian nr.1 în sol m, op.10
- Suita pentru pian nr.2 în Re M
- Suita pentru pian nr. 3 (Pieces impromptues)
- Sonata pentru pian nr.1 în fa#m
- Sonata pentru pian nr. 3 în Re M.

Tânărul compozitor, sculptând în arta sunetelor precum maestru dăltuitor în piatră pe care îl va întâlni la Paris, Constantin Brâncuși, așează măiestrit pe portativ gândurile și stările poporului în care se născuse.

Revenind la filonul național, maestrul G. Enescu însuși spunea: „Socotesc folclorul perfect în sine. Întrebuițarea lui în lucrările simfonice echivalează cu o slăbire, o diluare a lui...”

„Poema română” op.1, compusă la 16 ani, este prima lucrare orchestrală și, „pana fermecată” din Liveni a fost apreciată în întreaga Europă. Prima audiție a avut loc la Paris în 1898. În martie, același an, Enescu însuși dirijează lucrarea la București, aducându-i notorietate.

La temelia „Poemei române” stă o metodă componistică identică într-o bună măsură cu cea care călăuzise și gândirea muzicală a altor lucrări.

Iată că, „neoclasicismul”, „neobarocul”, fac loc în conul de lumină al creației filonului folcloric, al influenței acestuia în lucrările enesciene, rămânând și acum în inima și sufletul oricărui român.

În prima parte a „Poemei” apar unele teme personale în spirit popular. În tot ceea ce a realizat, magnific în arta compoziției cu influențe folclorice, cu certitudine nimeni altul nu putea să o facă.

Enescu reprezintă fuziunea dintre lăutarul fără școală și muzicianul cultivat, înscriind totul în notația muzicală, el a izbutit să prindă și să fixeze o dată pentru totdeauna sunetele fantastice, ritmurile și toate variatele procedee tehnice, care fac parte din muzica tradițională folclorică să își spună cuvântul.

George Bălan, scriind despre „compoziția” lui George Enescu îndreptată spre filonul național spune: „cântecul nostru popular trăiește ca melodie pură și era firesc ca Enescu să încerce acest specific prin excelență melodic tocmai în cadrul unui gen bazat pe independența melodică a vocilor.

„Muzica populară românească” (era de părere Enescu) „emană o stranie melancolie”.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Solfegiind, fredonând sau prin audiția acestor mici fragmente, să „rememorăm” muzical „teme” ce au rămas în conștiința și sufletul poporului român, prin creația lui George Enescu, cel ce și-a slujit țara cu pana (ca și compozitor), bagheta (ca dirijor), vioara (ca interpret), toate „fermecate”, în mâna artistului.

În compunerea „Poemei române” și a Rapsodiilor române, se simte dorința compozitorului de a glorifica chipul poporului, ceea ce se petrece în sufletul lui..., profunzimea și maturitatea de gândire și simțire.

Străbate acel „DOR” de netradus, care prin muzica lui Enescu emoționează nu doar sufletul românesc, ci în mod imaginar oricine poate să adaste în spațiul mioritic al lui Blaga.

Dincolo de celelalte aspecte, dacă vrem să „deslușim” către ceva din viața acestui artist genial, enigmatic și retras..., mergem desigur (într-o altă lucrare) către „Opera vieții mele” cum o numește însuși compozitorul, „Oedip”.

Compunând-o, Enescu a dat expresie propriei sale drame. „Am pus în ea, spune G. Enescu, toată ființa mea, până la a mă identifica în unele momente cu eroul meu”.

Referitor însă la acea latură a dimensiunii tehnicii componistice aducând folclorul în prim plan, maestrul spunea:

„Văd..., folosirea folclorului în Rapsodii, unde motivele populare sunt juxtapuse, nu prelucrate”.

În dialogul instrumental cu care se deschide rapsodia în La M, licăresc fugitiv câteva imagini.

Clarinetul începe prin a intona o melodie ușor visătoare, iar oboiul o duce mai departe. Flautele punctează apoi această melodie cu mici comentarii glumețe.

„Coardele” integrează „motive muzicale” ale acestui dialog într-o temă de sine stătătoare, expusă într-o melodie de dans lent, provenită din cunoscutul cântec lăutăresc

„Am un leu și vreau să-l beau”

Diamantul pur și strălucitor al poporului român este scos la iveală, în imaginea următoarei melodii:

Continuând acest foc lent, aduce totodată treptat pe primul plan sentimentul cufundării în lumea „fermecată” a dansului căruia poporul i se dăruiește în clipele de odihnă cu toată intensitatea simțirii sale.

- urmează un „motiv muzical” zglobiu

Fără a expune toate temele și „motivele muzicale” melodico-ritmice, înțelegem că George Enescu, prin muzica sa (de inspirație folclorică, este știut că a avut trei direcții în componistică-neobaroc, neoclasic și filon național) vorbește nemijlocit sufletului țăranului român cu dragostea sa de viață, transcris într-o manieră muzicală elevată și de înaltă cunoaștere a teoriei, contrapunctului, armoniei, având după cum se știe la Conservatorul din Paris, cei mai renumiți profesori ai vremii M. P. Marsick - vioară; A. Gedalge - contrapunct; J. Massenet și G. Faure - compoziție.

Rapsodia 2, în Re major, oricât ar fi de „înrudită” cu prima rapsodie prin metoda componistică și anume prin împrumutarea de melodii din folclor, ne pune în fața unei lumi spirituale noi diferite de „sora sa mai mare”. Enescu dovedește încă o dată că este acel explorator în căutarea unor noi comori, că în lucrările sale nu este nimic repetitiv.

Tema largă și lentă a coardelor în unison ne permite să înțelegem încă de la primele sunete ale rapsodiei, caracterul său epic:

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Melodia aceasta există în folclor ca „Sârba lui Pompieru”, dar accentele de chef și veselie dispar, se fluidifică în varianta enesciană, făcând loc sufletului povestitor de baladă.

Mai apoi, desprinsă din „negura unui trecut legendar” tema principală a rapsodiei, împrumutată cântecului „Mama lui Ștefan cel Mare” (pe versurile lui Dimitrie Bolintineanu) răsună

grav și evocator la coarde:

Această „temă” se repetă dar cu un plus de intensitate expresivă prin alăturarea suflătorilor. Reluată a treia oară de întreaga orchestră răsună patetic și implorativ.

Negura trecutului se risipește treptat și ne aflăm apoi în fața unui luminos tablou pastoral. Oboiul intonează naiv „Bâr oiță de la munte”, cântecul tradițional al ciobănașului.

Contextul grav face ca această imagine a păstorului să capete în muzica rapsodiei semnificația de simbol al vechimii noastre pe aceste meleaguri. La viori se aude din nou tema epică a introducerii reluând parcă, după acest interludiu liric, firul povestirii.

Coardele comunică misterios printr-un „tremolo” vrenuri de altădată trezind în ascultător un fior de încordare și neliniște. Pe fondul acestui tainic freamăt, cornul englez deapănă cu tristețe o melopee...

...a cărei jale reținută izbucnește într-un sfâșietor suspin:

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Pentru scurt timp motivul inițial, pasionat și dureros apare la diferite grupuri de instrumente.

La Enescu se simte intenția de a depăși simpla prezentare transfigurată a temelor, de a deschide modestei melodii populare porțile către imperiul gândirii simfonice.

În momentul când acest mic episod dezvoltător atinge maxima tensiune, compozitorul aduce din nou motivul suspinului, adăugând sub el indicația pliantă. Gândul zboară spre viața de suferință pe care poporul român cotropit, jefuit și asuprit a trebuit să o trăiască secole, îndrăznind însă constant, prin tărie sufletească în încrederea de mai bine, de liniște și prosperitate. Exclamația eroică a trompetelor acoperă suspinele plânsului, așternându-se măreț, „tema” de legendă reluată de întreaga orchestră, cu elan ce se amplifică până la extaz.

În timp ce la coarde melodia baladei se destramă, oboiul o îngână cu motive din tema epică a introducerii ce apare acum pentru a încheia povestirea. Dar compozitorul nu vrea să pună ultimul punct. Își amintește încă o „figură”, lăutarul simbolul veseliei și optimismului poporului român.

Imaginea cântărețului popular este surprinsă de o melodie săltăreață a violei:

Orchestra este subit cuprinsă de un freamăt, o înfiorare a sufletului. Fără a avea nevoie de o adăugire literară, muzica rapsodiei îl transpune pe ascultător în trecutul eroic, îl umple de sentiment puternic românesc.

Rapsodiile enesciene reprezintă „o punte” între inspirația național-folclorică și cea universal-psihologică, cele 2 drumuri pe care el le zărise în fața sa încă de la primii pași în arta compoziției.

„Pana fermecată” din Liveni, a făcut cunoscută România în toată lumea, pe toate continentele, la fel ca toți marii artiști români din care amintim pe Constantin Brâncuși și Sergiu Celibidache.

Cu toții având admirație și iubire pentru zecile de generații de oameni simpli care au rezistat ca o stâncă, păstrând cu sfințenie tradițiile strămoșești.

Bibliografie:

- Bălan, George, *În loc de cronică la un concert –festival „Enescu” Scrisoare unui prieten meloman*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din R.P.R.;București 1962
- Galia Antoine, *Muzica din noaptea timpurilor până în zorii noi*, Editura muzicală București, 1987
- Mihăescu Roxana, *Forme muzicale*, Timișoara 2015

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- Boghici, Dumitru, *Dicționar de genuri și forme*, Editura muzicală București, 1974
- Sava, Iosif; Vartolomei, Luminița, *Dicționar de muzică*, Editura Științifică și enciclopedică București, 1979

- Enescu, George, *Portret, cel mai important muzician din istorie*

Webografie:

- <https://www.Nadiaromaniacultural.ro>
- Wikipedia – <https://ro.m.wikipwdia.org>. G.E.
- G.E. Date biografice – <https://www.georgeenescu.ro>

ALFABETUL IMAGINILOR. CITIREA UNEI OPERA DE ARTĂ ȘI IMPACTUL ACESTEIA ASUPRA ELEVILOR

Prof. Popa Barbara-Brigita

Liceul de Arte “Bălașa Doamna” Târgoviște, jud. Dâmbovița

Prof. Cobianu Irina Nicoleta

Școala Gimnazială “Gura Ocniței” Gura Ocniței, jud. Dâmbovița

Imaginea în urmă cu mai bine de 20 și ceva de ani era asociată cu un tablou, o reprezentare, reproducere, înfățișare etc. Azi este de cele mai multe ori asociată cu un ecran, afiș, reclama, exemplu etc.

La ce ne gândim azi când auzim acest concept?

Cum contribuie imaginea la dezvoltarea educației, dar a educației artistice?

Imaginea este reflectarea de tip senzorial a unui obiect în mintea omenească, sub forma unor senzații, percepții sau reprezentări. Figură optică la intersecția dintre razele de lumina și prelungirile acestora reflectate sau refractate.²⁴

- a) Imaginea reală
- b) Imaginea virtuală
- c) Imaginea artistică
- d) Imaginea de televiziune

Alfabetul imaginilor este totalitatea simbolurilor care stau la baza limbajului vizual, și reprezintă minimum de cunoștințe necesare decriptării imaginilor. Încă din primele contacte cu educația artistică, elevii învață aspecte esențiale despre elementele de limbaj plastic și structura compoziției.

Din multitudinea de peste 400 de alfabetele vechi și moderne existente pe tot globul, cel vizual este cel mai rapid și ușor de perceput, nu degeaba întâlnim expresia “o imagine face cât o mie de cuvinte”.

Întregul limbaj vizual își propune să soluționeze probleme de paginație, proporție și valorație. Ansamblul structurii compoziționale trebuie să întrunească aspecte ce țin de echilibru, armonie etc.

²⁴ <https://dexonline.ro/definitie/imagina>

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Decriptarea unei tablou este în strânsă legătură cu autorul care a conceput imaginea și trebuie cristalizat în perioada din care a făcut parte.

Mesajul transmis poate fi complex sau schițat, de aceea trebuie documentat foarte amănunțit fără a omite detaliile picante ale încărcăturii picturale.

Titlul este propoziția sau conceptul care deschide fereastra către mesajul tabloului.

La prima privire a unui tablou, a unei clădiri, sculpturi etc. ochiul înregistrează forma ansamblului, panoului, cadrului și elementele dominante.

Cele mai des întâlnite cadre sunt: cel dreptunghiular vertical sau orizontal și cel pătrat.

Cadrajul vertical, domină prin linia ascendentă sugerând spiritualitate de aceea îl întâlnim des în biserici. Cel orizontal tip “landscape” se desfășoară mult pe lățime și prezintă peisaje sau acțiuni cu multe personaje.

Când cadrul tabloului sau compoziției este pătrat, raportul înălțime și lățime este echilibrat, aduce în prim-plan un detaliu, vas cu flori sau natură statică. Uimitor este cadrajul rotund de tip “tondo” care sugerează calm, armonie, echilibru infinit etc.

Ovalul sugerează deasemenea ascensiune dacă este așezat în poziție verticală.

Poligoanele: hexagon, triunghi, pentagon, heptagon, octogon, degacon și dodecagon sunt rar întâlnite în cadrajul unei compoziții.

Dominanta pe verticală sau orizontală ne povestește o mica parte din viziunea artistului, și este sesizată încă de la primele contacte cu opera.

Fiecare indiciu legat de compoziție ne poartă pașii spre decriptarea și citirea tabloului. Compoziția deschisă față de cea închisă ne transmite vectori diferiți, sentimente diferite, intenții variate ale autorului.

Figurativă sau nonfigurativă, decorativă sau abstractă, minimalistă sau supraprealistă, cu pete vibrante sau plate etc., compoziția ne va dezvălui universul elementelor plastice, raportul dintre acestea, adică morfologia și sintaxa ei.

După analiza contrastelor cromatice folosite, identificarea centrului, centrelor de interes, vom reuși să citim poate doar o parte din adevărata intenție a pictorului. Este uneori cel mai mare mister și pentru acesta cum au reușit să se împletească armonios, toate componentele și structurile tabloului.

Diapazonul culorilor dominante vor suna acordurile cromatice care vin să vorbească retinei. Pictura este arta vizuală care ne cântă concerte cu orchestra culorilor.

Educația artistică vine în sprijinul elevilor deoarece aceștia au nevoie de îndrumare în decriptarea imaginilor artistice, în înțelegerea frumosului, în descifrarea limbajului vizual.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

În concluzie, în cadrul orelor de Educație plastică, Educație vizuală etc., primi pași spre care elevii trebuie îndrumați sunt în primul rând cei legați de citirea unei opere de artă, asta pentru a putea face diferența între aceasta și surrogatele ce sunt tot mai prezente.

Pătrat

Dreptunghi

Tondo

Cub

Bibliografie:

- Achiței, Gheorghe, *Frumosul dincolo de artă*, Editura Meridiane, București, 1988
- Arnheim, Rudolf, *Arta și percepția vizuală: o psihologie a văzului creator*, Editura Polirom, Iași 2012
- Bogoș, Mușata-Dacia, *Instruirea interactivă- Repere axiologice și metodologice*, Editura Polirom, București 2013
- Cristea, Maria, *Metodica predării educației plastice în învățământul primar și preșcolar*, Editura Corint, București, 2009

ALTERNATIVE MODERNE ÎN EDUCAȚIA MUZICALĂ SPECIALIZATĂ TRADIȚIONALĂ

Prof. Popescu Adina Mariana

Liceul de Arte „Bălașa Doamna” Târgoviște, jud. Dâmbovița

Prof. Roman Eliza

Liceul de Arte „Bălașa Doamna” Târgoviște, jud. Dâmbovița

De multe ori ne-am pus întrebarea ce rol are muzica? Sau de ce noi suntem în mare parte a timpului conectați cu aceasta? Muzica este un limbaj universal în toate culturile lumii. Ea se poate evidenția atât prin cântat, dans, dar și prin sonoritățile instrumentelor muzicale. Se poate face chiar și terapie prin muzică. Muzica, de orice gen, nu este „vinovată” doar de crearea unei stări de bine sau de îndepărtarea stresului cotidian, dar poate fi și un stimulent eficient în tratarea anumitor boli. Aptitudinile muzicale dobândite pe parcursul studierii muzicii vor fi în strânsă legătură cu ansamblul de fenomene psihice care se influențează reciproc (imaginația, atenția, gândirea, memoria, percepția). Muzica poate fi înțeleasă, percepută în sensul ascultării, audierii sau în sensul interpretării.

Muzica, de-a lungul timpului, a cunoscut permanent o evoluție extrem de complexă și variată, de vreme ce este mereu determinată de o multitudine de factori precum cel istoric, social, psihologic, interuman și creativ.

Ne propunem în această lucrare, în principal, să creionăm o mică descriere a unor metode de pian în educația artistică specializată, dar și trecerea de la un cadru tradițional la alte orientări ale muzicii secolului al XX-lea.

Într-un cadru artistic specializat, metodele de pian tradiționale pe care le abordăm în sistemul preuniversitar sunt variate. Fiecare profesor are dreptul de a alege, a selecta și de a-și asuma responsabilitatea pentru reușita fiecărui elev. Aceste metode reprezintă bazele devenirii unui artist complet, dezvoltat armonios, aducând totodată beneficii copiilor, precum dezvoltarea auzului muzical, dezvoltarea simțului ritmic și, nu în ultimul rând, acestea stârnesc dragostea pentru muzică, ceea ce în timp poate deveni o pasiune. Prin învățarea tainelor muzicii putem descoperi o altă latură, un alt avantaj al dezvoltării elevilor, acesta fiind concentrarea. O partitură destinată copiilor este în mod evident o muzică accesibilă, mai ușor de recunoscut ca mesaj. Este o muzică

ușor de abordat și gestionat.

Întotdeauna vom găsi în aceste lucrări pentru copii forme și genuri mici, miniaturi, unde posibilitatea de a memora și duce piesa la bun sfârșit este una sporită. Micii elevi își dezvoltă modul de expresivitate și percepție, muzica din sfera copilăriei îi sensibilizează, îi face să fie mai încrezători, mai răbdători cu ei înșiși și cel mai important este că își dezvoltă creativitatea. Prin muzică valențele educative cresc, elevii învață să se concentreze pe sarcini de lucru, dovedind eficiență și independență.

Să nu uităm faptul că dezvoltarea în domeniul muzicii se face cu pași mărunți, treptat. Totul pornește de la lucruri mărunte, de la învățarea notelor, a timpilor. De aceea se pornește de la metodele pentru începători, ajungându-se mai târziu la variante cu o dificultate crescută.

Maria Cernovodeanu, autoarea binecunoscutei metode pentru începători *Mică metodă de pian-1956* și a *Metodei de pian-1959*, oferă imagini ale poziției corecte a corpului și a mâinii, alături de imagini ale pozițiilor incorecte care pot apărea în primele lecții de pian. De altfel, ea dedică în *Metoda pentru pian* un capitol aparte, indicând o serie de exerciții pregătitoare așezării copilului la pian, în scopul obținerii unei lejerități totale a aparatului pianistic. Exercițiile urmăresc obținerea lejerității brațelor, așezarea solidă și corectă a degetelor, libertatea degetelor și deplasarea degetelor și a brațelor. Toate aceste exerciții sunt însoțite de fotografii. Modalitățile de atac sunt de fapt deprinderile care trebuie formate la elev din primul an de studiu pentru o interpretare cât mai frumoasă. Desigur, aceste deprinderi de interpretare sunt dobândite de elev în strânsă legătură cu alte noțiuni din domeniul muzical, cum ar fi valorile ritmice, noțiuni de dinamică, agogică etc. (Cosma, Muzicieni din România - Lexicon, 1989)

Volumul *Piese pentru pian* de **Myriam Marbé** nu pretinde a fi o metodă de pian, decât în măsura în care unele elemente de tehnică necesare uceniciei pianistice sunt îmbinate mai ales cu unele probleme de compoziție, în bună măsură bazate în special pe cântul popular. Lucrarea este în așa fel structurată încât să poată fi utilizată și de începătorii în privința pianului, care însă posedă cunoștințe teoretice avansate. Autoarea grupează micile piese pentru pian, compuse în exclusivitate de ea, în capitole precedate de recomandări și precizări textuale. (Cosma, Muzicieni din România - Lexicon, 2002)

Metoda de pian a lui **Dan Voiculescu** poartă titlul *Carte fără sfârșit* și cuprinde trei volume. În metoda sa, autorul nu-și propune să rezolve probleme de ordin tehnic, ci își construiește volumele mai mult pe probleme de gândire muzical-componistică. (Cosma, Muzicieni din România - Lexicon, 2006)

Easiest piano course, a compozitorului **John Thompson** cuprinde patru volume și este folosită cu succes în țara noastră și în străinătate. Imaginile colorate și hazlii cu ajutorul cărora sunt prezentate conținuturile acestei metode sunt punctul de atracție al fiecărui copil. Primul volum este

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

destinat învățării notelor muzicale. Este sărită etapa de prezentare a poziției corpului și mâinilor la pian, aceste sarcini fiind lăsate în grija profesorului. Metoda de față, este un bun îndrumar pentru elevii claselor I-IV care studiază pianul ca și curs opțional, dar este și foarte des folosită pentru copii preșcolari. Muzicalitatea pieselor însoțite uneori și de acompaniamente, va aduce roade în pregătirea muzicală a elevilor, în dezvoltarea admirației pentru tot ce este frumos și de valoare. (John Sylvanus Thompson)

Paula Bălan propune pentru începători o metodă care deși prezentată plăcut grafic, cu desene adecvate vârstei mici, este concepută greoi. Metoda conține pe lângă poveste și o postfață cu indicații de folosire a metodei, grupate pe lecții. Nu suntem însă de acord cu prezentarea unor probleme de teorie muzicală în mod parțial, sub pretext că la vârste mici, copilul nu înțelege noțiunile integral. (Cosma, Muzicieni din România - Lexicon, 1989)

Camelia Pavlenco a lansat manualul pentru cei care doresc să învețe să cânte la pian intitulat *Primul meu pian*. Din interviul cu profesoara Camelia Pavlenco, realizat de Monica Isăcescu (producător emisiuni și transmisiuni live la Radio România Muzical) reiese faptul că acest manual este o „revenire îmbogățită cu ilustrații, acompaniamente hazlii și propuneri de stimulare creativă”, dar totodată cuprinde un „set de cântece menite să transpună sonor principalele probleme de tehnică, unde versurile asigură cadența ritmică și implicarea psihologică, însoțite de fluturi colorați creați pentru a capta atenția”, ultimul capitol abordând „12 modalități de armonizare a unei melodii date într-o manieră modern, folosind clapele, bătăile în capac și în podea... armonii de jazz”. (Isăcescu, 2018)

Compozitoarea **Octavia Popescu**, pentru a răspunde cerințelor contemporane ale micilor interpreți, a dat luminii tiparului grupajul *Melodii vrăjite pentru pian*, în care elevii își pot cânta singuri melodiile îndrăgite din filmele preferate. (Popescu, 2016)

Lucrarea *Povestea notelo - Abecedar pianistic* se adresează începătorilor foarte mici, având un limbaj și o simbolică proprie universului copilăriei și nivelului de cunoștințe pentru începători. Tot pentru copii Octavia Popescu a făcut aranjamentul pentru pian a 20 de colinde (12 românești și 8 din repertoriul internațional). (***, magazinulrapsodia.ro)

Lucrarea *Prima cârtică de pian DO RE MI DAR (abecedar pianistic)* a **Cristinei Muntean** înlesnește studiul pianului de la vârste foarte mici, mulți părinți din zilele noastre dorind o inițiere muzicală de calitate a copiilor lor. Această metodă se adresează atât părinților, cât și celorlalți profesori de pian, dar în primul rând copiilor, cărora le dezvoltă prin studiu creativitatea, antrenează perseverența și răbdarea, stimulează comunicarea și capacitatea de concentrare, influențează dezvoltarea creierului, crescând coeficientul de inteligență, reglează coordonarea corporală, stima de sine crește. Pe termen lung studiul unui instrument are influență benefică asupra cititului și abilităților verbale, asupra raționamentelor matematice. (Muntean, 2016)

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Compozitorul contemporan **Alexandru Dumitrescu** a creat o carte muzicală ilustrată pentru cei mici, numită *La pian*, dedicată fiului său Emil Andrei. Este o metodă dedicată începătorilor în ale pianului, conținând noțiuni elementare despre însușirea instrumentului, adaptând metodele de predare la noile cerințe muzicale și cultivând în același timp imaginația și gândirea muzicală. Se inserează aici jocul pentru a realiza construcții sonore, alternanțe de sunete, salturi precis determinate, ce transmit mesaje interesante. Personajele care apar în piesele compuse, salturile, deplasările, sugerează obținerea mișcării brațelor în mod corect, dar și a vârfulilor degetelor, asociate cu fenomene din mediul înconjurător. Astfel, apar animale familiare care îi ajută pe copii să execute mai ușor piesele, acestea clarificând imagini muzicale, având la bază imaginația reproductivă. (Dumitrescu, libriamuzicala.ro)

Metoda de pian elaborată de **Mircea Dan Răducanu** propune dezvoltarea auzului interior prin instruirea instrumentală ce este expusă sistematic, cuprinzând indicații metodice pentru profesori, dar și pentru elevi, cunoștințele noi fiind consolidate prin exerciții, studii și piese corespunzătoare. Se dezvoltă astfel simțul ritmic, polifonic, armonic al frazei și formei. (***, libriamuzicala.ro)

Metoda de pian, scrisă de compozitoarea **Alma Cornea-Ionescu** face parte din colecția de cărți și partituri muzicale, lucrări pentru pian și cuprinde studii pe diverse probleme tehnice selectate din literatura muzicală de specialitate. Azi se încearcă un echilibru între exercițiile tehnice și formarea tehnicii instrumentale pe baza unor piese melodice. (Cornea-Ionescu, 2013) (Ionescu)

Tot în secolul al XX-lea apar diferite orientări ale muzicii precum: muzica ambientală, aleatorismul, jazz-ul simfonic, minimalismul, noi tipuri de sincretism, generate de muzica electronică.

Muzica ambientală afirmă **Brian ENO** „poate fi ascultată în mod intenționat, cu atenție sau poate fi ignorată, devenind un fond sonor pentru alte activități. Totul depinde de auditor”, exemplu fiind chiar lucrarea sa *Ambient 1: Music for airports*. (Chelaru, 2020)

Aleatorismul este o tehnică de compoziție, legată de numele americanului John Cage. Alegerea sunetelor și intervalelor, a ritmului, a ordinii evenimentelor muzicale sunt lăsate fie la opțiunea interpretului, fie în seama hazardului, nefiind confundată cu improvizația. (Chelaru, 2020)

Elementul de noutate este apariția pianului preparat, un pian căruia i se modifică sonoritatea prin introducerea de obiecte diferite, din materiale deosebite între corzile instrumentului, obținându-se astfel efecte noi de timbru, diferite față de cele predate într-un cadru tradițional.

Jazz-ul simfonic este o adaptare a limbajului propriu jazz-ului la genul simfonic, un precursor la genul fiind considerat George Gershwin. (Chelaru, 2020)

Muzica minimalistă se caracterizează prin simplitate, stabilitate, fiind influențată de culturile repetitive orientale și africane, părintele aceste muzici fiind considerat compozitorul

american La Monte Young. (Chelaru, 2020)

O perspectivă asupra viitorului ne oferă **Yuval Noah Harari** în volumul *21 de lecții pentru secolul XXI*. Astfel, în lumea modernă, deși arta este definită de emoțiile umane, ne întrebăm ce s-ar putea întâmpla odată ce algoritmi externi vor fi capabili să înțeleagă și să manipuleze emoțiile umane, să stabilească tipul de personalitate și să calculeze impactul emoțional pe care un anumit cântec îl va avea asupra oamenilor. (Harari, 2018)

Următorul pas este ca algoritmul să înceapă să se joace cu melodiile, modificându-le astfel încât să corespundă preferințelor. Algoritmii ar putea învăța să compună piese întregi, folosindu-se de emoțiile umane, producând chiar hituri globale. Dacă frumusețea muzicii ține de gusturile ascultătorului, atunci algoritmi biometrici au șansa să producă muzică de calitate. (Harari, 2018)

Sergiu Celibidache problematizează muzica, pornind de la sunet și tonul muzical, considerând-o ca nefiind destinată auzului, ci conștiinței, ce e capabilă să identifice multiplicitatea timpului. El cercetează modul în care sunetul este influențat de conștientul uman, prin intermediul conceptului fenomenologiei, acesta explorează și analizează modul în care sunetul devine muzică, după modelul scris de Husserl. (Celibidache, 2012)

Expresivitatea muzicii provine din capacitatea spiritului de a identifica tonul timpului, de a cuprinde și diminua multitudinea tonală, articularea muzicală fiind supuse fenomenelor fizice de expansiune și compresie. Viziunea spiritului liber a muzicianului, dar și al ascultătorului sunt corelate cu forța și expresivitatea contrastelor muzicale, sunetele transformate în muzică neavând nimic convențional. (Celibidache, 2012)

Sergiu Celibidache abordează în demersul lui fenomenologic modul în care sunetele devin muzică, arătând că fenomenologia muzicală nu rezolvă, dar nici nu ușurează neajunsurile unor practici muzicale. (Celibidache, 2012)

În epoca contemporană, tehnologiile avansate au adus nenumărate aplicații de unde cei interesați pot să pătrundă în tainele studierii pianului. Cu toate acestea, niciodată aceste aplicații nu vor înlocui îndrumarea umană de specialitate. Sunt conexiuni pe care le poți face doar îndrumat de cineva avizat, tehnologia reproducând mecanic niște informații, performanța muzicală obținându-se numai în urma studiului aprofundat cu un profesor. Nu toate noțiunile muzicale pot fi explicate cu ajutorul tehnologiilor digitale. Conexiunea directă elev-profesor aduce în studiul pianului, dar și în studiul oricărui instrument, latura emoțională, care își pune amprenta asupra evoluției pozitive în interpretare.

Lumea muzicii este în continuă transformare, evoluție, metodele tradiționale de studiu îmbinându-se și completându-se în cea mai mare parte cu influențele moderne de lucru. Nu întotdeauna inovațiile și perspectivele oferite de noile abordări aduc rezultatul scontat în progresul studierii unui instrument.

Bibliografie:

- Celibidache Sergiu, *Despre fenomenologia muzicală*, Editura Spandugino, București, 2012
- Chelaru Carmen, *Cui i-e frică de Istoria Muzicii ?!*, vol. III, Editura Muzicală, București, 2020
- Cornea-Ionescu Alma, *Metodă de pian*, Editura Muzicală Grafoart, București, 2013
- Cosma Viorel, *Muzicieni din România – Lexicon*, vol. 1, Editura Muzicală, București, 1989
- Cosma Viorel, *Muzicieni din România – Lexicon*, vol. 5, Editura Muzicală, București, 2002
- Cosma Viorel, *Muzicieni din România – Lexicon*, vol. 9, Editura Muzicală București, 2006
- Dumitrescu Alexandru, *La pian*, Editura Muzicală, București, 1988
- Harari Yuval Noah, *21 de lecții pentru secolul XXI*, Editura Polirom, București, 2018
- Muntean Cristina, *DO RE MI DAR*, Editura Muzicală Grafoart, București, 2016
- Popescu Octavia, *Melodii vrăjite pentru pian*, Editura Muzicală Grafoart, București, 2016

Webografie:

- Isăcescu Monica, *romania-muzical.ro*, AUDIO. Interviu cu profesoara Camelia Pavlenco, <http://www.romania-muzical.ro/articol/audio-interviu-cu-profesoara-camelia-pavlenco/2021361/15/2>
- *librariamuzicala.ro*, Mircea Dan Răducanu-Metodă de pian, <http://www.librariamuzicala.ro/lucrari-pentru-pian/mircea-dan-raducanu-metoda-de-pian-p2252.html>
- *magazinulrapsodia.ro*, Octavia Popescu-Stropi de magie în seara de Crăciun, <https://magazinulrapsodia.ro/octavia-popescu-stropi-de-magie-in-noaptea-de-craciun>
- *librariaonline.ro*, Metoda de pian-Alma Cornea Ionescu, https://www.librariaonline.ro/carte_scolare/partituri_si_carti_muzicale/lucrari_pentru_pian/metoda_de_pian_alma_cornea_ionescu-ionescu_cornea_alma-grafoart-p10080821
- *wikipedia.org*, Thompson John Sylvanus, https://en.wikipedia.org/wiki/John_Sylvanus_Thompson

MUZICA ȘI EDUCAȚIA ARTISTICĂ

Prof. Radu Maria

Liceul de Arte "Bălașa Doamna", Târgoviște, jud. Dâmbovița

Ca să putem înțelege muzica, este important să definim ce este muzica nu doar din punct de vedere al manifestării artistice, ci și ca fenomen științific. Potrivit afirmațiilor anterioare, muzica face parte din categoria artei temporale, fenomenul artistic se desfășoară în timp, și este perceput de ființa umană prin analizatorul auditiv, care în urma unor procese fiziologice este decodificat la nivelul sistemului nervos central.

Materia primă a muzicii este deci sunetul, ca o rezultată a corpurilor care au capacitatea de a vibra sub acțiunea unor forțe exterioare. Acesta trebuie să îndeplinească anumite condiții privind frecvența și amplitudinea sa, ca să poată fi perceput ca sunet. În urma decodificării ca sunet, se pot evidenția anumite proprietăți ale acestuia și anume-**durata, înălțimea, intensitatea și timbrul**. Toate aceste proprietăți se regăsesc într-o singură expresie a unui sunet menit să formeze împreună cu alte sunete fenomenul artistic. Acesta ia naștere ca urmare a selecției făcute de către om, potrivit capacității lui de percepție și sensibilitate artistică. Pentru realizarea artei muzicale se ține cont de două elemente principale ale acesteia și anume-**melodia și ritmul**. Ceea ce determină ritmul este durata sunetului, pe când melodia este realizată având în vedere proprietatea de **înălțime** a acestuia. Melodia este specifică actului artistic muzical, spre deosebire de ritm care este comun și altor arte.

Nu orice sunet poate fi selectat pentru realizarea actului artistic, ci doar acela a cărei frecvență poate fi determinată-**înălțime precisă**-în acest caz mișcarea vibratorie fundamentală are o amplitudine mai mare decât cea a mișcării vibratorii parțiale. Sunetele a căror frecvență nu poate fi determinată sau este parțial determinată-**înălțime neprecisă**-care poartă denumirea de **zgomote** sau **sunete nemuzicale**, în care mișcarea vibratorie fundamentală nu se deosebește prea mult ca amplitudine de mișcarea vibratorie parțială.

Pe lângă ritm, există încă două elemente ale muzicii determinate de durată și înălțime, și anume-**agogica** respectiv **armonia**. Deasemenea intensitatea sau amplitudinea sunetului determină **dinamica**, iar timbrul determină **coloritul timbral** (în funcție de sursa care l-a produs-voce, instrument muzical).

Timbrul sunetului este generat de forma vibrației, cauzată de numărul și intensitatea

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

armonicelor superioare emise de sursa sonoră. Numărul armonicelor depinde de sursa care le-au produs. Dacă ne gândim la instrumentele muzicale, se constată că unele instrumente produc doar o parte din armonice, cum ar fi de exemplu clarinetul care produce doar armonicile impare.

Atât sunetele din natură cât și cele produse de anumite instrumente muzicale au constituit un material sonor foarte important, fiind mai întâi organizat, iar apoi utilizat în arta muzicală. Organizarea duratelor a condus la valorile de note și pauzele corespunzătoare acestora; organizarea înălțimii a condus la stabilirea intervalelor care au determinat mai apoi scările muzicale și acordurile; organizarea intensităților a condus la stabilirea unor termeni dinamici ce se exprimă prin nuanțe și accente; organizarea timbrului a condus atât la perfecționarea instrumentelor muzicale cât și la precizarea unor categorii diferite de timbruri vocale.

În urma cercetărilor făcute, se asociază timbrul instrumental cu o anumită culoare din spectrul luminii, sau mai multe timbruri suprapuse se aseamănă cu un amestec de culori. Muzicianul Albert Lavignac, încearcă să facă o asociere între timbrul unor instrumente muzicale cu unele culori, și anume: flautul asociat cu albastrul, oboiul cu verde, cornul englez cu violet, trompeta cu roșu, triangu cu argintiu, instrumentele de coarde asociate cu mai multe culori. Desigur, s-a ajuns la concluzia că orice om poate să asocieze un instrument cu o anumită culoare.

Stabilind toate aceste aspecte definatorii din punct de vedere științific, încercăm să înțelegem de ce muzica, prin modul de construcție al materialului sonor cât și prin modalitatea de exprimare interpretativă, utilizând mijloacele instrumentale muzicale dar și vocale, poate să ajungă la un moment dat, să fie percepută mai mult decât o artă.

"Muzica este o lege morală, ea dă suflet universului, aripi gândirii, avânt închipuirii, farmec tinereții, viață și veselie tuturor lucrurilor, ea este esența ordinii, înălțând sufletul către tot ce este bun, drept, frumos."

(Platon)

Muzica a jucat un rol deosebit în formarea ființei umane. În urma cercetărilor făcute în acest sens de diferiți specialiști, cum ar fi Herbert Read, Robert Glaton, Liviu Comes, George Breazu, Jean Lupu, au ajuns la concluzia că cei care au avut prilejul unei educații muzicale, să o înțeleagă și să o prețuiască, ba mai mult cei care o practică, au un potențial ridicat al evoluției intelectuale, manifestat printr-o gândire logică, disciplină, memorie eficientă, imaginație, creativitate, o puternică exteriorizare a puterii de voință, atenție distributivă, afectivitate și nu în ultim rând bun simț.

Influența muzicii asupra omului dezvoltă anumite procese psihice ce au legătură și cu alte activități ca: analiza, comparația, asocierea, disocierea, sinteza, abstractizarea, concretizarea,

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

generalizarea. Educația muzicală are influență și asupra limbajului omului, devenind mai fluent, expresiv, nuanțat. Scrisul este corect, auzul fonematic mai dezvoltat, însușindu-și mai rapid pronunția corectă. În acest sens, se constată o creștere a randamentului intelectual al elevilor, mai ales când se lucrează pe fond muzical. Productivitatea crește cu până la 40% când muzica este selectată ținând cont de temperamentul, cultura și preferințele auditorului, iar creativitatea crește cu 20%.

Muzica este recomandată și în cazurile terapeutice. Aceasta poate fi nu doar audiată, ci și cântată vocal, având un efect pozitiv asupra dimensiunii intelectuale, spirituale, emoționale și fizice a omului, reușind să determine la recunoașterea unor aptitudini și capacități latente, nebănuite. Atât practica vocală cât și cea instrumentală reprezintă calea de a pătrunde în universul muzicii, realizând educarea auzului muzical, a memoriei muzicale, formarea aptitudinilor de interpretare și a dragostei pentru artă.

Prin urmare, muzica aduce o contribuție evidentă, în ce privește desăvârșirea individului, nu doar din punct de vedere al informațiilor din domeniul **muzicologiei** și **muzicotehniei**, dar și din punct de vedere al **muzicoterapiei**, având ca scop studiul modului de influență a muzicii de tip clasico-romantic, asupra psihicului uman. Renumiți compozitori ai perioadei preclasice, clasice, romantice chiar moderne, au adus o contribuție deosebită nu doar din punct de vedere artistic dar și cu influență terapeutică asupra dezvoltării psiho-somatice a omului. Cei mai de seamă reprezentanți ai muzicii și creațiile lor, începând cu perioada preclasică, au fost: **J.S. Bach (1685-1750)**: Cantata nr. 71 „*Dumnezeu este Regele meu*”; Preludiu și fugă în Sol major pentru orgă; Preludiu și fugă în Re major. **G.F. Haendel (1685-1759)**: Oratoriul „*Messiah*”; „Muzica apelor”; „Foc de artificii”. În clasicism **W.A Mozart (1856-1791)**: Simfonia nr. 14 în La major; Concertul pentru flaut nr. 2 în Re major; „*Dumnezeu este refugiul nostru*”. Din perioada romantică amintim pe: **R. Schumann (1810-1856)**: Concert pentru pian op. 54; Simfonia nr.1 „Primăvara”; Sonata nr. 3 op.14. **F. Chopin (1810-1849)**: Concert pentru pian-nr. 2; „Nocturnă”; Preludiu nr. 4 în mi minor op. 28.

De ce omul nu poate trăi fără muzică? Iată o întrebare pe care ne-am adresat-o cel puțin o dată în viață. Muzica nu este o invenție pur și simplu, ea este o necesitate, demonstrată și experimentată de ființa umană de-a lungul secolelor. În acest sens muzica nu este doar un divertisment ci, prin complexitatea ei de neegalat ca artă, trece dincolo de obiectivul educativ ajungând până la cel terapeutic, contribuind la eliminarea oboselii psihice, mărinind sau diminuând intensitatea unor stări emoționale. Mai mult și chiar foarte important este faptul că muzica poate să favorizeze relațiile de comunicare între oameni, pe de altă parte, înalță sufletul către Creator, contribuind astfel la actul închinării și la aprofundarea educației religioase. Muzica este un dar divin, care trebuie valorificat la cel mai înalt standard, pentru ca apoi să fie dăruit celor din jur, întorcându-se la Cel din mâna căruia a fost primit.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

În cele prezentate am încercat să aduc în atenție frumusețea ființei umane înnobilate atât de armonios de Creator, care ne copleșește uneori cu trăsături artistice nebănuite, concretizate în ceea ce numim-**artă**. Această modalitate de exteriorizare a sensibilității umane, a fost ca un mijloc de educație permanentă, însoțind mersul omului, uneori anevoios, de-a lungul istoriei sale. Educația prin artă contribuie la echilibrul ființei umane. Omul nu primește decât atunci când este pregătit să dăruiască.

Corelația dintre muzică și celelalte arte-pictura, literatura, coregrafia-este demonstrată de aceea nu poate fi negată, dar nici nu putem spune că este înțeleasă pe deplin de ființa umană. Este un domeniu ce continuă să fie exploatat, în măsura în care omul dorește să cunoască noi adâncimi ale frumuseții ce există, cu scopul de a fi descoperite.

Pictura, literatura și coregrafia sunt în esență manifestările ființei umane în toată splendoarea ei, folosind diferite mijloace de exprimare și se pare că muzica este liantul ce leagă toate aceste frumuseți ce vin din infinit și merg spre infinit. Ceea ce stă la baza existenței umane este vibrația, pentru că așa cum spunea și marele compozitor George Enescu “ ceea ce este important în artă, este să vibrezi tu însuși și să îi faci și pe alții să vibreze”.

Contemplarea operelor de arte pe un fundal muzical, sporesc receptivitatea privitorului și gânditorului, în captarea mesajului pe care arta îl transmite sub diferite forme. Pictura, de exemplu, atunci când o privești, are o vibrație imperceptibilă auzului, ea fiind mult mai profundă, pentru că face să vibreze sufletul. Dar cum vom recunoaște adevărata artă? Să implu, în adevărata artă se regăsește adevărul. Tot ce putem face este să cunoaștem **adevărul**.

Bibliografie:

- Alexandrescu, Dragoș, *Teoria muzicii*, Editura Kitty, București, 1996
- Bernstein, Leonard, *Cum să înțelegem muzica*, Editura Hyperion, Chișinău, 1991
- Breazu, Marcel, *Educația estetică prin artă și literatură*, Editura Academiei Române, București, 1964
- Emile, Chartier-Alain, *Un sistem al artelor frumoase*, Editura meridian, București, 1969
- Geantă, Cezar, *Estetica Muzicii Sacre*, Editura viță și sănătate, București, 2009.

CULTIVAREA APTITUDINILOR ÎNALTE ALE ELEVILOR ÎN ATINGEREA PERFORMANȚEI ARTISTICE

EDUCAȚIA ARTISTICĂ SPECIALIZATĂ (E.A.S)

Prof. Sălișteanu Ana-Maria

Liceul de Arte ”Bălașa Doamna”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

Prof. Mihai-Hrior Ioana Andreea

Liceul de Arte ”Bălașa Doamna”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

Învățământul muzical specializat este unul dintre tipurile de educație instituționalizată cu cel mai mare impact social pozitiv. Talentul artistic al generației actuale exprimat sub diferite forme (recitaluri, concursuri, conferințe) generează stări de bine și deschidere spirituală spre multitudinea de domenii ale culturii, adăugând calitate vieții. Pentru a dezvolta și perfecționa modul de exprimare artistică trebuie să știm ce materiale să utilizăm pentru a ajunge la rezultate superioare. În liceele vocaționale putem vorbi de o educație artistică specializată, mai precis de acea formă de artă ca activitate artistică.

1. Premise:

- Educația artistică specializată reprezintă activitatea de formare-dezvoltare a personalității elevului, realizată prin receptarea (cognitivă și afectivă), evaluarea și crearea valorilor frumosului artistic, aflat la baza frumosului general (obiectivat și în natură și în societate);
- Formarea sensibilității estetice și îmbogățirea experienței artistice proprii prin participarea la diverse tipuri de activități artistice: concerte, expoziții, film, teatru;
- Dezvoltarea sensibilității pentru cultura muzicală autentică și interesul pentru interpretarea vocală și instrumentală;
- Cultivarea dragostei față de artă asigurând extinderea și completarea orizontului cultural-artistic;
- Dezvăluirea potențialului creativ individual al copiilor și adolescenților;
- Identificarea copiilor capabili de performanță în domeniul unei anumite arte (muzicii) și pregătirea acestora pentru posibila însușire a programelor educaționale de învățământ profesional corespunzător profilului;

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Într-o societate modernă, cu un flux abundent de informații, invenții, experimente, aptitudinile trebuie cultivate, educate, ghidate și ajustate în conformitate cu cerințele și exigențele societății.

Aptitudinile (cu referire la cele cu pondere înaltă și foarte înaltă) sunt forme de exprimare a unicității personalității. Demersul psihopedagogic de descoperire și cultivare/dezvoltare a aptitudinilor înalte se justifică prin calitatea sa ca parte integrantă a procesului educațional, cât și prin valorizarea acestuia din punct de vedere social, cultural, național.

2. Performanța în E.A.S

Copiii capabili de performanță, în special cei care studiază muzica, au nevoie de o educație diferențiată, adaptată nevoilor lor, pentru a se dezvolta și a se manifesta maximal.

Recunoașterea copiilor capabili de performanță este destul de simplă, iar ea vine într-un fel natural, deoarece:

- Aceștia posedă o puternică motivație în a-și finaliza activitatea
- Prezintă inițiativă în domeniu
- Sunt elevi independenți și capabili de a se autodirija
- Au un nivel de curiozitate ridicat
- Dețin o gândire conceptuală clară
- Iubesc unicitatea

Colaborarea cu această tipologie de elevi

În primul rând, trebuie să oferim copiilor dotați o îmbogățire a cunoștințelor/informațiilor să le oferim material cu un nivel mai avansat, anticipând lecțiile ulterioare.

În privința educației muzicale specializate, alegerea unui repertoriu trebuie să vizeze personalitatea copilului, gusturile acestuia, iar profesorul pentru a putea realiza acest lucru trebuie să-și cunoască elevii în profunzime. Alături de stabilirea repertoriului putem adăuga câteva elemente care contribuie la decizia finală corectă și potrivită elevului: interpretări personale, dar și interpretări ale unor lucrări încadrate într-un anumit stil, în care elevul să se simtă confortabil, să se plieze și să rezoneze cu muzica și care să-i evidențieze anumite calități; concepții de abordare a repertoriului; repetiții voluntare; încercări de interpretare prin stimularea unor competiții.

Două aspecte importante și chiar necesare pentru a putea înțelege și a ajunge la o interpretare autentică sunt lectura muzicală și audiția muzicală. Este nevoie ca elevii dotați să citească literatură de specialitate și să asculte muzică clasică. Fără acești piloni importanți în actul de creație, nu putem vorbi de o înțelegere muzicală, ci doar de execuție sonoră. Însă, important este studiul individual cât mai mult timp, dar executat cu măsură pentru a nu duce la o stare de oboseală prin suprasolicitarea copilului.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Putem afirma că învățământul artistic de performanță trebuie îngrijit cu seriozitate, asumare, conștientizare și înțelegere. El trebuie dezvoltat pe baze științifice solide începând cu selecția și până în momentul recunoașterii unanime a elevului pe plan artistic (specialiști și public).

În final, vom descrie o secvență didactică de importanță pentru ceea ce semnifică pregătirea pentru performanță a elevului, considerând că este de interes pentru cadrele didactice care descoperă un copil talentat.

3. Recitalul/Audiția muzicală

Scopul:

- organizarea diferitelor evenimente cultural-muzicale, fie în cadrul școlii, fie în afara ei
- evaluarea (instrument de măsură al performanței):

Obiective:

- demonstrarea nivelului de pregătire muzicală;
- descoperirea potențialului artistic al elevului prin intervenția evaluatorului extern – public, ca factor important pentru viitorul artistic al elevului.

Important în atingerea la performanță artistică este *pregătirea apariției pentru scenă a elevului*, care se realizează în trei etape:

a) pregătirea propriu-zisă

- alegerea corectă a repertoriului, punctul de referință fiind punerea în valoare a calităților dobândite de elev (colaborare profesor/elev);
- comportament adecvat scenei: ținută vestimentară, ținuta scenică, raportarea la public;
- gestionarea emoțiilor prin înțelegerea prezenței publicului ca unul din scopurile exersării instrumentului pentru că nu există producător de muzică (elev) fără un receptor (public);
- cooptarea părinților este esențială-elevul nu poate face performanță dacă nu este susținut continuu de familie.

b) susținerea recitalului/audiției:

- recitalul/audiția este și un moment de sărbătoare care prin ritualul pe care îl presupune: concentrare, ținută, felul de a merge în spațiul scenic, se încadrează perfect artelor spectacolului- desigur vorbim de spectacol la un nivel superior, nu în sensul de divertisment muzical, ci ca o elevată prestație artistică destinată nu consumului neparticipativ, ci schimbului care se face între public și elev într-o deplină comuniune;

c) analiza concertului:

- se face post-concert, în sala de clasă, după ce emoțiile au trecut. Ea poate fi efectuată în profunzime numai dacă elevul acceptă acest lucru și este productivă în procesul educațional.

Educația muzicală/educația muzicală specializată ca parte a sistemului național de educație

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

are obligația de a face cunoscută școala românească de interpretare nu numai în spațiul intern ci și în afara lui; de aceea considerăm că școlile și liceele de profil sunt instituții abilitate să pregătească copiii dotați artistic de către cadrele didactice de specialitate. Educația artistică specializată trebuie să fie un etalon pentru sistemul de educație românesc, deoarece este domeniul cu cel mai mare impact mediatic nu numai în cadrul categoriei socio-profesionale, ci și din cadrul societății.

„Școala urmărește, prin mijloacele etico-pedagogice, să formeze oameni cu o dezvoltare armonioasă, în care raționalul și emoționalul, reflexivul și empiricul, logicul și intuitivul, adevărul și frumosul, sacrul și profanul se află în echilibru, într-o relație de complementaritate fără de care ființa umană nu-și găsește sănătatea psiho-somatică”.

(Solomon Marcus, Armonizarea raționalului cu iraționalul)

Bibliografie:

- Bandura, Ludwik. *Elevii dotați și dirijarea instruirii lor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1978
- Munteanu, Nelu Doru. *Vioara privită din interior*, ARARAT, București
- Călin, Dragoș; Coman, Lavinia, Vasile, Vasile, *Îndrumar metodic pentru pregătirea personalului didactic din învățământul muzical specializat*, Editura Universității Naționale de Muzică, București, 2009
- Coman, Lavinia. *Pianistica modernă*, Editura Universității Naționale de Muzică, București, 2006
- Gaedner, H. *Frames of mind. The theory of multiple intelligences*, Basic Books, New York, 1983
- Goleman, D. *Inteligența emoțională*, Editura Curtea veche, București, 2001
- Gorgăneanu-M, Lucia Crinela. *Didactica educației muzicale specializate*, Editura Muzicală, București, 2011
- Marcus, Solomon. *Paradigme Universale*, Editura Paralela 45, 2011
- M.J.A. Howe, J.W. Davidson, J.A. Sloboda, *Innate talent: Reality or myth*, în „Behavioral and Brain Sciences”, 21, 1998
- M.J.A. Howe, J.W. Davidson, D.G. Moore, J.A. Sloboda, *Are there early childhood signs of musical ability?*, în „Psychology of Music”, 23, 1995
- Răducanu, Dan Mircea. *Principii de didactică instrumentală*. Editura Moldova, Iași, 1994

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- Salade, Dumitru; Ciulea, Rodica. *Educația prin artă și literatură*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1973
- Schaub, Horst. *Dicționar de pedagogie*, Editura Polirom, 2001

PARTICULARITĂȚI LEXICALE ȘI MUZICALE ALE COLINDELOR

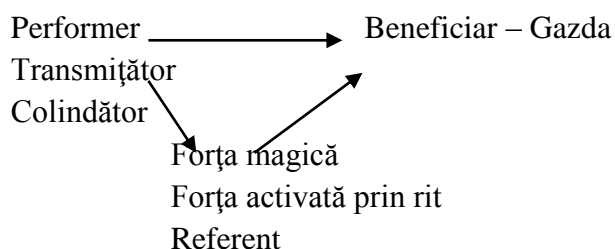
Prof. Tufeanu Maria

Liceul de Arte „Bălașa Doamna” Târgoviște, jud. Dâmbovița

Educația artistică a elevilor reprezintă un proces complex, care presupune un demers metodic de integrare a individului într-un demers de influențe formale (școlare) și extracurriculare. Dacă ne referim la activitatea școlară, avem în vedere disciplinele cu specific artistic: muzica, desenul, literatura, etc. Activitățile extracurriculare valorifică prilejuri speciale, situându-se dincolo de școală, dar corelativ cu aceasta, sensibilizând elevul față de valorile artistice transmise din generație în generație și potențând trăirile lui artistice în vederea formării ca personalitate complexă, ca inteligență spirituală a tinerei generații.

Societatea este într-o continuă schimbare, schimbare care generează noi solicitări față de educație. Astfel, cunoașterea nemijlocită și dezvoltarea competențelor de trăire prin muzică devin esențiale. Și cum altfel am putea începe studiul tradițiilor neamului românesc, decât prin a desluși particularitățile lexicale și muzicale ale colindelor cuprinse în repertoriul orelor de muzică vocală tradițională românească.

Poeziile diferitelor obiceiuri prezintă afinități funcționale și formale care permit diferențieri între o poezie descriptivă, o poezie de incantație și o poezie de urare. Față de poezia de urare apar delimitări între o poezie de urare directă, o poezie descriptivă și o poezie alegorică; la toate acestea se adaugă poezia de inspirație biblică cu funcție moralizatoare sau de vestire a sărbătorii religioase: colinde cu tematică biblică, cântece de stea etc. În poezia obiceiurilor calendaristice pot fi observate distincții pe baza actului de comunicare ce este realizat prin relația a trei termeni: performerul (transmițător), beneficiarul (destinatar) și forța magică. Astfel poezia de urare poate avea următoarea reprezentare²⁵:

²⁵ Pop, Mihai – Ruxăndroi, Pavel. *Folclor literar românesc*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1976, pg. 137 – 138.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Având o anumită amploare și complexitate, *poezia descriptivă* poate fi considerată ca fiind cea mai veche formă de poezie constituită; afirmația se demonstrează prin analogie cu alte forme ale artei în culturile primitive: existența desenelor, gravurilor sau picturilor de pe pereții peșterilor din paleoliticul superior. Apoi va avea loc trecerea către o funcție magică primară, bazată pe identificarea reprezentării (a modelului-desen) cu realitatea (obiectul modelării). Astfel exercițiul practic de vânatoare asupra modelului se transformă în gest magic... modelul rănit va fi mai ușor de răpus.

Colinda e un fel de mit virtual potrivit sensului dorit de ceata colindătorilor, ce acționează în perioada cumpenei dintre ani. Dacă în mit acțiunea se petrece în trecut, colinda folosește constant prezentul și numai pentru antecedentele ei este utilizat trecutul, de obicei perfectul compus. Structura colindei are ca determinare eficiența urării. Urarea indirectă se realizează ori prin nararea unui fapt de proporții miraculoase al cărui protagonist este cel felicitat, ori prin schițarea unei scene idilice în care este integrat cel colindat.

De regulă începutul colindelor e formulat *ex abrupto*, fiind evitate formulele introductive; acțiunea este deschisă prin repetarea verbului ce intră de-a dreptul în miezul temei:

Slujește, slujește; Mă luai, mă luai; D-întreabă, d-întreabă; Coborât-a coborât; Crește-mi Doamne Crește; Ieșit-o Doamne ieșit; Mâncă-i mâncă; Născut-o Doamne născut; Ne-am pornit ne-am pornit; Plecat-o plecat; Poruncit-o poruncit; Răsărit-o răsărit; Rugat-o rugat; S-a sculat luat; Vă sculați, sculați boieri; Cine-mi vine cine-mi vine; S-aude, s-aude etc.

Mai rar, au repetări a altor părți de cuvânt (substantiv, adjectiv ș.a.): *Boier, boieraș; Pe vale pe vale; Hai la rai, la rai, la rai; Măru-i, măru-i, mărișor de aur; Izvor, izvoraș; Ferice, ferice etc.*

Câteodată acțiunea localizează dimensiuni cosmice ce prefigurează profilul mistic al narațiunii: *Sus, sus, sus pe lângă lună; Sus la poarta raiului; Colo sus mai din sus; Colo jos și mai din jos etc.* Alteori, determinantele epice sunt îmbinate cu cele peisagistice: *Sus în naltul cerului - Jos la poal` le muntelui sau*, printr-o singură denumire a genericului (munte-mare) acțiunea relevă regiuni mitice: *Acolo sus la munte; Jos pe lângă mare; Cam pe mare pe lângă mare; În ostrov de mare ș.a.* Rare sunt localizările certe: *Sus pe apa Jiului; Din valul Brăile,...*

Colindele propriu-zise se caracterizează printr-o mare varietate tematică și imagistică ce e determinată de caracterul individualizat al urării; funcția de urare se realizează în mod specific, potrivit diferitelor grupuri umane din colectivitate: grupuri de vârstă, situație familială și socială, profesie etc.; sunt astfel, tipuri funcționale diferite. Fiecare tip implică un număr mai mare sau mai restrâns de teme; fiecare temă la rândul său, poate fi realizată prin subiecte-complexe diferite de imagini. Complexitatea titlaturilor date colindelor conduce către un sistem constituit pe baza unor

„multiple criterii de clasificare”²⁶, un sistem mai puțin riguros deoarece între diversele titulaturi ceremoniale ale colindei pot avea loc interferențe sau substituiri:

a) datorită faptului că obiceiul se practică la date sau momente variate ale zilei apar indicații temporale: „Colind de Anul Nou”, „Zorile”, „Colind de noapte”...;

b) în raport cu locul execuției lor, colindele capătă diferite titulaturi: „de fereastră”, „de afară”, „de casă”, „la intrarea în casă”, „la plecarea din casă”, „pe drum”...; colindele de fereastră sunt numeroase atât în Transilvania cât și în Muntenia, iar cele executate în casă cuprind atât teme laice cât și creștine ce denotă un caracter mobil. Colindele cântate la intrarea/plecarea din casă sunt mai des întâlnite în Transilvania, iar cele cu titulatura „pe drum” indică faptul că uneori ceata cântă nu numai la gazde dar și pe ulițe;

c) alte titulaturi presupun existența unei anumite ierarhii și a unui mod de organizare a cetelor fiind întâlnite colinde precum „a birăului feciorilor”, „a gazdei feciorilor”, „a dubarilor” dar și „colinda de pricină”; cea din urmă este mai puțin cunoscută și se practică pe alocuri în sudul Transilvaniei când cetele se întrec pentru a proba virtuozitatea în execuția-în special-refrenului care este dificil deoarece poartă amprenta „frământăturilor de limbă”;²⁷

d) anumite denumiri reflectă forme particulare de colindat iar datele referitoare la semnificația lor sunt sărace: „a colacului”, „a pomului”...;

e) uneori se întâlnesc colinde cu titulaturi de un caracter circumstanțial ce privesc starea sau împrejurările persoanei colindate; gravidelor li se cântă colinda de femei însărcinate, familiilor de recruți, „de cătănie”, în timpul războiului „de război”, acolo unde zace cineva grav bolnav se cântă „colinde de jale” iar la casele îndoliate „colinde de mort”. Dacă în trecut categoria „colindelor de mort” era bine prezentată numeric și delimitată din punct de vedere tematic astăzi ea persistă în câteva zone din Transilvania, pe cursul inferior al Ialomiței și în câteva sate din județul Constanța.

În concluzie, colindele, după principalele tipuri funcționale, sunt: *colinde de fereastră*, *colinde de zori* și *colinde propriu-zise*.

Colindele de fereastră conservă statutul de urare generalizată iar rolul lor este de vestire a sărbătorii și trezirea rituală a gospodarilor din prima zi a noului an.

Colindele de zori nu se deosebesc foarte mult de colindele de fereastră, prezentându-se asemănător din punct de vedere structural. Există totuși un element de diferențiere: accentul nu cade numai pe prezentarea cetei de colindători și a ritualului îndeplinit de aceasta, ci și pe prezentarea gospodarului sau a vredniciei acestuia.

În *colindele cu urare individualizată* (propriu-zise), urarea se repetă și se reactualizează la fiecare casă și de aceea este exprimată prin variate modalități cu texte adecvate: *colindele de*

²⁶ Brătulescu, Monica. *Colinda românească*, București, Editura Minerva, 1981, pg. 36.

²⁷ Brătulescu, Monica. *Colinda românească*, București, Editura Minerva, 1981, pg. 37.

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

gospodar, colindele de flăcău, colindele luptei cu leul sau a vânării cerbului, colindele despre încurarea cailor sau despre întrecerea dintre șoim și cal, colinde de fată, lupta cu Dulful de mare, colindele de înstrăinare.

Concluziile la care ajungem sunt deosebit de interesante:

- unele motive descind din străvechi mituri totemice: colindele de pescar (vidra destăinuie secretul locurilor bogate în pește) și colindele cu tematică vânătorească („testamentul” cerbului);
- mitul creștin apare ca sinteză de elemente păgâne și creștine convertită la un rost agrar: bătrânul Crăciun este fertilizatorul câmpurilor, realizatorul fericirii și al bunăstării gospodăriei²⁸;
- frecvența comparației cosmice: obiectul urării este comparat cu lumina soarelui care răsare;
- cele mai multe refrene ale colindelor constituie simboluri magice menite să realizeze contactul între mit și realitate.

Fondul dacic cu rezonanțe tracice și cu urme din mitologia greacă, occidentală și latină peste care se suprapun ulterior elementele de mitologie creștină, determină un fond mitologic neunitar în conținutul și funcția colindelor. Elementele epice și cele descriptive ale discursului sunt subordonate funcției de urare chiar dacă structura epică a colindului este imperfectă.

Dacă într-un mesaj epic elementele descriptive sau lirice sunt subordonate structurii narative într-un mesaj ritualic aceleași elemente apar în plan egal; așadar, colindul, se constituie într-o „proiectare poetică a unei scheme de ceremonial în care elemente alegorice și fabuloase alternează cu cele descriptive”²⁹.

O particularitate generală a colindelor este *refrenul*, un prim element ce le deosebește de alte genuri. Refrenul propriu-zis poate fi localizat înaintea unui vers, după fiecare vers sau după două versuri. El se poate constitui într-un rând melodic sau într-un simplu motiv care este adăugat unui rând melodic. De asemeni, poate îmbrăca două forme-*omogen sau regulat*-când este alcătuit doar din structuri binare și *neomogen sau neregulat*, cuprinzând structuri ternare sau combinații între ele.

O melodie nu este legată de un singur text, fiind valabilă și reciproca-un text se poate asociat mai multor melodii, această regulă aplicându-se pe o zonă mai întinsă. În general versurile nu se grupează în strofe, structura melodică este modală, sistemul ritmic, giusto-silabic.

Interpretarea colindelor se realizează la unison. Feciorii se împart în două grupe, ce se așează față-n față, în frunte fiind vătaful. Prima grupă întonează melodia întreagă inclusiv refrenul, iar cea de-a doua grupă preia textul în continuare. Astfel se succed până la terminarea colindului, fenomenul denumindu-se *antifonie*. Repertoriul colindelor se poate divide după parametrii

²⁸ După părerea lui Petru Caraman, *Colindatul la români, slavi și la alte popoare*, București, Editura Minerva, 1983.

²⁹ Pop, Mihai – Ruxăndroi, Pavel. *Folclor literar românesc*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1976, pg. 162.

morfologici în două categorii cuprinzând *stilul vechi* și *stilul nou*.

Ca arie geografică *stilul vechi* poate fi localizat în Timiș (zona Făget), Hunedoara (Pădureni), Țara Loviștei (Vâlcea), sudul Constanței (Ostrov), Jegălia (estul Câmpiei Dunărene) și parțial în zona Hălmagiu (Arad).

Stilul nou este întâlnit în aceleași zone menționate mai sus, coexistând alături de *stilul vechi*, dar și în Maramureș, zona Clujului, a Sibiului, Moldova etc.

Caracteristicile stilului vechi din punctul de vedere al versificației: tipar metric octosilabic (8 silabe) și hexasilabic (6 silabe); combinări ale formulei acatalectică (completă) cu cea catalectică (incompletă-5 sau 6 silabe); în acest ultim caz apar silabele de completare; cuvinte din fondul vechi lexical; versuri fracționate prin rimă interioară; monorima; exprimări tautologice; repetiții de versuri întregi; întrebări retorice; dativul etic, „că” narativ, „d” eufonic, anafora, epifora, anadiploza; enumerări.

În ceea ce privește dimensiunea melodică a stilului vechi, se remarcă: moduri prepentatonice, pentatonii cu sau fără pieni, pentacordii și hexacordii majore sau minore, cât și structuri heptacordice diatonice și cromatice; caracterul melodiei este silabic-puțin ornamentat; sistemul ritmic, cum am mai spus este giusto-silabic; ritmic este structurat în combinații diverse; se întâlnesc cazuri când o melodie are la bază o singură celulă sau formulă ritmică (*izoritmie*); tempoul este destul de rapid și constant;

În *stilul nou*: scade frecvența refrenului ca urmare a influenței cântecului propriu-zis asupra colindei; ornamentația devine mai bogată, prefigurându-se elemente ale stilului melismatic; sistemul ritmic giusto-silabic împrumută particularități ale sistemului parlando-rubato; forma se amplifică la 4 rânduri melodice, fapt ce determină apariția strofei pătrate; tempo-ul este mai lent, cu modificări pe parcursul interpretării.

Colind din colecția Bela Bartók, culegere Corbești – Bihor.

Cei ce re - scu - me - ște - re - scu - i Doam - ne - ai Dom - nul nost!
 Oi 2.Tri - me - șteri ca tri - în - geri

3. *Fac cieriul și pământului*

Făcură-l îmi gătiră-l

Pe pământ sloboziră-lui.....

8. *Numai Tatăl nu-mi creștea:*

Bagă brânca-n bonjinar⁺

Și de-acolo ce scoté?

6. *Bine-n cier nu se lové*

Tăți îngerii îmi creștieră-î....

11. *Tri inele-n tri degete*

Și tri biciuri mari de foc;

Pă pământ dede-a zbici...etc.

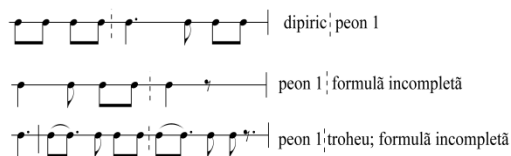
ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Textul colindului descrie episodul creării lumii de către trei meșteri cerești. Ei fac cerul și pământul, îngerii, șesurile și dealurile folosindu-se de biciuri. În final, pentru că cerul și pământul sunt unite, susțin cerul pe trei stâlpi de argint, unul la răsărit, al doilea „La mijloc a iștea lumii” și probabil că cel de-al treilea stâlp la apus (textul nu-l mai menționează).

Textul prezintă: tipar metric octosilabic acatalectic și catalectic; refrenul regulat, prezintă o formă hexasilabică catalectică (heterometrie); silabe de completare: *lui*-versurile 3-5; predomină versurile albe, mai ales în prima parte a textului; ulterior se poate vorbi și despre rima insuficientă sau suficientă; elemente de construcție; pseudo-strofă (ultimele 4 versuri); elemente lexicale: dativul etic (versurile 4-7-8), „*d*” eufonic (versul 18), interjecția „*oi*” la începutul celui de-al treilea rând melodic; refrenul este propriu-zis, omogen; apare după primul rând melodic; melodia este construită pe o tetracordie, extinsă doar în planul ornamental peste o pentacordie; la ea se adaugă un sunet mai puțin afirmat, *mi* (6);

- intervalele preponderente sunt 2M,m, 3M,m, 4p; profilul melodic este mixt, caracterul fiind silabic, ușor melismatic; la sfârșitul refrenului apare o cezură ce împarte colindul în două secțiuni; cadența finală se realizează prin salt de 3M descendentă; sistemul ritmic este giusto-silabic; formulele ritmice ce compun acest colind se subscriu următoarei scheme:

- forma este fixă, binară, fiind alcătuită din 2 rânduri melodice plus refren; schema formei (structura motivică):

(B) (6)A₃ (2)Rf_{.1} itj. (3)B1

Colindul se constituie din proiectarea poetică a unei scheme de ceremonial, în care elemente alegorice și fabuloase alternează cu cele descriptive. Limba colindelor este arhaică iar complexitatea figurilor de stil relevă un puternic spirit inventiv: hiperbole, personificări, metafore, epitete, diminutive, formule de repetiție, dativul epic...În cadrul relației poezie-muzică apar elemente lexicale: completarea silabică, apocopa, anacruza de sprijin și refrenul. De altfel, în colind refrenul este o trăsătură principală prin care se diferențiază de cântecul de stea.

Bibliografie:

- Brătulescu, Monica. *Colinda românească*, București, Editura Minerva, 1981
- Buhociu, Octavian. *Folclorul de iarnă, ziorile și poezia păstorească*, Editura Minerva, 1981
- Drăgoi, Sabin. *303 colinde cu text și melodie*, Editura Scrisul Românesc, Craiova
- Oprea, Gheorghe. *Folclorul muzical românesc*, București, Editura Muzicală, 2002
- Petru Caraman. *Colindatul la români, slavi și la alte popoare*, București, Editura Minerva, 1983
- Pop, Mihai – Ruxăndroiu, Pavel. *Folclor literar românesc*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1976
- Sandu Eugen Petre. *Stabilitate și spontaneitate în creația epică folclorică*, București, Editura Muzicală, 2006

PERSPECTIVE ARTISTICE ȘI EDUCAȚIONALE ÎN METODOLOGIA PIANULUI

Prof. Dr. Corina Kiss

Academia de Muzică NRW, Düsseldorf, Germania

Prof. Dragoș Ungureanu

Asociația Culturală Arta Sonoră, București

Principiul general al pedagogiei și metodologiei pianului are ca scop evitarea tuturor erorilor, dar și educarea elevului de la început pe calea cea bună și corectă, care necesită o pregătire adecvată detaliilor pianistice pornind de la cea mai ușoară formă de bază și evoluând treptat până la cea mai complexă.

Pianul este un mecanism complex și subtil, prin care se obține o simbioză între tehnică și auzul muzical.

Pedagogia pianului începe cu pozarea mâinilor, cu poziția corectă a brațelor și a corpului care se dobândesc de la început pentru a avea o bază fundamentală în a cânta la pian. De la început se fac exerciții fizice pianistice, dar și o pregătire mentală pentru a stabili obiectivele exercițiilor zilnice. Realizarea obiectivelor propuse depinde în întregime cât de eficientă este rutina exercițiilor zilnice pentru o tehnică viitoare sănătoasă.

Pedagogul trebuie să știe foarte bine <drumurile> pe care să le parcurgă cu fiecare elev, având imaginații, metafore și comparații pentru a fi bine înțelese și executate. În timp, fiecare elev va deveni un pianist stăpân pe corpul său, pe senzațiile trupului cunoscându-și bine minimul și maximul acțiunilor atât corporale cât și mentale.

Exercițiile tehnice sunt concepute pentru a se găsi atât mișcarea corectă a mâinilor și a corpului, cât și pentru automatizarea lor. Scopul acestor exerciții este eliminarea inhibiției și dobândirea eliberării (a degetelor, spatelui și a umerilor), iar corpul și psihicul să devină o integritate funcțională. Moshé Feldenkreis, om de știință în arta corpului afirma: „cu un minim de efort se obține o eficiență maximă și nu prin forță musculară, ci prin conștientizarea modului în care tehnica funcționează”.

Multe exerciții tehnice individuale au ca element de bază repetarea lor prin diferite forme și manifestări. Această repetare permanentă, cu elemente de mișcări corecte, creează în timp o bază

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

a tehnicii pianistice pe care se poate aplica cerințe avansate. Nu se poate cânta un studiu de Czerny sau Chopin dacă nu s-au parcurs fazele exercițiilor preliminare. Însă, aceste exerciții nu trebuie să devină ținta elevilor de a fi „sportivi pe pian“, adică acrobați virtuoși! Aceste exerciții tehnice influențează nu numai estetica și stilul de a cânta la pian, ci și propria metodă a elevului de a-și învăța singur în viitor o partitură muzicală. Conceput individual este fără îndoială mecanismul major în evoluția cântatului la pian și a instruirii lui. Sigur, oamenii sunt diferiți, fiecare elev are propriile caracteristici, dar prin procesul educațional metodic își pot găsi ușor perspectivele interioare muzicale.

Un rol important, pentru ca elevul să aibă o stăpânire bună a coordonării degetelor, îl are *tehnica*. Dacă se studiază cu atenție literatura pianistică, se observă că există o multitudine de tehnici care compun: game, arpegii (mici, mari, frânte, lungi), acorduri și octave. Iar dacă toate acestea se stăpânesc cu bravură, se va putea cânta orice piesă muzicală dificilă. Toate acestea însă nu rămân izolate, ci este nevoie și o înțelegere bună a muzicii din punct de vedere melodic, armonic și ritmic, elevul având nevoie de:

- o analiză a structurii și formei muzicale;
- o memorie bună
- formarea auzului muzical
- o stilistică a interpretării
- încrederea de sine.

Există o multitudine de discuții despre tehnică și asta o putem citi deseori în mass/media sau în articole de critică a concertelor pianistice: „pianistul a avut o tehnică imacultă“; sau „pianistul are o tehnica briliantă“, însă trebuie avut în vedere și ce spunea pianistul Vladimir Horowitz: „*A cânta la pian înseamnă motivație, inimă și mijloace tehnice. Acestea ar trebui să fie dezvoltate în mod egal. Fără motivație ești un fiasco, fără inimă ești o mașină, iar fără tehnică ești un amator.*“³⁰

O tehnica bună se obține prin studierea minuțioasă a gamelor (tonalităților), unde fiecare deget are funcția sa specifică în cadrul scalei muzicale. Prin intermediul acestui material sonor treptat dezvoltat cu terțe, sexte, decime, arpegii, acorduri și octave, elevul trebuie să înțeleagă că țelul lor este să-și însușească atât optic cât și științific structura claviaturii. Profesorul la început este relativ limitat, dar în realitate gamele reprezintă cheia nu numai pentru formarea tehnicii, ci și a muzicalității elevului.

Metodele moderne a ultimului deceniu fac ca studiile tehnice să fie înlocuite de o selecție a altor lucrări de pian, așa numite <pasaje tehnice>. De multe ori, ele motivează și încurajează standardele muzicale înalte. În locul studiilor de Czerny sau exercițiilor progresive de Hanon pentru

³⁰ Belesprit.ro Mass-Media

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

îmbunătățirea fluenței, pot fi cântate pasaje din lucrări de L.v. Beethoven (32 de variațiuni WoO80 în do minor), F. Mendelssohn (17 variațiuni op. 54 în re minor), S. Rachmaninov (20 variațiuni op. 42 pe o temă de Corelli în re minor) sau Saint Saens/ Liszt (Dance Macabre Op. 40).

Exemplu:

Saint Saens / Liszt: Dance Macabre Op. 40

În special în perioada romantică s-au dezvoltat studii care sunt extrem de exigente atât din punct de vedere muzical, cât și din punct de vedere tehnic. Acestea includ la început studiile lui Burgmüller, Heller, Cramer-Bülow, iar mai târziu studiile lui Chopin și Liszt care sunt compuse într-un limbaj muzical revoluționar combinând cele mai mari dificultăți tehnice cu poezia și perfecțiunea artistică.

Nu trebuie însă să uităm că fără a stăpâni tehnica pianistică „veche” nu se poate aplica tehnica cea nouă. Metodele tradiționale sunt inevitabile, iar metodele moderne trebuie să se demonstreze eficiente. Pedagogii de azi trebuie să înțeleagă că predarea pianului înseamnă un amestec de cunoștințe vechi cumulate cu cele noi.

Ideea de tehnică a apărut ceva mai târziu, pe la jumătatea secolului al 19-lea, când au început să fie exploatare calitățile nebănuite, atât ale pianului, cât și ale pianistului interpret. Foarte curând, compozitorii, interpreții și profesorii iluștri au demonstrat supremația necontestată a artei pianistice în cadrul acestei categorii de muzicieni care se dezvoltă spectaculos cu așa numiții <virtuozi concertişti> cum ar fi: Fr. Liszt, M. Clementi, J. N. Hummel, S. Thalberg sunt numai câteva nume dintr-un lung șir de personalități care au ilustrat viața muzicală pe întregul parcurs al secolului al 19-lea, numit secolul romantic.

La început, în secolele 18. și 19. pianistul interpret avea nevoie să citească ușor partiturile la prima vedere și să-și miște degetele cu agilitate pentru a face față cu succes exigențelor publicului. De aceea pentru pregătirea unui concert artistul trebuia să-și formeze, prin exerciții și studii speciale, anumite calități tehnice. În secolul al 20-lea calitatea sunetului a început să ia amploare, dorindu-se un sunet cât mai puternic, pătrunzător dar totodată suplu și calitativ, pianistul

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

fiind obligat să-și alcătuiască seturi de mișcări speciale pe claviatură, mai întâi pentru ca degetele să se miște cât se poate de repede pe claviatură. Tot în această perioadă a apărut și necesitatea de a obține tempouri mult mai rapide cu tehnici noi aducându-și aportul și școala anatomo - fiziologică a lui R. M. Breithaupt, care se dorea un aparat pianistic amplu ce cuprindea întregul braț, din umăr și până în vârful degetelor. Literatura pianistică este atât de vastă și de complexă făcând apel la toate resursele și mijloacele personale ale interpretului cu cerința subtilă de a fi conduse de către creierul interpretului; și aici stă mărturie metoda lui A. M. Martienssen care conturează un concept psihologic în cercetarea metodologică a următoarelor categorii:

- complexul copilului minune,
- auzul creator,
- voința de sunet,
- voința de sonoritate,
- voința de ritm,
- voința de formă,
- voința de recreare a operei muzicale.

În acest sens și ilustra profesoară de pian Florica Musicescu se baza pe conceptul unificării dintre spirit, suflet și trup pentru o cât mai bună elaborare a actului artistic cu o posibilitate a unui cânt timbral pianistic cât mai fidel. Pe lângă numeroasele școli și metode elaborate de pedagogii și interpreții motivați să înfrângă barierele performanței, mereu mai înalte, mereu mai dificile, tehnica devine până la urmă o problemă personală a fiecărui pianist. Acesta încercând să-și pună în acord propriul talent cu mijloacele instrumentale de a-l exprima, precum și cu cerințele de stil și de gen ale fiecărei piese interpretate.

Bibliografie:

- Aschauer Mario, *Handbuch claviers-Schulen*, Editura Bärenreiter, Kassel, 2011
- Avram Luize, *Catharsisul muzical*, Editura UNMB, București, 2007
- Bălan George, *Muzica și lumea ideilor*, Editura Muzicală, București, 1973
- Beek Johan van, *Klangrede am Klavier*, Editura Bärenreiter, Kassel, 2016
- Berstein Leonard, *Cum să înțelegem muzica / Concerte pentru tineret*, Editura Muzicală, București, 1982
- Braccini Roberto, *Praktisches Wörterbuch der Musik*, Editura Schott, Mainz, 2012
- Coman Lavinia, *Pianistica modernă*, Editura UNMB, București, 2006
- Gát József, *Die Technik des Klavierspiels*, Editura Corvina, Budapesta, 1956
- Goleman Daniel, *Inteligența emoțională*, Editura Curtea Veche, București, 2001

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

- Harris Paul, *The Virtuoso Teacher*, Editura Faber Music Ltd, Londra, 2013
- Schindlegger Norbert, *Werde dein Lehrer*, Edition Robert Schindlegger, Viena, 2015
- Stravinski Igor, *Poetica muzicală*, Editura Muzicală, București, 1967
- Tanner Mark, *The Mindful Pianist*, Editura Faber Music Ltd, Londra, 2017
- Wimmer Gerd, *Ballett auf dem Tasten*, Taschenbuch, 2016

CUPRINS

ARGUMENT	5

SECȚIUNEA 1

ÎMBUNĂȚIREA CALITĂȚII PROCESULUI DIDACTIC ȘI A REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII. EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ - EDUCAȚIE DE CALITATE PENTRU TOȚI

Ates Nadea	9

LES PRINCIPALES METHODES POUR CONNAITRE LE PSYCHISME DE L'ELEVE- ETUDE

Professeur Chenaru Cristina.....	11

SCENARIU DIDACTIC

Duică Mihaela Elena	14

ELEMENTE DE NARATOLOGIE ÎN STUDIUL LITERATURII PENTRU ELEVII CICLULUI LICEAL

Prof. Enache Laura.....	20

Prof. Floroiu Ana-Maria.....	20

MODELE DE BUNE PRACTICI ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DE COMUNICARE ALE ELEVILOR, ÎNCEPÂND CU PRIMELE TREPTE DE ȘCOLARITATE

Prof. Gheorghe Pavelescu Camelia.....	24

EXPERIENȚE DE SUCCES SCHIMB DE BUNE PRACTICI REFERITOARE LA MODALITĂȚILE DE FAMILIARIZARE A COPIILOR CU CARTEA

Prof. înv. primar Ghiță Carmen-Georgiana.....	29

Prof. înv. primar Tudose Elena	29

ÎMBUNĂȚIREA PROCESULUI DIDACTIC ȘI A REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII PRIN APLICAREA METODELOR MODERNE

Prof. Marica Denisa.....	47

ÎMBUNĂȚIREA CALITĂȚII PROCESULUI DIDACTIC ȘI A REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII. EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

Prof. Matei Iolanda.....	53

ÎNVĂȚAREA PRIN COOPERARE ȘI APLICAREA METODELOR ACTIVE ÎN PREDAREA DISCIPLINEI PSIHOLOGIE

Prof. Nica Gianina Marinela 57

UTILIZAREA METODELOR MODERNE DE PREDARE A GEOGRAFIEI

Prof. Păunaș Nicoleta - Cristina 64

STUDIUL/ CERCETAREA PEDAGOGICĂ PRIVIND FOLOSIREA INSTRUMENTULUI DIGITAL/ PLATFORMEI DE E- LEARNING SOCRATIVE PENTRU ACTIVITATEA LA CLASĂ ONLINE/ FAȚĂ ÎN FAȚĂ

Prof. dr. ing. Popescu Carmen..... 70

DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR CHEIE LA ELEVII DIN CICLUL PRIMAR

Prof. învă. primar Popescu Rodica..... 77

FORMAREA CAPACITĂȚII DE AUTOEVALUARE LA ELEVI

Prof. dr. Răducanu Mădălina Adriana..... 81

ADAPTAREA PROFESORULUI

Prof. Safta Mariana Alina..... 85

INSTRUIREA DIFERENȚIATĂ A ELEVILOR DIN CICLUL PRIMAR

Prof. învă. primar Stamin Cristina Manuela 88

EXPERIENȚA PREDĂRII DISCIPLINELOR INFORMATICĂ ȘI TIC ÎN ONLINE

Prof. Stan Daniela 92

Prof. Vasile Gheorghîța..... 92

LUCRUL ÎN ECHIPĂ - MUNCA PRIN COOPERARE

Prof. învă. primar Sucitu Margareta..... 99

FOLOSIREA METODELOR INTERACTIVE ÎN LECȚIILE DE FIZICĂ

Prof. Tudorache Maria 103

STRESUL ȘI CALITATEA ACTULUI DIDACTIC

Lavinia Vișan 106

Mihai Mihaela Cezarina 106

SECȚIUNEA 2

RESURSE EDUCAȚIONALE DESCHISE – PROVOCĂRI ȘI SOLUȚII.

EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

COMUNICAREA VIZUALĂ PRIN INTERMEDIUL ILUSTRAȚIILOR

Prof. Aroneț Laura Angela 115

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE	
Prof. Ilincăi Petru	115
STUDY ON THE METHODS AND TECHNIQUES OF USING STORIES IN THE EFL CLASS	
Diaconu Adela.....	121
SCÉNARIO DIDACTIQUE	
Prof. Fulger Diana Elena.....	125
Prof. Mânicheru Adriana Magdalena.....	125
EXEMPLU DE BUNA PRACTICA - “DOUĂ LOTURI” DE I. L. CARAGIALE	
Prof. Gheorghe Pavelescu Camelia.....	137
PROIECT DIDACTIC	
Prof. Ghiță Tatiana	146
Prof. Mânicheru Adriana.....	146
MAMA DE PANAIT CERNA - PROIECT DIDACTIC	
Prof. înv. primar Matei Mariana.....	161
UTILIZAREA RESURSELOR EDUCAȚIONALE DIGITALE ÎN PROCESUL INSTRUCTIV – EDUCATIV	
prof. Nițescu Ovidiu.....	165
prof. Stanciu Mihaela	165
WEBQUEST ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR	
Prof. Popescu Florina	170

SECȚIUNEA 3

EDUCAȚIA NONFORMALĂ ȘI INFORMALĂ ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL CURENT. EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

VALOAREA ADĂUGATĂ DE PROIECTELE EUROPENE ÎN VIAȚA ȘCOLII - EXEMPLU DE BUNĂ PRACTICĂ	
Prof. Carmen Antonescu	178
Prof. Nicolae Mihaela Corina.....	178
PAȘI MICI PENTRU O PLANETĂ SĂNĂTOASĂ - PROIECT DE ACTIVITATE EDUCATIVĂ	
Prof. înv. primar Bălan Laura – Elena	188
OBLIGAȚIA LEGALĂ DE ÎNTREȚINERE	
Prof. Ciubotariu Georgiana	194
Prof. Mihai Adriana.....	194
PROIECTELE EUROPENE – AVENTURĂ ȘI CUNOAȘTERE ÎN VIAȚA ELEVILOR	
Prof. Duță Simona Marilena.....	199

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Prof. Toader Denisa Marinela 199

EXCURSIA ȘCOLARĂ - O FORMĂ DE EDUCAȚIE NONFORMALĂ ȘI INFORMALĂ

Prof. Ghimpu Rodica Daniela 203

Prof. Marica Elena..... 203

„NUTRIȚIA SĂNĂTOASĂ ȘI SPORTUL, ADEVĂRATE PROVOCĂRI CONTEMPORANE ALE ELEVILOR”

Prof. Grădinaru Carmen 210

DEZVOLTAREA MORFO - FIZIOLOGICĂ ȘI PSIHICĂ A ADOLESCENTULUI

Prof. Morar Ramona..... 214

ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE ȘI ROLUL LOR ÎN EDUCAȚIA PENTRU VIAȚĂ A ELEVILOR

Prof. Mihaela Nicolae 219

Prof. înv. primar Păunescu Oana..... 219

ROLUL PROIECTELOR DE PARTENERIAT ÎN PREVENIREA ABANDONULUI ȘCOLAR

Prof. Scarlat Maria 223

Ing. Nedelcu Sorin..... 223

SECȚIUNEA 4

EDUCAȚIA ARTISTICĂ ȘI EDUCAȚIA ARTISTICĂ SPECIALIZATĂ: PREMISE, ACTUALITATE, VIITOR

INCONSISTENȚE TEORETICE ÎN MANUALELE DE EDUCAȚIE PLASTICĂ/EDUCAȚIE VIZUALĂ ȘI TEXTE CONEXE

Prof. Baldovin Cosmin..... 230

CLASIC ȘI MODERN-METODE ȘI PROCEDEE UTILIZATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL MUZICAL SPECIALIZAT

Prof. Preda Oana Roxana 234

prof. Bondu Alexandru..... 234

MASCA ÎN ARTELE PLASTICE ȘI DECORATIVE

Prof. Cobianu Monica 239

O LEGENDĂ CARE POARTĂ NUMELE „DINU LIPATTI”

Prof. Dumitru Andreea-Clara..... 248

Prof. Socaciu Carmen-Gabriela..... 248

CREATIVITATEA ÎN ORA DE INSTRUMENT

Prof. Ibadof Iustina Iulia 252

ABORDAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL. PROVOCĂRI POSTPANDEMICE

Prof. Ristea Monica.....252

„PANA FERMECATĂ DIN LIVENI”

Prof. Mățiță Mihaiela256

Prof. Butoi Mihaela256

ALFABETUL IMAGINILOR. CITIREA UNEI OPERA DE ARTĂ ȘI IMPACTUL ACESTEIA ASUPRA ELEVILOR

Prof. Popa Barbara-Brigita.....263

Prof. Cobianu Irina Nicoleta263

ALTERNATIVE MODERNE ÎN EDUCAȚIA MUZICALĂ SPECIALIZATĂ TRADIȚIONALĂ

Prof. Popescu Adina Mariana266

Prof. Roman Eliza266

MUZICA ȘI EDUCAȚIA ARTISTICĂ

Prof. Radu Maria272

CULTIVAREA APTITUDINILOR ÎNALTE ALE ELEVILOR ÎN ATINGEREA PERFORMANȚEI ARTISTICE. EDUCAȚIA ARTISTICĂ SPECIALIZATĂ (E.A.S)

Prof. Sălișteanu Ana-Maria276

Prof. Mihai-Hrior Ioana Andreea276

PARTICULARITĂȚI LEXICALE ȘI MUZICALE ALE COLINDELOR

Prof. Tufeanu Maria281

PERSPECTIVE ARTISTICE ȘI EDUCAȚIONALE ÎN METODOLOGIA PIANULUI

Prof. Dr. Corina Kiss.....288

Prof. Dragoș Ungureanu.....288

ISBN 978-606-95385-5-5